The background of the cover is an abstract painting with vibrant, swirling colors including red, green, blue, and purple, with visible brushstrokes. A dark, textured rectangular area is overlaid on the right side, containing the title and subtitle.

İMADƏDDİN
NƏSİMİ

Seçilmiş əsərləri

II cild

İMADƏDDİN NƏSİMİ

Seçilmiş əsərləri

iki cildə

II cild

Azərbaycan Milli
Klubsənəti

Şənbə

İmroddin Nəsimi. Seçilmiş əsərləri. İki cildə. 2-ci cild
Bakı, "Şərq-Qərb", 2013, 348 s.ə.

ISBN 978-9952-477-07-8
978-9952-477-09-2

Rəsəmə: Ayzən Rətul

İCTİMAİ-FƏLSƏFİ ŞEİRLƏR

Böyük Azərbaycan şairi İmroddin Nəsiminin "Seçilmiş əsərləri"nin yənidən işlənmiş ikinci cildinə doğma dilimizdə qələmə alındığı, əsasən, ictimai-fəlsəfi məzmunun üstünlük təqvil etdiyi müxtəlif janrlı poetik əsərləri daxil edilmişdir. Bu şeirlərdə humanist ideyalar, seyrə, ədalətə və kamilliyə çətin motivasiya aparan yer tutur.

www.eastwest.com.az

www.eastwest.az
www.fb.com/eastwest.az
info@eastwest.az

© "Şərq-Qərb", 2013

Məndə sığar iki cahar, mən bu cahana sığmazam,
Gövhəri-laməkan mənəm, kövni məkana sığmazam.

Ərşlə fərşü kafü nun məndə bulundu cümle çün,
Kas sözlünüvü əbsəm ol, şərh-i-bəyana sığmazam.

Kövni-məkandır ayətım, zatidürür bidayətım,
Sən bu nişanla bil məni, bil ki, nişana sığmazam.

Kimsə gümanı zənn ilə olmadı haqq ilə biliş,
Haqqı bilən bilir ki, mən zənnü gümana sığmazam.

Surətə baxü mə'nini surət içində tanı kim,
Cism ilə can mənəm, vət cism ilə cana sığmazam.

Həm sədəfəm, həm inciyəm, həşri sirat əsinciyəm,
Bunca qumaşü rəxt ilə mən bu dükana sığmazam.

Gənci-niħan mənəm mən uş, eyni-əyan mənəm, mən uş,
Gövhəri-kan mənəm, mən uş, bəhrəvü kana sığmazam.

Gərçi mühiti-ə'zəməm, adəm adımdır, adəməm,
Tur ilə künfəkan mənəm, mən bu məkana sığmazam.

Can ilə həm cahar mənəm, dährilə həm zaman mənəm,
Gör bu lətifəyi ki, mən dährü zamanə sığmazam.

Zərrə mənəm, günaş mənəm, çar ilə pancü şeş mənəm,
Surəti gör bəyan ilə, çünki bəyana sığmazam.

Zat iləyəm, sifət ilə, gülşəkərem nəbat ilə,
Qədr iləyəm barat ilə, bəstə dəhəna sığmazam.

Nara yanan şəcərə mənəm, çərxə çıxan həcər mənəm,
Gör bu odun zəbanəsini, mən bu zəbana sığmazam.

Şəhd ilə həm şəkər mənəm, şəms mənəm, qəməz mənəm,
Ruhi-rəvan bağışlaram, ruhi-rəvana sığmazam.

Tir mənəm, kaman mənəm, pır mənəm, cavan mənəm,
Dövləti-cavidan mənəm, ayinodana sığmazam.

Gərçi bu gün Nosimiyəm, haşimiyəm, qureyşiyəm,
Məndən uludur ayətım, ayələ, şana sığmazam.

Dinləgil bu sözü ki, candır söz,
Aliyü asimanməkdir söz.

Şeş cahətdən münəzzəh anlavü bax,
Şöylə kim, xaliq-cahandır söz.

Nazilü münzil anla kim, birdir,
Kandi kənduya tərcümandır söz.

Tülü ərz ilə ümqü bulunmaz
Ya'ni bihəddü binışandır söz.

Bu hədisə nəzər qıl, ey aqıl,
Anlayasan ki, bigümandır söz.

Ərşi-rahman dedi nəbi könüla,
Çünkü gördü, könülda kandır söz.

Dedi ya kafüha, əyzə-bika,
Çün Əli bildi, müstaandır söz.

Qeyri-məxluqdur, nə demək olur,
Anla kim, imdi rayigandır söz.

Əqli-küllü ərşü kürsü, lövhü qələm,
Çar ünsür, nəh asimandır söz.

Zahirü batin, əvvalü axir,
Aşkaravü ham nihandır söz.

Kafü nundan vücuda gəldi cahən,
Əgər anlar isən, əyandır söz.

İsiyi-pak, Adəmi Əhməd,
Mehdiyi-sahibəz-zəmandır söz.

Bu bəyanı dilərsən anlayasan
Kim, necasi filan-filandır söz.

"Cavidannamə"yi gətirgil ələ,
Ta biləsən ki, nəsnə candır söz.

Sözə bu izzü cah yetməzmi,
K'aydalar Fazli-qeybdandır söz.

Aqıl isən sözlünü müxtəsər et,
Ey Nasimi, çü bigirandır söz.

Daldım yenə bir bəhrə ki, ümman dəxi bilməz,
Küfrün sözünü dünyada iman dəxi bilməz.

Buldum vücudun sübh-i-əzəl vahy ilə münzil,
Vəchün sözünü dünyada bürhan dəxi bilməz.

İblis əzəli la'nat olub la'nətə qaldı,
La'nat sözünü dünyada şeytan dəxi bilməz.

Musa əzəli çıldı vücudimi əsa çün,
Musa sözünü dünyada İmran dəxi bilməz.

Muşkil oluban çün bu sözü bilmədi kimsə,
Müşkil sözünü dünyada əsan dəxi bilməz.

İnsan oluban camə geyib dünyaya gəldim,
İnsan sözünü dünyada əhsan dəxi bilməz.

Lə'ləi-əzəl şöylə könül dopdolu oldu,
Lə'lə sözünü dünyada mərcan dəxi bilməz.

Düxan əzəli kim, sözünü vermədi yara,
Düxan sözünü dünyada düxan dəxi bilməz.

Gənci-əzəli şöylə könül daşdı tökülüdü
Gəncüm sözünü dünyada viran dəxi bilməz.

Ey badi-səba, var, xəbəri yara ilə kim,
Hüdhüd dilidir bunu Süleyman dəxi bilməz.

Zülfünə başın top ediban qoydu Nəsimi,
Zülfün sözünü dünyada çövkən dəxi bilməz.

Ey əzəli can ilə cananımız!
Eşqi-rüxündür əbədi şarımız.

Ka'bə üzündə biza, ey Fazli-həqq,
Zülfü rüxün qibləvü imanımız.

Vəchinə yazdı otuz iki hüruf,
Hikmət ilə münşiyi-ərkanımız.

Sürət çün əhsən-i-təqvim imiş,
Səndə zühur eylədi sübhanımız.

"Şəvvarəkəllahü ələ şəklihi"
Üştə nəbinin sözü bürhanımız.

Mö'minə həqq dünyanı zindan dedi,
Mö'minə çox qalmaya zindanımız.

Uymadı arif sözünə vəzirin,
Divə müti' olmadı insanımız.

Əvvəli axırda üzündür, üzün,
Sün'i-xuda, qüdrəti-yozdanımız.

Kim ki sücud eyləmədi hüsniyə,
Divi-la'in olduvü şeytanımız.

Can necə tərək eyləsin, ey can, səni,
Çünki canın canısən, ey canımız!

Parda üzündən götür, ey surətün
Fazli-ilahî ilə rohmanımız.

Eynimə sənsiz tikan oldu cahən,
Qəndasan, ey tazo gülüstanımız?

Ta biləsən kim, necədir, ey fəqih,
Adəmi-xaki ilə əhsarımız.

Hüdhüdü Bilqeyəsə rəsul eylədi,
Nəməni göndərdi Süleymanımız.

Cövr ilə yandırdı Nəsimiyi dust,
Həm bu idi dust ilə peymanımız.

Var bu cahandan özgə bizim bir cahanımız,
Surət bu aləm oldu biza, ol məkanımız.

Zatına həyyü baqi demişlər bu cövhərin,
Şol kim, bizim-cahanımız olmuş bu canımız.

Ey də'vət eyləyən bizi firdövsə, eylə bil,
Cənnətdən özgə vardırur ə'la məkanımız.

Cövhər ki, dutdu aləmi rövşən günəş kimi,
Andandır aşikarə bu gənci-nühanımız.

Cövhərləri zühurə gətirdi çü nitqi-həqq,
Gör kim, nə feyza gəldi yənə bəhrü karımız.

Olı kim, bizim həqiqətimizdir xəyalımız,
Yoxdur nişaru qılca, nə bilsin nişanımız.

Sən bu Nəsiminin dilini anla, bil sözlün
Kim, var bu dildən özgə bizim bir lisanımız.

Dünü gün müntəzirəm mən ki, bu pərgər nədir?
Günbədi-çərxi-fələk, gərdişi-dəvər nədir?

Bu doquz çərxi-müəlləq nədən oldu tartib,
Fələk altında dönan kövkəbi-səyyar nədir?

Musiyü Tür nədir, Şibliyü Mansur nədir?
Əjdaha olan ağac, rıştə ilən dar nədir?

Fələkin əslinə nədəndir, mələkin nəslinə nədən?
Adəmin surətinə bunca tələbkar nədir?

Kə'bəvü deyr nədir, qeyr nədir, seyr nədir?
Mascidü bütəkədvü xirqəvü zünnar nədir?

Elmü-Qur'anü hədisü xəbəri və'z ilə dars,
Cümlə bir mə'nə imiş, bunca bu təkrar nədir?

Dinü imanü namazü hacü rəkanü zəkat,
Zöhdü təqvavü şəriət, qamü göftar nədir?

Kim ki parvanəsifət eşqə yaxılmaz nə bilir,
Ol nə bilsin özünü, bilmədi kim, nə nədir?

Bir məğas təb'inə bax, bal nədən, zəhr nədən?
Yənə bir yerdə acəb, mal nədir, mar nədir?

Qədi su, torpağı yel adı nədəndir adam?
Ana səcdə nə üçün, iblisə inkar nədir?

Günəşin qürsü nədən yer üzünə şə'la verir?
Ya bu bir məş'alədə nur nədir, nə nədir?

Kim ki bilməz özünü, bilməyə pirlər sözlünü,
Kəndisin anlamayan bilmədi hər kar nədir.

Gəlgil, ey dust, qamü müddəilər korluğuna,
Sənə asan qılayım, bunca bu düşvər nədir?

Kim ki parvanəsifət eşqə yaxılmaz nə bilir,
Surəti-şəm'ide bu partəvi-ənvər nədir?

Tərk evində sən əgər həmçü Nəsimi olasan,
Bir gün ola deyəsan, cübbəvü dəstər nədir?

Dərdü qəm ilə yandı könlü, yar bulunmaz,
Çox darü diyar istədi, dəyyar bulunmaz.

Yaram, dəyicü çoxdurur, amma bəhəqiqət,
Füsrət gəlicək, yarı-vəfadar bulunmaz.

Adət budurur kim, dili dildara verərür,
Dil getdi əlimizdənü dildar bulunmaz.

Neçə kişilər də'viyi-islam edər, amma
Tək arada bir xaç ilə zünnar bulunmaz.

Hər bihünər, insafı yox uş mənəbi tutdu,
Sahibhünərə mənəbi-idrar bulunmaz.

Hər kişidə bir cübbəvü dəstar olur, amma
Mün başda biri layiqi-dəstar bulunmaz.

Çün çərx-i-fələk cahülü nədən sevər oldu,
Pəs lacərəm uş fəzlə xaridar bulunmaz.

Tərrar gər aparsa, qamı rəxti rəvadır,
Çün qafilədə bir kişi bədar bulunmaz.

Xəlqin əməli azdı, könlü yıxıcı öküş,
Bir xəstə könlü yapıcı me'mar bulunmaz.

Var, darda təhammül qılı səbr eylə cəfaya,
Çün dil diləyi əndəki bisyar bulunmaz.

Zərqi işi, riya iştə kasad eylədi fəzli,
Elm əhlinə bir rəvnəqi-bazar bulunmaz.

Var özünü faş etmə, Nəsimi, kişiyə kim,
Aləmdə bu gün məhrəmi-əsrar bulunmaz.

Ey əllazi-yüvəsvis, taotların həbadır,
Əgri yolun zəlalət, çürük sözün xətdir.

Zənnü güman içində qalmışsın, ey yəqinsiz,
Məşuk ilən kim aydır qılmaq əməl rəvadır?

Cüm'ə namazı niçün şərt oldu Misriyə camé'
Şərtin bil əvvəl, andan məşrutən et, səladır.

Ey bilməyən bu Misri, itirmə cüm'əyi kim,
Cüm'ə bu Misr içində məqbuli-kibriyadır.

Yusif kimi əzizəm Misrin içində daim,
Həqqi bilən həmişə aləmdə müqtədadır.

Adinə surətindən endi Rasula cüm'ə,
Taruq bu həqq hədisə uş qövli-Mustafadır.

Adinə neçin oldu, adınənin adın bil,
Bu sirri ol bilir kim, həqq ilə aşınadır.

Adinədir qiyamət, ol gündədir nədəmət,
Ol gündə haşr olısar, ol gündə macərədir.

Ol gündədir hesabın, həm rahatü əzabın,
Ol gündə həqq qatında icma-i-ənbiyadır.

Adinəyi bilənlər məğfuriyə nacidirlər,
Məğfur olan cahanda hədiyi pişvədir.

Ey cüm'ədən xəbərsiz, cüm'ə gününü bil kim,
Ol gündə və'deyi-həqq uçmaq ilə liqadır.

Cüm'ə günün süfəti şərhü bəyana sığmaz,
Mə'nidə cüm'ə gərqi cami-cahannümadır.

Çün cüm'ə yövmi-dindir arzü səmada həqdən,
Dinin itirmiş ol ki, adinədən cüdadır.

Ol müşriki-nəcisdür cüm'ayi qılmayan kim,
Qövlüvü fe'li anın təqlid ilə riyadır.

Cün höccətül-masakin cüm'ə günüdür, ey can,
Miskinə sor ki, miskin ayınası səfədir.

Came'də cüm'əyi uş hər gün qılan mənəm bil,
Qur'an imamın oldu, daim yönüm haqədir.

Adinə həcci-əkber hüccaca haqdən endi,
Ol bibəsər nə bilsin bu sirri kim, ə'madır.

Peyğəmbərin sözüdür, ham tanrının kəlamı,
Şol əhdü şol əmanət gör kim, nə iddiadır.

İmanı yoxdur arın kim, oldu biəmanət,
Dinin itirmiş ol kim, əhdində bivefədir.

Şol əhdü şol əmanət gər sənə varsa xoşdur,
Yoxsa, yalan imansız, həm dinsiz ol dəğədir.

Ey küfrü şirk içində sanan özünü mü'min,
İslamü şər'ü iman məxsusi-övlüyadır.

Dəccal tə'nəsindən xüf eyləməz Nəsimi,
Niçün ki, ruhi-qüdsə övnu müin xudadır.

Əya, mü'min, gər istərsən səadət,
Özünə peşə qıl daim se adət.

Əvvəl təb'i-lətfü xülqi-niku,
İkinci həm kəram, cüdü səxavət.

Üçüncü, olma hərgiz bivüzu sən,
Yeri, haqq buyruğun tut, qıl ibadət.

Xoşa ol mü'mini-pakü müvəhhid
Ki, ola anda həm bu üç xəsələt.

Həyədir birisi, biri ədəbdür,
Biri dəxi nədir: xüvfi-qiyamat.

Dəxi üç nəsnə könlü rövşən eylər,
Həqiqət bil sən az ruyi-iradət.

Biri müşaf, biri axar su derlər,
Bu iki nəsnəyə baxsan kifayət.

Üçüncü, sün'i-həqdi hüsrü-ziba,
Təsərrüfsüz təfərrüc qıl fərağət.

Dəxi könlü edər üç nəsnə qəmgin,
Qulaq ur kim, edəm sənə hekayət.

Yaman qonşu, yaman yoldaşı-bədxu,
Yaman övrat siyasətəddir, siyasət.

Yəqin, cənnət üzün görməz bir adəm
Ki, var cərundə anın üç əlamət.

Biri kəzəblıq, birisi qeybət,
Biri olmaq bəxil, əhli-ədavət.

Gəlir üç nəsnədən azari-mərdüm,
Var, etmə özünə aru sənəət.

Biri böhtan, biri kəçgəngəl etmək,
Biri küstaq olub, qılmaq zərəfat.

Nəsimi, sən, yəqin, əhli-nəzərsən,
Bu üç nəsnayi qıl kəndinə adət:

Biri lütfü kərəm, həm xülqi-niku,
Biri – heç kimsəyə baxma haqarət.

Bu sözlər xoş nəsihatdür bilənə,
Seadətdir, vali eyni-saadət.

Bir şahə sən qulluq eylə, söhbətindən can bitər,
Bir sədəfdən çəşni dadgil, dürr ilə mərcan bitər.

Söhbət etmə, söhbət etmə dəgmə hər nadan ilə,
Nadanın tərbiyətindən həm yənə nadan bitər.

Qafil olma əhli-dillər söhbətindən bir zaman,
Əhli-dillər söhbətindən şöleyi-iman bitər.

Məskənətdən sən qaçarsan, gizli gəncdir bilmədin,
Lacərəm bu məskənətdən nisbəti-sultan bitər.

Ol əli kəşgil, buraxgil, xeyri yoxdur, şərrü çox,
Dutgil imdi ol əli kim, xeyr ilə əhsan bitər.

Zalım oldun, zülm akərsən yənə kəndi tarlana,
Zalımın zülmü şərinəndə tarlada üsyan bitər.

Bağçaya varma, varırsan sorma dapusu nədir,
Bari bir bağçaya girgil, gül ilə reyhan bitər.

Şol ağaca bənzəmə kim, kəşib oda yaxalar,
Balta zəxmindən əmindir anda kim, rümmən bitər.

Ey Nəsimi, dürlü-dürlü dərdir ol carundadır,
Bir eşik yastana gör kim, dərdirinə dərman bitər.

Sirri-ənəlhaq söylərəm ələmdə, pünhan gəlmişəm,
Həm haqq derəm, haqq məndədir, həm xətm-i-ınsan gəlmişəm.

Həm Lövhü Tovratü Zəbur, İncilü Qur'anü Sühəf,
Həm mən kəlami-natiqəm, həm cəm'i-Qur'an gəlmişəm.

Həm ayəti-rəhman mənəm, həm rəhməti-rəhman mənəm,
Həm vəhyi-mütəlaq söylərəm, həm nuri-yəzdən gəlmişəm.

Musa kimi didarına müştəqsan, gəl üşta gör,
Anəstınarəm, həm şəcər, Musi-bin-İmran gəlmişəm.

Sevdan ilə məst olmuşam, həm içmişəm qəmdən müdam,
Məsti-ələstin camıyam niçün ki, tüğyan gəlmişəm.

Həm mən qələndərsuratəm, fərdəm, mücərrəd təcridəm,
Oldum fəqirü həm goda, həm mülkə sultan gəlmişəm.

La-reyba-illa vəchəhu gəldi arun vəchində şü,
Ələmdə hüsnün vəchinə mən vəchi-bürhan gəlmişəm.

Hüsnü camalın nəqşini gördü əzəldə gözlərim,
Bu hüsnə heyran olmuşam, mən nəqşə heyran gəlmişəm.

Mişkin saçın zülmatına yol bulmaq istər, Xızrı gör,
Lə'lin şərabin içmişəm, mən abi-heyvan gəlmişəm.

Gəlmiş cahana şərh edər şimdi Nəsimi haqq sözü,
Ani kim idrak eyləsin, mən sirri-pünhan gəlmişəm?!

Mən xarəbati-əzəldən məstü heyran gəlmişəm,
Eşq ilə yekrəng olub şadanü xəndan gəlmişəm.

Saqiyi-inni-əallah cür'əsindən ta əbəd
Məstü məstan, xəlvətindən məstü məstan gəlmişəm.

Haqqdürür qövli-ənəlhaq də'visi haqqə ki, mən
Şahi-sultan məclisindən şahı-sultan gəlmişəm.

Yaxmışam, yandırmışam, kül qılmışam zərratımı,
Lacərəm külli kül olub məhrəmi-can gəlmişəm.

Mövc ilə, eşq ilə canım dürlü-dürlü dür saçar,
Bu giransız eşq ilə dəryayi-ünman gəlmişəm.

Tahiri qüdsi dəyan ruhül-əmindir məntiqim,
On səki min ələmin sirrinə pünhan gəlmişəm.

Maqsədi-kövnü məkan sənənsən, Nəsimi, çün bu gün
Nə acəb gər derisəm, mən sirri-süblən gəlmişəm.

Mən mülki-cahan, cahan mənəm mən!
Mən həqqə məkan, məkan mənəm mən!

Mən arş ilə farşü kafü nunəm,
Mən şərhü bəyan, bəyan mənəm mən!

Mən kövnü məkanü kün-fəkanam,
Bilgil ki, nişan, nişan mənəm mən!

Mən surəti-mə'nidə həqqəm həqq,
Mən həqqi-ayan, ayən mənəm mən!

Bir gövhərəmü qədim azəldən,
Ey gövhəri-kan, kan mənəm mən!

Mən ataşi-nuri-eşqi-həqqəm,
Musaya zəban, zəban mənəm mən!

Mən cümlə cahanü kainatam,
Mən dəhrü zaman, zaman mənəm mən!

Mən ayəti-müşəfi kitabam,
Ey nöqtədəhan, dəhan mənəm mən!

Mən qövs ilə həm kamanü tirəm,
Ey tirü kaman, kaman mənəm mən!

Cəmşidi-zamanı-aləm oldum,
Cəmşidi-zəman, zaman mənəm mən!

Mən nəqşü xəyalü xəltü-xalam,
Mən hərfü lisan, lisan mənəm mən!

Mən gənci-nihani, küntə kənzəm,
Mən gənci-nuhan, nihan mənəm mən!

Mən zatü sifati-kün-fəkanam,
Mən ruh ilə can, can mənəm mən!

Mən kafirə mövt, müsibət oldum,
Mə'minə iman, iman mənəm mən!

Mən cənnəti abi-kövşər oldum,
Ey səhni-cinan, cinan mənəm mən!

Mən bəhri-mühitü həm giranam,
Ey bəhri-giran, giran mənəm mən!

Mən sirməü tövhidəm, hədisəm,
Ham qeybü güman, güman mənəm mən!

İnsanü başarsən, ey Nasimi,
Həqq der ki, haman, haman mənəm mən!

Bavü sin mîm üçün bəşarətdir,
Əlifü lamü ha işarətdir.

Ərrahim oxu, anla Ərrəhman,
Bişü kəm yoxü gənci-rahmətdir.

Bil ki, mə'nas: münzil oldu kitab,
Bu, barın nöqtəsində surətdir.

Əvvəl ümmül-Kitab fatihədir
Ki, müəyyən bilindi xilqətdir.

Xilqətin qeylü-qala vaqif ol,
Qeylü qalın çü halü alətdir.

Qanda var isə mə'niyü surət,
Mə'niyi bildilər ki, kəsvətdir.

Surətin daxi cəru mə'nidir,
Dadana sor anı, nə şərbətdir.

Nə mürəkkəb düzər gör ol ustad,
Hər kim içər, doluca hikmətdir.

Əsli xud zat imuş hər əşyanın,
İkilik nəstər anda, vəhdətdir.

Ol iki uş bu yerdə oldu diri,
Beynə zalik başında qəflətdir.

Yedi ayətlə yeddi xətt tamam
Yedi ə'za ki, yeddi ümmətdir.

Yedi qat yer, yedi daxi gökdür,
Anla bu yeddiyi ki, külfətdir.

Nə durar yeddi bildiyin vədi,
Vəz'i nədir, bu ya nə hey'ətdir?

Kişi şəkli müsəvvər etməklük,
İki aləm içində şöhrətdir.

Der müvəhhidləri mühaqqiqlər,
Bilməgü işləmək risalətdir.

Alim olundurur qəvi insan,
Divü ifritü cîn cəhələtdir.

Divi-heyvani-natiqin haqinə,
Qövli-Qur'an balhüm ayətdir.

İstilah, istima insana
Zəfarü fəth, daxi nüsrətdir.

Tamunun odunu şüasundan
Əz-təfi şəm' kimi təqətdir.

Şərbətin təğnası üçüncüsü,
Yə'ni sevda ki, ol fəşahətdir.

Adami yandıran hərərətdən
Daxi dördüncüsü hərərətdir.

Çün Süleyman xatami buldu,
Bəs ana cinnü ins rəğbətdir.

Nərdiban buldu İseyi-Məryəm,
Günbədi-zərnigar qamətdir.

Gəldi sonra Məhəmmədin nuru,
Görə axır şü kimsə k' ümmətdir.

Mustafanın ruhuna incigəz
Ver salavat ki, şərtü adətdir.

Kərəmüllahi-vəçəhu ki, Əli
Nə ki, dedi cahanda xidmətdir.

Həm təkəbbürlük adəm oğlunda
Ki, əzim ol bələvü afətdir.

Bir günəşdir Nəsimi kim, arın
Neqələr zərrəsinə həsrətdir.

Aşiq qatında küfr ilə islam birdir,
Hər qanda məskən eyləsə, aşiq əmirdir.

Məşuqərin naziri bulunmaz cahanda çün,
Taru anı bu vəchilə kim, binazirdir.

Bütxanə ilə Kə'bəyi surətdə fərq edən,
Mə'nədə baliğ olmamış ol, gərçi pirdir.

Ey qanıma təfəil üçün qür'əyi salan,
Döndərmə faluru ki, mübarək zəmidir.

Eşqin yolunda üzünü xak eyləyən fəqir,
Acı cahanda xosrövi-sahibsəzirdir.

Dünyada mülkə, mala sən aldanma, ey məlik
Kim, dünyanın mətəhi bəğayət həqirdir.

Tozlu cahana silkin ətək kim, nəminə
Hər bibeşər kim, oldu müqəyyəd asirdir.

Ey Kə'bərin camalına aşiq, niyaz ilə
Meydani-eşqə gəl ki, müğlilan hərirdir

Müştaqa dilpəzirdir anın cəfaları,
Məşuqədən həmişə cəfa dilpəzirdir.

Hər kimsənin ki, üzünə açıldı gözləri,
Sahibbəsirot olduvü adı basirdir.

Afaqa düşdü gülğülə hüsnündən, ey qəmər,
Afaqa baxı gör ki, nə ahü nəfirdir.

Tərh eylədi Nəsimi yolunda vücudunu,
Gör anı kim, nə möhtəşəm olmuş fəqirdir.

Bu nə bərgüzidə candır ki, gəzər bu can içində?
Bu nə qiyməti gühərdir ki, yatar bu kan içində?

Səni kimdir adəm oğlu deyən, Allah, Allah, Allah,
Bu sifətdə kim, görübdür bəşəri-cahan içində?

Məğər uy verir ləbindən, irəmər, yaqın, bu sirra,
Nə xəyal imiş bu, ya rəbb, xəbəri güman içində?

Qara qaşının, gözünün adı Qövsü Müştəridir,
Bu sitarənin oxun gör ərəbi kaman içində.

Üzünü niqab içində, yaşır, ey qəmər surətli
Ki, rüxün qiymət eylər bu axırxaman içində.

Səni mənədən irəq, ey can, necə ayıra zəmana,
Gözüm ilə görmüşəm çün səni hər məkan içində.

Yenə mey fəğanə gəldi, cigarim tutuşdu yandı,
Nəyə uğradı, nə gördü bu tühimiyən içində?

Dilərəm zaman-zaman kim, səni fəş edəm cahana,
Necə bir yana bu şəm'in cigəri duxan içində?

Bu dərin maariyi gör ki, bəyan qılır Nəsimi,
Fələkin dili tutuldu bu ulu bəyan içində.

Ey qılan də'va ki, şaham, ədlü insafın qanı?
Çün səfa əhlindən oldun, məşrəbi-safın qanı?

Hər quşun olmaz səadətli hümatək kölgəsi,
Çünkü simurğam deyərsən, laməkan Qafın qanı?

Əhli-irfanın yeri mə'nədə çün ə'raf imiş,
Çün sən ariflərdən oldun, ürfü ə'rafın qanı?

Möhtəsib bazara girdi, həqqi batıldən seçər,
Qəlbim aridir deyən, şol doğru sərrafın qanı?

Başımı top eylərəm, meydana girdim, oynaram,
Ey bu meydandan qaçan, şol urduğun lafın qanı?

Lütf əgər haqdən umarsan, göstər ehsan, lütf qıl,
Lütfü ehsanından uman yara altafın qanı?

Kafü nun əmrindən oldu mayəkun məkan ilə,
Gər bu lövhün əbcadısın, nun ilə kafın qanı?

Ey Nəsimi, çün ulaşdın şeş cahatdan yar ilə,
Bicəhət oldu hüduduñ, həddü ətrafın qanı?

Gər bəyan edəm sənə əsmayi-ruhafzamızı,
Çün Məsiha seyr edərsən əlamə-balamızı.

Adəmi-xakidən əsmə öyrənənlərdir malək,
Divin əslü od idi, öyrənmədi əsmamızı.

Andan əsmə oxuduq, əsmayi-küllü derlər bizə,
Qəm degil div ər müsəlləm tutmasa də'vamızı.

Biz xəlifəzadəyiz, yer mülkümüzdür ta əbəd,
Heçə dəyməz kimsədir, kim bilməssə mövlamızı.

Gəl sən andan elmi-əsmə öyrən, ey dil, lacərəm,
Aləm içrə gör müqabil bu tamam ə'zamızı.

İstivanın gərdişindən gər verirsən sən xəbər,
Görəsən əşyada, bişək, qəmu istivamızı.

İnşirahi-sədr hasil qılmayan Musa kimi,
Kəsril-əlvah etmədi, görməz yədi-beyzamızı.

Tis'ə ayat ataşi Musavü lövhün sirrini
Anlayım dərsən, gəl oxu sən bizim turamızı.

Xeymeyi-mir'ati-İsrafilü İsa hikmətin
İstər isən gəl təvaf et məscidi-Əqşamızı.

Tə'n edərsə gər bizə nədanü ə'ma qəm degil,
Divi-zahibin nə bilsin sirti-nəpəydərmızı.

Səcdə edənlər maləkdir adəmə, ey adəmi,
Səcdə qıl ıxlas ilə, ta görəsən simamızı.

Kaştıyi-Nuha ki, hər kim girmədi, oldu həlak,
Gər rıcat istərsən, istə sən bizim dəryamızı.

Gəl savadil-vachini bil, fərdi-mütləqdür adı,
Rövşən anla qəbulü qövseyñ ilə öv-ədnamızı.

Nəfiyi isbat əslidir, lakin nə əssi, müddəi
Lada qaldı, gəlmədi tə kim, görə illamızı.

Kafü nundur kainatın əslü, leyk kimsənin,
Yox macalı oxuya əsma, görə əczamızı.

Anların kim, haqq-təala gözün açdı dünyada,
Gördülər əlavü əsfaldə qədi-balamızı.

Ləzzətən lil-şaribin, xəməri-həqayiq içə gör,
Ola ki, eyb etməyəsen şürü şər qovğamızı.

Aliməm dedin vələkin cəhlin oldu aşikar,
Gördülər cümle xəlayiq mə'nüyi-də'vamızı.

Nərrəşiri-bişeyi-tövhidü-sahibqüdrətəm,
Tülkülər qaçan biləsidir bizim mə'vamızı?!

Sirri-əhlin gör mütəvəldir, yetər tənbəh, əgər
Anlar otursan bu rəmzin nükteyi-qərramızı.

Ey Nəsimi, çün Süleyman oldu quş dilin bilən,
Qəfa varıb görmək istərsən bizim ənqamızı.

Qarı bir əhdü-peymanı bütün yar?
Qarı bir qövlü gerçək, doğru dildar?

Qarı həqqi bilən bir gerçək ər kim,
Ola doğru anın dilində gəftar?

Qarı dil ilə iqrar eyləyən kim,
Həqqa yoxdur anın könlündə inkar?

Qarı bir incuyi-əri sədəf kim,
Buluna anda min lə'li-şəhvar?

Qarı Mənsurləyin bir əhli-həqq kim,
Asla eşq içində başı bər-dar?

Qarı gerçəkləyin bir həqqə aşiq,
Qarı görmüş həqqi bir əhli-didar?

Qarı qəfiət şərəbundan bir ayıq,
Qarı əsrüklərin cəm'ində huşyar?

Qarı əhdində bir sabitqədəm kim,
Qoyam adın anın doğru vəfadar?

Qarı sadiqlərin razına məhrəm,
Qarı aşıqlərin rəncinə timar?

Qarı dünyada, ya rəbb, şöl əmin kim,
Kim, anda gizlənə min dürlü əsrar?

Yar ilə çünki bir oldu Nəsimi,
Nə qəm, gər cümle aləm olsa əğyar.

Ənalhəq söylərəm həqdən, ələl-ərş istiva gəldi,
Üzündür sureyi-rəhman, ələl-rəhman ələ gəldi.

Misali-Kə'bədir üzün fəla tə'du məəlallah,
Çü yetmiş yeddi hərf oldu, üzündən kafü ha gəldi.

Otuz iki hürufu kim, üzündən həqq əyan etdi,
Bəşərə bu idi həqdən, xəttindən tavü ha gəldi.

Üzündə gərçi həft ayət oxuram mən kəiamüllah,
Səlat ənsüz qəbul olmaz ki, həqdən bu nida gəldi.

Sücuda gəlmədi şeytan, hidayət bulmadı nura,
Sənə hər kim sücud etdi, ana həqdən sənə gəldi.

Mən ol Mənsuram, ey arif ki, daim söylərəm yahu,
Mən bər-dar edən həqdir, bu dar uş Mənsura gəldi.

Dəmi-İsa kimi nitqim, həyati-can derəm hər dəm,
Həqqə minnət ki, vəslindən həyati-canfəza gəldi.

Saçından ətr olur hər dəm mana əhdü vəfa buyu,
Saçın əhdü vəfasından mana əhdü vəfa gəldi.

Nəsimi buldu vəslindən həyati-çəsmeyi-heyvan
Ki, Xızr abı içən, bişək, həyati-canbəqa gəldi.

Vücuti-Müstafa əsma degilmi?
Bu sirri bilməyən ə'ma degilmi?

Müəmmədir xəfi, ey kənzi-məxfi,
Şühudu kənzi-həqq ixfa degilmi?

Kitabi-həl-ətavü sirri-tənzil
Qaşınla zülfün öv ədna degilmi?

Təqərrüb, ya həbibülhəqq mana,
Vücudun məscidül-əqsa degilmi?

Səməvat ilə ərziiyyət bil kim,
Mədari-lamü bey ə'la degilmi?

Zühuri-nuri-İbrahimü Həşim,
Bədini-Müstafa əzha degilmi?

Təcəlli-yi-cəməli-laməkani
Müsafi-həqq üzün əsva degilmi?

Təmənnayi-liqayi-həqq-təala,
Məzahir qibləsi ulla degilmi?

Cəməli-Mustafa gördü Nəsimi,
Üzük övhəvü ma-övha degilmi?

Üzündür gülsitan, billah, degilmi?
Sözündür kün-fəkan, billah, degilmi?

Ələl-ərs istiva rəhman yaqın kim,
Üzündür ol məkan, billah, degilmi?

Rüxün bağında, ey hurisifətü,
Cahan oldu cinan, billah, degilmi?

Saçındandır Xətavü Cünü Ruma,
Səba ənərbəşan, billah, degilmi?

Dodağındır ki, sirri-küntə kənzən
Bəyan eylər, bəyan, billah, degilmi?

Xattından buldum ər-rəhmanü taha,
Budur səndən nişan, billah, degilmi?

Ləbin abi-həyatındandır, ey can
Ki, Xızr oldu rəvan, billah, degilmi?

Sana Şirindəhar, ey Xosrovi-hüsn,
Deyan şirindəhan, billah, degilmi?

Qaşınla kirpigiñ, üzün günündə,
Əcab tirü kaman, billah, degilmi?

Səni həqq görməyən zahirdə ə'ma,
Gözündən həqq nihan, billah, degilmi?

Üzündən çün cahan gəldi vücuda,
Gözündən həqq nihan, billah, degilmi?

Ləbin eşqində can vermək həmişə
Həyatı-cavidan, billah, degilmi?

Dəharundan hədisi qılmayan guş,
Sözü qeybü güman, billah, degilmi?

Üzündür, ey qəmərsurətli fitnə,
Zaman axızzaman, billah, degilmi?

Həqq oldu köniümün şəhrində zahir,
Zəhi Mazandaran, billah, degilmi?

Vüsəlın kişvarin fəthi əyləyən can,
Şəhi-kişvərsitan, billah, degilmi?

Qılından incə gördüm, incədir həm,
Belin nazikmiyan, billah, degilmi?

Savadi-ə'zamilo Misri-came'
Üzündür, ya filan, billah, degilmi?

Saçınla arızın can müşəfidir,
Adı nurü düxan, billah, degilmi?

Üzündür Kə'bəsi əhli-səlamın,
Mübarək xanədan, billah, degilmi?

Məni vaiz bu gün-fardaya salar,
Yalançı qışsaxan, billah, degilmi?

Mana can sordu kim, zülfün nə yerdir,
Dedim, darül-aman, billah, degilmi?

Üzündən ta qəmar fərqü təfavüt
Zəminü asiman, billah, degilmi?

Deyan kim, nöqtədir adı dəharun,
Əcaib xürdədan, billah, degilmi?

Cahənü dutdu hüsnün dasitaru,
Zəhi xoş dasitan, billah, degilmi?

Qiyamət qəmətindən oldu zahir,
Bəlayi-nəgəhan, billah, degilmi?

Nəsimi cəvhəri-fərd oldu, arın
Məkani laməkan, billah, degilmi?

Ey mana nahaq deyanlar, qandadır bəs yaradan?
Gəl gətir isbatını, kimdir bu şeyni yaradan?

Odu su, torpağı yeldən böylə surət bağlayan,
Böylə dükkən yasayan kəndi çıxarmı aradan?

Gəl mana bir söyləgil, kimdir sənin nitqində kim,
Söyləyan, söylətdirən, eşitdirən hər yaradan?

Çünki bir şəhrin içində məscidü meyxana var,
Əhli-həqq fərq eyləməz məscidləri meyxanadan.

Ol kim, özün bilmədi, düşdü cahana dərbədar,
Varlığın həqq bilmədi, qurtarmadı əmmarədən.

Avara tək nə gəzirsən, ey özündən bixəbər,
Gəl həqqin sirrini istə aşıqı-biçarədən.

Oynaram rəqqas olub çəngü dəfə tənbur ilən,
Çünki məndə şeş cəhət var, dönməzəm çarparadan.

Çün Nasimi on səkiz min aləmin məqsududur,
Kim bu dövrü bilmədi, sür ta çıxa dəvvarədən.

Nari-cahimə tə'n edər eşq odunun hərəreti,
Arif isən gəl, ey könül, bil bu daqiq ışıqarəti!

Dünyada cavıdan evi kimsə üçün yapılmadı,
Keç bu keçən xarabadan, qoy bu fəna imarəti.

Süflü cahana vermədi könlünü hər ki, bildi kim,
Möhənatü rəncimış arın tənəneyi-vazarəti.

Səltənəti əmarətə eşq ilə təkyələrümə kim,
Beş gün imiş bu dünyanın səltənəti əmarəti.

Kə'bə içində görməyən şol sanəmi müayinə,
Heç imiş ol safəsizin sə'y ilövü ziyarəti.

İncədən incədir bu söz fətəbərükə kondudan,
Dəxl edəməz bu mənliqə hər kişinin ibarəti.

Xəliq ilə əmrü kün-fəkan zatü süfatdır arın,
Həqqi bu rəsmə görməyən bağıl imiş bəsarəti.

Kim ki bu bəhrə dalmadı, ma'l-təhuru bulmadı,
Təyyibü təhir olmadı, yoxdur arın təharəti.

Zərqi riya tərqiinə düşməvü nəfsə uyma kim,
Kimsəyə əssı eyləməz şol səfərin ticarəti.

Verdi Nasimi canını vəsli-rüxün bahasına,
Gör bu şaravü bey'i kim, yoxdur arın xəsarəti.

İki aləm arundur kim, gözünə həqq əyan oldu,
Həqqi gördü, həqqi bildi, həqqi kim, bigüman oldu.

Əgər Musa kimi gəlmək, təcəlli görmək istərsən,
Nəzər qıl üzünə gör kim, iki aləm əyan oldu.

Təaləllah, nə zibasan ki, hüsnün dövrü-bağında
Qaşırıla kirpigin, zülfün üzündə gülsitan oldu.

Qiyamat qopdu hüsnündən, yedi iqlimə yayıldı,
Sənin qəddü qiyamından məgər axırmazan oldu?

Çəlipa zülfü xalından saçın leylidürür, amma
İrişdi ayəti-fanzur adı nurü dūxan oldu.

Nigann lə'linə hərdəm təkər şəhd üstünə şəkkər,
Vəli qafil nə bilsin kim, nədən şirin dəhan oldu.

Məkana sığmadı zatım, azəldəndir bədayatım,
Nəsininin bu mə'nidan məkanı laməkan oldu.

Kim ki bildi bu siratil-müstəqimin rahını,
Əhli-irfan olduvü bildi, yaqın, Allahını.

Göydəki cümle mələik adəmə qıldı sücud,
Həqq-təaladan gör arın bunca izzü cahını.

Həqq buyurmuş ərzüillah aqibat il-i müttəqi,
Çün deyilsən müttəqi, mülk etmə ərzüillahını.

Çün əmirəlmō'mirün mən nəqtəyi-bəyam dedi,
Kim ki hərfin sirrini bilməz nə bilsin şahını?

Küllü-şey'ün halik oldu, qaldı illa vəchəhu,
Hər yandan baxdı arif, gördü vəchüillahını.

Ey Nəsimi, hər kim öz nəfsindən oldu baxəbər,
Cümlelyi-şeyada zahir gördü rütqüillahını.

Kişi kim, xacəsi birlə qənimət tutsa xəlvətni,
Qılır xadim eşigində saadətəbaxt dövletni.

Kəsilgil masivallahdan, özünü bağlagil hoqqə,
Dilər isən qiyamətdə, ulu həzrətdə izzətni.

Bu il böylə qılam dərən, gələn il daxi həm böylə,
Gəl eylə-böyləni tərək et, qənimət tut bu fürsətni.

Təməh adəm vücudunda bağayət zişt illətdir,
Qənaət nuşidarudur ki, dəf' eylər bu illətni.

Qəmindən geydigil şaldır, gör axır aşiğin halın
Ki, didar arzusun edər diləməz hurü cənnətni.

Yaman yaxşı ilə yaxşı müdara eyləyə, yaxşı,
Kişi yetməz muradınğa, bülənd dutmazsa hümmətni.

Rəvan düş mənbar üstündən, uzatma sözü, mövlana,
Əgər əqlin kamal olsa, gəl içgil, qoy bu höccətni.

Nəsimi laübalidir, ana eyb etmə, ey sufi,
Nəçün təbdil qılım dərən əzal gündənkə qismətni?

Surətini nəçşində hər kim görmədi noçqəşını,
Vahibi-surət anın gözsüz yaratmış başını.

Qabü-qövseyinin rümuzun sanma kim, fəhm eyləyə
Kim ki zahir görmədi şol mahi-bədrin qəşını.

Ləbləri şirin nigarın firqətü hicranıdır,
Axıdar yanınca şəm'in gözlərindən yaşını.

Düşmədi batil xəyalə, olmadı sevdası xam,
Hər kimin kim, eşq oduyla hoqq bişirdi aşını.

Gərçi fərraşi-məlikdir ənbarəfşan sünbülün,
Çünkü mən sultanı buldum, neylərəm fərraşını?

Hoqqə vasil rindü haçdən ayrındır zahid, görün
Xanaqahın şeyxini, meyxanənin övbaşını.

Dəmbədəm sufi mələmət daşın atar aşiqə,
Daşı qiymətsizdir anı, içini gör, daşını.

Hasilən məscid bucağında gör axır kim, nədir,
Ey mələmət eyləyən meyxanənin qəlləşını.

Yaşını yandırdı eşqin, həm qurusun könlümün,
Kim ki eşqə düşdü, yandırdı quruvü yaşını.

Könlümün şehrində eşqin bir imarət yaptı kim,
Ta əbəd qoparmaz andan nəh fələk bir daşını.

Cənını eşqin əzaldə yoldaş etmiş özünə,
Qoymaya yoldaşlığın haqqın bilən yoldaşını.

Ey Nəsimi, halını gər kimse bilməz, qəm degil,
Həqq bilir xəlqi-cahanın sirrini, həm faşını.

Yara qılan vəfasını, yara qılır cəfasını,
Ey dil, anın cəfasına qatılan, unut vəfasını!

Kim ki irişmək istədi uca boyun vüsəlinə,
Oldu həmişə fərz ana çəkmək anın bəlasını.

Dərd ilə xoş keç, ey könlül, qəmdən usanma, çün bilir
Aşiqi-dərdiməndinə dərdi verən, dəvasını.

Zülfü qaşın qarasına bağlamayan kişi könlül,
Bilməmiş ol üzünqara, zülfü qaşın qarasını.

Vəslü fəraqa vasitə çünki qədərdir, ey könlül,
Cəhd ilə kimsə qədirin mən' edəməz qəzasını.

Kövnü məkana vəslini qiymət edüb, bəha qılan,
Yoxdur anın gözündə nur, bilməz anın bəhasını.

Ta bilələr ki, az imiş ələmə feyzin, ey günəş,
Yerdəvü gökdə göstərər mehri-rüxün ziyasını.

Kə'bə üzündür, ey sənəm, üzünə səcdə eylərəm,
Hacısiyam bu Kə'bənin, mən bilərəm səfasını.

Ayınasında görməyən surəti-naqşını əyan,
Ayınadən gedirməmiş ol qarağünü pəsinə.

Zülfü-düfasını anın kövnü-məkana, ey könlül,
Al və iki cahana sən vermə bir incə təsiri.

Canıma şol ala gözün eylədiyi cəfaları
Ol nə bilir ki, görməmiş gözlərinin almasını.

Gərçi atasıdır cəfa aşiqə şol vəfasızın,
Can ilə istər, ey könlül, aşiq anın atasını.

Çinü Xətaya surətin naqşını göndər, ey sənəm,
Ta büti-Çinə tapanın göstərəsən xatasını.

Gərçi sözü Nəsiminin qabili-kimiya imiş,
Tuncü hadidə sanma kim, xərc edə kinyasını.

Mərhəbə, insani-kamil, canının cananəsi,
Aləmin cismi sədəfdir, sənmişən dürdanəsi?

Vəchini səb'ül-məsanə oxuyan gündən bəri,
Gör ki, nə divana düşmüş aşiqin divanəsi.

Ta saqahtım şərbətindən içdi bu xəstə könlül,
Seyri-öv ədnayı buldu, qaynadı xümrəxanəsi.

Çün bizə mə'lum olubdur mə'niyi-ümmül-kitab,
Arifəm, səm'imə sığmaz zahidin əfsanəsi.

Şol Xızır biçərə içmiş abi-heyvan dedilər,
Ta ləbin eyrünə irməz, yoxdur onun xanəsi.

Əhsəni-təqvim bilən naçül ənalhəq deməsən?
Bəs nədən bərdar olubdur Mənsurun divanəsi?

Kafirin bütəxanəsi var, mə'minin – Beytülhəram,
Aşiqin yar eşigidir Kə'bəvü bütəxanəsi.

Şəm'i-vəhdətdir camalın, söhbəti rövşan qılır,
Qarşıda xoş-xoş yanadır Seyyidin pərvanəsi.

Bəhri-mühit imiş könül, yoxdur anın kanarəsi,
Ləl ilə səlsəbil imiş, ab ilə sangi-xarəsi.

Faniyi-mütləq olmuşam, həqq qılacağam,
Kim ki həqqi dilər, budur çarəsi, üştə çarəsi.

Şə'şəəsində məhv olur ay ilə gün bu Zöhrənin,
Gör ki, nə afitabmış şol fələkin sitarəsi.

Kirpiginin xədənginə uğradı xəstə yürəgim,
Ey bu oxa inanmayan, uş cigərimdə yarəsi.

Sirri-ələsti-rəbbikum çünki götürdü pərdəyi,
Zahidə assı eyləməz xirqeyi-pərə-parəsi.

Türrəsinin cəfaları sağışə gəlməz, ey könül,
Sən bu şümarə düşmə kim, mən bilərəm şümarəsi.

Canü cahana zülfünün tarəsin alü vermə kim,
Gər verəsən, ucuz ola canü cahana tarəsi.

Qanğı həzərədəndürür qəmzələri bölükü kim,
Durmaz anın xədənginə min çərinin hazarəsi.

Eşqə əzəldə vermişəm ücrətə könlüm evini,
Şər' ilə kimsə ta əbəd fəsx edəməz icarəsi.

Qaşlarınun rümuzuna əql irəməz, Nəsimiya,
Gör nə qədar dəqiq imiş qaşlarınun işarəsi.

Maqalindir bu rəncurun şəfasi,
Şəfaül-qəlb məhbubun liqası.

Qaşındır vəhy, eynin ayotüllah,
Naharü leyl anın ağü qarəsi.

Vüsalın şövqünü şol can bilir kim,
Anın carundadır eşqin bələsi.

Cəm ol arifdir, ey dilbər kim, oldu
Üzün ayineyi-geytinüması.

Gəl, ey aşiq, şahid ol eşq içində
Ki, haqdir ol şahidin qanbəhası.

Riyayi-zahid eylər eşqə inkar,
Baladır zahidin zərqu riyası.

Fəqih adəmdən ürkər, səcdə qılmaz,
Məgər şeytandır ol şumun xudası.

Qiyamət qopdu, ey tacir, zərülbi'
Ki, yoxdur ol günün bey'ü şarəsi.

Əgər safisan, ey sufi, gey ətləs
Ki, biqədr oldu tamatin libəsi.

Nəsimidir vücudi-fərdi-mütləq,
Bu tövhidin əhdəndir əsası.

Nə tubadır boyun, ya rəbb, kim, irdi ərşə balası,
Nə sünbüldür saçın gör kim, cahanı tutdu sevdası.

Günaş tal'əli üzündür bu gün aləmdə, ey dilbər
Ki, hər mə'nədə kamildir, bulunmaz misli həmtəsi.

Nə yağmaçı moğolçindir gözün, ya rəbb ki, dövründə
Yayılmışdır yasağundan yedi iqlima yağması.

Sədəfdən gərçi, ey dilbər, çıxar qiymətli incular,
Vələkin özgə cövhərdir dişin lö'ləi-lələsi.

Camalın vəslini haqdən dilər aləmdə hər aşiq,
Vəli şol dürrü-məknunun bulunmaz qə'ri-dəryası.

Qaradır geydigi ya gög həmişə zahidin, ya rəbb,
Nə matəm düşmüş ana kim, tükənməz heç anın yası?

Şərabü şahidin zikri dilimdən getmədi ta kim,
Məni sevdadan əsrətdi nigarın eyni-şəhlesi.

Riyalı zahidin daim işi təzviri iğvadır,
Vəli kar etməz ol divin mana təzviri iğvası.

Qül Allahümmə malik çün mana tə'vizi-hirz oldu,
Xilas oldum yivəvisdən, gedir sən də bu vəsvəsi.

Bu gün-fərdadan, ey vəiz, məni qorxutma, əbsəm dür
Ki, qorxusuzdur ol arif ki, imruz oldu fərdası.

Üzün lövhündə, ey huri, ilahı görməyən qafil,
Yaşın kim, güzgüsü anın üzündən getməmiş pası.

Nəsimi çün səni buldu, irişdi cümlə məqsuda,
Muradı cümlə xətm oldu, tamam oldu təmənnası.

Ey üzün nuri-zatı-yəzdani,
Vey rüxündür sūfati-rahmani.

Kirpigin, qamü zülfü rüxsarın,
Həqq kalamıdır, oxu Qur'anı.

Lövhi-məhfuzi-həqq ələt-təhqiq,
Adəmi bil, əgər zi insani.

Qəbül qövseyin ilə müsəlman ol,
Allah, Allah, budur müsəlmani?

Küfri zülfün savadına iman
Gətirən buldu nuri-imanı.

Ləbi-lə'lındən içən abi-həyat,
Nədə zülmətdə abi-heyvanı.

Yerü gög, xüldü rövzeyi-rizvan,
Cənnəti-ədn imiş gülistanı.

Uyma şeytana, nəfsini öldür,
Oda buraxma cavdan canı.

Canı gir gör camalı-cənanə,
Qalmayan cana, buldu cananı.

Sirri-sübhəlləzi-esra
Yazdı vəchində dəsti-rəbbanı.

Səcdə qıl adəmə firişte kimi,
Sən təkəbbürdən olma şeytani.

Gəl bu gün fəri ol, bağa bulasan,
Danla sud eyleməz peşimani.

Aytü gün səcdə qıldılar üzünə,
Ey camalə Yusifi-sani.

İxtiyar eylə fəqri, dərviş ol,
Fəqri bil tacü taxti-sultani.

Fəzli-həqdən Nəsimi, yetdi sana
Mülkətü xətəmi-Süleymani.

Dün gecə bir dilbər ilə eyşimiz mə'mur idi,
Leykin ol xurxarə gözlər uyxudan məxmur idi.

Gözlərin süzmüş və üzmüş canını aşıqlərin,
Asılı zülfündə yüz min Şiblivü Mənsur idi.

Sözlərindən zahir oldu şol Məsihin mö'cüzət,
Dodağundan bir işarət aşıqə pək dur idi.

Hüsnü lövhündə yazılmış xublarnı şahı, deyü,
Sümmə ənşə nahu xəlqən axarın məşhur idi.

Zülfü sübhanallazi-əsra, biəbdi ayati,
Yanağı üzrə müsəlsəl xatt ilə məstur idi.

Boyu tuba, üzü cənnət, adə kəlurcun qaşı,
Gözləri vənnəcm, arun sinasi vəttur idi.

Həmnəşin idi Nəsimi dün gecə bir yar ilə,
Könlü şadü vaxti xürrəm, məclisi pürnur idi.

Səndədir şol gənci-pünhan, gözmə hər virənəyi,
Dəngizə dal, andan istə, ey könlü, dürdanəyi.

Canı ver, cananəyi bul, olma bicanəno kim,
Təndə canı yoxdur ol kim, bulmadı cananəyi.

Zahidin əfsanəsindən hasil olmaz fəidə,
Var ikən eşqin hədisi, neylərəm əfsanəyi?

Ey səqahüm rəbbihüm xəmrindən ikrah eyləyən,
Əsrədün qaflet meyindən, sındır ol peymanəyi.

Ey həqqi hər yerdə hazırdır deyən əgrinəzar,
Bəs nə mə'nidən seçərsən Kə'bədən bütcanəyi?

Hər kim aydır, Adəmi dəmə buraxan buğdadır,
Görməmişdir lələgün üzündə mişkin danəyi.

Ey çəkən uçmağa mişkin zülfü-pürçünün məni,
Cənnətə zənciri-zülfündür çəkən divanəyi.

Gənci-məxfidir saçın çün, ey bəşər surətli həqq,
Niçin eylərsən bu gizli gəncə məhrəm şanəyi?

İncədir zülfün rimuzu, şənərin ağzı açıq,
Dilinə buraxma arun zülfü-mişkəfşanəyi.

Nara atan canını şol şəm' üçün pərvanədir,
Nurunə şəm' ol səbəbdən yandırır pərvanəyi.

Ey gələn qəlu bələdən mə'rifətsiz cənəvər,
Həqq bəsirətsiz yaratmış ta əbəd biganəyi.

Çün məqalidüs-səməvat, ey Nəsimi, səndədir
Qafü lamundan götürdü sinü şin dəndanəyi.

Ey ruhi-qüdüs, cıfeyi-murdara yapışma!
Gülzari-cinanu qoyuban xara yapışma!

Məhbubi-əzal, yarı-əbəd var ikən, ey yar,
Əğyar atəğın dutmavii əğyara yapışma.

Mənsur kimi istər isən mənzili-ali,
İtirmə bəqa darı, fəna dərə yapışma!

Ey küpəyi incudan edən, məndən eşit pənd,
Söz dürrünü dut, lə'li-şahvara yapışma!

Qaludan əgər aləmə iqrar ilə gəldin,
İqrarını tark eyləmə, inkara yapışma.

Ey mərifətin müşəfi, uş kənz ilə müsəbah,
Miftah budur, məcməi-muxtara yapışma!

Mənlük satarın çünki dəğal çıxdı qumaşı,
Var, ari mətah istə, bu bazara yapışma!

Kəsb eyləməyən axirəti, aru dəli bil,
Ey əql iyasi, dünyayi-çəddara yapışma!

Saçı qararın zülfünə yapışdı Nasimi,
Ey bədə verən ömrünü, ziunara yapışma!

Çərə yoxdur yara, əbsəm, ey könül, yar istəmə!
Dərdə çin dərman bulunmaz, rəncə timar istəmə!

Dünyanın yarından istərsən vəfa, əqlin qanı,
Həsıl olmaz nəsnəyi, fikir eylə, zinhar, istəmə!

Münkirin iqrarı yoxdur haqqə, ey sahibnəzər,
Həqqə iqrar eylə sən, münkirdən iqrar istəmə!

Möhnəti çoxdur cahanın, zülmətindən gəl, saqın,
Ey gözüm aydınlığı, zülmətdən ənvər istəmə!

Cüzgünü arıtmayınca, ey liqadan bixəbər?
Surətin görmək təmənnə etmə, didar istəmə!

Dünyanın miqdarı yoxdur, gər bilirsən qədrini,
Qədrinə inanma, andan qədrü miqdar istəmə.

Dəğmə nəməhrəm nə bilsin aşiqin əsrarını,
Məhrəm ol, əsrərə gir, ya məndən əsrar istəmə.

Bunca möhnət çəkməyincə hər dikəndən bir zaman,
Bülbüli-aşiq kimi çağırma, gülzar istəmə!

İstəyən mürdarı karkasdır müdam, ey türfə saqın,
Həzrətin şahbazi ol, yo'nü ki, mürdar istəmə!

Varlığı fanidir, ey qafil, baqasız dünyanın,
Şol baqasızdan bəqa mümkün degil, var, istəmə!

Gərçi həqdən vahid oldu nur ilə anəstunər,
Ey Nasimi, çün ulaşdın nuruna, nar istəmə!

Sən sana gər yar isən var, ey könül, yar istəmə!
Yarü dildar ol sana, sən yarü dildar istəmə!

Bivafadar çün bu aləm, kimdən istərsən vəfa?
Bivəfa aləmdə sən yarı-vafadar istəmə!

Gül bulunmaz bu dikanlı dünyanın bağında çün,
Əbsəm ol, bihudə gülsüz yerdə gülzar istəmə!

Mə'rifətdir xalis altun, sikkəsi fəzlü hünər,
Altunu tanı, zəğəldən ari dinar istəmə!

Həqqə münkirdir fəqih, inanma ol şeytana kim,
Yoxdur ol cırıxılqatın zatında iqrar, istəmə!

Ari göftar, ey könül, gerçəklərin nütqidürür,
Hər diliagridə yoxdur ari göftar, istəmə!

Cifadır dünya, arın talibləri adı kilab,
Olma kalb anın kim, oldu adı mürdar, istəmə!

Şərbəti ağuludur fani cahanın, sən arın
Şərbətindən nuşudaru umma, zühər istəmə!

Dünyanın sevgisi ağır yük imiş, məndən eşit,
Nəfsini yük etmə ana, ey səbükbar, istəmə!

Bir əmin məhrəm bulunmaz, ey Nəsimi, çün bu gün,
Xələqə faş etmə bu rəmzi, kəşfi-əsrar istəmə!

Dil bazarçısı yalandır, varmazam bazarına,
Gerçək olmaz əgridil, inanmazam iqrarına.

Sədiq oldur, dilini könlü ilə bir eyləyə,
Əgri dildən nəsnə gəlməz, durmuşam inkarına.

Vani möhnətdir cahanın, nə umarsarı, ey könül,
La'nət olsun bu cahana, həm caharın varına!

Dilbəri oldu kimin kim, fani dünya, aqibat
Keçdi ömrü, doymadı, irişmədi dildarına.

Taxta çıxmaq istəməz Mənsur olan, ya minbərə,
Hər ki, Mənsur oldu, çıxdı şahı-eşqin darına.

Dünyanın nazı nəimi cifədir, ya'ni nəcis,
Ey könül, tahirsən axır, sunma əl mürdarına.

Həqq bilir işini, səbr et, fariğ ol, qüssə yemə,
Vəqti yetsin bu cahanın, qoy və qatlan karnə.

Hic gül olmaz dikənsiz, hic şadi qüssəsiz,
Dərme gülündən anın, çün gülü dəgəməz xarına.

Çün Nəsimirün qəmindən Fəzli-həqq vəqifdürür,
Qəm degil gər kimsə olmaz müttələ' əsarına.

Şol şəm'i gör ki, nuruna pərvanəyəm yənə,
Baş oynamaqda yoluna mərdanəyəm yənə.

Saqi, labından asrəmiş əvvəl qədəhdən uş,
Məstana gözlərin kimi məstanəyəm yənə.

Qəli bələdə kuyi-xərabət idi yerim,
Şol mə'niddən mücaviri-meyxanəyəm yənə.

Bəzmi-əzalda həmnəfəsim gərçi cam idi,
Şükr eylərəm ki, həmdəmi-peymanəyəm yənə.

Ey bilməyən bu cani-əzizin həqiqətini,
Canı bilənə sor ki, nə cananəyəm yənə.

Eşqində ay camalilə əfsanə, filməsəl,
Xələqin dilində gör ki, nə əfsanəyəm yənə.

Əndişənin imarətini qılmuşam xərabə,
Şol ganci-binəhayətə viranəyəm yənə.

Ya rəbb, nə sehr edər şu pərişəklü şivə-kim,
Zəncir-cə'di-zülfünə divanəyəm yənə.

Ey gövhərin bahəsini, miqdərini bilən,
Əsdaf içində gör ki, nə dürdanəyəm yənə.

Üzündə, ey sənəm, görələ zülfü xalını,
Dəmi-bələdə dənə kimi danəyəm yənə.

Kaşf eylədi Nəsimi dəhanın rümuzunu,
Müftəhi-qeybə gör ki, nə dəndanəyəm yənə.

Kim ki aldıandı cahanın ağulu ləzzatna,
Düşdü şol mənsubəsi çox dünyanın şahlumatna.

Divi-məl'undur, saqın, əmmarə nəfsin mərkəbi,
Mimnə, gər azğun değılsən, nəfsi-şumun atına!

Də'va eylərsən ki, həqqi bilmişəm, sadiq degil,
Çün dəlilin yoxdur, ey münkir, anın isbatna.

Zülfü qaşın, kirpigidir tilkə ayatül-kitab,
Üştə müşhəf, gəl bax anın surövü ayabna!

Taati zikrü namazı məkrü fəndir zahidin,
Arif ol, aldanma billah, zahidin tamatına!

Nəfkeyi-surun sədəsə dutdu afaqi, eşit,
Ey olan aşiq, həmirin arkaral-əsvatına!

Kafirin bütxanəsidir dünyanın kaşanəsi,
Yoxdur iman anın kim, səcdə qıldı latna.

Cam-i Cəmşid oldu hər şey, surətindən uy verür,
Ey günəş, feyzin irişdi ələmin zərratına!

Zatının eyndir Allahın süfat, ey bəşər,
Leykin ol bildi bu rəmzi kim, irişdi zatna.

Surətini gör kim, nə müğləqdür anın mə'nisinə,
Kimsənin əqli irişməz kəndi idrakatna.

Çün camalından Nəsimi əbcədin qıldı taməm,
Eynü mimin əmməsindən irdi vəssafatna.

Əlhəmdülillah, Əhmədin girdik əbavü şalına,
Bu-fəzli-rəbbülaləmin oldu əliyyü alına.

Fani cahana qalmadıq, əmmarə nəfsə uymadıq.
Aldandılar, aldanmadıq dünyavü məkrü alına.

Aşıqləriz, qıldıq nəzər yarın camalü vəchinə,
K'ol vərđi-hamra çiçəgin səllü əleyhü alına.

Alında çün şəqqül-qəmər açıldı iman əhlina,
Əşrat saat hökmilə basıldı xətəm alına.

Şeytan siratı görmədi üzündə yarın müstəqim,
Yalğuna qeyyandır cəza divi-ləinin zallına.

Oxur yaqövlül-kafirun, ya leyteni küntü türab,
Nari-calimi duymayan yananda narın yalına.

Anlar ki, nar əshabıdır, çıxmaz tamudan ta əbəd,
Qalə xəsu fiha cəvab anlar necəkim yalına.

Ey istivayı bilməyən, doğru yolunu yaran,
Ə'ma degilsən aç gözün, bax ırnəməl-amalına.

Canane üzü qüblədir, mehrabi-məscid qaşları,
Div olma, candan səcdə qıl şol qüblənin iqbəlinə.

Qalu bəladan sidq ilə canım dolaşdı zülfünə,
Düvlətlü canım bəndədir həşmətlü zülfü xalına.

Nəfsini bunda bilməyən Allah nurun görmədi,
Həqqini nisyan eylədi, baxmaz həqq arın halına.

Tövhidü-xalisdür mana görmək camalın, ey sənəm,
Ölsün həsəddən müşrikin, lə'nət qamu dəcəcalına.

Qopdu qiyamət fitnəsi, uruldu surun nəfxəsi,
İştə nəfirin seyhəsi, çalındı sanma çalına.

Məcmərə əudi-zülfünün, mişkin qoxusu bəs mana,
Həcət degildir, ey pəri, ud üzrə ənər salına.

Həqqə, yaqın, ixlas ilə çün niyyətül-mö'min görək,
Eşqə mühübb ol, ey könül, bax ırnəməl-ə'malına.

Can ilə dilbər yoluna verdi Nəsimi könlünü,
Adamda rəhman surətin kim görsə könlü alına.

Yoxdur vəfası dünyanın, aldanma anın adına,
Rəngindən oldu münfəil, hər kim boyandı adına.

Nəqdi dəğəldir dünyanın, arınla bazar eyləmə,
Niçün ki, hər kim qəlb ilə eylərsə bazar, adına.

Çün cümle qiylü qal imiş darül-qürurun hasil,
Şol bisəbatın düşməgil bihudə qiylü qalına.

Arısı yalandır, saqın, dadlusına aldanma kim,
Acıdır anın şakkəri, ağu qatılmış balına.

Əsli dənidir dünyanın, zatında yoxdur bir əlif,
Tərkibinə gəl bax anın, şol yavdü nunü dalına.

Farı cahanın sevgisi damu odudur yandırır,
Qaç ol qandan, ey könül, aldanma zülfü xalına.

Möhnətdir anın dövləti, zəhmətdir anın həşməti,
Müdbirdir ol kim, bağladı qəlbın anın iqbalına.

Təzvirü böhtandır işi, həm qövlü fəli müxtəlif,
Halın sana sərəh eylədim, fikr eylə anın halına.

Divi-rəcimin atdır əmmərə nəfsin mərkəbi,
Tərk eylə divin atını, yapışma anın yalına!

Möhkəm oyunçudur fələk, mənsubasından gəl saqın,
Ey bəbasirət, bax anın şol surəti-əhvalına.

Şol bimisalın eşqinə verdi Nəsimi könlünü,
Dünya nola, ya axirət kim, qala mülkü malına?

Ey binəzirü vahid, hüsnün camal içində,
Üzün qiyamat eylər xoş xəttü-xal içində.

Sübhü-əzəldə hər kim buldu sarınla vüslət,
Qaldı sarınla daim eyşi-vüsal içində.

Mən mənə həqqi buldum, həqqəl-yəqin, həqq oldum,
Uyxuda qaldı münkir nəqşü xayal içində.

Ey ələmin həyatı, eşqin nə nar imiş kim,
Qorq eylədi caharı abi-züلال içində.

Fərdiyyətin kamal: oldu sənə müsəlləm
Kim, qayətə irişdi hüsnün kamal içində.

Ağzınla zülfü-mişkin müşkəti-nuri-həqdır,
Gəl həqqi xəlqə göstər şol mimü dal içində.

Ey istəyan liqayı, yarın günündə həqdən,
Fərdəyə düşmə, qalma fikri-məhal içində.

Üzünlə xəttü-xalın şol şəmsi-xavərdidir,
Heç kimsə görməz aru hərgiz zaval içində.

Üzün şəmayilindən, qəşin dələyilindən
Qövğayı-finə düşdü bədrü hilal içində.

Ruhül-əminə sordum əsarını dodağın,
Nitiqi dutuldu, qaldı ol bu sual içində.

Eşqin qəmidir, ey can, şadlığı əhli-eşqin,
Şad olmayan bu qəmdən qalsın məlal içində.

Ey mək: içində sufi, aldanmaz ala, dilbər,
Get, ömrünü çürütmə təzvirü al içində.

Şol qəmza şivəsindən bir hala düşmüşəm ki,
Baxan bu hala, istər düşmək bu hal içində.

Üzün kimi Nəsimi, ey xublarn əmiri,
Xurşidi-ləmyəzəldir miğü zilal içində.

Ey mükərrəm hüsnî-surət, ey mütəhhər maü tîn,
Rəhməti-lil-ələminsən, rəhməti-lil-ələmin.

Dövrü-hüsnün ləmyəzaldır, ey camalın layəzal,
Bildiyim elmül-yaqindir, gördüyüm eynəl-yaqin.

Ey yanağın surəsi vəşşəms, üzün ayəti:
Hazihi-cənnəti ədnin fədxəluha xalidin.

Küllü-şey'ün halikün vəchindən ayrı şək degil,
Ey hidayət, şəm'i üzün, vey saçın həblülmətin.

Qəbləmizdir surətin, əlhəmdülillah, ey nigar,
Ta əbəd iyyakə nə'buddur camalın nəstəin.

Əsrimiş mastanə eynin sağərindən səlsəbil,
Susamış cənnətdə lə'lin abuna mai-məin!

Nunü eynin, mimü dalın tükə ayətül-kitab,
Ləvhî-məhfuz oldu üzün, hüvə Qur'anın mübin.

Nəfəxiy-İsa gəlir şiirin ləbindən cənlərə,
Səbit oldu kim, ləbindir möhbəti-ruhül-əmin.

Hürî-eynin surəti ayinə oldu hüsnünə,
Şol səbəbdən xəlqə mərgub oldu haqdan hürî-eyn.

Ey ləbin şər'ində münzəl ayəti-yöhyül-izam,
Cənnətdür, ya rəbb, ləbin, ya xaliqî-cənaferin?

Malikəl-hüsn oldu, ey dilyər, camalın ta əbəd,
Aşiqin dini budur, buldu Nəsimi yövmi-din.

Səfa bağışlamış bağa səbə İsaləin dəmdən,
Yaşarmış quru ağaclar nətəkim nəxi Məryəmdən,

Şol irmaqlar güləb olmuş, əbiri xoştirab olmuş,
Nəbata fəthi-bab olmuş, yənə ol kaşifi-qəmdən.

Yənə ol ələmül-qeybin xəbər gəldi çərisindən,
Ən əvvəl qarın altından gəlir casus çiyyəmdən.

Nə dəryədir irişdim uş əcaib ləşkəri-xamuş,
Kimi al, kimi atlaspuş, kimirini donu göy qəmdən.

Əcəb gəncinə açılmış, çiçəklər yərə saçılmış,
Bəlməz yer zümrüddən, zümrüddə üzüdür həmdəm.

Gəlir susan qılınç ilə, soya donunu nəsrinin,
Çıxar xətmə süğü ilə, qapar qalxarı Rüstəmdən.

Gülə nərgis gözün süzdü, gül açıldı üzün düzdü,
Rəyahin sümbülün çözdü, saçar qoxuyu pərçəmdən.

Şəqəyiq yəsəmən dutar, şamama hülləvü əbhər,
Səmən simavü siminbər, ucalmış qatnu xürrəmdən.

Sararmış ərgəvan bənzi kənarî-cuyidən tanuq,
Sanasan Kə'bə sultanı üzün yur abi-zaməmdən.

Çü niuləf nəfərlənmiş məgər dildar lütfündən,
Bənövşə ikiqat olmuş, yatır çün zülfi-dərhamdən.

Sənubər qafiyə əbhər sorar kim, nişə lal oldun,
Cavab aytdı, suç etdim dilim çökdilər ənsəmdən.

Yerin yağmur həyatdır, həyat uçmaq nəbatdır,
Bahar onun səbatdır ki, göstərə bu ələmdən.

Havada tutiyü qumru, çəməndə çəngü saz eylər,
Dutar ahəngini quşlar kimi zilü, kimi bəmdən.

Ağaclar hülla puşindən, ya qönçə bada nuşindən,
Çamən sərxoşi cuşindən, qədəh püris'i-şəbnəmdən.

Nə qafil evdə qalmışsan, sən ey qafil, bu mövsümdə,
Çü bülbül güldən ayrılmaz, ya aşiq yarü həmdəmdən.

Çü bilirən sərəncamı, keçirmə püxtadən xamı,
Qanımət gör bu əyyamı, bu gün sən camü çək cəmdən.

Çü gördün güllər açılmış, suçular qeybə içilmiş,
Bulara qarşı biz daxi nuş etdik, içdik ol cəmdən.

Ələ gətir nigarnı, ye, iç onunla vannı,
Bu gün xoş keç qo yarı, qərəz xoş andir adəmdən.

Əyağa əl uralım uş, bu dəm eyşi sürəlim uş,
Dəmimiz xoş görəlim uş, neçələr qaldı bu dəmdən.

Gör ol səlusu məhrumu, məni zöhd ilə qorxudur,
Sanasan kəndi dün gəlmiş bərat ilə cəhənnəmdən.

Bu asi qulların cürmü cahana imdimi gəldi,
Bizə ol dəmdə qalıbdır günah Həvvavü Adəmdən.

Nəsimi, asiyə uydun, vəli bunu daxi duyduñ
Ki, cürmün bilənə rəhmət qılır həqq mətəqəddümdən.

Ey qəflotin meyindən mastü xərəbü heyran,
Gər həqqi tarumuşsan, qarü dəlilü bürhan?

Nəfisi-xəbise uymaq nədanların işidir,
İşin nədir gör axır, fikir eylə, olma nədan?

Çün hər nə kim, əkərsən, arı biçərsən axır,
Dünyada əkmə anı kim, adı oldu üsyan.

Tərk eylə səyyiatı, saleh əməl qazan kim,
K'arun cəzası həqdən həm lütf imiş, həm ehsan.

Əyyamıru hayatın badi-həvaya vermə
Kim, itirən həyatı üqbadadır peşiman.

Müflis ticarət eylər sərmayəsiz və leykin,
Sə'yi əbəsdür anın, sevdəsi cümlə xüsrən.

Naqış vücuda çün kim, nöqsan gəlir həmişə,
Cəhd eylə kamül ol kim, gəlməz kamala nöqsan.

Dünyayı-dun qəmindən sayru olub sararmə,
Aləmdə kimsə çün kim, bulmaz bu dərde dərman.

Hirsü həsəd sifatin tərk eylə, ayrıl andan,
Neçin kim, ol sifətdən naçidir ayrılan can.

Çün əscədu buyurdu adam qatında həqq, gəl
Həqqin xitabına uy, qıl səcdə, olma şeytan!

Divin libasını qo, Xızr ilə yoldaş ol kim,
Zülmətdə zahir olmaz heyvana abi-heyvan.

Həqqin rızasın istə, qüfranə qabil ol kim,
Şol uca qədrü baxtın kəsbi degildir asan.

Əbd olma, ey Nəsimi, fəni cahana çün kim,
İmanü din içində sənə sənə əmirü sultan.

Olmazsa mülkü malın, andan nə qəm, nə qüssə,
Övladi-töyyibinsən, həm adamü həm insan.

Cahanı tərək edib bezdim cahandan,
Cahan oldum, cahan oldum haqandan.

Əgər məhbuba istərsən ulaşmaq,
Gəlib keçmək gərəksən kün-fəkandan.

Cahanın səhl imiş sudü ziyarı,
Qo arun assisin, qurtar ziyandan.

Əgər cinni degilsən, adamı bil,
Kərun əslü nədəndir, söylə andan.

Gümandan bilmədi heç kimsə haqqı,
Yəqindir kim, yaqın, bitməz gümandan.

Gülü bitməz tikənsiz dünyanın çün,
Gülü tərək eylə, keç cövrü-tikandan.

Dodağı candır ol şirindəhanın,
Məgər qafildir ol şirindəhandan?

Əyan oldu üzün, ya rəbb, saqınsın
Camalın fitneyi-axuzamandan.

Qamudan keçmişəm lillahi-fillah,
Məgər gəl türreyi-ənbərfaşandan.

Əleyna cam'əhü bəs lətəhərrik,
Günəş müstəğnidir şərhü bəyandan.

Yerü gög dolu haqqın ayatidir,
Vali gözüsüz xəbərsizdir nişandan.

Nəsiminin muradı çün sən oldun,
Nəzər qət' eylədi kövnu məkandan.

Ey bərgüzidə surət, cansan, vəli nə cansan!
Həm ism ilə müsəmma, həm cism ilə ravənsan.

Abavü ümühatdan sənənsən xülasə, şəksiz,
Ey kainata məqsəd, məqsudi-kün-fəkansan.

Çəsmü rüxün süfati kövnu məkana sığmaz,
Ey gövhəri-yegana, sən gənci-laməkansan.

Leylü nəhar içində şəmsü qamər kimi uş,
Hər yana kim, baxarsam eynül-yaqın əyansan.

Qərç eylədi camalın nurunda kün-fəkani,
Ey gövhəri-həqiqət, şəh eylə kim, nə kansan?

Ərzü səmada yoxdur bir zərrə səndən ayrı,
Ey cümlənin vücudu, bacümlə dərmiyansan.

Hər şeydə gərçi sənənsən, ey məh, günəşdən əzhər,
Ə'ma sanır ki, gözədən ləşey kimi rühansan.

Üzün kitabı-münzəl, zülfü rüxündür ayət,
Ey xaliqin kəlamı, dülümde tərəcəmansan.

Haqq surətində insan sənənsən gələn cahana,
Ey Tanrının süfati, ələmdə cavidansan.

Canü cahanı sənənsiz nələr mühtəbbi-sadiq,
Ey aşiqin həyatı, həm canü, həm cahansan.

Sevdalı nərgisindən düşdü cahana qovğa,
Ey hisn içində fitnə, sərfitneyi-zamansan.

Qandırdı kainatı qəndü nabata lə'lün,
Ey xosrovi-mələhət, şirin, şəkərdəhansan.

Hüsnün təcəllisindən gəldi vücuda ələm,
Ey vaiz, əbsəm ol kim, yalançı qissəxansan.

Haqdan gələn kəlamın mö'cüzüdür, ey Nəsimi,
Sənənsən ki, küntü kənzin əsarına bəyansan.

Gol, ey dilbər, iki aləmdə cansan,
Gol, ey ruhi-rovanım, sən nə cansan?!

Folok üstündə heyrandır, malok mat,
Nə doryasan, nə gövhərsən, nə kansan?

Hayati-Xızr axar daim ləbindən,
Anınçün çeşmey-i-abi-ravansan.

Gözündən fitnə yayıldı cahana,
Məğər kim, fitneyi-axırzamansan!

Saçın buyu Xatavü Rumu dutdu,
Bu buy ilə məğər ənbarfoşansan?!

Saçından çün bəlirdi küntəkənzən,
Bəyan eylə, bəyan, şərh-i-bəyansan!

Cahan oldu bu gün hüsnündə mə'mur,
Məğər ki, hüsn ilə kişvərsitansan!

Cahannın səhl imiş sudü ziyarı,
Ziyansız aşiqə sən biziyansan!

Baladır qamətən, amma və lakin
Bu qədd ilə bəlayi-nəgəhansan.

Camalındır bu gün aləmdə, ey can,
Əyan oldu cahan, haqdan əyansan.

Dəmadəm hüsnünə heyran olur can,
Məğər kim, sən hayati-cavidansan!

Cahan yandı bu gün eşqin oduna,
Yaxərsən aşiqi, atəşzobansan!

Səbə zülfün tozunu yelə verdi,
Məgər kim, sünbülü-ənbərnihansan!

Mana sən nəqlini arz etmə, vaiz,
Anınçün kim, yalançı qissaxansan!

Nəsimi çün səni buldu əzəldən,
Həqiqət bildi ki, sən laməkansan!

Əgərçi candasan, candan nihansan,
Dəgilsən candan ayrı, bəlkə, cansan.

Kişi verməz nişan səndən əgərçi,
Yerü gög dopdolu külli nişansan.

Necə gizlədəyim məndən səni kim,
Nəyə kim baxıram, andan əyansan.

Xəcil eylər rüxün hüsn ilə ayı,
Məgər sən fitneyi-axırxamansan?

Ərəb nitqi dutulmuşdur dilindən,
Səni kimdir deyənin kim, türkmansan?

Canı tərhləyədim, bezdim cahandan,
Səni bildim ki, can ilə cahansan.

Görən sənsən, görünən sən gözümde,
Nə var söyləmişən, külli lisansan.

Həqiqət, vəhyi-mütlaqdır bu sözlər,
Bu sözü bil kim, andan tərcümənsən.

Nəsimi, çün bu gün dövrən səninindir,
Cahanda xosrovi-sahibzamansan.

Ətağın silk, əlin çək kün-fəkandan,
Nə axır zübdəyi-kövnü məkənsan.

Ey dürrü-karı-hər şey, kim bilə kim, nə kansan?
Can səndən oldu çün hey, bilməz səni nə cansan!

Zatına kimsə irməz, vəsfini kimsə bilməz,
Zatü sūfat ilə sən baqıyü cavidansan.

Binişlü bibədəlsən, bişibhü biməsəlsən,
Ey dürrü-bərgüzidə, nə bəhri-bigiransan?

Ey künhü rif'ətindən bibətrə əqli-mütləq,
Vey gənci-binəhayət, simurği-laməkansan.

Çünkü cəmi'i-əşya səndən əyan olubdur,
Ey vahidi-yegana, bas rüşə sən nihansan?

Ey müddəi, sən anın məhrumsən dəmindən,
Andandurur ki, hər dəm dərbəndi-irni ansan.

Həqq əzhəri-minaş-şəms rövşəndürür və ləkin
Sən qayət-i-amadən bihudə dər gümansan.

Dilər səni Nəsimi, aləmdə çaqa hər dəm,
Ta bilələr bətəhqiç sən qamudan əyansan.

Ey ruhi-qüdüs, cərimə sən canü cahansan,
Məndən səni qaib deməzəm, üştə əyansan.

Mə'suqa mana çün sən idin ruzi-azəldə,
Ol gün nə idin, ta əbəd, ey fitnə, hamansan.

Zülfün qəmər in dövrünə yüz fitnə buraxdı,
Ey dövrü-qəmər fitnəsi, fəttani-zamansan.

Hüsnün nə bilir qiymətini hər gözügörməz,
Sən aşiqə sor caru ki, cismində tavansan.

Binamü nişan olmayanın sonda vücudu,
Fikir eyləməzəm anda ki, sən namü nişansan.

Can ilə təri yaxmaq əgər istər isən uş,
Gəl yandır anı, yanmağınə gör niğaransan.

Verməz səni min cənnəti min hura Nəsimi,
Sən aşiqə həm cənnəti həm huri-cinansan.

Əvvəl ki, dila, dərd ilə yaran olamazsan,
Axır bil ani qabili-dərman olamazsan.

Mən xaceyi-dəhrəni deyü fəxr etmə, fəqir ol,
Dərviş olamazsan, yürü, sultan olamazsan.

Heydər kimi gər Xeybəri-şirki yıxamazsan,
Bu ərsədə bil, sən Şahi-mərdan olamazsan.

Çün Turi-vücutunda təcəlli edəməzsən,
Fir'on ilə sən Musiyi-İmran olamazsan.

Gər quşlara tə'limi-zəban etməz olursan,
Bu ins ilə cins içrə Süleyman olamazsan.

Yə'qub olub axıtmaz isən xun cığardan,
Misrə irişib, Yusifi-Kan'an olamazsan.

Cən elmünü bu hücrədə təhsil edəməzsən,
Adam biki¹ bil, cisminə sən can olamazsan.

Səcdə etməz isən əhsani-təqvimə görüçək,
Həqiq fəzlivi həqiq surəti-rəhman olamazsan.

Ey sufi, təvaf etmə üzü həccinə yarın,
Ol eydə Nəsimi kimi qurban olamazsan.

Tərk eyləməz can eşqini, min göz gər arı yaxasan,
Hicrində layiqliq görmə kim, hər dəm bu canı yaxasan.

Ey istəyan didarını, Musa kimi mə'suqənin,
Vəcib budur eşqində kim, canı, cahanı yaxasan.

Axır zamanın fitnəsi, bürçə camalından götür,
Tə eşqə üzərlik kimi piri cavanı yaxasan.

Ey eşqə münkir müddəi, gir aşiqin tövhidinə,
Tə sarbasar içindəki şirki gümanı yaxasan.

Anostünarın sirrini faş etdi şəm'indən üzün,
Tə nuruna parvanəyə kövnu məkanı yaxasan.

Ey qiyməti eşqin gühar, könlümdür onun mə'doni,
Çün kan görəkdir gövhərə, niçün bukanı yaxasan?

Namü nişanü şöhrətin afətdir ohli-eşq üçün,
Var, ey könlü, cəhd eylə kim, namü nişanı yaxasan.

Canıma eşqin odu çün kar eylədi, yaxdı tamam,
Şimdi görəkdir, qalibə, bağrımda qanı yaxasan.

Ey axıdan dürdanəyi kirpiklərindən dəmbədəm,
Eşqin odundan qorxuram k'abi-rəvanı¹ yaxasan.

Ey lətə tapan bibəsər, gəl, gör bu məhün surətini,
Tə latii üzza başına deyri-muğanı yaxasan.

Çaxdı Nəsiminin dili Allahi-nurun sirrini,
Ey nari-qüdsi, qandasan, tə ol zəbanı yaxasan.

¹ K'abi-rəvanı – Ki abi-rəvanı, axır soyu.

Uzantı arifin aqlı, sənə insan deməz, nəçün
Ki, insandır deməz kimsə sənə, ya səliqül-insan!
Risvün innə fətəhüdə, sağın vələyi-qəd-əfəb,
Bu ləvhən əbcədənin gör kim, qomuş həqiq adını fərşan.

Üzün müşəfdir, ey huri, yanağın qaf-vel-Qur'an,
Budur haqdan gələn taha, budur yəsinü ərəhman!

Gün ilə ayı göglərdən gətirdi səcdəyə hüsnün,
Zəhi qüvvət, zəhi qüdrət, zəhi mō'cüz, zəhi bürhan!

Dodağın abi-heyvandır, mən anı sormuşam Xızra
Və lakin abi-heyvanı qaçan idrak edar heyvan?

Yedi göz həqq nə mə'nidən buyurdu sacda şeytana,
Sən anı bil nə şeydansen ki, anı bilmədi şeytan?

Qaşınla kirpigin, ya rabb, nə fəttan yayı oxdur kim,
Fələkdir tirinə tərkəş, mələkdir yayına qurban?

Sən ol pakizə cövharsən bu gün ələmdə, ey dilbər,
Dodağın abi-heyvandır, camalın rövzeyi-rizvan.

Səqahüm rəbbihüm xəmiri ləbi-lə'in şərabıdır,
Bu meydən məst olan bildi ki, həqdir mən əleyha fan.

Həqqə əyri baxan gözdən camalın yaşıran dilbər,
Götürdü pərdə üzündən gəl, ey zahid, gətir iman!

Təcəllinin çırağıdır camalın şəm'i, uş gör kim,
Necə nurü ziyasından münəvvər mevrü məh taban.

Bitibdir qisseyi-Şirin, tükəndi Şəkkərin dövrü,
Ləbin dövranıdır gəlgi ki, sansən Xosrovi-dövrən!

Nə dəryadır acəb eşqin ki, yoxdur həddü payarı,
Zəhi eşqi nəhayətsiz, zəhi dəryayı-bipayarı!

Nəsimi çün vüsalından həyatı-sərmədi buldu,
Yəqindir gər desəm həqdir kim, oldu həyyü cavidan.

Mən ki, dərvişəm, fəqirəm, padişahi-ələməm,
Ruhü-birəngəm, aqarçı rəngə girdim, adəməm.

Şeş cahətdən çar ənasirdir mənə faş eyləyən,
Yoxsa mən gəncineyi-vəhdətdə nuri-abhaməm.

Aləmül-qeybin sūfatı məndan oldu aşikar,
Ey basirətsiz, mənə gör kim, nə zati-əzəməm.

Söyləyən həqdir mənim dilimdə hərdəm, yoxsa mən,
Çar ənasirdən mürekkəb bilisanü əbkəməm.

Ümmühət ilan nə var abaya olmasa xələl,
Aləmi təhqiqə baxsan cümləsindən əqdəməm.

Cənnəti-firdövs üçün bir ləhzə qəmgin olmazam,
Təlibi-didari-yaram, şadimanam, xürrəməm.

Ey Nəsimi, çünki iş təqdir alindən işləyir,
Fəriğəm dünyadəvü üqbədə qəmdor, biçəməm.

Surəti-rəhmanı buldum, surəti-rəhman mənəm!
Ruhi-mütləq haqq kəlamı qaf-vəl-Qur'an mənəm!

Həm mənəm anastınaran sirrini faş ediyəm,
Həm Xəlil oldum, bu nara Musiyi-İmran mənəm!

Həm Masihəm, həm Skəndər, həm mənəm abi-həyat,
Həm həyati-Xızn buldum, çeşmeyi-həyvan mənəm!

Həm mühitü həm kənaram, həm sədəf, dürdənəyəm,
Həm bu bəhrin gövhəri, həm gövhəri-ümman mənəm!

Həm xəyalam, həm camalam, həm süfatam, həm tələb,
Həm nüquşam, həm bu nəqşə valehü heyran mənəm.

Zülmətəm, mövtəm, məmətəm, həm həyatam, həm məmət,
Mö'minə Nuham, nıcatam, kafirə tufan mənəm!

Həm əlacam, həm təbibəm, həm kəlamam, həm Kəlim,
Həm bu rənc rəncuruyam, həm dərclərə dərman mənəm!

Səqiyyə, şəm'əm, şərəbam, həm xumarəm, həm xəmir,
Səlsəbiləm, saqiyyə, həm sağorü peyman mənəm!

Həm səlatam, həm zəkətam, həm mənəm zərqi riya,
Həm mənəm imanü tövhid, şöleyi-iman mənəm!

Həm nəiməm, həm rəhiməm, həm kəriməm, həm kərəm,
Həm nəimü xüldəmü, həm cənnəti-rizvan mənəm!

Ey Nəsimi, sən haqqı bil, haqqə iqrar eylə kim,
Çünki insanü başarsən, haqq deyənin insan mənəm!

Vəhdəhü laşərik ilə, şübhəsiz, iştə zatam,
Yə'ni kim, ibtidəsiz zatamü həm sifətam.

Yeddi dəyə dörd ana doqquz atadan bəru
Haştü çoharü poncom uş yenə şeş çohatam.

Qaynadı çün tənurum eşq ilə çuşa gəldi,
Gör bu tufan içində Nuhamü həm nıcatam.

Gərçi türabü suyam mə'nidə, ey xəbətə,
Bil ki, iki cahanda təyyibü tahiratam.

Nurü nəharü leylam, kəşfəm iki cahanda,
Qədrə irişdim iştə qədrəmü həm bəratam.

Əbcədəmü hecayam, hərfəmü sətri-katib,
Lövhmü həm mürəkəb, kılkəmü həm dəvatam.

Fəlli-mütləqəm mən, haqləyəmü haqqəm mən,
Də'vidə ismi-məf'ul mə'nidə failatam.

Gərçi dəmi-Musayam nurilə nar içində,
Həm bir ölü dirildən İsayi-mö'cizətam.

Ərşü günəşü fərşü ərzü səmadan bəru
Eşqilə layəmutəm, əqlilə həm həyatam.

Gör ki, məni nə bəhrəm qətreyi-eşq içində,
Dəcləvü Şəttü Ceyhun, həm Ərəstü Fəratam,

Haqdan ənən kəlamam, yəni ki, lamü beydan
Əlmü kitabü hərfəm, ayatü bayyinatam.

Qıbləyəm, həm imamam, Kə'bəyəm, ey səfəsiz,
Sövməmü həm səlatam, eydəmü həm zəkətam.

Müşrik olub bu günə baxma, gəl, ey yaqinsiz,
Ayatü-fəthi-babam, sureyi-mürşəlatam.

Nəsimiyəm ki, hər şey, külli-mühit oldum,
Həm bilənə həll oldum, bilməzə müşkilatam.

Küntə kənzin sîrini izhar edər madam dəm,
Kim degil ol adəmi kim, yoxdur anda dam dəm.

Nəfkeyi-İsa dami dəmdir, dirildir adəmi,
İstər isən ol dami, al dünyasından kam kəm.

Kim ki mir'atın müsəffa qıldı ol didariçin,
Liməallahun rümuzun qıldı istifham həm.

Aşiqa meyxanə küncündən gəlir ilhamü vəcd,
Sufiyə məscid qucağından gəlir peyğəmi-qəm.

Nəhnü zərəcəna günündə qismat olmuş hər kima,
Zahidə səccadəvü təsbih, rində cami-Cəm.

Ey Nəsimi, qılma də'vət zahidi sən eşqə kim,
Bu məsəl rövşəndürür kim, olmaz iriş xam xəmə.

Qulluğa bel bağladım, sultanı gözlər gözlərim,
Dərdinə tuş olmuşam, dərmanu gözlər gözlərim.

Gözlərim gözləri gözlər həzrətini şahımın,
Nəcəsi gözləməsin, sübhani gözlər gözlərim.

Cördüğüm ol, bildiğim ol, istəğim həm oldurur,
Əvvəl oldur, axır oldur, anı gözlər gözlərim.

Mən də şahın yoluna canımı qurban etmişəm,
Eşq ilə girdim yola, meydanu gözlər gözlərim.

Cür'eyi-eşqin dilər ki, könlümə mehman ola,
Xidmətə bel bağladım, mehmanı gözlər gözlərim.

Gecələr yahu deyib hər dam təmənnə eyləyəm,
Rəhmətdən umaram, rəhmanu gözlər gözlərim.

Ey Nəsimi, sidq ilə yolunda xak olmaq üçün
Can elindən gəlmişəm, canarı gözlər gözlərim.

Fəzlim mənim, ey Xızını mü ey abi-həyatım,
Şəmsim mənim, ey badrimü saçı zülumatım.

Sərvim, çəmənim, bağı-bahar ilə hazarım,
Tutım, şakarım, şəhdimü qənd ilə nabatım.

Ruzım, şəbimü ayü ilim, həftəvü günüm,
Novruzumü eydin, diləyim, qədrü bəratım.

Qur'anumü hökmüm, hədisim, şərhü-bəyanım,
Elmim, əməlim, zikrimü sövm ilə səlatım.

İslanumü həm küfrümü imanümü dinim,
Şanım, şərəfim, şərhü-həbibim, sələvatım.

Təqvam ilə zəhdüm, ədəbim, elmilə helmim,
Təlqinümü tövbəm, tələbim, haccü zəkətam.

Həşr ilə hesabım, yenə mizanü siratım,
Ehsanümü lütfüm, kərəmim, həm hasənətam.

Hənnan ilə mənnanümü, ey Mərvə səfalım,
Həm zənzəm ilə qibləümü Kə'bəm, ərəfatım.

Mə'budümü məqsudümü mətlubümü qəsdim,
Zahirümü batınümü zat ilə sifətam.

Həm mərkəz ilə kövkəbü bürc ilə mədarım,
Səyyarəümü çarxım, fələkim, seyri-səbatım,

Filcümle, bu nitq ilə kəlamım, ey Nəsimi,
Afaqımı anfusümü ərkanü cahatım.

Surətinin səfhasında gör nə yazmış ol qədim,
Oxudum ol xətti bismillahir-rəhmanir-rəhim.

Alınma əlhəmdülillah yazdı rabbülələmin,
Qoydu eşqin yolıçün həza siratül-müstəqim.

Surətin mahiyyətin təfsir edər inna-fətəh,
Hüsnünün keyfiyyətidir bəs ələ-xülqil-əzəm.

Qaşlarındır qəbü qövseyntü saçın leyli-təvil,
Rəsmidir vaş-şəms üzrə şol mübarək zülfü-cim.

Dedilər ol mima fi-eynən-tüsəmma səlsəbil,
Şimdi kövsar lo'lin oldu küllə cənnatün-nəim.

Zülfünə seyr eylədi badi-saba vətqi-səhər,
Şol səbəbdən doldu ələm, əzruxət ənber-şəmmim.

Qıl Nəsimiyə tərəhhüm, ey üzü bədri-münir,
Gər xəta qıldım isə əstəğfurrallahil-əzəm.

Nə hüsn olur, bu nə surət, zəhi behişt-i-nəim?
Nə lütf olur, bu nə ma'ni, zi rəbbi-ərşi-əzim?

Könül səbə nəfəsindən dirildi, can buldu,
Qara saçın qoxusundan nə bu gətirdi nəsim.

Nəsimi-zülfünə baş ilə can nisar ederəm,
Nə simü zər kimi layıqdır ol nəsimə nəsim.

Görün bu çəsmeyi-heyvanəbi ki, şa' nında
Gəlibdir ayəti-yöhyülizamü vəhyi-rəimim.

Müsəlləm oldu sənə dilbəri cahanda bu gün
Kim, ay ilə günəş oldu camalına təslim.

Əzəldə var idi eşqin bu can içində mənim,
Zavala olmaya qabil binayi-əhdi-qadim.

Gərəksə cövr ilə öldür, gərəksə məni yandır,
Nə qayğı oddan ana kim, əti bəqəli-səlim.

Müəttər eylədi zülfün şəmimi əfaqi,
Və ləəcibə münəl-ətri an yəfuha şəmim.

Yolunda qoydu Nəsimi cahən ilə caru,
Təfavüt etməz anı gər qəbul qılsa kərim.

Ay camalın hüsn-i-surət kim, qılıbdır ol həkim,
Fəlli-mütləqdürür hər şeydə məf ul ol rəhim.

Saçların zilli düşəldən ruyi-bədrin tabına
Kim tilu' etdi cahana şəmsi-tabani-müqim.

Həm haqqın sən məzhərisən, la şərtkü bigüman,
Səndədir nuri-təcollı ərşü kürsi həm nəsim.

Üzünə səb'ül-məsani gər oxursam, la demə
Kim, qaşurla kirpigin zülfündən oldu bu rəsim.

Səcdə qılmazmı belə gör sidrəvü tuba tamam
Kim, mələik qəmusu aydır sücudini azim.

Nitqiyyəm şirin ləbirin, İsiyi-cana həyat,
Çün Məsiha istər isən, işte gəldi dərramim.

Xızr çün bulmuş həyat zülmətindən ta əbəd
Kim, ləbin eyridürür şol zülmət içrə dalü mim.

Yazma hərfin adnu, ey öz-özündən bixəbər,
Çün ləbindən zahir oldu bu kəlam ilə Kəlim.

İstiva sirrini gər bildin isə eynəl-yaqin,
Xətti-vəchında şikaf oldu sirati-müstəqim.

Uş bu dünya fanidir, keç sən fanədən, bul baqa
Kim, həyatı-cavidən olsa sənə ömri-səlim.

Ey Nəsimi, gər nəhayət bildin isə nüktə sən,
Bistü haştü sivü dü vəchində yazıldı müqim.

Əlmirənətilillah ki, bu gün yarımı buldum,
Könlümdə duran dilbərti didarımı buldum.

Dəgəməz manə bir pələ cəhan varlığı ilə,
Nəçün ki, gözəl sikkəli dinarımı buldum.

Torpaq ıkan ol Zöhrə manə Müştəri oldu,
Dəllələ çəgərgil də ki, bazarımı buldum.

Firdəvsə mənə də'vət edən zahidə söylə,
Ol tikənə göz dikmə ki, gülzarımı buldum.

Yusif yeridir kim, manə qul yazıla, çünkim
Misrində ləbi tünge-şəkərbarımı buldum.

Fəş eyləməzəm razımı nəməhrəmə, çünkim
Məhbubi-əmin, məhrəmi-əsrarımı buldum.

Bəxtim günəşi doğdumu uyxudan oyandı,
Mə'rəsi bu kim, dövlət-bidarımı buldum.

Bəğdədə gəl, ey qasid, ilat şol xəbəri kim,
Şol şö'bədəçi dilbəri-ayyarımı buldum.

Ey naqdini tərərə verən uyxulu qafil,
Şol üzqəməz türreyi-tərrarımı buldum.

Mansur kimi məndən əgər çıxdı ənelhəq,
Ey xacə, itab eyləmə kim, darımı buldum.

Gör Musa kimi aşıq isən üzünə anın,
Gör sənə səni, söylə ki, didarımı buldum.

Verdi saçın küfrünə imanə Nəsimi,
Ey xırqə geyən, mən daxi zünnarımı buldum.

Dilbərini ləblərinə çəşməyi-heyvan demişəm,
Mə'dani-ruha, acəb, mən nə üçün can demişəm?

Xəcil oldum bu səbəbdən ki, nigərin üzünə
İrəmin gülşəniyi rövzeyi-rizvan demişəm.

Sənsən, ey surəti-Allah ilə rəhman, məscud,
Qılmayan səcdə sana, div ilə şeytan demişəm.

Lövhi-məhfuz ilə ərş oldu yanağın sifəti,
Mən bu mə'nidən ana surəti-rəhman demişəm.

Sürətini əhsəri-təqvimü üzün qible imiş,
Bu sözə yox dəyənin adını heyvan demişəm.

Surətini münkirinə kafirü mal'un dedi həqq,
Nə ki, ana dedi həqq, mən iki çəndən demişəm.

Güli-xəndan deməzəm qönçəyə ayrıx, nə üçün
Ki, yanağın güli-xəndanına xəndan demişəm.

Sədəfin içinə kar eylədi, incu əridi
Ki, ləbin cövhərinə lə'li-bədəxşan demişəm.

Demə hər tikənə sən bağı gülüstan, əbsəm
Ki, mən ol arizi-gülguna gülüstan demişəm.

Zülfünü nəfeyi-tatara bəbə qılma ki, mən
Qiymətin hər qılının mülki-Süleyman demişəm.

Ey Nəsimi, sənə çün Fəzli-ilah oldu müin,
Mənə eyb eyləmə kim, tapuna sultan demişəm.

Mən ol Musayi-İmranam ki, daim aşıqi-Turam,
Və leykin xeyli müddətdir cənabından ki, məhcuram.

Riyayi-zöhdü təqvadan kəsildim çün bəqa buldum,
Sözüm sirri-ənəlihaqdır, fəna dərində Mənsuram.

Bu gün meyhanədə düşməz tərənəniyi-şərab etmək,
Məni saqi içiribdir, əzəldən məstü məxmuram.

Dəxi əksüklügüm yoxdur, şikayət etməzəm, billah,
Həbibin asitanından budur eybim ki, mən duram.

Mənim korlar görə bilməz məqamın qansı aləmdir,
Əgər viranədir könlüm, bəğayət gəncə mə'muram.

Qəmindən ağlaram hər şəb, dəmədəm xun olur çeşmim,
Nəsimiyam ki, şövqündən iki aləmdə məhcuram.

Gəl, ey əgri, məri gör kim cahanın padişahıyam,
Üzümə doğru bax, doğru fələkin şəmsü məhiyam.

Hümayun zilliyəm bişək, cahan sayəmədir üstə,
Mən ol dövlətli sadiqəm, səadətın külahıyam.

Süleymanam mən, ey arif ki, xatəm məndədir, məndə,
Mən anın hökmünə təslim, Süleyman mürğü məhiyam.

Neçə qalmışlara yaram, neçələrə həm ağyaram,
Nə yerdə istəsən, varam, qamı aləm pənahıyam.

Şəriətəm, divanəm mən, gah aşkara rühanəm mən,
Həm ol müddəi də'vası, həm onun mən günahıyam.

Nasimi, sən demə cüvzi deyilsən mim ilə nün, sin,
Vəli öldür deyəm daim qamı aləm ilahıyam.

Ol Kə'beyi-mə'na mənəm kim, qibleyi-rəhmanıyam,
Ol nitqü rəbbani mənəm ki, höccəti-bürhanıyam.

Çün on səkiş min aləmin cudü vücudu xud mənəm,
Cümlə cahan təndir mana, mən bu cahanın canıyam.

Ol qəbü-qövseyinə irən, ol surəti zibə görən,
Həm surəti-zibə mənəm, həm surəti-yazdanıyam.

Sən bu sarayı-fanidə istar isən eyri-bəqa,
Nəfsini əvvəl tanı kim, həqqi derisən tanıyam.

Ol künə kənzi derisən, aləmdə rövşən gün kimi,
Ol gövhərə rövşən mənəm, bil ki, mən onun canıyam.

Ol şakkəri-lə'li-ləbin, ol tuti-yi-məsti mənəm,
Ol cənnəti-qüdsün bu gün mən bülbülü-xoşanıyam.

Götür vücudun zülmətin, eyvani-nurə vasil ol
Kim, şə'ninin nuri mənəm, mən nurinin eyvanıyam.

Ariflərə hadi mənəm, çünki hidayət nurıyam,
Sevdasıyam, sevdasının məşhurıyam, heyranıyam.

Mən ol Nəsimiyəm bu gün abi-həyatım içinə
Xızın baqa ömrü mənəm kim, çeşməyi-heyvanıyam.

Cana, rixi-zülfündən əgər qılsa təəmmül,
Təhqiq ilə isbat edədir dövri-təsəlsül.

Ey saqi, çü saf oldu şərabi-xümi-vəhdət,
Gəl səcdəyə fəxr eyləmə çox, qılma taəllül.

Gər nəfsini bildin, həqqi bişübhə tarırsan,
Kim kəndözünü tanıdı ol sahibi-Düldül.

Məhbub səninlədirü sən qafil özündən,
Bilman ki, nədəndir sənə bu dağlı təğafül.

Ta eşqi-diləram alıbdır məni mənədən,
Könlümdə nə aram qalıbdır, nə təhəmmül.

Güdgün üzünü görməyə bülbül kimi zaram,
Mən bülbüləm, ey dust, həqiqətdəvü sən gül.

Məclisdə çü saqi kimi, ey dust, Nəsimi
Dərhal sücud etdi, sirahi dedi qülqül.

Nə sidrədir ki, boyundan qiyamət oldu faş,
Görün qiyam ilə, qəddin bu sidranın şabaş.

Zahi, tırab ilə aqd eylayan yel ilə odu,
Zahi, su üstünə yazan bu surati nəqqaş.

Kimin ki eşq ilə başı əzəldən olmadı xoş,
Xoş olmasın iki aləmdə ol bəqasız baş.

Kimin ki eşqi-həqiqətdən olmadı canı,
Sən adamı demə ana, arın adıdır daş.

Sücuda gəlmədi illa bu mə'nidən şeytan
Ki, ta fəqihi, xətəbin ilə ola dindaş.

Murada irmiyəsər kimsə həqsiz, ey qafil,
Gərəkse şahı-cahan ol, gərəkse ol övbaş.

Kimin ki oldu nasibi əzəldə haqdən eşq,
Ana nə şərbətü mə'cun gərək, nə əppəkü aş.

Fəraşü məfrəşə fəxr etmə, aşiq ol, aşiq
Ki, aşiqin eşigində mələkdürür fərraş.

Qaçan tutuş olusər axırtədə ol həqqə
Kim, olmadı bu cahanda anın ilə tutaş.

Qələndərin sifətidir fəna ilə tacrid,
Qələndər ol, ikilikdən mücərrədəti qəlaş.

Şərbütü şahidü sufi qaçan harif olusər,
Bu rəsmə ala boyanmış, bu alı çox qulmaş.

Üzündür, ey sənəm, ol müsəfi-İlahi kim,
Bilindi xətti-siyahunda həm quru ilə yaş.

Nəsiminin sözü çün kim, bahalı gövhərdir,
Bu rəsmilən nə üçündür ki, satr anı bəlaş.

Yarını satdın bahasız, bilmədin miqdarını,
Heçə dəgməz şol kişi kim, heçə satar yarını.

Cövhəri nadan əlindən müştəri alır ucuz,
Cövhəri bilməz nə bilsin gövhərin miqdarını.

Kim ki yarından bəqasız canını gördü əziz,
Yarını itürdi nadan, bulmadı dildarını.

Aşiqin əsrarını aşiq gərəkdir kim bilə,
Olmayan aşiq nə bilsin aşiqin əsrarını?

Kim ki qurban olmadı yolunda şol mə'suqənin,
Çün degil də'vası anın, heçə say iqrarını.

Neyləsin yarın cəfasın çəkməyən aşiq müdam,
Çünkü yar istər həmişə aşiqin azarını.

Dara çıx, yan, ey ənalihəq söyləyən Mənsur, əgər
Axırat darından istərsən salamat darını.

Kim ki yarın zülfün əldən qodu yüz min can ilə,
Bibasər torpağa saldı nəfeyi-tatarını.

Ey Nəsimi, incuyi dürrü bilən sərrafə sat,
Cövhəri nadana satma lə'ləi-şəhvərinə.

İki aləmdəsən sultarı-mütləq,
Fətahna şə'ninə gəldi mühəqqəq.

Camalın vəzzüha, vəlleyl zülfün,
Sənin vəsfındürür ayatı-mügləq.

Sənin zikrin oxurlar hər səhərgah
Təzərvü bülbulü qumru mütəbbəq.

Sana taha vü yasin oldu münzəl,
Qəmər oldu camalından müşəqqəq.

Sənin eşqin məni məndan alıbdır,
Salıbdır bəhrinə mənəndi-zövrəq.

Bəqa oldum, fənadan fəni oldum,
Bəqadan içmişəm camü-mürəvvəq.

Əzəldən içmişəm camü-səqahüm,
Anınçün söylərəm hər dəm ənalhəq.

Olur hər gündə hey hər kim olubdur
Sənin vəsfındürür ayatı mügləq.

Nəsimiyə əzəldən cür'ə sundum,
Arınçün zülhəyat oldu mühəqqəq.

Bahar oldu vü açıldı üzündən pərdə gülzarın,
İrşidi qönçənin dövrü, zamanı qalmadı xarın.

Gülüstən Turi-qüds oldu baharın nuru nərindən,
Gəl, ey Musa, gör asarın çaməndə nur ilə narın.

Çiçəklər müxtəlif əlvan, nə mə'nidir, anı bil ki,
Boyası bir imiş çün kim, bu əvərin, bu əzhər.

Əbirindən çəmən, gör kim, nə teyb əfaqa göndərmiş
Kim, olmuş buyü ətrindən məşamı təzə atların.

Nə ənbərdir tütən, ya rəbb, şaqayıq məcmərindən kim,
Ki, buyundan anın qədri sınıqmış mişki-tatarın.

Gəl, ey siminbədən saqi, mənə sun camü-səhbayı
Ki, gəldi rövnaqi-gülden meyi-gülrəngi xummarın.

Əgərçi stünbüllü nərgis bayanı-kuntə kənz eylər,
Qaçan bəlhüməzəl bilsin işaratın bu əsrərin.

Bu gün gör əlamil-qeybin vücudun görmək istərsən,
Rəyahin uş bəyan eylər zühurun çərxi-səyyarın.

Bu musiqidən, ey same', sana gər nəsnə kəşf oldu,
Məqamatın bəyan eyla, üsulun göstər ədvərini.

Əgər susanləyin əbkəm deyilsə, nitqə gəl, söylə
Ki, hərfi nəqtə tərkibi nə yerdəndir bu göftərin.

Bu gün gör ələmül-qeybin nişanın görmək istərsən,
Rəyahin uş bəyan eylər zühuri çərxi-səyyarın.

Çahan cənnəti-ədn olmuş, çəmən səhnində hurilər,
Bəzənmiş hüllədən bəstan, açılmış gözü aşcarın.

Bu gün bazar edər gülşən səməndən lələvü güldən,
Qənimət gör ki, beş gündür tamaşası bu bazarın

Nəsiminin sözü gərçi dəmi-İsadır, ey münkir,
Sənə kar eyləməz niçün ki, yoxdur həqqə iqrarın.

İtiridin camî-Cəmşidi, oyan uyxudan, ey qafil,
Nə buldun uyxudan göstər, nə qıldın uyxudan hasil?

Məgər haqdan ziyan gördün ki, batil qövle yapışdın,
Çevirdin üzünü haqdan, saqın kim, haqq degil batil.

Əzazilin sözlün dutma, arın vəsfəsinə uyma
Ki, iblisə uyan olmaz könül məqsuduna vasil.

Vafasız dünyanın mehrin gedir könündən, aldanma
Ki, dünya əhlinə hərgiz müti' olmaz dedim uş bil.

Bu taqü təmtəraqı qo ki, dövrünü bu dünyanın
Keçər hər növ ilə dutsan, görək asan, görək müşkil.

Yalançı nəfsə uymuşsan, qucarsan dünyayı neyçün?
Məgər haqqı unutmmuşsan ki, oldun dünyaya mail?

Məslihi-zat ıkar, billah, nədən div olmaq istərsən?
Məgər cinnidürür əslin, deyilsən rəhmətə qabil?

Sədəf xas olmaz incusuz, bu rəmzi anla, fəhm eyle,
Bu sirri bilməyən bil kim, nə xaric oldu, nə daxil.

Bu göftarın işarət dərinidir, aql ana irməz,
Nə bilsin olmayan Məcnun ki, Leyli kimdir, ey aqil?

Neçə məf'ulü-faildən, neçə məs'ulü şaildən,
Əgər danasan, anı bil ki, sənə mütlaqə fail.

Əgər gözlüsen, ey gizli, vücudun şəhrinə gir gör
Nə mə'dənsən, nə gövhərsən, nə dəryasan, nə xoş sahil!

Vücudun şirkini məhv et, vücudi-vahidə fərd ol
Ki, zati-fərd vahiddən bu masal oldu, ol sail.

Nə axır sənə ol gövhər kim, adın gizli gənc oldu,
Nadir halın kim, olmazsan özündən vaqif, ey zail!?

Hava camından-əsrüksən, həvəs ardına düşmüşsən,
Bu ağulu şərabı qo kim, oldur şərbəti-qatil.

Nəsimi strri-ma övha kəmahün gərçi şərh eylər,
Qaçan idrak edərsən özüni bilməyən cahil!?

Töhfəyəm, pakizə cövhər, laməkarun xasıyam,
Alamül-qeybəm, vücudam, həm anun dəryasıyam.

Həm kələməm, ayatəm, həm müşafəmə, səb'ülmesən,
Həm mənəm tövhidi-bürhan, pirimin mövlasıyam.

Cəbrailəm, həm Mikail, İsrəfiləm, Əzrail,
Nazirəm, hər yerdə hazır, mən haqqın kimyasıyım.

Dələyəm, Niləm, Fəratəm, həm mənəm abi-həyat,
Kövsərəm, mai-təhuram, səlsəbilin tasıyam.

Dəngizəm, bəhrəm, mühitəm, qətrəyəm, dəryayi-eşq,
Laməkarun bünyadıyam, həm bəhrinin qəvvasıyam.

Musiyəm, Turam, əsəyəm, həm münacati-ilah,
Həm mənəm ruzi-həqiqət, Musinin bezyasıyam.

Tərsəyəm, həm qeyri millət əhliyəm, nəsraniyəm,
Həm mənəm zünnarı xaqi, həm səlib cübrasıyam.

Davudam, xətm-i-Süleyman, məndədir məcmui-zat,
Həm mənəm məhri-xudavənd, divlərin ustasıyam.

Həm Həməi, həm Qövsü Cövza, həm Əsəd Mərtix ilə,
Həm Sərətan, Sünbülə, həm Dəlvinin həmpasıyam.

Həm mənəm müzan, həsrin suruyam sər ta qədəm,
Həm siratül-müstəqimin şiveyi-əsyasıyam.

Məscidəm, həm mədrəsə, bütixənvü meyxanayəm,
Həm bu beytin əhliyəm, həm şəhrinin əsasıyam.

Qəmərəm, şəm'i-münəvvər, atəşəm, həm badü gi,
Həm havayam, dörd təbiət, atamın babasıyam.

Mən Nəsimiyəm ki, haqqın dinivü imanıyam,
Həm imami-məzhəbəm, həm dinirin yağmasıyam.

Künə-kənzin kənzivü, Allahi-nurun nuruyam,
Rövzənin rizvanuvü, cənnati-ədnin huruyam.

Kafü nunun məbdəi, həm kainatın mənəi,
Laməkarun şəmivü bədrü şəbi-deycuruyam.

Aləmü zatü sifatem, mənbəi-mövtü həyat,
Həm hasari-kün fəkanəm, həm anun məhsuruyam.

Söyləyən hər nətiqin dilində mənənd özgə yoq,
Səfqü mə'fuin əsası, beytinin mə'muruyam.

Nitq ilə sövtəm, əzəldən ta əbəd həm qüvvətəm,
Həzirəm hər yerdə, həm hazırların məhzuruyam.

Nuh ilə tufan mənəm mən, həm nicatəm, həm həlak,
Həm yeməm, həm gövhərəm, həm ol yemin məbhuruyam.

Nazirəm, həm binazirəm, həm bəşirəm, həm bəsər,
Həm iküldən münəzzeh, vəhdətin mənzuruyam.

Həm fəqirəm, həm dilənçi, həm məlik, həm padşah,
Həm mənəm ustadi-şənət, həm anun muzduruyam.

Şahidəm, şəm'əm, şərəbəm, saqiyyəm, həm cami-Cəm,
Kövsərəm, həm səlsəbiləm, həm meyın ənguruyam.

Zahirəm, zahirdə faşəm, məzhərəm, həm müzhərəm,
Batınəm hər şeydə, yə'ni batının məsturuyam.

Həm baqa darül-xüludun nazıyam, həm ne'məti,
Həm fəna darül-qürurun dənyam, Mənsuruyam.

Həm kələməm, həm mələk, həm vəhy, həm ruhül-qüdüs,
Həm hesabın saəti, həm yövni-həsrin suruyam.

İbtidasız cövhərəm qaim bənəfsi labəğeyr,
Həm nəimi-xalidəm, həm ne'mətin məşkuruyam.

Həm cəmiləm, həm camalam, həm vədudam, həm ədəd,
Kafira mövü müsibət, həm Xəlilin suruyam.

Həm mənəm Vadiyi-əqdas, həm mənəm nartı şəcər,
Həm mənəm nuri-təcəlla, həm Kalimin Turuyam.

Həm cahanam, həm caharın eyrivi məhliyyəti,
Həm Xatavü Çinü Rumun qeysəri fəğfuriyam.

Lövhü Tövrati Zəbur, İncilü Fırqan, həm sühəf,
Həm kəlamı-natiqəm, həm rəqqinın məşuruyam.

Həm bəratü qədrü əsra, həm siyamü həccü eyd,
Həm mühərrəm, həm mühərrəm şəhrinin aşuruyam.

Həm uran ol naxeyi, həm ruhi-adəm, həm türab,
Həm qiyamət suruyam, həm məhşərin məşhuruyam.

Həm Süleymanam, həm arın mülkəti-layənbəği,
Həm Süleymanın quşu, həm Xatəmin dəsturuyam.

Katibəm, kilkəm, dəvatəm, əbcədəm, lövhəm, heca,
Nöqtəyəm, hərfəm, bu hərfin sətriyəm, məsturuyam.

Həm ənasir, həm təbəye, həm mürəkkəb, həm bəsit,
Cümlənin əslivü fər'i, qədirin məqduruyam.

Həm rəbiəm, həm xərifəm, həm mənəm seyfü şita,
Həm qışın məbrudu oldum, həm yayın məhruruyam.

Buğdayam, həm asiyaşam, həm xəmirü, həm fətir,
Səlsabilin xəmiriyəm, xumməriyəm, məxmuruyam.

Həm səvadi-ə'zəməm, həm Misri came', həm mühit.
Həm bu bəhrin gövhəri, həm lə'li-məşuruyam.

Həm mənəm məqsudü məqsəd, həm təmənnə, həm dilək,
Həm mənəm hər işdə zakir, həm arın məzkuruyam.

Həm mənəm hədivü nafe, həm mənəm zarü müziir,
Həm mənəm qüfranü rəhmət, həm arın məğruruyam.

Həm təbibəm, həm əliləm, həm əlacam, həm saqim,
Həm şafanın səhəti, həm ne'mətin rəncuruyam.

Həm hürufam, həm kitabam, həm kəlamam, həm Kəlim,
Fətharın mənsubuyam, həm kəsərin məcruruyam.

Həm cəbəi, həm kahf, həm Əshabi-kəlfəm kəlb ilə,
Həm Qafırın simurğuyam, həm quşların əsfuruyam.

Ey Nəstimi, sən değılsən, cümlə oldur, cümlə ol,
Ol kim, aydır bu zəminü əsımarın nuruyam.

Ayət-i-İnni-ənal-laham, bu narin nuruyam,
Həm münacatı təcəlli, həm Kəlimin Turuyam.

Əvvəlim nun vəl-qələmdir, axırım mayəstərun,
Sureyi-mərfuam, bu bəhrin nükteyi-məcruruyam.

Misrəmi həm came'əm, həm cüm'əyəm, həm adına,
Ruhi-qüdsün nəfəsi, həm beytinin mə'muruyam.

Həm imamam, həm hüdayat, məhdi həm məhdiyyəti,
Həm kitabı-vəhyi-münzil, həm rıqın məşhuruyam.

Həm həzizəm, həm ürucam, həm qərinəm, həm büruc,
Gərdişi-çərxü mədaram, şəhrinin məşhuruyam.

Laməkan xurşidiyəm, həm Sə'di-Əkbərdir adım,
Nəhsü kənzü tal'əti-bədri-şəbi-deycuruyam.

Kaf ilə nun məbdəimdir, mənşəimdir kainat,
Uğbu kövniün künə kənzü, kənzinin məğruruyam.

Həm mürəkəb, həm bəsitü həm cəvahir, həm ərəz,
Münnəfil, həm müttəsil, həm zakirin məzkuruyam.

Cənnatəm, həm tubiyəm, tuba ləhüm hüsnəl-məab,
Şahidəm, şahənşəhin həm şahidi, məsturuyam.

Zalürü batin mənəm, peydavü həm pürhan mənəm,
Məzhərəm, həm müzhərəm, həm məzharin məzhuruyam.

Saqiyəm, həm sağərəm, həm səlsəbilü, həm səbil,
Məndədir həm hurtü qılman, həm anın məqsuruyam.

Həm marəm bəzmi-əzal, həm məndədir cam-i-ələst,
Həm şərabı-kövsərəm, həm xəmrinin məxmuruyam.

Həm münadiyü nidayam, həm ətufam, həm rəuf,
Həm qulam, həm qulların rəzzaqiyyə qəyyuruyam.

Həm mənəm meyxanəvü künci-xərabati-əzal,
Həm şərabam, həm anın peymanəvü ənguruyam.

Həm Xətayəm, həm Xütan, həm nafəsi tatarın,
Çinü Maçını Moğolçin, həm gözəl fəğfuruyam.

Mülki-İran, Mülki-Turan, Mülki-Hindü Mülki-Sind
Mülki-Şamam, Mülki-qeysər, Rumiyəm, Ənkuriyəm.

Həm mənəm Bağdad ilə Şətt, həm xəlifə, həm zaman,
Həm anəlhəq söylərəm, həm dar, həm Mənsuruyam.

Nə'matəm, həm layəzaləm, növ-növü lövün-lövün,
Qismiyəm, qəssamiyəm, həm şakirin məşkuruyam.

Rövzanın rizvaniyəm, cənnati-ədn oldu adım,
Həm xəyəmü daxi məqsurat içində huriyəm.

Həm hüveylayəm, müqəddəs, cümlə ləzzət məndədir,
Həm mənəm balü şəkər, həm nəhlü həm zənburuyam.

Altı avaz, on iki pərdə yigirmi dörd şüab,
Həm rübübü ərganunam, şəng ilə tanburuyam.

Asımanam, həm zəminəm, həm bulutü həm buxar,
Əbri-neysanam, yəməm, həm lö'ləi-məşhuruyam.

Aləmi-kübravü süğra, həm vazi'ü həm şəriif,
Aləmam, həm xəlqiyyə, qəmmariyəm, məsturuyam.

Həm mənəm Bilqəysi-dövrən, insü cinnü vəşhü teyr,
Həm Süleymani-zamanam, həm anın dəsturuyam.

Həm Xəliləm, həm nıcatam, həm hayatam, həm məmət,
Məqbarəyəm, həm azabam, həm hesabam, suruyam.

Sən değılsən söyləyəm, haqdir Nəsimi, söylədi,
Ol kim aydır həm zəminü asımanın nuruyam.

Haqq ta ki yar oldu mana, sər ta qədam yar olmuşam,
Ta görmüşəm didarını, müştəq-didar olmuşam.

Anəstünarən sirrini Musa nə bilsin, ya şəcər,
Anu mana sorsun ki, mən ol nur ilə nar olmuşam.

Zikrim ənalhaqdır mənim, haqq sözlərim haqdır mənim,
Darin içində qeyrana həm leysə-fiddar olmuşam.

Arif qatında mədhü zəmm bir əsl imiş, sən arif ol,
Gör kim, necə hər natiqin dilində göftar olmuşam.

Mail-ənəbdəndir əgər hər sərxoşun sərxoşluğu,
Mən içmişəm eşqin meyın, sərnəstü kumar olmuşam.

Xüldün güli-xandanıdır gülgün yanağın, ey günaş,
Bülbül kimi məstəm, arın eşqindən uş zar olmuşam.

Gülşən kimi açılmışam buyi-güllündən arizin,
Gör kim, camalından necə fərxəndə gültzar olmuşam.

Mişkin saçından bulmuşam şol buyi-canəfzayı kim,
Teybindən arın sanasan teyyibü aitar olmuşam.

Şirin dodağın vəsfini ta söylər oldu məntiqim,
Ey Misir-hüsnün Yusifi, qəndü şəkərbər olmuşam.

Ya rəbb, nə fəttan ay imiş tabəndə üzün bədri kim,
Ənvəri-tabından arın ta bəndə ənvər olmuşam.

Sevda meyindən sərxoşam məstənə eynintək, vali,
Qəflət meyindən taibəm, niçün ki, huşyar olmuşam.

Zülfü rüxün əsrarını ta haqq mana keşf eylədi,
Üzündəyam gənci-xəfi, zülfündə bardar olmuşam.

Sərvi-güləndəmin kimi ələmdə azadam, vali
Zənciri-zülfün qeydinə möhkəm giriftər olmuşam.

Lə'li-nabın vəsfini ta söylər oldu məntiqim,
Səm'ində hər siminbərini lə'li-şəhvar olmuşam.

Buldu Nəsimi ta səni zatında, şəksiz-şübhəsiz,
Olmuş Nəsimidən bəri, yə'ni ki, bizar olmuşam.

Gəlmişəm haqdan ənalhaq, gör nə Mənsur olmuşam,
Ruhü-qüdsün nitqiyəm, sər ta qədam nur olmuşam.

Lövhi-məhfuzu mənəm, ruhül-əminin həmdəmi,
Həşr üçün mizanü İsrafilü həm sur olmuşam.

Bavücadam vəhdəti kəsrətdə isbat eyləyim,
Musayam anəstünara, nur ilə Tur olmuşam.

Gərçi qaibdir vücudum hər nəzərdən daima,
Gör nə nazir, gör nə mənzər, gör nə mənzur olmuşam.

Laməkərin gənciyəm, gərçi yerim viranədir,
Eylərəm mə'mur aru, gör kim, nə mə'mur olmuşam.

Suratü mə'ni mənəm, həm ism ilə, həm cismü can,
Gör necə mə'ni ilan surətdə məstur olmuşam.

Şöhrət afətdir, usandıq şöhrətindən ələmin,
Gərçi həm ə'lədavü əfsəldə məşhur olmuşam.

Ataşi-məhri-rüxün canımda tə'sir eylədi,
Mən bu oddan yanuram, yə'ni ki, məhrur olmuşam.

Misir camə'dir vücudum, anda quldım cüm'əyi,
Gör nə şəhrəm, gör nə möhkəm qəl'əvi sur olmuşam.

Zakiram, zikr eylərəm, yə'ni ki, şeyxam, sufiyəm,
Gör nə göyçək ad ilə ələmdə məzkur olmuşam.

Ey Nəsimi, cənnəti hur ol nigərin vəsildir,
Çün mən ol məhbubu buldum, cənnəti hur olmuşam.

Gəl gör mən eşində kim, mən necə giryən olmuşam,
Tark caharı qılmışam, cismə girib can olmuşam.

Dərdin dərünündə mənim əlamlərə çaxdı mənə,
Qabil dalildir, dərdimə həqdir ki, dərman olmuşam.

Dövri-qəmərdə gözlərin bir göz qıya baxdı mana,
Zülmündən ol xurxarərin qən ilə qəltan olmuşam.

Ey bağü gülzarı üzün çün cənnətül-mə'va imiş,
Sən rövzəsisən, mən sənənin qapında rizvan olmuşam.

Ey Turi-Sina, arzə qıl həqqin təcəllisin mana,
Musa kimi didarına müştəqü heyran olmuşam.

Ol dəm ki, üzün görmüşəm, yüz yerdə səcdə qılmışam,
İman şahadət etmişəm, anda müsəlman olmuşam.

Ey sayeyi-rəhman mənə, ey surəti-yəzdan mənə,
Dutdum üzüm səndən sənə, çün əhli-iman olmuşam.

Eşqinlə mövc içində mən dişlərinin əksin görüb,
Dürdanələrdir gözlərim, lə'oi-marcan olmuşam.

Könlün Nəsiminin xarab etdisə eşqir, qəm deyil,
Mən gizli gənci bulmuşam, şol gəncə viran olmuşam.

Daim ənalhəq söylərəm, həqdan çü Mənsur olmuşam,
Kimdir mənə bər-dar edən, bu şərə məşhur olmuşam.

Qibləsiyəm sadiqlərin, mə'suquyam aşıqlərin,
Məqsuduyam layiqlərin, çün heyti-mə'mur olmuşam.

Musa mənəm kim, həqq ilə daim münacat eylərəm,
Könlüm təcəlli nurudur, anın üçün Tur olmuşam.

İrdim qaşın mə'racına kim, qəbü-qövseyin olandır,
Vüslat şəbindən gör mənə, sar ta qədəm nur olmuşam.

Bəzmi-əzəldə içmişəm vəhdət meyinin cür'əsin,
Şol cür'ədən kim, ta əbəd sormastü məxmur olmuşam.

Ey ay üzündür vəzzüha, vələyli imiş saçın qara,
Lə'lin mana dartış-şəfa, oldur ki, rancur olmuşam.

Hər yana kim, dönər üzüm, yan görə anda gözüüm,
Çün bu qəmindən qəm yedim, şadanü məsrur olmuşam.

Ol şahidi-qeybi mənəm kim, kainatın eyniyəm,
Ol nitqi-rəbbarı mənəm kim, dildə məzkur olmuşam.

Çün on səkkiz mən ələmə oldu vücudum ayinə,
Ol surəti-rəhman mənəm kim, xəlqə məstur olmuşam.

Ol gizli gəncin sirriyəm kim, zahir oldu gövhərim,
Ol gövhərim kim, gün kimi ələmdə məşhur olmuşam.

Çün mən, Nəsimi, gövhəram, gəncim sizə faş eylərəm,
Mən bir dəli divanəyəm, gör kim, nə mə'mur olmuşam.

Nitqi-Allah mənəm ki, zatiləyəm,
Vəhdəhü laşərik sifətiləyəm.

Vahidi cümlə seyri-əsyada,
Kün-fekan seyri-kainatiləyəm.

Ölməzəm, mən öləsi xud degiləm,
Əzəlidən bəri nicatiləyəm.

Oxuyun həyyi-layamut mənə
Ki, mamət olmazəm, həyatiləyəm.

Faili-mütələqəm, həqqəəm, həqilən,
Kimsə bilməz, nə bəyyinatiləyəm.

Ruhi-məhzəm ki, düşmüşəm bu yerə,
Mö' cüzəm, bunda mö' cüzatiləyəm.

Bistü həştəm bu dörd təbiət ilə,
Kimsə bilməz ki, nə səbatiləyəm.

Cəvhəri-laməkan mənəm, mənəm, uş
Qədrə irdim bu gün bəratiləyəm.

Nəsimiyəm bu gün bilənlərə mən,
Bilməyənlərə müşkilatiləyəm.

İxlas ilə ta carımı canana yetirdim,
Düşmənləri bu həsrət ilə cana yetirdim.

İşgəndəri zülmata irişdirdimü döndüm,
Xızrın sifətin çəsmeyi-heyvana yetirdim.

Həm Yusifi mən çahı-biyabana buraxdım,
Həm ataşi mən Məsiyi-İmrana yetirdim.

Bəhri-mühiti həm ləbi-çəsmimdən axıtdım,
Həm qətrəyi mən bəhr ilə ümməna yetirdim.

Həm tutiyə mən şəhdi-şəkərdən səmər etdim,
Həm bülbulü mən bağ ilə bustana yetirdim.

Həm seyrdə mən mütrib ilə həmnəfəs oldum,
Həm saqlıyi mən sağarı peymana yetirdim.

Özümnü Əsədullaha kəmtər qulam etdim,
Həm mö' cüzü mən şahı-Xorasana yetirdim.

Həqq gördüvü həqq dedi, Nasimi nə desin kim,
Həm şe'rimi mən ayəti-Qur'ana yetirdim.

Əgərçi rahi-eşqində əsirəm,
Şaha, ol ad ilə ələmdə mürəm.

Təmarına dər cahən mara həmin əst
Ki, pişi-həzrəti-pakat bəmürəm.

Qədəh sur, saqi, dövründə bu gün mən.
Cavanbəxti-cahanam, gərçi piyəm.

Fərağət darəm öz şahani-dünya,
Betaxti-bəxti-xud şahü vaziyəm.

Sinəm gəncineyi-sirri-xudadır,
Nola gor surətən xürdü həqirəm.

Bəyani-ruyi-xud kərdəm mən əz can,
Be nuri-şəm'i-rovşan dilpəziyəm.

Çü zahir batinin alvarı oldu,
Dərunumda nə kim, var anı derəm.

Besaqi dər əzəl mən əhd bəstəm,
Bedəsti-xiş camü-mey nəgürəm.

Görünən gözümə həqdür, anuñçün,
Həqiqət nurilə sahibbasirəm.

Həmə ələm bebin, por şod ze əvəz,
Ze ahü naleyi-suzi-nəfirəm.

Bular canlar sifətindən cahanda,
Anuñçün kim, məqamati-hərürəm.

Süleymanəm, çe pəndari to mara,
Fərazi-ərşi-həqq əz tu sərürəm.

İkilik mülkünü viranə qıldım,
Onuñçün güşeyi-vəhdətdə birəm.

Çera manəm be qəfləthə gereftar,
Çü Fəzli-rəhnuma şod dəstgürəm.

Fərağət olmuşam sudü ziyandan,
Nəsimiyəm ki, darvişəm, faqirəm.

Qaluda məni saqi əsritdi şərabından,
İçirdi lebi-lə'li Xızrın mənə abından.

Üzündəki həft ayat kim, fəthədir adı,
Tə'vili-kalamullah açıldı kitabından.

Tabəndə üzün nuru, ya rəbb, nə günəşdir kim,
Sərgəştə gəzar, yanar gün ay ilə tabından

Üzün nə qızılğüldür, saçın nə qara sünbül,
Həyy oldu iki ələm reyhanü güləbından.

Gəl, fə'təbarudan göz aç, nəzər əhlini gör,
Nə hüsn ilə çıxdı gör mə'suqə niqəbından.

Həqq xirqəyə, ey salik, baxmaz, içini arıt,
Gir ələmi-tövhidə, çıx xirqə hicəbından.

Ey fitnəsi çox eynin uyxuda sanan yarı,
Şol fitnə qarü kim, ol oyanmadı xəbından.

Həşrin günəşi doğdu şarında iki zülfü,
Gəl vaqif ol, ey zahid, mizanü hecəbından.

Təsbih ilə tamətn bazarı kasad oldu,
Dükkanını yix arın, köç eylə xarəbından.

Xızrın əbi-heyvanı nitqidir anın gəl iç,
Gör kim, nə həyat axar mərcani-xoşəbından.

Ya rəbb, necə səildir ələmdə Nəsimi kim,
Ruhil-qüdüstün nitqi bağlandı cavəbından.

Mai-tahuru bil kim, haqdən bu gün nidadır,
Yovmül-mazidi gör kim, məscidi-pürsəfadır.

Haqdən haqqı gəl istə, haqq ilə vasil ol kim,
Haqq və'də verdi, çünkim cüm'ə günü liqadır.

Əvvəl bu nəfsini bil, ardınca rəbbini bil
Kim, kəndi gəldi haqdən, mənbərdə Mustafadır.

Sultani-arifinin qövlüdür inən kim,
Yarın ləbindən içmək la-ibtida bəqadır.

Haqqıl-yaqini gördüm, vəslətə vasil oldum,
Cümlə murada irdim, gör kim, nə xoş ətədir.

Zərqi riyası çoxdur, sufi sözlünə uyma,
Niçün ki, daim işi təzvir ilə riyadır.

Misri Nasimi buldu, Qur'an imamı oldu.
Cəmə'də cüm'ə qıldı, məqbuli-kibriyadır.

Arifi-laməkan otuz ikidir,
Sahibi-cismü can otuz ikidir.

Aç könül gözünüvü güzgüyə bax,
Ki yaqın, bigüman otuz ikidir.

Çün üzündür kitab, ayatı
İstiva ilə san otuz ikidir.

Endi İsa, gətirdi şirki-xilaf,
Uştə sahibzaman otuz ikidir.

Sidrətül-müntəhanın aqsamı,
Səyir isən, haman otuz ikidir.

Sənsən ümmül-kitabın əsrarı,
Bil ki, səb'ül-məsan otuz ikidir.

Vəhyü ilhamü ya nəbiyyü vəli,
Verən, alan əyan otuz ikidir.

Gör Nasimi ki, surəti mə'r'i,
Aşkarü nihan otuz ikidir.

Taala-şanəhü hüsnün sūfati kim, müəllədir
Ki, ərəhman əlal-ərq istiva, ol səhni-mövladır.

Bu hüsnün iştirakından misalın laşərik olmuş,
Pas amanna və səddəqna sana ərəz etmək övladır.

Hürufi-eyni-əlqabın bu mahiyyətdürür, çünkim
Sūfati-zatına gəlmiş bu əsmə kim, müsəmmədir.

Əzəl bəzmində rüxsarın nə şey kim gördü məst oldu,
Əcəb meydır kim, içənlər hənuz uş məsti-şeydədir.

Həkimin şərbəti olmaz gözün sevdasına nafe',
Vüsəln şərbətin istər, dimağında bu sevdədir.

Vücudum lövhünə yazdım sanin eşqin, hürufundan,
Zəhi, ey münşiyi-əşya, bu nə sün'ü nə inşadır?

Üzün xurşidi-xavərdir, ana mətlə' günəşdir kim,
Nə şəmsi-ləmyazalsən kim, camalın adı yektədir.

Saçından bil ki, şərh oldu ələm nəşrəh ləkə, ya rabb,
Camalın şəm'i yəsindir, yanağın nuru təhadir.

Müənbər zülfünə haqdən qədimi sabit olmuşdur
Ki, sübhənləzi-əsra anın şə'nində əsradır.

Yədi-beyza imiş hüsnün ki, Musa ana məhrəmdir,
Təala şənəhü əkbər, bu necə Turi-Sinadır?

Nəsiminin bu gün düşdü gözünə dīşlərin əksi;
Zəhi pakiza gövhər kim, mühiti eyni-dəryədir.

Ya rabb, nə eyni-lütfisən, ey hüsn-lənəzir
Kim, aqlü fəhm vəchinə bir zərədir həqiq.

Qəlu bələ rümuzunu zülfün əyan edə,ər,
Hər kim ki gördü anı, səmi' oldu həm bəsir.

Allahu nurun ayəti vəchindədir əyan,
Əhsən bu hüsn-lütfə, təaləllah, ey qədir.

Ərif bilir ki, Tuba boyun e'tidalıdır,
Cəhil nə Tubi ərzulər ol himməti-qədir.

Qaşın dəbiri gör necə çəkmiş bu qövsü kim,
Yəsini-nunu yazmaya bu şəklə min dəbir.

Divi-ləin ki, əhsəni-təqvimini bilmədi,
Mərdudvər əsfəlü səfildədir əsir.

Əlmül-yəqin ilə oxuyan vəchin ayətini,
Eynəl-yəqin görər həqiqi, həqiqül-yəqin tanır.

Ə'mədir ol kim, ələmələ-əsmayı bilmədi,
Bu ismi-ə'zəmi oxu kim, şərhidir kəbir.

Cəhil xaçan bilir ki, nədir fətehül-kitab,
Bilməz anı fəqih kim, bəyan əylədi fəqir.

Hər kim ki Nəsimi kimi oldu zülhəyat,
Məhşər günündə ərzulamaz nəfəxyi-səfir.

Əya, şahî-səidəxtər, üzün arşi-müəlladır,
Dodağın çeşməyi-heyvan, ləbin cami-müsoffadır.

Camalın surəti-rəhman, vəisalın cənnəti-rizvən,
Kamalın gənci-bipayan, vücudun cani-əşyadır.

Boyundur tuba, ey huri, üzündür aləmin nuri,
Camalında görər həqqi anın ki, eyni binadır.

Qəmər dövründə, ey fitnə, sən oldun xublara xatəm,
Sənin xalın xəyalından cahan pür-şurü qovğadır.

Qiyamət qopdu hüsnündən məgər axırxaman oldu,
Bəlalardan iraq olsun, bu nə qəddü nə baladır.

Bu dünyanın zərü gənci görünməz eyrimə, billah,
İki ələmdə məqsudum cahanda hüsnü-zibadır.

Şəha, lütfi-kəram eylə Nəsimiyə zəkətından,
Qəribü aşıq-şeyda, əsirü zartı tənhadır.

Hər kişinin sorman əslin, izzətindən ballıdır,
Səhbəti-irfan görənlər xidmətindən ballıdır.

Həqq-təala elm içində çünki simahum dedi,
Hər kişinin üzünə bax, surətindən ballıdır.

Dərvişin piri sormağ dedilər adət degil,
Arifanə bir nəzar qıl, kəsvətindən ballıdır.

Hər zərin qəlbə məhəkdən bilinür bəllü bəyan,
Nitəkim bimarə-əşqin ilətindən ballıdır.

Sorsalar səndən rəqibi, sən nəsəndən biləsən,
Mən bilərəm, sözü əgri ənsəsəndən ballıdır.

Ey Nəsimi, nəqdini nədən əlinə vermə kim,
Cəvhəri dana bilir həm qiymətindən ballıdır.

Aşıqə birdir azaldan sevgili dildar, bir,
İkilik yoxdur arada yar birdir, yar bir.

Munca kim seyr eylədim, gözdim vücudum şəhrini,
Şəhr bir, dükkən birdir, söyləyən gəftar bir.

Aşıq-divanəyəm, gəldim, ənalhəq söylərəm,
Nar birdir, nur birdir, əslü rəsmi-dar bir.

Aşıq olanlar səxidir, aqil olanlar bəxil,
İki aşıq arasında gizlidir əsrar bir.

Zahidi-nadana söylən, özünü tərək eyləsin,
Bu həqiqət ələmində olmasın inkar bir.

İnkər əhlin söylədirsən, birə yüz der, yüzə min,
Əhli-iqrarın qatında varı birdir, var bir.

Aşıqü mə'suq yolunda doğrudur həqq mənzili,
İki arif arasında xirəvü zünnar bir.

Qəhrinə bel bağladım, lütfün görmə şayəd sənin,
Cəru verdim, başı qoydum, vermişəm iqrar bir.

Pir birdir, sirr birdir, sirr ilə bir olmayan,
İkilik sığmaz arada, sirr ilə sirdar bir.

Gər Nasiminin pənahı Şahü-Mərdandır Əli,
On səkiz min ələmə hökm eyləyən sardar bir.

Eşq yolunda-kim ki ol yarına canfəşan gedər,
Əhli-yəqin bilir kim, ol cərnatə bigüman gedər.

Qəddü üzün hekayətin eşidalıdan, ey sənəm,
Sərv gəlir xəyalıma, cəhrədən ərgəvan gedər.

Yox xəyalı dəmbədəm gözlərimin sarayına
Ab kimi rəvan gəlür, yaş kimi rəvan gedər.

Ey həvəs eyləyən kişi eşqə, eşit bu nüktəyi,
Xublarnı xəyalına vermə könül ki, can gedər.

Yar ilə söhbət eyləmək bir dəm, iki cahan dəğər,
Dövlət arın ki, yar ilə söhbəti cavıdan gedər.

Nərgisi-şuxu dilbərini fitnəyi-axır eylədi,
Sərv qədinə qıl nəzar, gör necəsi rəvan gedər.

Kirpik oxilə yarəlü qıldi gözün Nəsimiyi,
Annüçün gözündən uş ləhzədə bunca qan gedər.

Üzünə əhli-nəzar surəti-rəhman dedilər,
Oxuyanlar bu kalamüllahu Qur'an dedilər.

Səb'əxan hafizə sordum qaşın ilə üzünü,
Haqq ilə batılı fərq edici fürqan dedilər.

Üzünə, arizinə xazini-cənnəti-nəim,
Xüldü firdövs-i-bərin, rövzeyi-rizvan dedilər.

Ləblərin çeşməsinə Xızrú Skəndər, Dara
Zamzamu kövsər ilə çeşmeyi-heyvan dedilər.

Ləbi-lə'l'in şəkərindən bal utandı, əridi,
Sani Şirini-zaman Xosrovi-xuban dedilər.

Sibqətullah və man əhsənə haqdən üzünə,
Abidun gözlərinə sibqeyi-sübhən dedilər.

Müntəhi sidrə boyun qaməti şümşadi-səhi
Ki, boyun sidrasinə sərv-i-xuraman dedilər.

Üzün üstündə saçın cam'i pərişan kimidir,
Aşiqin könlünə məcmui-pərişan dedilər.

Aşiq ol, eşq ilə bil məntiqi-eşqin dilini,
Mö'minə Nuhi-nəcat, kafirə tufan dedilər.

Əkrəmüzzeyf əmanət dedi peyğəmbəri-haqq,
İzzət etgil bu gün ol nitqə ki, mehman dedilər.

Mən arafna tarıyan nəfsini ol kimsənədir,
Bildirəbbini, anın adını insan dedilər.

Səcdə qıl, məscidi bul, sacidi məscudunu bil,
Kim ki torpağa sücud etmədi, şeytan dedilər.

Möhkəm ayatü dəlilü rüxü vəchül-həsənə
Ki, Nəsimi sözünə höccatü bürhan dedilər.

Eydi əkbərdir camalın, eydə can qurban olur,
Abi-heyvandır dodağın, hər kim içər can olur.

Gərçi eşqin məskəni viranəsidir könlümün,
Gənci-bipayana layiq qanda hər viran olur?

Ey qaşın məhrabü üzün qiblə iman əhlinə,
Aşiqin beytülhəramı surəti-rəhman olur.

Surətin əsrarını zahid nə bilsin, ya fəqih,
Qul-kəfa billahə məhrəm qanda hər heyvan olur.

Ey qaşınla kirpigin, mişkin saçın ümmül-kitab,
Əhli-tövhidin imamı mürtəsi Qur'an olur.

Cənmsın, ya adam oğlu, ey günəşruxsarə kim,
Surətin nəqşində insan valehü heyran olur?

Sənəin əhsənədir hüsnün təala şənəhu,
Qüdrəti kamil olanın adəti əhsan olur.

Ya rəbb, ol pakiza cəvhar kim, başərdir surəti,
Qanğı aləmdən gəlir, adı nədən insan olur?

Sünbülün çinində könlüm eyləsə məskən, nola,
Əhli-tövhidin məqamı rövzeyi-rizvan olur.

Surəti hər şeydə çün kim vəzəh olmuş, ey könlü,
Kim dedi, huri görünməz, ya pəri pürhan olur?

Gül nə çiçəkdir ki, anı bonzadəm rixsarına,
Qanğı güldərdə rixüntək bir güli-xəndan olur?

Ey ki, müşkildir dəyarson vasil olmaq yar ilə,
Qoy səni, sandən kəsil kim, müşkilin asan olur.

Nəfsini hər kimsə kim, bildivü haqqı taradı,
Arif-rəbb oldu, adı əbd ikən sultan olur.

Düşdü sevdayı könül aşüftə zülfün damına,
Düşməyən şol anbərin zancırə sərgərdan olur.

Küllü-şey'un halikə lareybə illa vəchahu,
Gör bu vəchi kim, nə vəchin vəchina bürhan olur.

Surət-i-rəhməna, inkar eylədi divi-rəcim,
Əhsəni-təqvimə inkar eyləyən şeytan olur.

Ey Nasimi, abi-kövsərdir məgər rütqində kim,
Hər kim içər ol şərabi, məsti-cavidan olur.

* * *

Bəhri-fənada fani ol, gür ki, nə xoş həyat olur,
Abi-həyat imiş fəna, gərçi adı məmat olur.

Kə'bə yolunda eşq ilə yoldaş ol, ey həcə varan,
Susamaz ol ki, yoldaşı Zənzəm ilə Fərat olur.

Canü cahənü dinü dil oynamayan bu ərsədə,
Şahi-cahan olursa gər, ol ruxə şahı mat olur.

Çıxdı tufan tənurdan, qərç edisər cahanı, gəl,
Gir gəmiyə ki, canına şol səbabi-nəcat olur.

Qeyrə müqəyyid olma kim, hər nə ki, qeyridir anur,
Gər həmə kün-fəkan isə, arifi-zata Lat olur.

Əql ilə namü nəngini var, oda sal və yax anı,
Təlibi-zat olan qaçan mültəfti-sifat olur?

Qıldı fəna vücudumu, eşq güm eylədi məni,
Bəllisiz oldu hər kim, ol qərçeyi-bəhri-zat olur.

Şol günəşin şüasına zərrəcə kim ki buldu yol,
Hər günü eydü gecəsi qədrü şəbi bərat olur.

Fikir edarəm ki, yazayım zərrəcə eşq sirrini,
Bəhr midad, ağac qələm, tasi-fələk dəvət olur.

Eşqə fanayi-mütləq ol, keç bu rəvaqü taqিদən,
Gövhari-laməkan necə bəsteyi-şəş cəhat olur?

Hər həsənət kim, səni doğru ilətmədi həqqə,
Qoyma arın adın həsən, gər həmə səyyiat olur.

Məscidü xanəgaha sən suftək olma çürre kim,
Aşiqə cümle yerü gög mə'badü sovmaət olur.

Zövq ilövü hüzur ilə Fəzla pərəstiş eylə kim,
Qəlbə hüzsursuz olanın təfti lasəlat olur.

Canü cahana ur qafa, aşıq isən, gəl, ey könlü,
Aşıqə fərzü müstəcəb tərki-təəllüqat olur.

Dövlətinə bu dünyanın olma müqəyyəd, ey məlik,
Anın üçün ki, dünyanın dövləti bisəbat olur.

Vahdəti-sərfə ta əbəd oldu Nasimi ballisiz,
Hər ki bu rəsmə məhv ola, zübdeyl-kainat olur.

* * *

Könlü ə'ma oların nuri-təcəlla nə bilür?
Bu sözlün şərhini binaya sor, ə'ma nə bilür?

Mö'minin güzgüsü çün mö'minimiş, gözünü aç,
Görməyən güzgüdə şol surəti, mö'na nə bilür?

Dara çıxmaq bu fəna ərsədə Mənsura düşər,
Bilməyən sirri-ənəlhəqqi, o də'va nə bilür?

Leylinin bildiyini Məcnuna sor, Məcnuna,
Aqlın əqli qaçan bildi ki, Leyla nə bilür?

Bənzadirlər dodağın xəttini reyhana, vəli
Şol zümürürüd göhərin qiymətin ə'fa nə bilür?

Cənnət içində olan huzuliganın zövqün
Cənnətin əhlinə sor, cənnəti-ə'la nə bilür?

Ey verən könlünü Çin nəqşinə, şol surətə bax,
Qüdrətin nəqşi yazan nəqşəni Mana nə bilür?

Axirət halını hal əhlinə sor, ey qafil,
Bu səfərdə olanın yoldaşı dünya nə bilür?

Ey Nasimi, nəfəsin garçı Məsiha dəmidir,
Mö'cüzün rəmzini Musa bilə, İsa nə bilür?

Surətin xətti-ilahi, anı nədən nə bilir?
Divi-mal'unsifat mə'nii-Qur'an nə bilir?

Hər ki də'vi qıla kim, surətü mə'ni bilirəm,
Görməmiş üzünü ol surəti-rəhman nə bilir?

Tövrətü İncilü Fırqan çamü hüsnün sifəti,
Adəmin şərhidüdür, ayəti şeytan nə bilir?

İnsü cinnin dilini gərçi Süleyman bildi,
Sən bilən dili bu gün ya'nı Süleyman nə bilir?

Ka'beyi-mə'niyə hər kim çü Nəsimi irəməz,
Möhnəti-biədədü xari-müğilan nə bilir?

Sirri-ilahi bilən, şol xəttü-xali bilir,
Hələ xəbər olmayan, sanma bu halı bilir.

Qaşü gözü mü'cüzü vəhyi-mübindir anın,
Ol bilir ol sirri kim, eynivü dahı bilir.

Gərçi ə'lə şə'nəhu yazaram ol şaha mən,
Hüsnünə xətm etdigim calla-cəlalı bilir.

Nəqli rəvayətilə zahid uzadır sözü,
Munca nə söylər, əgər doğru maqalı bilir?

Hafiz əgərçi oxur yövmü-yünadı, vəli
Sən bu nidayı ana sor ki, Bilalı bilir.

Əhsəni-surət kimin vəsfidir, ey müddəi,
Kim ki cavabı verə, ol bu sualı bilir.

Şol sənəmin surətin kim ki əyan görmədi,
Qanda bu vəchü-həsən ya bu camalı bilir?

Şə'ninə nun-vəl-qələm nazil olubdur qaşın,
Kim ki bu hərfi oxur bədrü hilalı bilir.

Mehri-rüxün vəsfini hicrə yanan cana sor,
Fırqətini çəkməyən qanda vüsalı bilir?

Gərçi Nəsimi sözün dadını verdi, vəli
Kim bu sözü fahun edər, kim bu xayalı bilir?

Hər nəyə kim, baxırsən anda sən Allahu gör,
Qəncəru kim, əzm qılsan sümmə-vəchüllahu gör!

Bu ikilik pərdəsindən keç, hicabı rəf' qıl,
Gəl bu birlik rövzanindən bax, bu sirrüllahu gör!

Keç ananiyyəti sözündən, könlünü viranə qıl,
Necəsi tezci bilürsən künətə-kənzüllahu gör!

Hacci-əkbar qılmaq istərsən, gəl, ey zahid, bəri,
Aşiqin qəlbə içində sən bu Beytüllahu gör!

Can göz ilə baxdın isə kainatın eynina,
Andan özgə nəsnə varmı həsbətənlillahu gör!

Mümkiri-rö'yət degilsən surəti-həqq görməyə,
Baxdığunca hər nəzardə eyni-zatillahu gör!

Lövhi-ixlas eylədirsə könlünü, ey müttəqi,
Kürsiyi-rahmana ağdın, gögdə arşüllahu gör!

Ölmədən nəfsini öldür, arifi-rəbb olasan,
Nəfeyi-ruhülqüdüsdən məhz rühüllahu gör!

Elmi-hikmətdən bilirsən bir bəri gəl, ey həkim,
Sən Nəsimi məntiqindən dinlə Fəzüllahu gör!

Saqiyi-vəhdət meyindən dilbəri-mövlayı gör,
Gəl ki, məstani-ələst ol, bu məhəl övlayı gör.

Qəmzəsidir dilfiribü dilkaş xətti anın,
Haqq təcəllisin nəzar qıl, əlləməl-əsmayı gör.

Cümlə aşya məst olubdur ol camalın eşqinə,
Ayü gün müştəqdir, ol nergisi-şəhlayı gör.

Abi-heyvandır dodağı: kəndi həyyi-cümlədən
Nəfeyi-İsa bağışlar ol ləbi-əhyanı gör.

Zülfü qaşu kirpigin gördükə adamı məst olar,
Fitnələr çünkim qopar, ol surəti-Həvvayı gör.

İgirmi səkkiz hərf kim, həqqin kitabıdır üzü,
Öxügil dörd göz yenedən sirri-ma-övhayı gör.

Gəl, bəyan nəqşini gər bilmək istərsən bu gün,
Musayı arlırsan, ey şahir, yədi-beyzayı gör.

Çünki gəlmişdir xitabı sənə vəsüd vəqtorib,
Ey Nəsimi, qıl sücudu, məscidi-aşşayı gör.

Nöqtəyi-sirri-ilahi bai-bismillahdır,
Kim ki bilməz bu sirri müşrikü gümrəhdir.

Natiqi-elmül-yaqindir cümlə aşya, ey köntül,
Bu cəhətdən haqq kitabı yəskurunullahdır.

Həm qişamü, həm qüüdü, həm yəminü, həm şimal,
Hər yəndan baxaram, ol sümme vəchullahdır.

Künə kənzən sirrini adəmdə qıldı aşikar
Kim, vücudi-adəmi sirri-kəlamüllahdır.

Xaliqül-cinnin vücudu istivadır əşr ilə,
Hadiyi-əhil-yaqin təhqiq ilə ol rahdır.

Sirri-tənzili-ilahi dilbərin vəchindədir,
Səhibi-tə'vil edər kim, surəti-Allahdır.

Seyr əgər qulsan Nəsiminin vücudundan, yaqin,
Biləsən haqqül-yaqin nə vəch ilə agahdır.

Mö'minin qəlbini içində çünki beytullahdır,
Neçin izzət eyləməzsən, anda çün Allahdır.

Ol məqamı tanınan kim, ərs oxuyurlar anı,
Mö'minin qəlbidürür kim, təxti-şahaşahdır.

İstəgil bir əhli-dili, ol bilir haqq yolunu
Kim, anın rövşən dilində haqqo doğru rahdır.

Yerdə, göydə hər nə kim var, dünyada, üqədə həm,
Cümləsindən, bəlkə, yaxşı bir dil-əgahdır.

Ey Nəsimi, hər kim ol dil Kə'bəsin qıldı təvaf,
İrdi məqsudü murada, vasili-dibahdır.

Qeybi-mütləq sirrini agərçi pünhan göstərir,
Aşkarə kəndözün bər vəchi-insan göstərir.

Gər dilərsən, görəsən, haqq üzünü eynəl-yaqın,
Bistü-haqtü sivü dü tə'vilü bürhan göstərir.

Üzü müşəf, xətti bismillah, xalı nöqtədür,
Sözü rohmanir-rəhim, məcmui-Qur'an göstərir.

Hazih cənnəti ədnin, fədxəluha xalidin,
Sureyi-səb'ülmesənəi hurü qılman göstərir.

Qəm degil bər dar olur Mənsur, ənləhəq çün dedi,
Əcrinə buldu savabı, dərdə dərman göstərir.

Dürlü-dürlü don içində gördüm anı dəmbədəm,
Şivə birlə külli-yövmin hüvə fiş-şan göstərir.

Əvvəl-axır, batinü zahir haqiqət halını
Surətü mə'nəni mana dər cism, dər can göstərir.

Gecə-gündüz zülmətü nuru cəlal ilə camal,
Qəhrü lütfü aşiqə küfrü həm iman göstərir.

Vəsle vəsiləsən, qənimət dut, Nəsimi, bu damı,
Gərdiş-i çərxi-fələk nəgah hicran göstərir.

Zey günəş kim, zərrəsindən mahi-taban göstərər,
Zey dəniz kim, qətrəsindən bahri-ümman göstərər.

On səkkiz min aləmə ayinə oldu surətin,
Çar ənasir surətində şəkli-insan göstərər.

Canü dil Beytülhəramı vaslin oldu, ey nigar,
K'əllazi əsrayı hər dəm anda sultan göstərər.

Cameyi-cümlə xəlayiq nüsxeyi-ümmül-kitab
Olduğuçün, bu başar şəklinə Qur'an göstərər.

Tövhidin bəhrinə fərdi-vahid olub qalmayan,
Yoxdurur tövhidi ann, küfra iman göstərər.

Eylədi çün bu Nəsimi faş ənalhəq sirrini,
Dönmədi, eşqin yolunda əhdü-peyman göstərər.

Vəhdətin şəmsi üzündür, laməkanı göstərir,
Zi kəmalı-naqşi-qüdrət bu nişanı göstərir.

Sureyi-sab'ülmasanidir, camalın, ey günəş,
Surətə mə'nü mənə sab'ülmasanı göstərir.

Zilli-sanidir saçın, inna ileyhür-raciun,
Qül kəfanın əfitabı xoş məani göstərir.

Hüsnünə heyran olubdur mahü xurşidi-səma,
Mahü xurşidin camalı bu bayanı göstərir.

Mə'dəni-lə'fə dışındır, cövhəri bilməz anı,
Cövhəri cövhər nə bilsin kim, dohamı göstərir.

Vəl-qələmdən kafü nunun katibi şəqq eylədi,
Cə'bədən şəqqül-qəmər gör kim filanı göstərir.

Laməkanidir vücudun, qül tobarək, ya həbib,
Gəl məkanı gör, məkansız kün-fəkani göstərir.

Eşq meydanında gəl, də'vi nədir, ey pirkünər,
Də'viyə mə'nü görəkdir, tərçümanı göstərir.

Cənnətin mülkünə düşmüşdür Nəsimi la-yozəl,
Dəri-üqbada məgər ruhi-rəvanı göstərir.

Gerçək ərisən uşbu dəm ta biləsən nəzər nədir?
Bir nəzar eylə dopdolu, gör ki, cahən, başər nədir?

Gənci-nihənü aşikar etdi bu dəmdə ləm-yazəl,
Gəldi galan fəna üçün, geri ona safər nədir?

Gənci-əzəl bilinməyə, hicdə həzər ələmə,
Gəldi bəzəndi cümləsi, gör ki, bunu görər nədir?

Ləvhə qələm çəlinmədən elmi-lüdəndə var idi,
Elmini zahir etməyə zir ilə bu zəbər nədir?

Mən-ərəfə bu nəfs üçün gəldi xitab surətə,
Sirr ilə seyr etməyə ortada bu xəbər nədir?

Cənə dilək verən kişi, ərş üzə ol şikar edər,
Anda şikar edən quşə qüvvəti-balü pər nədir?

Qeyrətə gəlsə adəmi, elmını hasil eyləsə,
Cəhli mürəkkəb olmasa, biləsə bu dəm hünər nədir?

Nəfsini bilməyən bu dəm qorxu nədir nə bilsin ol,
Kəndözünü bilənlərə sud nədir, xətər nədir?

Elmi-lüdən tələb qılan təşnə Xızrsifət görək,
Cəmi-əzəldə əsriyən abi-həyat əmər nədir?

Vaqfi-səadət istəyən tacü kəmər tələb qılır,
Fürsətə bir nəzər baxan bilə, yaqin, kəmər nədir?

Xalisü müxlis olmağa tərk-i-iradət eyləgil,
Tərki-iradət eyləyən bildi ki, şiri-nər nədir?

Vüslətə çinə çin olub, razını aşikar edən,
Gəl kərəm eylə zahir et, bu dediyin xəbər nədir?

Şəm'ini gör necə yanar, sirrino irməz adəmi,
Bir ana sor, gör necə daima tərk-i-sər nədir?

Eşqi-həqiqət anlayan can ilə başa qalmadı,
Qəmələrinə dilbərən canü kənlül sipər nədir?

Şöleyi-həqq doğurmağa, cübbə, qəbə gərək müdəm,
Zülmət içində görünən şəms ilə bu qəmər nədir?

Mərifətin gülün dəran, tutiyə şəkkər istəyən,
Gör bu Nəsimi sözləri bülbül-tazətər nədir.

Uş bu mənim sualının həll edə gör cavabını,
Gerçək ərisən uşbu dəm, ta biləsən nəzər nədir?

Ey qılan də'vi ki, sufiyəm, fütüvvətin nədir?
Gər səfa əhlindən oldun, həqqə mir'atın nədir?

Arifi-nəfs olmayınca kimsə bulmaz həqqə yol,
Də'viyi-İrfan edərsən, göstər isbatın nədir?

Olmayan fani, özündən mürtəfə olmaz hicab,
Faniyəm dərsən, acəb, bu zərqi təmatın nədir?

Nuri-həqdan urma laf, ey kəndisindən bixəbər,
Bilmədin çün sənə ol müsəbəhü müşkətin nədir?

Buriyəvü teyləsanü xirqədən yox hasilin,
Keç bu surətdən, özünü tanı kim, zətin nədir?

Eyləmişsən surəti-sufiyyəi dükkani-kəsb,
Bundan özgə var isə göstər kəramətin nədir?

Çünki sən məhkumi-nəfsi-şümsən, ey bülhəvəs,
Kimsəyə kafir demə, qoynundakı latın nədir?

Də'vi eylərsən ki, mən seyri-məqamat eylərəm,
Bilməzəm, ey xə, bu yolda mindiyin atın nədir?

Çün bulunmaz bəriyə ələmdə bir sahibkamal,
Ey Nəsimi, fariğ ol, bunca məqalatın nədir?

Ey bilən həqqin sūfatın, ismi-asmaı: nədir?
Ya bu əsmadan murad olan müsəmması nədir?

Nə səbəbdəndir qəmər gah bədr olur, gahi hilal,
Sirri-xurşidin, acəb, başında sövdəsi nədir?

Niçin olmuş mərkəzi-xəki, acəb, biçün misal,
Ya bu taqi-sərnigunun səqqi-minası nədir?

Hər sənubərüzülünün üzündə xəndəndir bu hal,
Hər bir ahugözülünün zülfi-mütərrası nədir?

Çün ibadət həqqədir, mə'bud bir həqdir, yaqın,
Mö'minin bas məscidi, gəbrin kəlisəsi nədir?

Zahirü batında çün mövcüd həqdən özgə yox,
Ya bu mövcudatın ara yerdə qovğası nədir?

Çünki həqqin zətin isbat eyləməz ərbəbi-əql,
Aşiqi-həqbin ilə hər dəmədə də'vası nədir?

Ey Nəsimi, çün sənə həqdan liqadır arızu,
Nari-duzəxdən nə qəm, firdövsi-ə'lasi nədir?

Fatihə ümmül-kitabın göstər ayası nədir?
Bistü haştü sivü dü hərfin xülasası nədir?

Doqquz ata, yeddi ana, dörd tayadan ver xəbər,
Dü çaharü pəncü şeşin saqü bünyası nədir?

Üç yüz altmış altı mənzil, qırx səkkiz yerdə mizan,
Ey ki yetmiş yeddi hərfin on iki xası nədir?

Çöhrənin şövqü nədən, məhəbbətin qulları nə,
Aşiqü mə'suq nə demək, eşqin əsası nədir?

Sidrəvü kövsər nədəndir, nöh fələkin gərdişi,
On iki bürcü kəvakib cayı, mə'vası nədir?

Yeddi yerdir, yeddi gögdür, yeddi dərya, yeddi xətt,
Yeddi müşaf, yeddi ayat, yədi-beyzası nədir?

Küllü şey'ün halikə çün rəbb ayıtdı, yəqin,
Ey Nəsimi, arifin qəlbində çərası nədir?

Dörd müxalif cəm olanda bil ki, əsması nədir,
Elm ilə bilgil anın ismi müsəmması nədir?

Arif isən, nəfsini qurtar məqami-sufidən,
Dəgmə əhvəl nə bilir mənzili-ə'lası nədir?

Şöhrətü zərqi riyadır zahidin əfsanəsi,
La dəyər hər dəmbədəm bilməz ki, illası nədir.

Mən münacat eylərəm hər dəmbədəm dar-kuyi-dust,
Çün vücudun Tur olanda bil ki, Musası nədir.

Əhli-həqq hər yerdə məskən dutsa həqdır mənzili,
Kə'bəvü bütəxəvü məscid, kəlisası nədir?

Dünyanın qalı qilindən keç, Nəsimi, fətiğ ol,
Aləmi-vəhdəti gözle, bunca qovğası nədir?

Camalın, ya rəbb, ey dilbər, nə taban mahi-ənvərdir
Kim, anın afitabından iki alam münəvvərdir.

Üzün xəttindən, ey huri, bəyani-küntü konz eylər,
Tələlləh, zahı daftar, bu daftar qanğı daftərdir?

Rüxün xəttinə xalından çəri çəkmişdir, ey dilbər,
Zohi şahzadəyi-ə'zəm ki, xoş uğurlu ləşkərdir.

Nə rə'na sidrədir, ya rəbb, boyun aləmdə, ey huri
Kim, anın qəddi-balası yedi iqlimə sərverdər.

Yedi xəttin kitabından, səkiz cənnət əyan oldu,
Bu vəchi ilə yaqın oldu ki, ol zati-mütəhbərdir.

Xəyalımdan deyil xəyalın xeyli bir saat,
Həmişə surətin nəqşi bərabərdə müsəvvərdir.

Ləbin camından ol can kim, Xızırtoğ irdi məqsədə,
Çıxa gəldi çü zülmətdən, bu gün adı Skandərdir.

Bəbəktoğ bəslədim daim gözümdə xali-hindunu,
Bəbək şöylə əziz olmaz kim, ol xali-müdəvvərdir.

Nəsimi, Fəzlin-Allahın üzün nurunda çün gördü,
Təvəfi-Kə'bə xətm oldu, səfəvi həcci-əkberdir.

Həmdüillilləh kim, camalından cəhan pürmurdur,
Şol cəhətdən mülki-can vıranəsi mə'murdur.

Yeddi ayatdır ki, yazmış dəsti-paki-ləm-yəzəl,
Xətti-mişkin rəqqi-məşur üstünə məsturdur.

Oxuyan hərfü kitabü xəttin, ey can, bildi kim,
Əhmədə təhəvü yasin, Musaya vət-turdur.

Qıbləyi əhli-səfa dedi əmini-ənbiya,
Səcdə bil kim, qıbləsiz cayız degil, məşhurdur.

Kim ki can tərək etmədi yolunda gerçək dilbərin,
Gər onəlihaq söyləsə, san sarıma kim Mənsurdur.

Fətiha, səvmü sələtü rövzeyi-Darüssələm,
Xəzini-əbvabi-cənnət həm nəimü hurdur.

Qəməti sərvü sözü şəkkər, ləbi abi-həyat,
Surəti həqdir, üzü gör kim, nə xoş mənurdur.

Həqqə minnət, çün Nəsimi buldu vəslindən bərat,
Şol cəhətdən dəmbədəm bu suz ilə məsurdur.

Üzün mehrindən, ey dilbər, haqqın anvan-lame'dir
Ki, anın məzhəri, yeri ilaha Misri-came'dir.

Camalın yeddi ayatı ki, zülfü qaşu kirpikdir,
Qılır izhari-həqq zahir, boyanı gör ki, vaqe'dir.

Müdəvvər nöqtəyi-ağzı ki, sövtü nitqidür bürhan,
Əyandır hər kələmindən, bu höccət bil ki, qate'dir.

Döner həqdən, yaqın, zahid ki, qılmaz adamə səcdə,
Yaqinsiz əbləhi gör kim, necə şeytana tabe'dir!

Çü əhli-mə'rifət qadri bu yerdə qalmadı, arif,
Rəvan ol bir yera daxi ki, arzullah vase'dir.

Rümüzi-əlləm-əsmə hər əhval bilmədi həqqə
Ki idrakatı mə'nidə gümanı zənn mane'dir.

Hicabı rəf' edən arif görər mir'əti vəchində,
Camalı-həqqi bışübha kim, ol işbaha rafe'dir.

Nəsiminin sözü həqdür, gətir iqrar, ey münkir,
Kitabi-vəch ilə, üştə, dəlil – ayatı-sabe'dir.

Şirin hədisin hər sözü min gövhəri-yekdanadır,
Ənvarına şəm'i-rüxün ay ilə gün pərvanadır.

Üzündür ol taban qəmər, k'ənvari-tabından anın
Xurşidü mahun məş'əli daim tutuşmuş, yanadır.

Dövründə eymin sağəri sahıbtəriqət salikin,
Piri-muğan oldu adı, sarhalqeyi-meyxanadır.

Təsbih ilə səccadəyi əldən burax, ey müttəqi,
Şol zülfü xala bax, anı gör kim, nə damü danadır.

Aşiqlərin cananəsi həqdür, həqqə ver canını,
Nəçin ki, cansız qalısar ol can ki, bicananadır.

Əşqin hədisin gəl eşit, əfsanəyə aldanma kim,
Qur'an satan hər vaizin nəqli uzun əfsanadır.

Düşməz xumarın rəncinə vəhdət meyindən tə əbad,
Şol masti-həqq kim, saqisi ol nərgisi-məstanadır.

Şirin ləbidir dilbərin vəhdət meyın peymanəsi,
Ey zahid, ol peymanədən mast ol ki, xoş peymanadır.

Şol surəti-rəhmana ol sacid ki, mərdud olmadı
Ol əhli-həqq kim, səcdəsi şol surəti-rəhmanadır.

Arif biləndir rəbbini, gəl rəbbini gör, arif ol,
Həqdən bu gün məhcub olan şeytan kimi biganadır.

Mişkin saçın zəncirina düşdü Nəsimi, ey sənəm,
Zənciri-zülfün qeydinə seyd olmayan divanadır.

Şam' oldu könlüm, üştə fəraqında yanadır,
Hər kim bu rəsmə eşqə düşsə, işi ya nədir?

Eşqində hər oxu ki, fələkdən atar qaza,
Amacam ol xədəngövü könlüm nişanadır.

Şirin hədisi dadlu kəlamından özgə söz
Aşıqların qulağına sığmaz, fasanadır.

Mişkin saçınla qaliyədən vəz' olan bənin,
Ol dam içində mən bilirəm kim, nə danadır.

Ey surətin camalı məlahətdə binəzir,
Gəlgi ki, hüsn içində camalın yeganədir.

Ol yar üçün əzəldə qul oldum bəhanəsiz,
Kimdir bəhanəsiz qulu satan, bəha nədir?

Ey xanəgaha taət evidir deyan füzul,
Meyxanəyi həm aravü gör kim, nə xanədir.

Ey ömrünü murad ilə sarf etmək istəyən,
Ver dilbərün vüsəlinə kim, cavidanadır.

Mə'dənsiz altun olmazdı kansız degil göhər,
Ey gövhəri-yeganə, rücuun nə kanadır?

Yərn vüsəlin istə bu gün, qoyma yarına,
Yərn vüsəli yarına qalmaq gümanadır.

Zülfündə məskən eylədi caru Nəsiminin,
Cənnəti hamişə məskəni şol aşıyanadır.

Mə'anilü sözün dürrü-somindir,
Bəyanın məhbəti-ruhülomindir.

Rəvan oldu zülali-nəzmü nəsrin,
Şərabi-kövsarü mai-məindir.

Kəlamın mö'cüzü zahirdir, amma
Dürrəşan məntiqin səhraforindir.

Sənə tiğü qələm Bəhram ilə Tır
Müsəlləm qıldılar, bürhan mübindir.

Vücudun cəvhəri rütətdə nafe'
Mükərrəm əslü fərri maü tındir.

Yəqin oldu ki, bulmuşsan hidayət,
Dəlilin çün hüda lil-müttəqindir.

Yəqinsiz olmaz iman əhli, niçün
Ki, iman, həqiq buyurdu kim, yaqindir.

Yəqin, çün sənəddir, mö'min sən oldun,
Sən ol mö'min ki, mö'min əhli-dindir.

Nəsiminin təhyyatü salamı
Əlal-əhbabəhu vəl-aşıqındir.

Ey üzün səb'ülmasani, nəzzələl-Fürqan budur,
Vəhyi-mütləq haqq kəlamı, qaf-vəl-Qur'an budur!

Şol həyat abı ki, buldu Xızr anı zülmətdə, uş
Bulmuşam lə'lində, ya'ni çeşmeyi-heyvan budur!

Ey İrəm gülzarı üzün, vey dodağın səlsəbil,
Aşiqin rizvanı sansan, rövzeyi-rizvan budur!

Söyləmək vaxtında şirin ləblərləndən can yağar,
Aferin ol cana, ey can aferin, bürhan budur!

Zərqü təzvirin zamanı keçdi, ey zahid, oyan,
Eşqə taat qıl ki, oldu hökm anın, fərman budur!

Ey qılan tövhidü iman küfrü şirkin adını,
Gər bu zibə surətə qıl səcdə kim, iman budur!

Əhsənül-təqvimin inkar eylər imansız fəqih,
Şol əzazilin ki, adın haqq dedi şeytan, budur!

Gər desəm həqsən, nigara, qüssədən iblis ərir,
Vər desəm insan, bu sığmaz əqlə kim, insan budur.

Gözlərin Allahu nurün ayətin təfsir edər,
Ey bu mə'nidən xəbarsiz, surati-rəhman budur!

Dilbərini yolunda qurban ol, fəda qıl cəmnə,
Ey baqasız cana aşiq, cavidani can budur!

Aşiqin başilə oynar şol nigarın zülfü, uş
Aşiq ol, meydana gir kim, top ilə çövkən budur!

Eşqə çün dərman bulunmaz, keç aməkədən, ey həkim,
Gəl bilinməz nəsnədən keç, əbsəm ol, dərman budur!

Ey deyən xəndən ağzılı bitmiş ongünlük gülə,
Gəl bu rüxsarın gülün gör kim, güli-xəndan budur!

Gəl Nəsiminin əlindən badəyi nuş eylə kim,
Layəzali iğrət oldur, qüssəsiz dövrən budur!

Qəmzəsi bimarü eyri nətəvandır sanma kim,
Kimsə halın bilməz arın, üştə hali mənəddir.

Dünyavü üqba cəmalin vəslinə oldu tüfeyl
Vəslini çün buldum anın ittisali mənəddir.

Gərçi fəttandır gözün, aydır yanağın, ayə kim
Fitneyi-axırzəmarın məkrü ali mənəddir.

Surətin pakizə nəqşi, layəzali mənəddir,
Məndən ayrılmaz bu surət, uş xəyalı mənəddir.

Qəmzəsi bimarü eyri nətəvandır sanma kim,
Kimsə halın bilməz arın, üştə hali mənəddir.

Dünyavü üqba cəmalın vəslinə oldu tüfeyl,
Vəslini çün buldum anın ittisali mənəddir.

Gərçi fəttandır gözün, aydır yanağın aya kim:
Fitneyi-axırzəmanın məkrü ali mənəddir.

Gərçi gözden getdigin acı fəraq oldu, vəli
Hər cəhətdən baxıram, vəslin vüsali mənəddir.

Turi-eşqindir vücudum, şol cəhətdən layəzal,
Hüsnü-rüxsarın təcəllisi, cəmalı mənəddir.

Çün dodağın kövsərindən bulmuşam abi-həyat,
Səlsəbilin eyniyəm, Xızrın zülali mənəddir.

Zülfü xalın şərhini mən yazaram hərəfə bəhərf,
Çün bu mövzün nöqtənin hərfin misali mənəddir.

Ərşi-rəhmandır cəmalın zülcalal aydır arı,
Ey üzün Qur'an, bayanı-zülcalalı mənəddir.

Zülf ilə qaşın hürufun yazamaz hər yazıçı,
Əbcədin buldum bu lövhün cümü dalı mənəddir.

Bulmuşam mülki-Süleymanı və Qarun gəncini,
Fəzli, haqdan çün vüsəlin mülkü malı mənəddir.

Sorma eşqin qiyli qalın hər fəqihü şeyxə kim,
Bilmədi divanı-eşqin qiyli çalı məndədir.

Ey müsəlsəl zülfünün eşqində sərgərdan olan,
Gəl mana sor kim, cavabı, həm sualı məndədir.

Ta itabın zövqünü bildirdi lə'lin camma,
Cənnətin şirü şərabı, xəmrü balı məndədir.

Laməkarın aləmin gər seyr edərsəm, nə əcəb,
Cəbrəiləm, ruhi-qüdsün pərrü balı məndədir.

Eşqə məhv oldu Nəsimi, ta ki ayruq şəm'inə
Yanmasın pərvanə kim, eşqin kamalı məndədir.

* * *

Aşiqəm hüsnünə, eşqin ehtimalı məndədir,
Aqıləm, əmmarə nəfsin guşmalı məndədir.

Ta səmumun narına yandırmışam şeytanı mən,
Zill min yəhmumi-əshabun şimalı məndədir.

Fəzli-həqdan çünki mən əhlal-yaqini-cənnətam,
Ta nəim firdövsü-məskunun sülahı məndədir.

Sidreyi-məhzur içində təlli-mənzud uş mənəm,
Şol çəkilmış zillü-məmdudun zilalı məndədir.

Çinü Maçinü Həbəş rixsareyi-Rum üstünə,
Basmuş zəngi saçın xeyli-xəyalı məndədir.

Sormuşam la'lində cərnət irmağı ləzzatını,
Şəkkərin abü şərabı, şirü balı məndədir.

Məndən iç cami-müsəffa, saqi-yi-şafi mənəm,
Eyni-hövizün, kövsərin abi-zülal məndədir.

Vacibül-mümkün, vücudu biorəz cəvhər mənəm,
Şəhəri-zati-süfatın bimisalı məndədir.

Saili-eşqəm, görəkdir cümlədən şafi cavəb,
Sirri-xəttin həm cavabı, həm sualı məndədir.

Müşəfi üzündən açdı çünki zülfün, kirpigin,
Barəkallah, ol kəlamü'llah falı məndədir.

Mazi-yü müstəqbəli bu eşqə təbdil etmişəm,
Bu dəmi arif bilir kim, eşq halı məndədir.

Baxmazam ənqayi-Qafa, qürbətü-lahuta mən,
Seyr ilə simurği-eşqəm, pərrü balı məndədir.

Ol nigari-nazərin siminbəri nəsrinbədən
Sərv qəddi, gül üzəri, xəttü-xalı məndədir.

Əhli-irfana,m bilərəm xəlqi mən sima ilən,
İttisali-həqqü batil infisalı məndədir.

Çün Nasimî adəmi bildi ilahun mazhəri,
Üştə rövşən mazhərin mədlul dalı məndədir.

Düiri-beyzadır vücudun, həqq nişanı qandadır?
Zahirü batin çü sənən, bas filanı qandadır?

Laməkanidir vücudun qul-kafa şəhrində uş,
Ol ruxün inna-ileyna bu bəyanı qandadır?

Kirpigin Tövrətü İncilü Zəburun sirridir,
Dörd kitabın mə'nisi səb'ülməsanı qandadır?

Ta libası-nuri-ərrəhmanü taha geymədin,
Bilmədi kimsə səni kim, xanimanı qandadır.

Bilmüşəm həqqi ki, mir'əhdürür fəxri-zaman,
Əqlə sığmaz bu hekayət, tərcümanı qandadır?

Ayəti-lövliak oxu, ey nüsxei-nun vəl-qələm,
Ta sənə mə'lum ola canı cahanı qandadır.

Əhsəni-təqvim bil məktubi-sübhanəllazi,
Üştə mə'rəcə, ə'layi-laməkarı qandadır?

Surətin irna-hüdeynadır, camalın vəzzüha,
Mə'niyi Allahü əkbər kün-fəkanı qandadır?

Çün Nasimî sirri İbrahimü Haşimdir bu gün,
Çün həqqə vasil olubdur, cismü canı qandadır?

Bəhri-mühitə düş kim, dəryayi-ə'zəm oldur,
Adamdan olma qafil, neçin ki, adəm oldur.

Ruhülqüdüs dəmindən şol mürdə kim, dirildi,
Mə'nədə söylə bil kim, İsbəni-Məryəm oldur.

Əsrari-küntə-kanzən hər sına məhrəm olmaz,
Arif görək bu sirrə, niçün ki, məhrəm oldur.

Kirpiklərin oxundan bir ox bu yana göndər,
Çünkü bu yərəlinin zəxminə mərhəm oldur.

Surətdə gərçi dilbər mə'suqadır və leykin
Mə'nədə, filhəqiqə, aşiq dəxi həm oldur.

Qəmginə şadlıqdır yarın qəmi və leykin
Qəmginə əm bulurumuz yarın qəmi, qəm oldur.

Hər arifin kim, oldu ayinəsi camalın,
Aləmdə şək degil kim, İskəndəri Cəm oldur.

Qəlu bələda zülfün canımla həmdəm oldu,
Yə'ni həmişə bil kim, ərvaha həmdəm oldur.

Cansız bədən nə bilsin ənfəsini Məsihün,
Şol cana sor kim, anı bildi ki, dəm, dəm oldur.

Mənsur əgərçi həqdən rüsvayi-ələm oldu,
Andan ana nə qəm kim, rüsvayi-ələm oldur.

Ey Ka'beyi-həqiqi, lə'tin nə Zamzəm olmuş,
Kim susamış, Nəsimi aydır ki, Zamzəm oldur.

Cəmi-safayı bizə sun, saqiya
Kim, susamış ol meya əhli-safal

Şol meyi kim, günəş anın camıdır,
Şol ki, buyurmuş və saqahüm xuda.

Şol kim, anın şə'ninə oldu nüzul,
Süreyi-taha ilə həm həl-ətə.

Ərşi-ilahi ilə içər müdəm
Cam ələl-ərş meyi-istiva.

Kim ki bu meyxanəyə basdı qədəm,
Bisəri pa olduvü sor, ya nə pa?

Şahidi-qeybi ilə oldu hərif,
Həstiyi-pandardan oldu cüda.

Hur ilə cənnətdə maqam eylədi,
Ömri-əbəd bulduvü gördü liqa.

Xızr kimi içdi hayat abru,
Canı tarı cümləsi oldu baqa.

Ey çəmənü rövzə boyun sidrəsi,
Hüsnü məlahətə rüxün müntəhal

Məskəni-ərvah saçındır, saçın,
Lə'li-ləbin canlara darüş-şəfa.

Zülfünü vəl-leyl oxuram hər gecə,
Üzünü hər ertədə şəmsüz-züha.

Gör bu Nəsimi nəfəsi kim, necə
Buyi-Məsiha kimidir cənfəza.

Nazmi-Nəsimi ki, dürardir adı,
Gör ki, nə gövhər satar, olmaz bəha.

Çün bəyan oldu rümuzi-əlləm-əsmə biza,
Rövşan oldu nükteyi-sirri-şəbi-əsrə biza.

Zərreyi-mehriz, əgarçı mətləi-nur olmuşuz,
Qətrei-bahriz və lakin mövc urar dəryə biza.

Zahidə, biz çəkməziz imruzü fərdə qüssəsin,
İbni-vaqtiz, ləcərəm imruz olur fərdə biza.

Ümmuhatın zübdəsiyiz, haqqə məzhər düşmüşüz,
Şöylə zəti kim, bulunmaz bir daxi həmtə biza.

Bilməmiş dünyayi-fəninin nədir keyfiyyəti,
Rövşan olubdur xifayi-ələmi-üqba biza.

Yar eşiyindən bizi, zahid, çağırma cənnətə,
Cənnətül-mə'va siza, bu surati-zibə biza.

Çar anasirdir bizi surətdə qıldırən qərar,
Yoxsa mə'nidə məqami-qürbi-həqiqət cə biza.

Mən ki, mə'ni gülşanında söylərəm bülbul kim,
Həsərət eylər nitq ilə tutiyyə-şəkkərxə biza.

Cənnəti-didar imiş məqsudi-əhli mə'rifət,
Bir nəfəs ansız gərəkəməz cənnətül-mə'va biza.

Ey Nəsimi, qafil olma şol humayun kölgədən
Kim, qılır hərdəm təcəlli Qafdan ənqə biza.

Ey kəlamüllah, əşya nitqi-həqdir sərbəsər
Kim, oxur inni ənalhəq ayət-i-nurən şəcər.

Ey kəlamüllaha vəqif, bil kəlamın sirrini,
Qəlməyə məxfi zəmirin dəri üləmi-xüştü tər.

Anda kim, əyanü sabit gövhəri-ləşey idi,
Fəzi idi kim, qıldı həqdən feyzi-ərvəri-nəzar.

Şey'ilillah nuru vəchindən tələ şənəhi,
Mərhabə, ya Mustafa, səllü ələ xeyrül-bəşər.

Üzü vəşşəmsüz-zühədir, yanağı bədri-düca,
Yədi beyzadır əli, barmaqları şəqqül-qəmər.

Ol şahın adı ki, həqdən Əhmədu Məhmud idi,
Tə qəzadır, məməzadır, tə müqəddərdir qədər.

Çərxi-gərdün çəkəri-dərgahın oldu daima,
Ham mürəssə don geyibdir, bağlanır zərrin kəmət.

Məcməi-məcmui-əsmə oldu insanın adı
Kim, əhad adından oldu şol müsəmma nəməvər.

Qaşlan nəstri-minəllah, çün saçı fəthün qərib,
Kırığı inna-fətalna, çeşmi mazağəl-bəsər.

Firqətindən kəndə gövhər cigəri qan olmasa,
Qəndə qiyzət tapar idi lə'li yaqutu gəhər?

Hər köntül ki, haqqə vəsilə oldu, buldu e'tibər,
Hər gədə ki, şaha məhrəm oldu, oldu mə'təbər.

Seyyidü sadət mədhi'n sۆylədi seyid Nəsim,
Tutiyyə-şirinməqalə nitqdən təkədü şəkər.

Ey kərimi-Jəmyəzəl, ey xalığı-pərvərdigar,
Həm sənin qatındadır sirri-nihanım aşkar.

Baxmağil hər rusiyahın cürmi-bie'dadına,
Əfv qıl, səndəndürür yüz min ki, ola bişumar,

Vayə vay ol vaxta kim, hər kas mətəhün arz edar,
Mən qalam bivayəvü miskinü müflis, şərmsar.

Küllə şey'ün halikün lareybə illa vəcəhü,
Kim qalıbdır mən qalam dünyada həyyü payidar?

Ömr olunca səcdə qılsan, mində bir olmaz qəbul,
Anca mən dikəstədən səhv ilə keçdi ruzigar.

Cahil idim, bilmədim şimdən geri cəhd eyləyəm,
Ol gedən getdi əlimdən, çünki yoxdur ixtiyar.

Çün amaldır azuğun bu yolda, cismin bəsləmə,
Tən qalır səndən geri, oldur qıdayi-mürü mar.

Bir hörümçək toruna asılmışam, ya dəstgir,
Alt yanıq bamövedəryayi-xətərdir bikanar.

Dünya hiçü mal hiçü ömrü hiçü sə'yi hiç,
Heç yera niçindədürür bu munca zəhmət, karübar?

Ey Nəsimi, və'z ilə çox və'z edərsən aləmə,
Hazır ol, fe'lin gözət kim, ömrə yoxdur e'tibar.

Həqiqət həqqi biləndir, verən varını yağmaya,
Tərəş olub nəməd geyən dolaşmadı bu sevdaya.

Səfasız sufiyi gör kim, haram der, dinləməz sazı
Ki, ahli-haqq olan kişi, nə qəm, girsə kəlisaya.

Təkəbbür olma, ey münkir, vücudun bəhrinə qərç ol,
Həzaran mə'nı assi edər ki, qərç olan bu dəryaya.

Çıxıb mənəbdə, ey vaiz, yeyin görmə olma, əbsəm dur,
Daha məşğul idi şeytan ki, səndən zöhdü təqvaya.

Nəsimi, qəlbini pak et, cəhan sevdələrindən keç
Ki, mən əbdəm və ol mövlə ki, nəsnə girməz araya.

Tavafı-Ka'bənin gərçi çoxdur, ey mövlə,
Könül Allah evidir gal, tavaf etmək anı ovla!

Yedi göydən daxi ə'lə könlüdür billah, ey arif,
Könül içində buldular rümuzi-sirri-ma övha.

Olar kim, aşıqı-həqdir, nələrər hurü qılmanı
Ki, huri, xüldü qılmandır tüfeyli-aşıqı-şeyda.

Gəl, ey həqq istəyən talib, müqəddəs vadini teyy et
Ki, zəhmətsiz ələ girməz nə kim, istərsən, ey dana.

Vücudun şəhrinə, gir gör, könül Turunda can gəldi,
Münacət etdi həqq ilə, təcəlli gördü çün Musa.

Kişi hər nəyi kim sevsə, odur ham zikri-təsbihi,
Nə-tək-im, daima Vamiq dilində zikridir Əzra.

Müeyssər olmadı vəslin Nəsimiyə, əya dilbər,
Xayalın munis etmişdir, dünü gün zikrisən, şahal!

Bistü həştü sivü dūdūr ayət-i-nitqi-xuda,
Görmüşəm eyni-ayanı, mөndədİR həqq biriya.

On səzik mir aləmin mövcudu könlümdür manim,
Bulmuşam dəryada gövhər eylə bilgil bariha.

Fərdü mütləqdİR vücudum, bilgil, ey əhli-yaqin,
Şol səbəbdən vaqif oldum, keçdim əz hirsü həva.

Bistü həşt vəchimdə xəttim həqq bəyanın eylər uş,
Bilgil, ey salik, bu sirri, uş güvahım istiva.

Dörd kitabın mə'nisi, şərh-i bu bistü həştdİR,
Həm dəliləm, həm bəyanam, həm sūfatam xoşliqa.

Gər dilərsən həqqə vasil olmağa əz hər cəhət,
Aşiqü heyran ola gör kəndözündən biriya.

Hər nə kim, istərsən, indi, lövh-i-dildən istəgil,
Ayət-i-inna fətəhnadır dəlili-qul kəfa.

Çünkü canın müşkilatı sөndən oldu aşikar,
Bulmuşam Fazli-ilah, əz mө'cuzatı-Mustafa.

Çünkü gördüm bu kitabı, kafü nunu oxudum,
Həm bu mə'n-i üz veribdir könlümə işbu əta.

Mən bu sirri hər necə kim, gizliyə gördüm, vəli
Bihicab oldu vücudum, zahür oldu lafəta.

Ey Nəsimi, həqqi bildin, nəfsi əmmaronı qoy,
Anı dut kim, buyurur qaf-i-qənaət bifəna.

Həqqi bilən bilir bu gün eşqi hədisi-pürbala,
Nəhlə sərfi neylər ol, oldu şahidi-Kərbəla.

Mantiq ilə mənaيي çox oxuma, bu gün yenə
Gəldi, gətirdi bigüman müdhati-eşqi-həl-əta.

Rahəti-ruhi-canmısan, yoxsa pəri bu şəkl ilə
Kim, dünü gün oxur bu can surəti-lövhi-rəbbəna.

Qıldı nəzər bu canıma ol şəhi-layəzali-həyy,
Həyyi-qədəmi-künfəkan gör ki, nədir bu gün sana.

Ol əzəli həbibü gör, ləmyəzəli təbibü gör,
Qıl canını fəda ana, gör bu sūfati basəfa.

Şirü şərabı ol verər canına bir nəğah ilə,
Şirü şərabı içə gör, demə ki, ağudur mana.

Şəhd isə düşmənin ali, alma sunarsa ol bəli,
İçmə əlində şahdi sən, ol ki xətdadırur, xəta.

Möhnəti-eşqi-yar ilə gərçi çəkişsə can bu gün,
Günü budur, keçirməgil sən dünü günü pürbala.

Çəkdi qəmin Nəsimiyi surət ilə mənaيي,
Can ilə kuşqış eylədi, buldu bu eşqda səfa.

Hər kimin kim, rəhbəridir sidqü ixlası səfa,
Oldurur dərni içində bəndeyi-Fəzli-xuda.

Sadiqil-qövlül-əmini istərisən sən bu gün,
Çün biləsən sadiqil-qövlül-əmini-Müstəfa.

Cövrünə səbrü təhəmmül eyləgil müşriklərin,
Necə kim, gördü Rəsul ilə Əliyyül-Mürtaza.

Şərbəti-maü təhuru istər isən, qəm yəmə,
Dövr əlindən zəhr nuş et, çün Həsən xülqi-riza.

Gər bu gün bunda susuzluqdan olursan sən şəhid,
Yarın onda haşr olursan bə Hüseyni-Kərbəla.

Təətin fəvət etmə, şeytan gərçi yüz nur göstərir,
Qıblədən döndərmə üzün, necə kim, Zeynəl-İba.

Şol Məhəmməd Baqiri gər şə'r bazarında kim,
Necə verdi hədyəni çün lütf ilə Allah ona.

Cə'fəri-Sadiq məratibin dilərsən, sadiq ol,
Sidq ilə bu yolda qul ol, bulasan mənzil ə'lə.

Müddəi tə'ninə səbr et Museyi-Kazim kimi,
Haqq bilir kim, haqq iləvü necə oldu macərə.

Gəl Əli, Musa Riza kimi haqqın əmrini tut,
Necə kim həqdən gəlir canü könlüdən çün riza.

Həm Təqi kimi vücudun mülkünü viran qılıb,
Bu fənada fəni ol kim, bulasan mütəəqi bəqa.

Sirri-asmadan xəbər bilmək dilərsən çün Nəqi,
Mütəəqi ol, mütəəqi ol, mütəəqi ol, bəriya.

Əsgəri kimi əgər nəfsin çərisin basasan,
Bigüman sənənsən yəqin kim, maliki-hər dü sərə.

Şol Məhəmməd Mehdi kimi ədl edib, cahd edasan,
Hiç gümansız məskən ola cənnətül-mə'va sana.

Ta ki mən qıldım nəsihət uşbu xəlqə hər söziin,
Kim qəbul etdi bu və'zi, buldu haqdan çox ata.

Gecə-gündüz fikrü zikrim şahidü şəm'ü şərəb,
Hər zamanü hər nəfəsdür kartü barım ahü va.

Şol Məhəmməd Mustafanın üz suyu çün, ya ilah,
Rahmət etgil mən fəqirü asiyə ruzi-coza.

Həm bu on iki imamın hörməti-həqqi üçün
Bu həva ilə mənə yandırma fin-naril-zəla.

Ta saqahüm şərbətin içdi Nəsimi dər-əzal,
Həqqi kaşf etdi rümuzi-sirri-əsməi-xuda.

Ey könül, hər bivücuddan can umarsan, nə əcəb!
Bikərəmdən küft ilən əhsan umarsan, nə əcəb!

Bişəriətlər nə bilsin ənbiyanın şərtini,
Bitəriqətdən rəhi-ərkan umarsan, nə əcəb!

Bibasərdən mə'niiyi-şövqü kamali-mə'rifət,
Bixəbərdən söhbəti-irfan umarsan, nə əcəb!

Hər qayarın is'li olmaz, hər dənizin gövhəri,
Hər sədəfdən lö'ləi-marcan umarsan, nə əcəb!

Çün azazil əhsani-təqvimə baş endirmədi,
Anda sirri-Kə'beyi-hənnan umarsan, nə əcəb!

Divi-naməhrəm ki, dutmaz ismi-ə'zəmdən xəbər,
Əhriməndən rəhməti-rəhman umarsan, nə əcəb!

Hiç imiş zəhdü vü zərqi, zahidin əfsanəsi,
Şol fəqihdən mə'niiyi-Qur'an umarsan, nə əcəb!

Umma hər qəlbi zəğəldən aşiqin əsrarını,
Kafirin könlündə sən iman umarsan, nə əcəb!

Ey Nəsimi, bivəfadən umunəgil rəsmi-vəfa,
Bivəfadən əhd ilə peyman umarsan, nə əcəb!

Çünkü gözümə gəlmədi hərgiz xəyali-xab,
Saçı, götür piyalayı, doldur şarabı-xab.

Fürsətdürü gəlin bu gəco içəlim meyi,
Şəm' ilə mütrübü manü sən, şahidü şərab.

Mə'mur tutun nişat ilə can mülkünü müdam,
Bu ömri-nəzənin çü bilirsiz qılır şitab.

Zayə' keçirmə fürsətin, aldanma bir nəfəs,
Bir gün ola pürab ola çeşmtü könlü xarab.

Hərgiz zəmana kimsəyi xoşnud qılmadı,
Hər fikir namüvafiqü hər fe'l nasəvab.

Nəcins söhbəti degil illa yedi damu,
Fəzl ilə eylə ya ilah, acrən minəl-azab.

Divi-rəcimi adəmə həmsöhbət etməyə
Sahibnəzər bilir ki, xətdir, degil səvab.

Həmdəm nə rəsm ilə ola Cəbrilə Əhrimən,
Munis nə vəch ilə ola tuti ilə qürab.

Gəl, ey hərif, şimdi nəsihət qəbul qıl,
Cövr eyləmə hərifə ki, hacət degil itab.

Zərraq zahidin içəlim qanunu səbuq,
Məhrum sufinin qılalim bağrını kabab.

Aləmdə kim ki fitnə qapısını bağladı,
Əlhəq zəhi səadətü vallah zəhi savab.

Çün qılmadı piyalə, Nasimi, bu gün sana
Bir dostkamlar içəlim dolu-dolu qab.

Lövhi-Musa çün üzündən sıydı, açıldı niqab,
Sirri-tövhidü əyan etdivü görüldü hicab.

İstiva sifrinə yol buldu üzündən ta ana,
Cəbrail çəkdi Buraqı mindi getdi çün tıqab.

Qəbül-qövseyinə dəkin getdivü durmadı hamarı,
Gördü haqqın üzünü, gəldi dilindən bu xitab.

Ayəti-səb'ül-məsanini üzündən buldu çün,
Ümmətinə dönübən dedi: budur əsli kitab.

Kirpigin, qaşınla zülfün yeddi ayət oldu çün,
Bu yedi ayət sualına nə verirsən cavab?

Fatihə səb'ül-məsanin çün üzündən fəth olar,
Rövşən ola sənə bu elmi-lüdəm ilə savab.

Üzünə qarşı sücudu etmədi divi-rəcimi,
Dedi: Mən oddanəm, anı görəyəm işta türab.

Üzünə qarşı sücudu mana müşkil görtünür,
Qılmadın səcdə ana, uş yeridir narü əzab.

Üzünə qarşı sücudun eylərəm, oldur murad
Kim, irə məqsuda carım, cəhd ilə etdi şitab.

Lə'linin vasfini gər şərh eylər isəm bir-bir,
Dözməyə, sına qələm, alım ilə yana kitab.

Çün Nasimiyə bu Fəzl açdı hidayət qapısını,
Çalınuz çəngü rübabı, içəlim nüqlü şərab.

Ey xəttü-xalın kəlamü'llah, həm ümmül-kitab,
Həsratından didəyi-üşşaq olubdur qarçı-ab.

Qəmzeyi-çəşmin işarət qıldı əhli-vadiya,
Musiyə gəldi xitabi-lan-təraridən cavab.

Leylatül-əsrada valleyl endi zülfün şə'ninə,
Ayətü-vaşşəms vəchindən göründü afitab.

Ey mənim eynimdə rüxsarın çü nuri-ləmyəzal,
Dil saçı hər tarasından ələm üzrə mişki-nab.

Aləmi qıldı münəvvər nuri-vəchin ta əbəd,
Lövhi-məhfuzunda rövşən oldu həm yövmül-hesab.

Zərü bimaram, əgər təşrif qılсан bir nəzər,
Xaki-payın maqdaminə süzəyim gözədən gülab.

Ol xəttü-xaltü rüxü zülfün hesabın çılmağa,
Hacibi-eşqə müyassər oldu həqdan ehtisab.

Surətin ayineyi-eşq oldu əhli-vaħdata,
Lövhi-məhfuzunda Qur'an oldu hikmətdən kitab.

Ey Nəsimi, başını qoy ol cənabi-həzrətə,
Qoymağlı əldən vüsalın ta əbəd, əz hıç bab.

Çəşmeyi-heyvan mənəm, məndədir əbi-həyat,
Dur necə bir yatəsən fiz-zülmətül-məmat.

Cənnəti hürü mənəm, Kövsərü Tubi mənəm,
Nariyü nuri mənəm, həm susuzam, həm Fərat.

Çərxi-müəlləq mənəm, faili-mütləq mənəm,
Həqq iləyəm, həqq mənəm ayət ilə bəyyinat.

Bağ ilə bostan mənəm, təzə gülüstən mənəm,
Kafirə tufan mənəm, m'əminə Nuhün-nəcat.

Qibləvü iman mənəm, surəti-rəhman mənəm,
Lövhi ilə Qur'an mənəm, həm orucam, həm salat.

Höccəti-bürhan mənəm, Musiyi-İmran mənəm,
Yusif-Kə'nən mənəm, Misr ilə qondü nəbat.

Həm yetirən, həm yetən, həm bitirən, həm bitən,
Cümlə mənəm, cümlə mən, dəhr ilə həm kainat.

Cənci-nihan uş mənəm, kövni-məkan uş mənəm,
Cümlədə can uş mənəm, vacib ilə mümkünat.

Şəm' ilə parvanayəm, bəhr ilə dürdanəyəm,
Məscidü meyxanəyəm, mə'bad ilə sovmanat.

Ərşi-münəqqəş mənəm, çar ilə nəh, şeş mənəm,
Həm həsənət işlərəm, həm qılıram səyyiat.

Bay ilə yoxsul mənəm, yolçu ilə yol mənəm,
Kim ki bu mənsübəyi oynamadi, oldu mat.

Mülk ilə malik mənəm, mühyivü halik mənəm,
Mürşidü səlik mənəm, abidi-əsnamü lat.

Qaf ilə ənqa mənəm, əb ilə səqqa mənəm,
Cümlədə həqqa mənəm, üştə taruq şeş cəhat.

Haşr ilə məşqar mənam, sahibi-kövsər mənam,
Həm gözəram dərbədar, əhli-zəkətam, zəkət.

Əhsani-təqvimə çün qılmadı şeytan sücud,
Uyma ana, səcədə qıl, lə'n et, anı nara at.

Kim ki diləram ilə ömrünü sərf eylədi,
Hər günü eyd oldu eyd, hər dünü qədrü barat.

Mö'minə mö'mindürür güzgü, arıt güzgünü,
Tə görəsən son səni, zat olasan, həm sifət.

Nəfsini hər kimsə ki, tanımadı, şübhəsiz,
Arifi-rəbb olmadı, yetmədi ol bisəbat.

Kəndü vücudunda çün buldu Nəsimi səni,
Bildİ, yaqın, kəndidir məzhəri-ənvəri-zat.

Əya lətfi-zamana, əya xülaseyi-zat!
Eşit bu pəndimi, tut kim, bulasan anda nəcət.

Şəriət əmrini mürrşid edən tərqiqətə gir,
Kim, ol tərqiqət ilə sən içəsən abi-həyat.

Həqiqət əhli olasan, görünə hər nə ki, var,
Dəmində mə'rifətdən buluna çox həsənət.

Bu gün duruş özüniçün, eyi əməl edə gör,
Yarınkı mə'rakələrdə behişt ola ərasət.

Səni diri tutanı sən bilirsən əlbət əziz
Ki, hər nəfəsdə bulasan eyicə qədrü bərat.

Bu gün bu dari-fəna bir nəfəsdürür, biliniz,
Bu bir nəfəsdə qılın sad həzar sovmü solat.

Rəsuli-səyyidi-kövneynə mö'min ayinədir,
Bü mö'min ayinəsində göründü cümle sifət.

Fəna məmət ilə nəfsin bu üçü bil gecədir,
Bəqa həyat ilə gündüz, bu əql ilə mirət.

Bəqa elindən irişdin, fənadə elm oxudun,
Bu elm ilə özünü bildin ömrünə bərakət.

Bu elmi oxuyuban bilmədisə kəndözünü,
İlət şu dəftərini tez bazarda bir pula sat!

Həzar qıl, anla səni, sən özünü bilməkçin,
Səqin ki, cənnət üçün olmaya yerin dərəkət.

Dilormisan ki, yaqın, ol verə təcəllilər,
Gözün ayırma özündən, bu nəfsini oda at.

Qaçan ki, qətl edəsən, nəfsini oda atasən,
İrişə ayati-ünzür, dönə həyata məmət.

Dürüş bu mərifətin xırqasına cəm' ola gör,
Dağlıma dörd yana aşiq ki, qandasın, heyhat?

Gətirdi zəbrni doğdu o yuca aləmdən,
Bazəndi nuri-tacəlli, sürüldü çün zülmat.

Olur ki, təşnədilə sözlərimdən irdi həyat,
Bariyyo içrə qalanlara mə'tə fis-səlovat.

Dilimdən irdi, qələmdən töküldü kağıza dürr,
Dirildi cümlə lətayif, cəvahir odlu səbat.

Bu mərifət, bii təriqət, həqiqət oldu tamam,
Şəriət əmri üçün ver Məhəmmədə səlavət.

Bu mərifət sözünün sirrini bəyan edəvüz,
Əya lətifi-zamana, aya xülaseyi-zat!

Bir qatra bəhri-həqiqət sözünü dərc edəlüm
Ki, bir təriqətə min dürlü göstərir hərəkət.

Bu gün Nəsimi sözünün hələvətinə irən,
Hazar sacda qılır tuti birlə qəndü nəbat.

Ey pərtövi-diyari-rüxün nuri-kəinat
Kim, sünbülün səlasili halləli-müşkilat.

Ya rəbb, sifətni necə verim bu aləmə,
Gər sən mənimlə olasan, ey dürrü-bəhri-zat.

Etdi nüzul şə'ninə göydan koləmi-həqq,
Şərhü bəyanü surətin ismi tənəzzülət.

Nari-cəhimə saldı məni hicri-firqətin,
Musayi-ləntarəni kimi istərəm nəcat.

Xanda bulam təriqi-vüsəlin məhəbbətin,
Mən binəvaya olmasa gər səndən iltifat.

Məndən zəkəti-hüsnünü, ey şah, əsirgəmə,
Daim qəni zəkətin umar vacibüz-zakat.

Kəşf oldu sirr xəl-xəttindən Nəsimiyə,
Elmül-əruz içində məfəilü failat.

Ya rəsuli-fəxri-ələm, seyyidi-zatü sifət!
Bəhri-zatın gövhərisən, həm sifətin eyni-zat.

Qüvvəti-zati-əzəl daim səninlə müstəqim,
Hikməti-darül-əbəd qaim səninlə mülkünat.

Məzhəri-sirri-həqayiq mətlai'-nuri-əzəl,
Məzhəri-kani-daqaıq, mənbəi-hər mö'cüzat.

Əhmədü Mahmudü Qasim, şahü sultani-rəsul,
Küntə kənzin mə'dəni, həm kaşfi-halli-müşkilat.

Vasfini vənnəcmü vəşşəmsü təbərək söylədi,
Şə'ninə tahavü yasin gəldi həqdən boyyinat.

Surəti-ənvacının hər zərrəsi şəmsü qəmər,
Türreyi-ənbərşəşanın leylatül-qadrü barat.

İzzü iqbalından ötrü oldu tərkibi-cahan,
Yerü gög, insü mələik, əslü fər'i-kainat.

Gövhəri-darıyayi-eşqin qətrəsindəndir, yaqin,
İsmü rəsmü fəvqü təhtü dörd tabayə, şeş cahat.

Ey mütəhhər gəldigin dəm çün vücuda anədan,
Kafirin deyri yxuldu, titrədi latü mənat.

Elm ilə helmü həyavü tövbəvü zöhdü vərə'
Xalqə fəzilindən irişdi rövzəvü haccü zəkət.

Hər ki, imanun yaqin etdi sana, ey pakdin,
Layazal oldu həmişə, cavidan əndər hayat.

Mö'mini-sadiq, müvəhhid cənəfasın oldu sana,
Gərçi müşriki şübhədən pak olmadı ol bisəbat.

Ya şəfiül-müznibin, rəhm et Nəsimiyə bu gün,
Həsəlüm iki cahanda sənəsen, ey pakizə zat!

Kövsərin eynindən axır çeşmeyi-abi-hayat,
Zülmətin dövrünü keçdi, aradan gətdi məmat.

Daıma həqq söylərəm, həm Fəzli-həqdən gəlmişəm,
Həqq mənəm, həqq məndədir, həm ayət ilə boyyinat.

Tubiyəm, həm səlsəbiləm, həm mənəm cənnəti hür,
Həm şərəbam, həm sərəbam, həm susuzam, həm Fərat.

Həm mənəm Musilə atəş, həm mənəm anəstünar,
Həm Kalimin Turiyəm mən, həm təmənnə, həm nəcət.

Gənci-pürhanam, bu sirri mən nə pürhan söylərəm,
Cismü canam, kün fəkanam, vacibəm, həm mümkünat.

Şəm'iyəm, həm ələmin şəm'inə mən pərvanəyəm,
Misr came' uş mənəm, həm mə'bəd ilə sövmənət.

Həm mənəm Musiyi-İmrən, həm mənəm həqdən kəlam,
Həm mənəm Fəzl ilə rəhman, şəkəram, qəndü nəbat.

Həm mənəm insü mələk, həm adəmi-xaki ilən,
Bulmuşam həm arşi-rohman, cümlə oldum kainat.

Lövhi-məhfuzam, hürufam, əbcədəm mən, həm heca,
Həm Xəlilə Kə'ba oldum, həm mənəm sövmü salət.

Adəməm, həm Adəmə qıldım sücud ıxlas ilə,
Tutmadı ol əmri, şeytani-iairini nara at.

Həm mənəm həşr ilə məhşər, həm mənəm yovmtül-hesab,
Həm bu yövmün hacəti, həm olmuşam əhli-zəkət.

Mö'minin qəlbi, səfası, həm mənəm ruhülqüdüüs,
Həm sifətimdən olubdur ələmə nuri-nəcət.

Nəfsini hər kimsə kim, tanıdı, ol həqqi bilir,
Arifi-rəbb oldu ol kim, tanıdı buldu səbat.

Bildigim sənəsen, Nəsimi, səndən özgə kimsə yox,
Hər yandan bildi sənəsen məzhəri-ənvari-zat.

Kim būsati-eşq içində oynadı şətrənci-zat,
Otuz iki istivadır mə'nî içrə kainat.

Rast oyna sən dəxi həm evlərini yaxşı gör,
Ta müdam olmayasan eşq evində şaha mat.

Mat olsa bu vücudun, eşq evin xali qılar,
Eşq evin kim qıldı xali, ta əbəd tapdı məmat.

Küllü-gey' oldu mühitü ta həyati-cavidan,
Yəxrücul-meyyit oluban tapdı ol zatı sıfat.

Çün sıfatın zat oldu, qıldı ol mə'nîl-hüruf,
Surəti-vəchîn içində oxuram mən eyni-zat.

Zahirən qıldın niyyət sən dil ilə, yoxdur könül,
Niyətin təsdiq olunmaz, ol namazın lasalat.

Niyətin ola dürüst kim, mənliyin başdan gedə,
Mənliyin kim getdi isə məhv oldu səyyiat.

Ey Nəsimi, salik oldun, mərifət yetdi sana,
Ol nisabi-mərifətdən müstəhaqqə ver zəkat.

Divi-rəcimə, ey könül, etmə dəxi mütəbiət,
Tanrı sözün eşit, derəm, sidiq ilə qıl mülazimat.

Hər kişinin ki, əslü çün div ola, ol eşitməyə,
Mən deyəsən qulağına nükteyi-pandı-moizat.

Söz bilə cahilin dili altm önündə lal ola,
Mərifəti nə söyləyə olmayan əhli-mərifət?

Mən ərafə çün oxudun, Tanrıyı tanıdın isə,
Özünü bil ki, Tanrıdan zatına var münasibət.

Çünkü özünü tanıdın, haqq sənə kərramna dedi,
Gör biləsən həqiqəti, qılmayasan ənaniyyət.

Yaxşılıq eylə sən, sənə yaxşılıq eyliyə xuda,
Aqibət əslinə qılır xeyr ilə şər müraciət.

Çünkü Nasimi sözlərin əhli-maani yey bilir
Kim, bu tərqi-mə'niyi bilmədi, bilmədi lüğət.

Ey camalın məzhəri zətü sifət,
Səndə zahir oldu rəsmi-fə'l-zat.

Ay üzündür həqq-təala güzgüsü,
Pərtövi-çöhrəndən oldu kainat.

Müşəfin övraqü ayatı üzün,
Qaşların məhrəbinə qıldım salat.

Dilədim zar ləblərdən, ey nigər,
Şər'də buyurmadı lə'lə zəəkat.

Ey Nəsimi, "Cavidani-namə"dir
Həlli-əşkəli-cəmil-müşkilat.

Aç bu sərapardayı gir içəri, cana bax,
Gör nə təcəlli qılır pərtövi-canana bax.

Dost gözündə görüb sürməyi könül gözü,
Eşq ilə ondan dönüb tə'ləti-sultana bax.

Əksini gör ol üzün istər isən görməyə,
Cən ilə canan gözün, ayıneyi-cana bax.

Açdın isə həqq gözün görmək üçün həqq üzün,
Küfrü ölümdə kimi şöləyi-imana bax.

Süvmiəvü məscidə güşənişin oluban,
Kafiri kisvət geyib, sən bu müsəlmana bax.

Gözlərinin ayətə aksi əyan göstərir,
Dilər isən görməyə surətə-insana bax.

Niçün əgər şir isən meşədə zinharəsən,
Murçələrdən olub dedigi mərtdana bax.

Surətə-şirəzidən gözünü ayırma kim,
Eylə ki, bu sən deyən dövlətə-pünhana bax.

Canavü həm cahana versə əgər vəslini,
Al, ey Nəsimi, anı, qiymətə-ərzana bax.

Fəzlinə bel bağladım, ya vahidü fərdü əhəd!
Cümlənin mə'budu sənsən daima həyyül-əbəd!

Oxuram ismində bismillahir-rəhmanir-rəhim,
Ey sifətdir sifətə-qül hüvallahü əhəd.

Əvvəlü axır hüvallahil-lozi sən la-yamut,
Zahiri batin hüvəlbəqisən, Allahüs-səməd.

Ləm yəlid sənsən oxurlar, ey vələm yuləd, səni,
Ləm yəkun zətü sifətdir ləhü küfövən əhəd.

Ol zaman kim, lütf ilə bir gövhərə qıldın nəzər,
Zahir ol gövhərdən oldu cümlə əşya ləədəd.

Kaf ilə nundan yaratdın on səkiz min ələmi,
Qüdrətindən ərbəin gündə tamam odlu cəsəd,

Seyyidin könlündə sənsən, səndən özgə nəsnə yox,
Həm dilində bu faqirin daim aydır ya əhəd.

Ey xəttin səb'ülməsarü, ey ləbin mai-təhur,
Vey camalın partövündən sərbəser ələmdə nur.

Və'deyi-yövməl-qiyamət endi həqdən arifə,
Ruzi-həşr oldu, çalındı vəhdətin günündə sur.

Xilqətin şarında münzil oldu əmri-əscuda,
Bilmədi şeytan bu rəmzi, şükrünü qıldı qəyur.

Şübhədən arnū əhli-sacid olgil, səcdəyə,
Leysə məqbul-səlatül-qəlb illa bilhüzur.

Xatiri-cəm'iyyət ol zülfi-pərişanındadır;
Şol cəhətdən olmadı xali xəyalın əz xütür.

Eyrimə gəlməz cahanın zülməti bir şəmməcə,
Çün iki ələmdə sənən mardümi-eynimdə nur.

Həmdüillah kim, Nəsimi buldu yarın vəslini,
Fariğül bal əz qəmi-dünyavü min həşrən nüşur.

Ey saçın zilli-ilahi, vey ruxün Allahu nur!
Rövzənin sərvü boyundur, indəha cənnatü hur.

Ey sifətin qülhüvallah, vey camalın fatiha,
Üştə Fürqan, üstə Tovrat, üstə İncilü Zəbur.

İstivasıdır saçın irna hüdeynahüs-sabil,
Cənnət anındır ki, qıldı şol sirat üzrə übur.

On səkiz min ələmin ayinəsidir surətün,
Kim ki şol mir'atı buldu, oldu min-əhli-sürur.

Adəmin vəchidir Allahın kitabı, uş kitab,
Ey kalamüllaha münkir xəf minallahül-qəyur.

Küntə-kənzin pərdəsindən qəfirüz-zənb oldu faş,
Zahid istigfara gəldi, hər dəm aydır: Ya qəfur!

Aləmül-qeybün vücudu kainatın eyridir,
Ey şahadətdən xəbərsiz, caəna yövmən-nüşur.

Qəhrü lütfün illəti mə'nidə vahiddir, vəli
Bilmədi şeytan bu tövhidi, əhəddən düşdü dur.

Eynü şinü qafə bax, yarın camalın anda gör,
Qül tabarək ya müsəvvər, leysə fiha min fütür.

Qopdu hüsnündən qiyamət, ey hesabın yarılan,
Uyxudan dur kim, irişdi və'deyi-mən fil-qübur.

Fəili-mütlaqdan özgə nəsnə yoxdur arada,
Gər sən idrak eyləməzsən, bil ki sənəndir qüsur.

Mö'minin qəlbidir, ey sahibdil, Allahın evi,
Leysə məqbulüs-səlatün əbdə illa bilhüzur.

Kim ki Əyyubun bəlasın sevdigidən çəkmədi,
Geymədi məhəbub əlindən xal'əti-əbdış-şəkür.

Ruhi-qüdsidir Nəsiminin həqiqət sözləri,
Gər Məsiha tək diriyən, yatma ki, çalındı sur.

Üzündür lövhü-Musa, qamətin Tur,
Xəttin Fırqan, üzündür rəqqi-mənşur.

Kəlimüllahın aslı sivi dü hərf,
Camalın lövhü üzrə oldu məstur.

Saçındır kilfrümüz, üzündür iman,
Nə küft, iman ilə zülmət olur nur.

Camalın küntə kənzidir, aya can,
Mənim könlüm xarabın qıldı mə'mur.

Görən sənənsən mənəm eynimdə, ya rəbb,
Nə nazırsən, nə mənzərsən, nə mənzur?

Boyun tuba, dodağın abi-heyvan,
Rüxündür cənnəti-ədnü xəttin hur.

Nəsimi sözüne qılın tətəbbö,
Zi Fəzl oldu bu əbdi-Fəzlə dəstur.

Yəqin, ya rəbb, üzündür rəqqi-mənşur,
Məhəmməd şər'i andan oldu məşhur.

Təvaf əmr oldu çün Beytül-ətiqə,
Rəsul ol evi çün xoş qıldı mə'mur.

Sifətdür, bilirəm Kə'bə mütləq,
Ziyarət eyləyənlər oldu məğfur.

Saçın həblülmətindir, surətin həqq,
Hidayət şəm'i üzün, arz edər nur.

Yanağın həzihi-cənnəti-ədnin,
Üzündür kəşfi-müşkil, cənnəti-hur.

Sənin məstəne eynin sağorından
Rəvandır səlsəbül, uş məstü məxmur.

Məsiha nəxfədir şirin daharın
Ki, səhət bulur andan sorsa rəncur.

Qaşınla kirpigin, mişkin saçınla
Vücududur Süleyman, eynüdür mur.

Ənəlhəq dedi, zülfün darlığandan,
Çıxardı gögə fəryadını Mənsur.

Sifətin batini eylədi rövşən
Ki, aləm varna olmadı məğrur.

Sən əhsansurətə inkar edənlər,
Əzəzildir ki, düşdü tanrıdan dər.

Nəsimiyə təcəlli qıldı qəmzər,
Gözünə nuri könlün etdi məsrur.

Gərçi eynimdən, nigara, surətin pünhan degil,
Fırqotından yanaram kim, vasilə həmsən degil.

Ey könül, nadan qatında razını faş eyləmə,
Əhli-irfandır bu razın məhrəmi, nadan degil.

Cəhlini rəf' eylə, ey zahid, Allahu tarı kim,
Cəhl imiş, cəhl ol maraz kim, qəbili-dərman degil.

Nəfsini öldürməyən gər Bijənü Səhrab isə,
Pəhləvan olmaz adı, həm Rüstəmi-dəstan degil.

Ey könül, darüssəlamı dünyanın ləzzatına
Satma kim, şol bəbəbatın dövrü cavidan degil.

Xızr ilə İsa, nigara, buldu vəslindən həyat,
Lə'lini kimdir deyən kim, çeşmeyi-heyvan degil?

Həqq sevər xubu, nə mə'nudən mən anı sevməyim,
Sevməyən şol nəsnəyi kim, həqq dedi, insan degil.

Suratin eşqi kimin kim, qılmadı cəzunda kar,
Şol gözən cismindəki mə'nudə cindir, can degil.

Gərçi asandır der, ey can, eşqini hər bixəbər,
Kim ki şol sevdəyə düşdü, bildi kim, asan degil.

Arizumənd oldu könlüm vəslinə yarın, vəli,
Buyruğu təqdirə keçməz, hökmünə fərman degil.

Eşq ilə meydana möhkəm ər gərəkdir kim, girə,
Hər hünərsiz hümmətisüstün yeri meydan degil.

Ey ki, sultan olmaq istərsən, fəqir ol kim, yaqın,
Kim ki sultan oldu dərviş olmadı, sultan degil.

Gərçi yegərəkdir vəfadan səndən, ey dilbər, cəfa,
Sən vəfalısən, vəfa qıl kim, cəfa çəndan degil.

Ey mənə hərdəm deyəm kim, baxma xubun üzünə,
Aşiqin axır gözü var, ol qədər nadan degil.

Tutma şeytani-rəcimin qövlünü, rəhmana uy
Kim, uyan şeytana cindir, tabeyi-rəhman degil.

Eşqlə can yoxdur ol bimə'rifət heyvanda kim,
Surətin nəqşində daim valehü heyran degil.

Ey Nasimi, çün yaqın imanımış, iman yaqın,
Hər şəhadət kim, yaqındən nəşradır, iman degil.

Bu cism evinə, talibə, seyr edərek çün can gəlir,
Bu evdə baqi sanma kim, bir-iki gün mehman gəlir.

Vardır sualım çün sana, vergil cavab, qalma donə:
Bu ruhi-qədimi mana, degil ki, sən qəndan gəlir?

Çün xakdan edər səfər, mə'dən, nəbat olur şəcər,
Rövşən görər əhli nəzər k'ol' tō'meyi-heyvan gəlir.

Çün tō'meyi-heyvan olur, o da ki, insü can olur,
İnsana vasil olmağa bədəstü pa pərran gəlir.

Çün tō'meyi-insan olur, ol ruh, ol heyvan olur,
Ətū dəri, iligü qan pas tō'meyi-insan gəlir.

Bixtiyari bədəd gəlir-gedar kim, vəsi ola,
Tə vəsi olunca adəmə çəndan gedar, çəndan gəlir.

Çün adəmə vasil olur, məqsud ana hasil olur,
Ol nütfdən insan olur, lō'lō kimi qəltan gəlir.

Çün tō'meyi-insan olur, insanü cismü can olur,
Pas ruhi-insani olub, çün surəti-rəhman gəlir.

Ol ələmi-itlaqdan, ol şəmsi-din xəllaqdan,
Aynıdığıçün zərrəvəş bu dünyaya nalan gəlir.

Bu ələmə çün kim gəlir kəsb-i-kəmalü mərifət
Etməz olursa dəmbədəm, nədan gedar, nədan gəlir.

Çün min lüdan elminə ol olmadı alim, ey faqih,
Əhli-nəzər önündə ol bir cahili-hirman gəlir.

Şol cahilü müşrik olan, ol kafirü əbtər olan,
Dəcəla oldur xər olan, görməz ki, ol canan gəlir.

Çün mərifətdən xalidir, xali şü qiylü qalidir,
Ol hər zaman bu ərədə üryan gedar, üryan gəlir.

Hər kim kitabı-nəfsinə olmadı alim, ey həkim,
Anın vücuduna adam dərşəm, sana yalan gəlir.

Zərrəti-ələm oldu çün ol şəmsi-dinin məzhəri,
Ol müşəfi-cananiyə əşya qamu tibyan gəlir.

Ol zati-paka məsəva ayati-müşəfidir, vəli
Bu onbiyavü övliya bil, filməsəl ünvan gəlir.

Ol müşəfi-ba bəsmələ insani-kamilür kim ol,
Hər yerdə bilgil kim, yaqin, ol əbbi-insü can gəlir.

Çün Müştəri, Mərtixü Şəms növbətlərin edə tamam,
Zöhre, Ütaridlə Qəmər, pas dövr ilə Keyvan gəlir.

Qalu bələdə "la" deyan canlar ki adı cindürür,
Ol bibəsər bu dünyadan bican gedar, bican gəlir.

Həqq sözbə insaf eyləsar, ayinəni saf eyləsar,
Şunlar ki, biker oldu, yaqin, övrət gedar, oğlan gəlir.

Hər kim ki adamzadədir, etməzsə insana sücud,
Surətdə adəm, mə'nidə şeytan gedar, şeytan gəlir.

Şol naxələf ki, adəmə gördün kim olmadı xələf,
Nabalıq ol oğlandırur, andan bəsi üdvan gəlir.

İsmi calalan məzhəri olan kişidə daimə,
Xülqi-həsən, lütfü kərəm, ham fəzil ilə əhsan gəlir.

Gör kim vücudi-adəmi bə'd əz fəna nəş'ət verib,
Hər üzvü bir dürlü giyah olub qamu yeksan gəlir.

Məhbub ilə məhbubənin lə'li-ləbü düri-diş,
Sünbül saç, arizi gül, yasəminü nō'man gəlir.

Xalü xəttü zülfü arun çən müşəfidir oxuram,
Gördüm mühaqqəq biqubar ol nəsx ilə reyhan gəlir.

¹ Ki ol.

Ol can ki, safi-dil olub keçdi cahandan, ey sənəm,
Billahı, ol hər dəmbədəm həmçün gül-i-xəndan gəlir.

Əhli-fəna olsa fəna, iqlimi-haftın varına,
Bil kim, həqiqət söz durur kim, Mehdiyi-dövrən gəlir.

Şol kim fənadən filfəna buldu olub sahibqıran,
Ana bu xalqın əksəri ansarı ham o'van gəlir.

İqlimdə bil fani olan əhli-sülukun zümrəsi,
Daravü Behmən, Keyqubad ya Xosrovü xaqaq gəlir.

Bu kəsətin ayatını ol vəhdətə ir, görü gör,
Müşrikdir ol kim, ta əbəd bihəddü bipeyman gəlir.

Bir zərrəyi ayrı görən ol şəmsi-dindən, ey qəmər,
Bil, vəhdətin iqliminə bidinü büman gəlir.

Hər bir ülumun gərçi kim, vardır maqalə azü çox,
Elmi-lüdənni oxuyan dərviş gedər, sultan gəlir.

Bil bu ülumi-naş'ətin payarı yoxdur, taliba,
Çünki bu bəhrin qətrəsi dəryayı-bipayan gəlir.

Hər salikün kim, ayağı mərdanə basmaz bu yola,
İmanidən ayrı düşər, ol kafirü şeytan gəlir.

İmarun əhli daima şövkətdədir, bilməzmişən,
Şirk əhlinə gör kim, seza matəmlə hüzn, afgan gəlir.

Zar kimi qəlbin safi et, sən gövhərin sərrafisən,
Ol adilin fəzli ilə çün ortaya nizan gəlir.

Oxu kitabı-nafsini, dilinlə eynin sağ ikən,
Qoyma bu günü yarına, sonra sənə peşman gəlir.

Əhli-fasada çox təəb edərsə, nola, fəzli-rəbb,
Əhli-yəminiz, beytimiz ağ oldu, çoşan xan gəlir.

Ol şəmsi-carun üzünə bax, rövşən on dört xətti gör,
Oxu ki, sən gör Müştəri həmçün məhi-taban gəlir.

Sən bu siyerdən keç dəxi, gəl, ey təfərrüc əhli kim,
Çünkim bu rikin siyhəsin gördün ki, bümkən gəlir.

Hər nə imarət eyləsən bil, ey mühəndis kim, yeqin,
Edər xərab ol dəm anu, bu dünyaya viran gəlir.

Bu lövünü rəngü buyu qo fani olub gör kim, arun
Şəmsi-rəvan hər zərrədən birəngü bialvan gəlir.

Rəng ilə bu əlvən odur, hər cism içində can odur,
Rövşən bu kim, ol şəmsi-can hər zərrədə pünhan gəlir.

Çövkanına can zülfinün top eyle başı canına,
Çün ol şaha oynamağa iki cahan meydan gəlir.

Gah adamü xatəm olur, gah İseyi-Məryəm olur,
Gah Nəmrudü Fir'on olur, gah Musiyi-İmran gəlir.

Çün vəcdü-həqdən bixəbər oldu xəvəric zümrəsi,
Der fəzrəbu fəvqəl-ənuq, çün ol Şəhi-Mərdan gəlir.

Sən adəmin vəchinə düt vəchin, ana eyle sücud,
Sil bu siyəldən gözünü kim, biədad peşman gəlir.

Ey mərifət zərrai, gəl saç dənənin varın yerə,
Fəzli-xudadan ələmə çün ruhəti-bəran gəlir.

Qıldı gədəyi müştənim fəzli-xudanın ne'məti,
Ey divü xənnasü hasud, gör kim, ana eyşən gəlir.

Tövhi di iki görənə, gözşüz qulaqsız əhvələ,
Bilsin ki, cümle kainat bir məzhəri-yəzdan gəlir.

Bundan da ayrı bir kamal olurmu kim, ol zülcalal,
Aydır ki, mən sənə, həmin şeytana ol üsyan gəlir.

Budur, səbəb qəhr etməyə şeytanı ol lütf issi kim,
Bu cavidani ne'mətə gör kim, necə küfran gəlir.

Vəhdət meyindən sun müdäm, nuş eyle, cana, fəriq ol,
Gördün ki, ol saqi-yi-can huri-nəsəb qılman gəlir.

Ə'mali-saleh, mə'rifət elmi-lüdəndir kəsb edən,
Bimə'rifət adam hamən əhmaq gedər, hümqan gəlir.

Gəl dürrü pakü saf olub, dal vəhdətin dəryasına,
Gərçi Ədəndən bişümar dürrü gühər, mərcan gəlir.

Sən ey müvəhhid, fariğ ol, cəngü-cidalın kəs anın,
Cəngü-cidalı gedirər çün höccətü bürhan gəlir.

Ruhüi-qüdüs kim, hər nəfəs verdikə mən bərzəx keçər,
Ol bibəsər ə'ma sanır kim, bu sözü asan gəlir.

Gəl, ey Hüseyni, same' ol, sən ruhi-qüdsidən yana,
Gördün, yaqin, çün hər nəfəs avazeyi-Qur'an gəlir.

MÜSTƏZADLAR

Sal bürqəyi üzündən, aya surəti-rahman,
Tərhi eylə gümanı,
Hər kim ki camalın görə, ey xosrovi-xuban,
Qurban edə canı.

Fariğ degiləm şövqi-rüxündən, dünü gün mən,
Yanmaqdayam, ey dost!
Yə'qubsifat qılma məni zarü pərişan,
Ey Yusifi-sani!

Aramım ilə, əql ilə imanü dilü din,
Kindir, sanama, san!
Hər kim ki götürməz xətt ilə xalına iman,
Kafir derəm anı.

Rəhm eylə, aya sərvari-xuban ki, fəqirəm,
Sən şahı-qəniser,
Ol xalü xəttin aşıqə həm çiblə, həm iman,
Ey bahri-məani.

Hər kim ki sani haqq deyibən səcdəyə enməz,
İnkara düşübdür.
Qıl həzrətindən aru mərdud çü şeytan,
Ol üzü qarani.

Parvanəsifət şəm'i-rüxün nanna yandı,
Ey dust, Nəsimi.
Rəhm eylə ana, lütf ela, ey sərvari-xuban,
Yandırmagil anı.

Saldı xəbəri-hüsnünüz, ey sərvari-xuban,
Qovğaya cahani,
Rövşon qılır anvari-rüxün, ey məhi-taban,
Kövn ilə məkani.

Şayesteyi-dərgahi-həqq olmaq dilər isən,
Cuyayıl-həqq ol kim,
Hər kim ki haqqı tanımadı, olmaya insan,
Heyvan degil anı.
İnsanı görün kim, necə bu tinəti qıldı
Haqq öz kərəmindən.
Zibə yaradıbdır, sənəmə, xaliqi-sübhan,
Bu cism ilə canı.
Hər kim ki deməz surətinə mazhari-həqqdir,
Vaqif degil andan,
Ol bixobərə söylə ki, ta qalmaya nadan,
Bilsin bu boyanı.

Fani olisərdir bu cahən əqlbatüli-əmr,
Rəhm eylə mənə sən,
Bilgil ki, vafə eyləməyə kimsəyə, ey can,
Bu dünyəyi-fani.

Hər kim ki sənin gözlorinə müştəri olmaz,
Cana, çü Nəsimi,

Qılmaz dilü can qaşın ilə gözünə qurban,
Aşıq demə anı.

Kirpikləri çün iki caharın əsəridir,
Bu dövrü-Zühəldə,
Ol günəşi gör san kim, arın kimi pəridir,
Gün bürücü-Həməldə.

Katib ki, üzü hərfini yazdı otuz iki,
Yığirmi səkidən,
Ol adəmi-xaki budur, adəm, xəbəridir,
Qıl naqşi-əzəldən.

Gəl surətinin sirtini həcc eylə ədədə,
Ol məhrəmi-əsrar.
Kim, aləmi-surət qılasan, həcc səfəridir,
Fikir eylə əməldə.

Musasifət olgil ki, münacət həmişə,
Göstər yədi-beyza,
Didar çün arın gecavü-gündüz nəzəridir,
Bu Turü-zələldə.

Üqbayə duruş, aləmi-zata bula gör yol,
Arla bu sifəti,
Dünya dedigin fitnə çü gördün başəridir,
Naqdi arın əldə.
Gəl qaməti-sərvin keçib ol cənnətə daxil,
Didar görəsən,
Arif olanın rövzeyi-rizvan çü yeridir,
Qalır o məhəldə.

Mişkin saçın əldən qoma zinhar, Nəsimi,
Namusu yələ ver,
Müşküllərini keyfiyyətin şəm'in əridir,
Ol saf bu həldə.

Ta qıldı təcəlli bu mənim könlümə Allah,
Lütf eylə, eyvüllah,
Firqətdə yanan könlümə vasil irdi bədilxah,
Əlminnətüllillah.

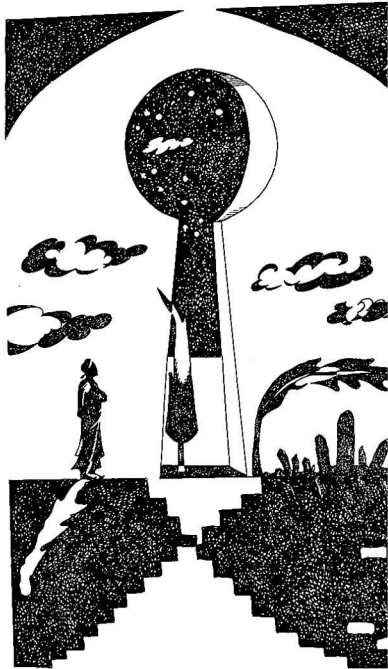
Nigah irişi də mənə ilham ze həzrət,
Qəflətdən oyandım,
Vahdet günəşi doğduvü şam oldu səhərgah,
Qam qalmadı billah.

Əz qeybi-hüviyyəti mana nitqi-əhədiyyət
Ayırdı, fəqir ol,
Tərk eylədim uş mülk ilə məltü vətəni cah
Yüz dutdum, ilallah.

Fani oxuram dünyanı əz ruyi-həqiqət,
Didara dəyişdim.
Təcrid olub ayıtdım ki, təvəkkəltü əlallah,
Qül külli minallah.

Hər nəsnə irişi də mana əz ruyi-məhəbbət,
Əz-həzrəti-əli,
Rədiyyəti ilə nəsnəyə mən qılmadım ikrah,
Tə olmaya birah.
Mə'suqi-həqiqi zi korəm çünki buraxdı,
Bürqə zi rüxi-xud,
Məhv oldu fələklərdə kəvakib, günəşü mah
Qıl səcdə bedərgah.

Gəl arif isən qoyma Nəsimi, dəmin əldən,
Sən adəmi tanı,
Ürfan ilə qıl dünyada bəzar məallah,
Tə qıla nəzər şah.

ƏLİF-LAM VƏ
TƏRS ƏLİFBA

Əlif – Allah, sidrə boyun münahadır müntəha,
Çün cəmalındadır ər-rəhman ələl-ərş istiva.

Bey – Biləndi qəddinin həddi nə miqdər olduğu
Bildilər kim, tuləhu sittun za'ran fəssəma.

Tey – Türibətilər əlində Zülfiqar şəmşirü tiğ,
Fəzrəbu buyruldu həqdən, həm buyurdu Mustafa.

Sey – Səvab ola anuñın haqq yolunda verdi can,
Dərdinə həqdən dəvadır, rəncinə yüz min şafa.

Cim – Camalın nurudur kim, doğdu məşriqdən tamam,
Şö'lə verdi hər dəradən şöylə kim, nuri-ziya.

Hey – Həyat irdi ləbindən Xızrə İsa oldu hey,
Dərdinənd aşıqların dərdinə oldu çün dəva.

Xey – Xəbərdar olmayanın təxtini div aldı div,
Bixəbər oldu özündən şöylə qaldı ömrəha.

Dal – Dəlil oldu dəhanın rənzini qıldı əyan
Bildi bildirdi rəsulu həm Əliyyəl-Mürtezə.

Zal – Zakir suflilər çox zikrə məşğul oldular,
Geydilər şal, işləri al, taəti zarçü riya.

Rey – Rəhmanır-rəhım oldu camalın aşıqa,
Niçün Adəm dedi, bismillahi-zül-fəzlül əla.

Zey – Zahid zöhd ilə bəzətdi tacı xırqəsin,
Batını oldu müləvvəs, zikrini qıldı həbə.

Sin – Səadət dərru verdi, Süleyman təxtini,
Onlara kim, sidq ilə bu yolda çəkildilər cəfa.

Şin – Şəhid oldu olar kim, haqq yolunda öydülər,
Qəm yeməz onlar ki, bildi həqdır ona qarbəha.

Sad – Sadiqdır olar kim, səbri qıldı ixtiyar,
Dilbərın yolunda gör kim, lütfə irdi daima.

Zad – Zələlətdən xilas etdi bizi Fəzli-İlah,
Cism arundir, nitq anındır, ruh anındır cümleha.

Tey – Tahirdir vücudu onların kim, batını,
İçdilər cami-müsəffa, buldular sidqü şafa.

Zey – Zahir gördülər haqqı olar kim, gördülər,
Görməyənlər gözləri kur oldu, şöylə kim, ə'ma.

Eyn – Əyan eynəl-yaqın oldu liqəyi-hüsnü-dust,
Hər kimin haqq gözün açdı gördü didari-xuda.

Ğeyn – Ğeyratlı kişilər qafil olmaz kəndudan,
Şarın edər həqdən utanur, nəfsinə verməz riza.

Fi – Fəna dərində hər kim bulmaz olursa nəcət,
Fikri fəsiddir onun kim, ömrünü qıldı həbə.

Qaf – Qövseyin oldu qaşın aşıqa mehrablər,
Səcdəgah oldu anuñın şahı-cümle anbiya.

Kaf – Kəlamü'llah ilə səb'ülməsəridir üzün,
Zülfü qaşun kirpiginə yeddi ayat xəttihə.

Lam – Ləbin oldu Məsiha çün üzün sübhü nəhar,
Zülfünün sıtrı qamardir, üzünün şəmsi zühə.

Mim – Mələk surətli dilbərən, əya bədri-münir,
Hüsnü-Yusifən, tacəlli eylədi nuri-xuda.

Nun – Nihən oldu ləbindən çeşmeyi-abi-həyat,
Hər kim içdi, vacib oldu cənnətül-mə'va ona.

Vav – Vəhîn Kə'basinə kim ki qılmadı sücud,
Adı div oldu, anuçün qaldı şöylə mübtəla.

Hey – Hidayət eyladı Mehdiyü Qur'ani-mübîn,
Ol ki aşya xilqətində bizə oldu rəhnüma.

Yey – Yuvasvisdən xilas olmaq dilərsən adəmi,
Oxu ismi-ə'zəmi kəndözünə urğıl dua.

Lam Əlif – Si hərf olubdur, bəlkə, simurği-cahan,
Bilmədi əslin hürufun kim, dedi bu hərfə la.

Pey – Pənalımdır mənim həqq, pərdədarımdır bu dəm,
Padşahım, xarım oldur, mənə verdi dəstü pa.

Çim – Çahar ünsür kim, məbdəidürür hər şeyin,
Bunda buldu həqqi külli-ənbiyavü övliya.

Jey – vü jalə, çeşmə əbrü, zülfü rüx, bu xəttü-xal,
Müşəfəü-həqdır müəyyən gər oxursan taliba.

Gaf – Gönlüdür Nəsiminin məhəbbətdən sərir,
Şol şaha kim, kölgəsidir zilli-simurğü hüma.

Əlif – Ol qəddinə ögündiğiçün sərvü çinar,
Olmadı onlara göftarü nə raftarı, nə bar.

Bey – Bu gün badi-səba zülfünə tuş oldu məğər
Ki, dilü can elinə mişkü əbir etdi nisar.

Tey – Təmənna edən ancaq tapuna mən deyiləm,
Bu hava ilə keçər şeyxü fəta, mirü kübar.

Sey – Saradan çəkarəm ah sürəyyaya irər,
İllər ilə sana bir gün nə əcəb etmədi kar.

Cim – Can gözü görər nuri-camalında sənin,
Lövhü-dildə yadı-qüdrət yazalı nəçşü nigər.

Hey – Həyatı-əbadi buldu vüsahında irəm,
Fırqətin zahrin içər, ey neçələr leyli nəhar.

Xey – Xəttindən utarur nəsx ilə reyhanü sülüs,
Tə mühəqqəq ana manand olalı xəttü qübar.

Dal – Dərd ilə düşən könlümə məh məhridir ol,
Üz urub qürbətə bir gün ələyim tərki-diyar.

Zal – Zikr etdigi bu kim ləbinin şəkərinin,
Tuti-yi-canü könlü bir dəm ola xoşgöftar.

Rey – Rəqibin üzünə baxma, eşitmə sözlünü,
Dilbara, çünki anın qövlidürür cümlə fişar.

Zey – Zamanın nəsinə şad olayım, bir ləhzə,
Dili-qəmginimə heç vermədi aramü qarar.

Sin – Səhür gözünün məkrini dil şərh edəməz
Ki, nə cadu bilir ol fitnələri, nə əyyar.

Şin – Şol zülf ilə xal oldu mana danəvü dam
Ki, bu dil mürğü dü aləmdir ana seydü şikar.

Sad – Səbr et dedi dildar bu gün mana, dedim:
Aşiqə səbr mahal oldu daxi qeyrəti ar.

Zad – Zərb uralıdan canıma mastanə gözün,
Getmədi başda daxi xəmr ilavü gözdə xumar.

Tey – Tolu könlüm evi nuri-təcəllayi-camal
Ki, görükməz gözümə zərracə ağyar, nə yar.

Zey – Zalım gözünə hey de ki, cövr eyləməyə,
Etməsin şəmsü qəmər kimi mani zərü nizar.

Eyn – Aşıqlərə aləmdə çe duzax, çe behişt,
Bir olur tirəvü mehri üzü mastani-bahar.

Çeyn – Çeyrət budur, ey şah ki, kuyində müdam,
Ta ki ömrüm ola ləbbeyk edəlüm çəkərvar.

Fey – Fərdə səni təftiş edə aşiq, görəcək
Nə rica ana behişt ola, nə heysiyyati-yar.

Qaf – Qaşurta gözün, zülfü dəhanın havəsi
Bizə nə izzəti hörmət qodu, nə elmü vüqar.

Kaf – Ki urdu yədi-qüdrət, dedi bir huri-lətif:
Gəlmədi səncləyin, gəlməyə ta ruzi-şümar.

Lam – Layiq ləbinə lə'l degil, gül ruxünə
Kim, arın mə'dani səng oldu, munun mişki-tatar.

Mim – Mürği-dilü can istəməyə bağı-behişt,
Kaşiyən zülfü-həbib ola, xəttü-xalı mədar.

Nun – Novruz olucaq yar ilə xoşdur güllü mü,
Çalına çəngü rübab, oxuna üşşaq-rigar.

Vav – Var, uymagılan sən bu yavuz nəfsə bu gün,
Adəmin hur mələk həmdəmi niçün ola mar.

Hey – Həvəs etmə Nəsimi, büti-hərcaiyyə kim,
Ola ağyar ilə yar, edə vəfadarını zar.

Lam əlif – La deməzəm gər məni qətl edə gözün,
Dili Mənsursifət eyləyəsən zülfünə dar.

Yey – Yeri eylə tanə'üm yemədən səni bu yer,
Kim əcəl çənginə düşsə, sənəmə, sanma çıxar.

Əlif – Ə'lə qamətın hər kim görər bican olur,
Bey – Başarət buldu hər kim dilbəri sultan olur.

Tey – Təmənna vəsilini etdim, niyazım uşbudur,
Sey – Sona etməklilik için uş canım qurban olur.

Cim – Cümlə xubların sultanı sənşən, ey pəri,
Hey – Hüsn içrə nigarım Yusifi-Kən'an olur.

Xey – Xəyalın könlümü yaxdıvü yandırdı manı,
Dal – Divano olub əz qəm ki, bağrım qan olur.

Zal – Zövqüm var ola ki, ta sənin eşqində mən,
Rey – Rəvayət qıldı mana kirpiyi peykan olur.

Zey – Zavalın olmasın, canım fəda olsun sana,
Sin – Saadət görsə, dərman bağrım uş büryan olur.

Şin – Şarabi-ləblərini içənə yoxdur zaval,
Sad – Sün'ünlə yenə kövnu məkan bustan olur.

Zad – Zəl ayı üzündür cümlə hərfi-kafi-nun,
Ayn – Alam xəlqi mana sənşizim düşmən olur.

Çayn – Çarət qıldı barca ləşkəri can şəhrini,
Fey – Fəraqın yaxdı oda, uş könlü giryan olur.

Qaf – Qüvvət qalmaqı artıq tənimdə taqətim,
Kaf – Kafir gözlərin kim Rüstəm-i-dəstan olur.

Lam – La yoxdur könlüdə doğdu eşqimdən əzəl,
Mim – Müsəlsəl kirpiyindir oxlan pərran olur.

Nun – Necə baxdım mən əndər rövşənayı boyuna,
Vav – Vallah sənşizim cənnət mana zindan olur.

Hey – Həvaslənib dilərman şöl qəmərtək üzünü,
Lam əlif – La dolğunub baxsam, cahan viran olur.

Ey Nəsimi, eşq ilə ayıtdın qazalın yar üçün
Yey – Yanağın güllərinə cümlə can heyran olur.

Yey – Yüzün mahiyyətidir aləmə nuri-nəcat,
Lam əlif – Ləreybə illa vachahü ana cəhat.

Hey – Hilalın qabü qövseyin, qaşların mehrabdır,
Vav – Vəhdət nuru üzün, saçların vəl-mürşəlat.

Nun – Nə mə'nidan qiyamət qamətindən kaşf olur,
Mim – Mühəddilər dedilər üzünə və-nəziat.

Lam – Lə'in cür'əsindən aləmi məst eylədin,
Kaf – Kafidir ləbindən içənə abi-həyat.

Qaf – Qur'andır camalın, bu kəlamı haqq dedi,
Fi – Fələk dövründə buldu Kə'bərin içində lat.

Çeyn – Çeyrə sümme vachüllah yox, ey müddəi,
Eyn – Elmi-fəzli-həqdir kaşf edər hər müşkilat.

Zey – Zühur oldu çü İsa Mehdiyi-sahibzaman,
Tey – Tanıqdır, nitqi xatəm qandasa getdi məmat.

Zad – Zələlət mülkünü nitqilə mə'mur eylədi,
Sad – Səfa kasb etdi andan əhli-həqq buldu səbat.

Şin – Şəmsi-aftabam, cavidanam ləm-yozəl,
Sin – Saadət vacib oldu Fəzli-həqdən münkünət.

Zey – Zülalın şərh edərək aləmə şirin təbin,
Rey – Rəvan oldu bu nəzmin mə'nisi həmçü Fərat.

Zal – Zikrimdür camalın ayəti hər sübhü şəm,
Dal – Də'visi yalançı sufilərin oldu mat.

Xey – Xəyalım dolaşalı zülfürün sevdasına,
Hey – Həyatım qapdu şövqün ləşkəri vəl-adiyat.

Cim – Camalilə cələlin mə'nisi bir nurdur,
Si – Süreyyayı samadan göstərar ənvari-zat.

Tey – Taalillah ki, mislin görməmiş dövrü-fələk,
Bey – Bəqa mülkü sənindir, ey Nəsimi, şeş cahat.

Əlif – Allahdır ki, olmaz nitqi-zatından cüda,
Uş kitabü həyyi-mütlaq, uş Məsihi-mö'cuzat.

Yey – Yənə sığındım ol sübhana mən,
La Əlif – La demədim ol xana mən.

Vav – Veylindən iraq olmaq üçün,
Hey – Həmişə aşiqəm Fürqana mən.

Nun – Nə kim qıldım günah tutdum ümid,
Mim – Məhəmməd Mustafə sultana mən.

Lam – Ləbbeyk çağırarlar həqq çün,
Gaf – Göstər girəyim cinana mən.

Qaf – Qədirən bizi irgürməyə,
Fey – Fələkdən keçirib seyrana mən.

Çayn – Çeyrət issi aşiqlər ilə,
Ayn – İsrət irgürəm Keyvana mən.

Zay – Zülm qılmağa olmadım şərik,
Tay – Tanuqdır həqq bilir, insana mən.

Zad – Zərbindən dedin kim, qurtulam,
Sad – Səbr edərisəm böhtana mən.

Şin – Şey'lillahüm oldur Tənridən,
Sin – Səadət babın açam cana mən.

Zey – Zaval irmiyə bu din mülkünə,
Rey – Rəfiq olmayacaq şeytana mən.

Zal – Zakirlərdən olayım derəm,
Dal – Dələlət eylərəm rəhmana mən.

Xey – Xeyrəndişə mö'minlər ilə,
Hey – Hərifəm anda ki, ürfana mən.

Cim – Cahənnəmdə sanıram girəcəm,
Sey – Səqil kişi ilə bustana mən.

Tey – Təmənnam haqdan öldür satmıyam,
Bey – Baqa mülkünü bu virana mən.

Əlif – Allah yarını qılırsa mana,
Dərdimi irişdirəm dərmana mən.

Der Nəsimi sənə, əqlin yarın isə,
Kəndözümünü yazaram fərmana mən.

TƏRCİBƏNDLƏR

Üz üzrə bu rəsm xal olurmu?
Sevdası kimi xəyal olurmu?

Cadı gözün alına alındım,
Şəhla ilə nərgis al olurmu?

Zülfün götür, ey qəmər, üzündən,
Badrin gecəsi hilal olurmu?

Xavər günəşin, ey pəririx,
Kamil günəşə zaval olurmu?

Eşqin adı vahid oldu bimsil,
Zati-əhadə misal olurmu?

Əksi dişinin gözüne düşdü,
Əmvac kimi bu lal olurmu?

Ağzı yarı qandü abi-heyvan,
Hər çeşmə suyu zülal olurmu?

Lə'lin ənəbi əzəl meyidir,
İçməyə nə xəmrü bal olurmu?

Bilsəm bu meyi haram edən kim,
Fitva bulacaq halal olurmu?

Qoparalı qamətin qiyamət,
Tubədə gör e'tidal olurmu?

Hüsn-i cəm ilə oxurdu təhsin,
Bir səncləyin camal olurmu?

Nəçin qoyayım ətəgin əldən,
Divanəyə qiyli qal olurmu?

Çün doldu vücudum evi sənlük,
Məhv oldu, ey dost, məndə mənlük.

Hüsnün vərəqi lisana gəldi,
Yetmiş iki tərçüməyə gəldi.

Zülfündəki kafü nun nə sözdür
Kim, ayət-i kün-fəkəyə gəldi?

Ey cövhəri-biarəz, nə cansan;
Cismin şərafəti bu kəməyə gəldi?

Mişkin saçın arasına düşdüüm,
Kim dedi siyah miyanəyə gəldi?

Sorsam səni Xızrımisan, ey can,
Ağzın yarısı cavidanəyə gəldi.

Bir səncləyin gözəl yeganə,
Eşitməmişəm cəhanəyə gəldi.

Rüxsarın əzəl günündə doğru,
Eşqin əsəri bu canəyə gəldi.

Nəşf etdi cigər qanını bu çeşmə,
Qəmzən oxu çün nişanəyə gəldi.

Əsrəri-rümuzdur sifətin,
Bu məntiq ilə bəyanəyə gəldi.

Kim dedi sənə ki, qafü – Qur'an,
Sımurğ sənə aşiyənəyə gəldi.

Bu də'viyə-münkir oldu kafir,
Qarardı üzünü çün yənəyə gəldi.

Mən sənə bahəsiz olmuşam qul,
Bu dəklü qula bəhə, nə gəldi?

Çün doldu vücudum evi sənlük,
Məhv oldu, ey dost, məndə mənlük.

Qoyma üzünü niqab içində,
Həşr oldu ədəm hicab içində.

Dağıtma yanağın üzrə zülfün,
Neylər bu gınaş səhab içində?

Gördüm səni həm fələkdə yıldız,
Buldum səni həm kitab içində.

Vəslin bu fəsildə ələ girdi,
Mislinmi var uşbu bab içində?

Mişkin saçına sücud qıldım,
Musa kimi uş tənab içində.

Cadu gözün uyxudan oyandı,
Fitnə qəhr idi xab içində.

Bir buse mənə kərəmədən an'am
Et kim, qalasan savab içində.

Əşrati-qiyamət oldu qəddin,
Var surilə bu hesab içində.

Mən çəng kimi ikiqat oldum,
Növhe qılıram rübab içində.

Gəh eşqin ilə gözüm dolar cam,
Tərqiç edərəm şarab içində.

Gəh dəm kimi dəm olur yanaram,
Bişər cigərim kabab içində.

Tə'rif edərəm ki, sən sən ə'raf,
Ürfün tarudum hicab içində.

Hər kim sana münkir oldu, ey can,
Nəfsini qodı əzab içində.

Çün doldu vücudum evi sənlük,
Məhv oldu, ey dost, məndə mənlik.

Sən Mərvə ilə mana Səfasan,
Ucdan-uca könlümə səfasan.

Aşıqlərə sidrə qamətindir,
Xubluqda zəhi, nə müntəhasan.

İsa nəfəsindən uş dirildim,
Bu mü'cüz ilə ki, canfəzasan.

Çün qaşların oldu qabü qövseyin,
Şəqqülqəmərlə istivasan.

Tutdun bu zəminü asımanı,
Xavər günəşivü məhliqasan.

Qaf oldu büləndiyi-vücudun.
Simurğa kim aydı kimiyaşan?

Sərinlədürür hümay-tal'ət,
Kim dedi sənə ki, sən hümasan?

Həm zəxmimə sənədən oldu mərhəm,
Həm dərdimə axırı dəvasan.

Çün qəhr ilə lütf məzhərindir,
Surətdə safavü həm vəfasan.

Bu ikidə birligin səbati,
Xızr oldunü daxi İliyaşan.

Yasın oxuyalı, ey münadi,
Qıldın bu caharı oquya sən.

Məndən mana mə'nidə müqərrab,
Bu surət ilə, yəqin, xudasan.

Getmə nəzarimdən, ey pərirüx,
Gözlərimə nurü ruşinasan.

Çün doldu vücudum evi sənlük,
Məhv oldu, ey dost, məndə mənlik.

Zülfün çü səvadi-ə'zəm oldu,
Mü'min olan ana məhrəm oldu.

Günəş üzün eyladi məni məhv,
Gözüm yaş çünki şəbnəm oldu.

Hər kim ki vüsalinə irişdi,
Cəm içdivü kəndusu Cəm oldu.

Əmvaci-xəyalına düşəndən,
Sözüm dürü xatirəm yəm oldu.

Mehrab qaşın və Kə'bə üzün
Fitnəsi cahana Zəməm oldu.

Sevdasi başında saçlarının
Uzandı, xəyalına xəmə oldu.

Lə'li-ləbinə bayanı-mə'cüz
Dedi ki, Məsilhü Məryəm oldu.

Qarğü boyunu görəli tuti
Şəkkər sözü ilə həmdəm oldu.

Hər kim səni bildi, buldu haqqı,
Hər kim haqqı bildi, Adəm oldu.

Cuyəndə qılan məhəbbətindən,
Kərci ilə Şibli, Ədhəm oldu.

Ey şivəfürüş, xuni-qəmzən
Oxuna sipər bu sinəm oldu.

Həm dərdimə vəslin oldu daru,
Həm zəxmimə daxi mərhəm oldu.

Çün doldu vücudum evi sənlük,
Məhv oldu, ey dost, məndə mənlük.

Gəhi məni xəri zar edərsən,
Gah rəməz ilə dilfigar edərsən.

Gah lələ kimi xərabü sərməst,
Nərgis kimi gəh xümar edərsən.

Leylimi üzün ilə gecələr,
Şol şəm' kimi nahar edərsən.

Ya rəbb, bu səfa yanağın ilə
Bətinləri aşkar edərsən.

Bir baxış ilə, ey ahugözlü,
Şir olur isə şikar edərsən.

Bu hüsn ilə, bu lətafət ilə,
Ayı, günü biqərar edərsən.

Fərhadivü Xosrovu söz ilə,
Şirin kimi şormsar edərsən.

Çün doğdun, ey axirət günü sən,
Xoş saati-ruzigar edərsən.

Ey huri, bu gün vüsalın ilə
Mövsümləri növbəhar edərsən.

Çün şərhinə verməmişəm şahadəət,
Aşiqləri şahriyar edərsən.

Çün zəxmimə səndən oldu mərhəm,
Həm dərdimə sən timar edərsən.

Əvvəl sənə səcde qılmışam mən,
Axır məni ixtiyar edərsən.

Çün doldu vücudum evi sənlük,
Məhv oldu, ey dost, məndə mənlük.

Ey otuz iki haqqın sifət,
Nur ilə bəzədin uş bu zəti.

Cümlə züləməti rövşən etdir,
Rövşən doğalı üzün cəhət.

Saçlarının istivasıdır kim,
Ərz etdi Xəlil üçün necət.

Me'racə mani yetirdi zülfün,
Qədrə irənin budur bəratı.

Ey hüsn iyəsi, çıxar dəmidir,
Aşıqlərə üşr ilə zəkəti.

Ənhar kimi gətirdi cüşa,
Ağzın yarı çəsmeyi-həyatı.

Həqq fatihə oxudu caməlin,
Ansız qəbul etmədi səlatı.

Misri oda yaxdı eşqin odu,
Kasid ləbin eylədi nabatı.

Şahım rüxiñ utdı ol fəlakdən,
Qıldın bu cahana şah matı.

Vəslin hərəm oldu, ey büti-çin,
Çin eylədi Kə'bə ilə Ləb.

Olmadı, bilürəm olmfəyəsar,
Sansız qəmu alamin səbatı.

Lövləkə lima xələqtül əflak,
Eşqinlə yaratdı kainatı.

İnnəhasənət eşq içində,
Hüsn oldu Nəsimi səyyiatı.

Çün doldu vücudum evi sanlık,
Məhv oldu, ey dost, məndə mənlük.

Müşəfi-natiqəm, kəlam oldum,
Bəndeyi-favü zadü lam oldum.

Sübh əzalədə çü üzünü gördüm,
Əbadi zülfün ilə şam oldum.

Padəşahi-cahan mənəm, çünkim
Məhv edib mənliyi, qulam oldum.

Ərş taxtındürür, Süleymanam,
Hüdhüdəm, Bülqisə pəyam oldum.

Zati-mütləq vücudum oldu, yəqin,
Seydi-Simurğa danə, dam oldum.

Nərgisin çəsmirni xumar edəli,
Məsti-gül-rəngü qönçəfam oldum.

Ləblərindən həyatı-ləmyəzəli
İçəli səlsəbilü cam oldum.

Sübhəmədə nəsimi-sübhü-nigar,
İribəm aşıqə salam oldum.

Nəfəsimdən müəttər əfaçı
Qılıb ənfüsdə xoşməşam oldum.

Çarxın ağazın anladır bu sözüüm,
Saz, ədvar ilə məqam oldum.

Birişən sirrini oyan edirəm,
Kəndözilə çü sübhü şam oldum:

Çün göründü gözümə ol dilədar,
K'andan özgə cahanda yox dəyyar.

Fəzli-həqqin irişdi dövrəni,
Zahir etdi rümuzi-Qur'əni.

Kirpigi, qaşı ilə zülfündən,
Kaşf edər sirri-razi-sübhani.

Həqqi qıldı müşahidə təhqiq,
Kim ki bildi bəvəchi-insani,

Xıız olub içdi abi-ləmyazali,
Buldu xəttində abi-heyvani.

Ağzi bir nöqtədir, rümuzu anın
Göstərir xəttəmi-Süleymani.

Nəçə xətt əhlini qubar edənir,
Nəsx olundu xəttində reyhanı.

Bu səadət topunu ol çaldı
Ki, şahadətlə buldu meydanı.

Vüsələt uluşıb bəçə bulasan,
Gər qılırsan bu tərkibi fəni.

Ruhi-qüds oldu nütqim əşyada,
Tərh qıldım arada cismani.

Vəchi-Adəm ki, arşi-rəhməndir,
Gözlərim anda gördü subhani.

Ləbi-lə'in xəyalına hərdəm
Tökdü çeşmim bu lə'li mərcani:

Çün gözümdü gözümə ol dildar,
K'əndan özgə cahanda yox dəyyar.

Çünki mən binəvayi-qallaşam,
Meykədə içrə rindü ovbaşam.

Məzhərəm, məzhar ilə bir zatam,
Görünən nəqş içində nəqqaşam.

Sirr ənəlhəq rümuzunu hərdəm
Söylərəm aşikara sifləşəm.

Sufi, gəlgi şərabi-saf içəlim,
Meyi tövhid içində sarxoşam.

Nitqi-həqqəm, mara çe pəndari?
Bu anasirə gör içü taşam.

Fələkü asimanü həft zəmin,
Həm kitab içrə, həm quru, yaşəm.

Mənsiz olmaz cahanda əşya çün,
Gərçi kuhü və gərçi xaşxaşam.

Zülfü hüsnün həvasilə hərdəm,
Sübh-dəmdə nəsimi-fərzaşam.

Ləbü dəndənün xəyalına,
Nəzər eylə ki, lə'li dürpaşam.

Yekcəhət gəşətm öz rəhi-əşqət,
Gərçi dər pişi-xəliq qallaşam.

Məsəvəllahdan əl çəkib indi,
Eşqin ilə həmişə yoldaşam:

Çün gözümdü gözümə ol dildar,
K'əndan özgə cahanda yox dəyyar.

Dağıdanda üzünə zülfünü yar,
Yeridir, aşiqin malahəti var.

Məst olanda ləbində əşya həm,
Nərgisin gözləri olur xummar.

Bustan cənnət oldu hüsnündən,
Əndəlib gülə qarşı ağlar zar.

Vəchi-adəmdə otuz iki odu,
Musiyə söylədi ənəllah nar.

Mərkəzi-xakə qıldı cümlə sücud,
Fələkü həm mələk, bu həft səyyar.

Ta ki şəmsi-məşəriq öz məğrib,
Doğuban nurun eylədi izhar.

Endi İsa və nitqi eylədi faş,
Oldu cahil, kim eylədi inkar.

Çeşmi-məstün əzəldə görmüş idim,
Əbədi olmazam daxi huşyar.

Buldu zülfün həvasilə şəbi-tar,
Doldu hüsnün ziyası ilə nəhar.

Kafü nun mövcü daşdı mövcündən,
Şeş cəhətdən çü gəldi xoş göftar.

Həmə çun məsti-vaçibül-mövcud,
Görünür dürlü-dürlü ol əsrar.

Çün göründü gözümə ol dildar,
K'andan özgə cahanda yox dayyar.

Eşqi-həqq irdi mütrib ilə çü saz,
Nəğmeyi-Davud ilə gəldim baz.

Kənzi-məxfi tilismin eylədi çak,
Görəli mürş-i-dil qılır pərvaz.

Sirri-həqqin rümuza oldu bəyan,
Dari-Mənsur gəldi aşiqə baz.

Vəchi-adəm sifati-həqdir çün,
Nitqi həqq gəldi, həm qılır ağaz.

Hər kim istər məqami-Mahmudi,
Fəzl eşigində olsun ol Ayaz.

Əvvəli axırü zahürü batın,
Cümlə oldur şəriki-bienbaz.

Xattü-xahn bəyanı həqdəndir,
Göstərar dambadam bu eşqi-məcəz.

Geydi insan donunu aşya çün,
Yerda, göydə bu cümlə şibü fəraz.

Gün üzün pərtövündən oldu zühur,
Geca zülfündən ötrü oldu diraz.

Həqq imiş nitqi-həqq çü irdi bü gün,
Canü dildən qulağıma avaz:

Çün göründü gözümə ol dildar,
K'andan özgə cahanda yox dayyar.

Gətdi firqət, irişdi eyni-vüsal,
Qalmadı zərrəcə köntüldə xəyal.

Zülmət içrə həyatı çün buldum,
Zülfü hüsnün ləbində abi-züلال.

Abi-heyvana lə'lini təşbeh
Eyləyanlər zəhi xəyali-məhal.

Cənnəti səlsəbilü hurü qüsür
Vəchünü həqq bilənə oldu həlal.

Həqqə ulaş, arif ol, arif,
Mən-ərəf sirrinü bilən bu kamal.

Sə'y kon dər cahən kamil baş
Kim, irişməz kamalə zərrə zaval.

Əhli-tövhid irişdi vəhdətə çün,
Qaldı şirkətdə div şeylə məlal.

Divə hüsnündən olmadı həsənət,
Səyyiat oldu qıldığı ə'mal.

Laməkan oldu adın aşyada,
Birişən rəngü lövnu biəmsal.

Vəchi-adəm sifati-eynüllah,
Otuz iki ülayikal-əbdal.

Limaallah maqami-vəhdətdir,
Əhli-kəsrət nə bilsin anı nə hal:

Çün göründü gözümə ol dildar,
K'andan özgə cahanda yox dayyar.

Aşiqə vəchi-zati-paki-xuda
Oldu mə'suq üzündə ol peyda.

Lövhi-məhfuz imiş üzün, dü cahən,
Görünür, misil-cami-giy tinüma.
Qabü qövseyin üzrə çün zülfün,
Şəqq edar vəchini çü bədr dü ca.

Sünbülün bürqəyini badi-səhər
Salalı günaş oldu sanki Süha.

Xəttü-xahn kitabını məstur,
Yazdılar rəqq Turi-Musiliqa.

Gəldi Mehdi, hidayat etdi Masif,
Nitqə gəldi fəsih zəminü sərə.

Vəchi-adəmdən özgəyə cümle
Limanil-mülk vəhdətinə fəna.

Xızr olub, iç bu abi-heyvani,
Lamü beydən irişdi cami-xuda.

Zülfünün zülmətində qalmış ikən,
Doğdu hüsnü, göründü şəmsi-züha.

Fani et mənləyi, Nəsimi, bu gün
Ki, bulasan vüsali-eynə bəqa:

Çün göründü gözümə ol dildar,
K'andan özgə cahanda yox dayyar.

Pərdə içində çalınır bir saz
Ki, edar eşq nəvəsini ağaz.

Kim nəvayi qılır çü bu üçşaq
Büzürkün nağməsin dutar şahnaz.

Arif anlar bu nəğmənin rəmzin,
Aşına olmayana vermədi raz.

Gər bilirsən bu rəmzi, ey talib,
Mən bu pünhanı qılmazam ibraz.

Bəzən qurmuş, şərab içər Mahmud,
Məclis əsbabını düzər Ayaz.

Söhbət arayışı düzər mə'suq,
Şivə birlə qılır itab ilə naz.

Leyk ol nələrin misali budur,
Zərrələrdən eşidiram avazı:

Ki, nişan içrə birişən mənəm uş,
On səkiz min cahana can mənəm uş.

Çünkü dəryaya irişə bu Fərat,
Lacərəm derlər ana bəhr ilə zat.

Mövcüdü rə kainat bu dəryarın,
Bəs anı dutar qərar səbat.

Vüsətidir anın bu hurü qüsür,
Hüsnünün gülşənindədir cənnat.

Həm şərab-i-təhri-İsadəm,
Həm şəbistan içində abi-həyat.

Kəsrətin illəti nüquş oldu,
Naqşi qoydu bir ola zatü sifət.

Aləm ann sifəti-məzharidir,
Adəm oldu camalına mir'at.

Eyni oldu sifət çün zətin,
Qeyrini nəf'y qıl, həqqi isbat.

Ki, nişan içrə binişan mənəm uş,
On səkiz min cahana can mənəm uş.

Çün nişan ana binişan oldu,
Hər məkan ana laməkan oldu.

İsmi çün təcəlli qıldı həqq,
Lacərəm bu sifət ayan oldu.

Əmr qıldı, caharı yaratdı,
Ol sifət bu cahana can oldu.

Adəmin şəkli idi ki, gəldi,
Tən caharında müham oldu.

Sədhəzaran qəfəsə bu bülbül,
Tən caharında nəğməxan oldu.

Gərçi zahirdə bu qəfəs çoxdur,
Leyk mə'nidə bir haman oldu.

Bildin isə bu rəmzi, ey talib,
Sənə bu mə'ni xoş bəyan oldu:

Ki, nişan içrə binişan mənəm uş,
On səkiz min cahana can mənəm uş.

Nəqş arasında mən ki, pünhanam,
Hüsnünün ələmində tabanam.

Dəftərimdən əlifdürür Qur'an,
Nüqtə şəklində gör nə divanəm.

Mə'ni yaqutun istə, ey qəvvas,
Qətrə bəhrində gör nə ümmanam.

Həbs olanda cəhalətin divi,
Mə'rifət mülkünə Süleymanam.

Surətin-nasi surətül-həqqə,
Bu xəbər höccətinə bürhanam.

Zahidə, sən məni bəşər sanma,
Adəmi surətində rəhmanam.

Tarümar eylədim qəmin çərisin,
Bu sözlün mə'nisilə xəndanam:

Ki, nişan içrə binişan mənəm uş,
On səkiz min cahana can mənəm uş.

Dilbarin hüsnünə niqab nədir?
Zatna pərdeyi-hicab nədir?

Rəf' edar bu hicabı kim ki bilir
Könlümün Kə'basinə bab nədir.

Çünki aləm misali-ədəmdir,
Gör vücudunda afitab nədir?

Mustafa həqqi bu sifətdə görüb,
Şabü əmrəd dediyi şab nədir?

Su güləb oldu güllə qoxusuyla,
Su nədir, güllə nədir, güləb nədir?

Aləmin çün vücudu həqq oldu,
Bəs çəməndə dənən qürəb nədir?

Bildin isə bu incə əsrarı,
Bu sual ilə bu cavab nədir:

Ki, nişan içrə binişan mənəm uş,
On səkiz min cahana can mənəm uş.

Eşqini dərdimə dəvə gördüm,
Veslini caruma şəfa gördüm.

Könül əflakına nəzər qıldım,
Vəssəməvati-ma-fiha gördüm.

Leyli-firqətdə tələyin bürcü,
Süreyi-şəmsi-vəzzüha gördüm.

Hər məkan məscid oldu, həm Kə'bə,
Mərvə haqqında çün Səfa gördüm.

Eşq divanında hər yana baxdım,
Zahidin taatin həbə gördüm.

Turi-Musidə bir vərəq buldum,
Yazılı xətti-ləntara gördüm.

Dust şəhrindədir, Nəsimi, məlik,
Bu söz əhlini aşına gördüm:

Ki, nişan içrə binişan mənəm uş,
On səlkiz min cahana can mənəm uş.

MƏSNƏVİLƏR

Ey haqq əhli, yaqın imiş bu xəbər
Kim, bilan nəfsinidir əhli-nəzər.

Nəfsini kim ki bildi buldu haqqı,
Nəfsini bilməyənlər oldu şəqi.

Ey haqqı istəyən, gəl insan ol,
Qəta daş olma, lə'li mərcan ol.

Gər dilərsən saadəti-əbədi,
Damuyu bil ki, niçün oldu yedi.

Səkkiz oldu qapusu uçmağın,
Niyə dörd oldu suyu ırmağın?

Tuba ağacının nədir yemişi?
Haqq onu ər yaratdı, yoxsa dişi?

Hurü qılman nədən ibarətdir?
Hüvə marhu nəyə işarətdir?

Kövsərti Səlsəbilü mai-məin,
Məqsədi-sidq ilə məqami-əmin.

Nə deməkdir, mana bəyan eylə?
Bu nihan sirri gəl ayan eylə!

Nə əsəldir, nə ma'ü xəmrü ləbən,
Ol ki Qur'anda haqq dedi rövşən.

Bunların əslini nədəndir bil,
Gər nə şeytansən, olma əgridil!

Bunları bilməyən nə bilmiş ola,
Adı arun evi yıxılmış ola.

Kim ki bildi bu incə əsrarı,
Qoydu əidən caharı-qəddarı.

Fəri oldu özündən, oldu haqq,
Bildirdi kim, cümlə haqqımiş mütləq.

Eşqü ma'şuqü aşiq oldu yar,
Leysə fiddar qeyr əna dəyyar.

Kim ki bildi bunları, insandır,
Bilməyən anı bil ki, şeytandır.

Ey Nəsimi, sözündür əbi-həyat,
İcməyən anı qaldı fizzülmət.

Nə bilir dəğmə canəvər canı,
Xızra sor, Xızra əbi-heyvami.

Darıyayı-mühit çuşə galdı,
Kövn ilə məkan xüruşə galdı.

Sirri-azəl oldu aşikara,
Arif necə eyləsin müdara?

Hər zərrədə günaş oldu zahir,
Torpağa sücud qıldı tahir.

Nəqqaş bilindi nəqş içində,
Lə'f oldu ayan Bədəxş içində.

Acı su şarabi-kövsər oldu,
Hər zəhr nəbatü şəkər oldu.

Tiryak mizacı tutdu ağı,
Lə'f-i-müdəvvar oldu darı.

Külli yerü göğ həqiq oldu mütləq,
Söylər dəfə çəngü ney ənəlhaq.

Məscud ilə sacid oldu vəhid,
Məscudi-həqiqi oldu sacid.

Hər qətrə mühiti-ə'zam oldu,
Hər zərrə Məsihü Məryəm oldu.

Daşü kəkək oldu vərdi-nəsrin,
Fərhad ilə Xosrov oldu Şirin.

Mə'suq ilə aşıq oldu bir zat,
Məhv oldu vücudi-nəfyü isbat.

İman ilə küfr bir şey oldu,
Dadlu ilə acı bir mey oldu.

Şirkət aradan götürdü vəhdət,
Vəhdətdən açıldı bəbi-rəhmət.

Can ilə tən oldu bir həqiqət,
Birikdi şəriəti toriqət.

Əşya ikilkdən oldu xali,
Baqi əhəd oldu layəzali.

Ey talib, əgər deyilsən ə'ma,
Gör və'deyi-küllü mən əleyhal!

Rəf oldu hicab masivəllah,
Əlqüdrəti-vəl bəqa'i-lillah.

Qeyr odlu halakü vəch qaldı,
Bəhr oldu şü kim, bu bəhro daldı.

Gör açu isə bəsirətin bax,
Gör sonda həqiqi vü getmə irax.

Gör sən səni kim, nə cismü cansan,
Məqsudi-vücudi-kün-fəkansan.

Çün mö'minə mö'min oldu mir'ət,
Mir'atına baxü anda gör zat.

Hər kimsə ki, əsridi bu meydən,
Həyyi-əbəd oldu zati-heydan.

Nəfsini tanıdı, bildi rəbbi,
Tövhid yolunda əkdü hübbi.

Ey həqdən irəğ olan əzəzil,
Gər div değılsən, adəmi bill!

Adəmdə təcəlli qıldı Allah,
Qıl adəmə sacda, olma gümrah!

Şeytani-ləinə uyma zinhar,
Anın sözüne inanma, ey yar!

Həqdən sana latə'ə gəldi,
Həm vəscüdü əqtərib denildi.

Çalındı qiyamətin nəfiri,
Ey sağır, eşitmədin səfiri.

Həşrin günü gəldi, uyxudan dur,
İnanmaz isən gözünü aç gör.

Uyxudan oyan ki, məhşər oldu,
Gör necə zəmana pürşər oldu,

Sur ünün eşitmədi qulağın,
Dayındı bu köprüdən ayağın.

Nəşr oldu, oyan, quruldu mizan,
Həşr oldu, inan, bilindi yəzdan.

Çün məhrəmi – qul-kəfə degilsən,
Bigənosən, aşına degilsən.

Hər kimsə ki, tanıdı bu canı,
Bir zərəyə saymadı cahantı.

Yerdən çıxı gəldi dəbatül-ərz,
Uş sirtini eyləmə sənə ərz.

Həm xətəm ola əlində fərman,
Yə'ni ki, mənam bu gün Süleyman.

Musa mənam, uş əsə əlimdə,
Həqdən əzəli qılnc belimdə.

Mügrikdən edər müvəhhidi fərq,
Eyvah ana kim, işi ola zərq.

Xəlqin altına basar əsayı,
Yə'ni ki, bilin bu istivayı.

Neçün ki, bu istivadadır haqq,
Ol maliki-mülkü həyyi-mütləq.

Həqdən bu sirati-müstəqimi
Bilgil ki, budur haqqın nəimi.

Çün sən keçəsən bu istivadan,
Azad olasan qamı bələdan.

Həm cənnətü hurü, həm liqadır,
Rəhman ilə arşi-istivadır.

Üzün bu cəhətdən ola beyza,
Min fəzli-ilahəna təala.

Adəm degil, haqq oldu bilgil,
Məscudi-həqiqə səcdə qılğil.

Fəzli istər isən həqiqətə var,
Sə'y ilə dürtüş və qılma zinhar.

Əlfəzi-Nəsimi gör nə candır,
Dəryayı-mühitü kövünü kandır.

MÜLƏMMƏ

Eyyühar-rağabunə fil övqat,
Üzküruha fama maza qəd fat.

Foti fərsət məkon ki, vəqti safast
Ki, bəsi həst dər cəhan afat¹.

İrdi bir dəm ki, bəhcətindən anın
Səkkiz uçmağa döndü altı cahat.

İş koma aşə aşiqü mə'suq
Tərətın-nəfsü tabətül-ovqat.

Səbzeyi Xızırvaş cəvani یافت,
Çəşmeyi əbira rəsid həyat².

Nazar et ölü yer dirildiyinə,
Rəhmət asar göstərir ayat.

Darətın-nayıbatu bil əqdah,
Günnətit tayiratu bil əsvat.

Cilvəgər şod həmə arəyisi bağ
Çün bərəfruxt rüx bənri nəbat³.

İnnəmərrahü rahətül-ərvah
Əntə əşrib rəvayihal kasat.

Xassə dər e'tidali novruzi
K'əb kövsər şodi, cəhan cənnat.¹

Bərəkət istəmə ol adamdan
Ki, bu mövsümdə etməyə hərəkət.

Lakinnad dəhrü qəd yünadına,
Əksəriz-zikrə və xadimil-ləzzat.

Həsili rist ömri fanira
Coz müləqati xaki paki sifət².

Qəlbilə gər diri olasan hey
Həqq öztün eyləyə sənə isbat.

Əlləzi fəhimayətın qəd aşə
Mən yəfutu visaluhu qədfat

An ki, tiğəş bəmülk dad qarar,
V'anki hökməş zakat bərdə sabat³.

Qüdrətın rif'atın mehrü falək
Sədrisinə dedi və verdi bərat.

Nəzəri küllü fe'lili həsanün
Fəyaküntürəhü əbül-həsanat.

Şarab rühlərin rahatlığıdır,
Sən ən otirli bədalərdən iç.
Xüsusən novruzun xoş günlərindəki
Sular kövsərə, dünya isə cənnətə dönübdür.
Lakin zaman bizi çağırır,
Zikri çox ələ, ləzzətlərdən istifadə et.
Fani ömrün pak zatının sifətinə
Yetişməkdən başqa həsilə yoxdur.
Himayə olan demək yaşayır,
Vüsaldan məhrum olan məhv olmur.
Onun qəlbi sayəsində ölkə qərar tutub
Onun hökmilə zəkət alınır.

¹ Ey həyatı seveylər,
Onu bilin ki, keçən geri qayıtmaz.

² Aşiq və məşuq kimi yaşa,
Nəfs yeniləşdi, fəsil isə gözəlləşdi.
Yaşlıq Xızr kimi cəvanlaşdı,
Bulaqlar dirilik suyuna döndü.

³ Meyü mə'suq, səbzə, əbi-rəvan
Bəndi-qəmədən bu döndü verdi nəcat.

Ey be Xızrú İsgəndəri məşhur
Nuri gəştə be ədli to zülmat¹.

Rüümü Şəm mülki başına sədəqə,
Çinü maçin eli tənina zəkat.

Ünzilət fil kəlamı vəl İncil
Kütübət fiz Zaburu vət Tovrat.

Ayəti ədlü bazlü elm əməl,
Çar sifathə ki, dər to şod yek zat².

Gözümün Şətti həsrətində müdam
Niligun eyləmiş donunu Fərat.

Bəxt şəm'ini gör üzündə amın,
Ki, misaldır rıəcəvü müşkat.

Rüx tutarsan piyədayı həm şah,
Filü fərzin nola çü sürsən at.

Nüsrətin Rum elində tiksə ələm,
Küfrü məhv eyləyə Həbəşdə qəzət.

Suda yoxdur ləfəfətin canı
Odda varmı məhabətin, heyhat...

Aləmül-qeyb xətrinin misli,
Naqşi-divar, surəti-mir'at.

Tur oldur, şəha ki, Musavar
Qəlb Turunda eylədin miqat.

Baş urub səcdə qılır ayağına,
Sən ayaq içəcək bəninü nəbat.

Yenə əhli firişlələr göydan
Çağırır nuş bad abi-həyat.

Cəm ilə olduğundan ləb-bər-ləb,
Ləbi şərbət olur, piyalə nəbat.

Bulmadı bu qəsidənin mislin
Həddi-Sivas, xütteyi-Toqat.

Şükür əmlak içində kim, vardır,
Mədhinizdə bunun kimi əbyat.

Çün Nəsimi sənindürür, rəhm et
Kim, olubdur o, müstəhəqqi-zəkat.

Necə edə təsəlli edibəni
Səllətil qəlbə, üzlətil xələvat¹.

Cığanın nəğməni ilə hər biri dil,
Mən çalaram dəyə vəro nəğəmat.

Vəqətdir kim, dua yerinə yetə,
Müstəcab edə qaziyül-hacat.

Rövzəsinə rəsuli-yozdanın
İrdiyincə təhiyyəti səlavət.

¹ Mənim nəzərimdə onun bütün işləri gözəldir,
Onlar gözəlliklərin əsasıdır.
Ey Xızr və İsgəndərliklə məşhur olan,
Sənin ədalətin zülmatı işıqlandırmışdır.
² Quran və İncildə nazil olmuşdur,
Zəbur, Tövratda yazılmışdır.
Ədli, səxavət, elm və əməl ayələri
Tək sənə cəmlənmiş dönd sifətdir.

¹ Qəlb xələvatda gəçənmiş olub, vüsəla nail olaydı.

Həzrətində budur yaqın diləyim,
Dövlətindən iraq ola nəkəbat.

Vəznin əksilməsin bu dünyadan,
Fəilətün, məfəilün, fəilət.

TUYUQLAR

Gəl ki, müştəq olmuşam didarına,
Vermişəm can zülfi-ənberbarına,
Məhrəm etdin çün məni asrarına,
Ey pəri, gəl, çək məni bir darına.

Ey saçın vələyl, üzün vozzüha,
Surətin şə'nində gəldi qül kəfa.
Ey saçından çün ayan oldu mana,
Sırrı-ərrəhman ələl-ərş-istiva.

Ey üzündən zahir osmayı-xuda,
Şöylə ki, Qur'anda dedi külləha.
Adəmi bil, andadır əsrarəha,
Can ilə başın yolunda qıl fəda.

Eşq ilə gəldi cəmiyi-ənbiya,
Eşqdir seyrü süluki-övləya.
Eşq ilə yola girərlər biriya,
Eşq ilə vasil olurlar Tanrıya.

Ey üzün min-indəhöü elmül-kitab,
Qül kəfa gəldi camalından xıtab.
Surətin haqdır, götür haqdən niqab,
Haqq budur, vəllahu-ə'ləm-bissəvab.

Ey camalından münəvvər afitab,
Düşdü hüsnün pəriövündən aya tab.
Kırpiyin, zülfün, qaşın ümmül-kitab,
Oldu üzündən ayan yövmül-hesab.

Ey saçın dövründə məşur afitab,
Vey üzün ələmdə məşur afitab,
Utanır hüsnündən, ey hur, afitab,
Səndən oldu məstü məxmur afitab.

Ey qəməz üzül, götür haqdən niqab
KİM, üzündə rövşən oldu afitab.
Arada munca nədəndir bu hicab?
Şoeh edər min indəhöü ümmül-kitab.

Ey məlik, mülkündə vəchin afitab,
Ey boyu sidra, rüxün ümmül-kitab.
Düşdü cana atəşi-hicrində tab,
Şövqi-eşqin bağrını qıldı kabab.

Ey üzündən bixəbər, qafil qərib,
Bilməmişəm sırrı-əsrari-əcib.
Olmasın bu sırrə məhrəm hər rəqib,
Həmçinin pünhan gərək razi-həbib.

Cənabın cənanəsi sənsən, həbib,
Xubların forzanəsi sənsən, həbib,
Küntə-kənzin xanəsi sənsən, həbib,
Vəhdətin dürdanəsi sənsən, həbib.

Bir-iki-üç gün cahandır cayığəşt,
Fəida qılmaz, keçər çün dər güzəşt.
Dörd ilə sən özünü qılma məlul,
Şadiman ol, ta gəlincə haftü haşt.

Ey rüxün eşqində aqlım şahmat,
Səlsəbil oldu ləbin abi-həyat.
Ünsürün dörd oldu, haddin şəş cahat,
Qəflətin müstəhliki bulmaz nəcat.

Ey üzün ayatı ənvari-sifat,
Zülfü xəlil sureyi-vəlmürşəlat.
Ayağın tozuna döyməz kainat,
Failatün, failatün, failat.

Ey xəttin Xızrə lobin abi-həyat,
Ənbərin zülfün şəbi-qədrü bərat.
Məhrü mah ıstər camalından zəkət,
Failatün, failatün, failat.

Al ələndən atını yabana at,
Həqperəst ol, haqqı tanı, olma at.
Dünyanın dövründə yoxdur çün səbat,
Atını qaçırma rüxdən, olma mat.

Kafü nun əmrində oldu kainat,
Həm sifətdir kafü nun, həm eyni-zat.

Kafü nundan vacib oldu mümkünat,
Bil ki, sansən aləmi-zatü sifət.

Göldü bəydən muştucu bir gündə dörtdü,
Bəy sizə yazdırdı bir köklük yağurt.
Ol dəxi yarısı su, yarısı dürt,
Baxışə türkmənmi yeydir, yoxsa kürt!

Gəlmişəm qalü balıdan meypərəst,
Aşiqəm, məstəm, vəli məsti-ələst.
Ey gözün sevdalarından fitnə məst,
Sünbülün hər tərəsi mə'nidə şəst.

Bir büsatı-eşq imiş şətrənci-zat,
Otuz ikidən gəlibdir kainat.
Uyxudan oyan, anı tanvü gör,
Olmayasan bu büsata şahı-mat.

Ey münəvvər çöhrərizdən kainat,
Qismət iltar xanunızdən cümlə zat.
Məxfi ikən, zahir oldu dardimiz,
Otuz iki laməmat, illa həyat.

Ey tabibi-haziqü nazikmizac,
Sən bilirsən xəstə könlümə əlac.
Mən könlü ilə sənə qul olmuşam,
Şivə ilə nazına nə ehtiyac?

Doğdu Məğribdən günəş, endi Məşih,
Bürğü çalındıvü həsr oldu səhah.
Keç kinayətdən ki, rənz oldu sarıh,
Gör ki, müstəhsənmisən, yoxsa qəbih?

Saqiyi-gülrux əlindən bir qədəh
İç, pərişan xətirin olsun fərəh.
Mey haram işə, haqqın ritqi halal,
Qərnü məzhəbdə budur qövli-əsəh.

Dəlmişəm şol bəhrə kim, payanı yox,
Düşmüşəm şol rəncə kim, xüsranı yox,
Görmüşəm şol bədri kim, nöqsanı yox,
Bulmuşəm şol gənci kim, vıranı yox.

Dərdinə aşıqların dərmanı yox,
Zorqi çox zahidlorin, imanı yox,
Canına hey der və leykən canı yox,
Əhdinə sabit deyil, peymanı yox.

Könlümü yağmaladı şol alı çox,
Şol qızılgül, rəngi gülgün, alı çox,
Zülfünün sirri uzundur, halı çox,
Şol şəkər sözlü dodağın balı çox.

Ey boyun tuba, üzün darül-xülud,
Hüsnünə xurşidü mah eylər sücud.
Taleyin mülkündə cəm oldu səud,
Sivü dü nuri-xuda, yek nur bud.

Ey camalın qülhüvəllahi-əhad,
Surətin yazusu Allahü-səməd,
Bir ucu zülfün əzəl, biri əbəd,
Hüsnünə şeytan imiş mən-la-socəd.

Kim ki oldu taleyi haqdən səid,
Olmadı şeytan kimi adı mərid,
Kim ki nəfsin görmədi haqdən bəid,
Gecəsi qədr olduvü ayyamı id.

Ey saçın məhşər, üzün darül-xülud,
Kə'bə üzünə qılır aləm sücud.
Ey saçın buyu abirü mişkü ud,
Çıxdı eşqin ataşından çərəz dud.

Ey əzəl nuri-camalın ta əbəd,
Məndə nəqş oldu xəyalın ta əbəd.
Biqürub oldu halalın ta əbəd,
Ey günəş, yoxdur zavalın ta əbəd.

Ey camalın kafü hey, yey, eynü sad,
Mə'niyi-ya sin saçında müstəfad.
Qəddi min-Tuba, əyə hurinajad,
Səcəyi-vəchində mə'rəcil-ibad.

Gəl, mühiti-eşqə bir göz dələ gör,
Vəhdətin dürrün içindən ala gör.

Adamə qıl səcdə, kibri sala gör,
Olma şeytan, düşmə məkrü ala gör.

Qaşların yayı məni qurban edər.
Surotin naqşi könül heyran edər,
Gör bu qüdrət mö'cüzü yazdan edər,
Cümlə əşya səndə uş seyran edər.

Abu xaki eylədi çün həqq xəmir,
Ərşini xalq eylədi ya'ru sərir,
Hüsnünü şah eylədi, eşqi əmir,
Aşiqi mə'suq ilə eşq oldu bir.

Yar əlindən çün meyi-dilkəş gəlir;
İçəlmiş, haqdan nə gəlsə, xoş gəlir.
On səkiş min aləmin sirrini bilən
Kə'bətəyni atacaq se şeş gəlir.

Çün haqqı hər yerdə aydırsan ki, var,
Səndə bəs həqq var imiş, həqq səndə var.
Ənbiyanın sirrini bilməz davar,
Qismət olmaz divə rahi-xoşgüvar.

Çox zaman keçdivü çox gazdi mədar,
Səndən özgə görmədi bir doğru yar.
Hər kimin mənzuru sənənsən, ey nigar,
Cənnəti-ə'lədadur leylü nəhar.

Həqq-təalanın kəlamı səndədir,
Fa vü zad ol bil ki, lamı səndədir.
Rövzənin dartıssalamı səndədir.
Gör kəlamı həm salamı səndədir.

Gəl ki, sənənsən, arşü klirsi səndədir,
Bistü haştü sivü düsü səndədir,
Ey Məsiha, ruhi-qüdsi səndədir.
Həqqmişən, yoxsa ki, əksi səndədir?

Ey könül, həqq səndədir, həqq səndədir,
Söylə haqqı kim, ənalhəq səndədir,
Nuri-mütəlaq, zati-mütəlaq səndədir.
Müşəfəfin hərfi mühəqqəq səndədir.

Həqq-təala varlığı adəmədir,
Ev onunur, ol bu evdə dəmədir.
Bilmədi şeytan bu sirri, qəmədir,
Ol səbəddən ta əbəd mətəmədir.

Gər həqq öldün, həqq sifətin qandadır?
Həqsifət ol, gör ki, zətin qandadır?
Gər mühit öldün, cəhətin qandadır?
Ey Kəmax, axar Fəratın qandadır?

Cövhar-i-fərd adəmin kərundadır,
Küntə kənzən adəmin şərundadır.
Gərqi şeytan adəmin qərundadır,
Sirri-əsmə adəmin cərundadır.

Aşiqin seyranı ol ələmədir,
Bilməyən ol ələmi mətəmədir,
Küntə kənzin cövhar-i adəmədir,
Adam ol meydür ki, cam-i Cəmədir.

İsanın əslü bilən Məryəmədir,
Həqq Süleyman hakimi xətəmədir.
On səkiş min ələmin sirrini bilən,
Ol ləqəd kərrəm bəni adəmədir.

Xeyli müddətdir ki, dərdin məndədir,
Dil sənə bir boynu bağli bəndədir.
Səldi hicranın ayağından məni,
Sən bilirsən, indi mürvət səndədir.

Həqq-təalanın kəlamı nurdur,
Görməyən ol nuru həqdan durdur.
Çün ənalhəq söyləyən Mənsurdur,
Gəldi İsrəfil, əlində surdur.

Həqq sözlün gör ki, necə dürdanədir,
Həqq sözlünü bilməyənlər də nədir?
Cəhəli nədən nə bilsin danə dür,
Danəyi dana bilər kim, danədir.

Dutdu üzündən cəhəni cümlə nur,
Həqq hüdəyat etdi Mehdiyə zühur.

Endi İsa, gəldi Musa, doldu nur,
Zahir oldu mə'minə cənnatü hur.

Hər nə kim tədqiri-yəzdani qılır,
Eyni hükmətdir, həqq arzani qılır,
Şah iki aləmdə sulturu qılır,
Hər nə kim könlü dilər, anı qılır.

Surətin nəqşində qıldı həqq zühur,
Uğta müşəf, gəl oxu Allahu nur,
Zülfü rüxsarındadır haşri nüsur,
Ey boyu tuba, üzü cənnati-hur.

Mahmür üzündən oldu pərdə dur,
Gəldi haqdan ayəti-Allahu nur,
Ey xattü-xalın təcəlli, üzün Tur,
Surətin mə'nisidir cənnati-hur.

Bil vücudun kim, Süleyman təxtidir,
Həm imarət qıl ki, sultan təxtidir.
Cismini yoğurdu çün can təxtidir,
Həqq qatında haşri mizan təxtidir.

Ləbinə lə'li-canfəza dedilər,
Sormuşam, dördimə dəva dedilər.
Qamətin balası bala dedilər,
Bizləri ona mübtəla dedilər.

Ey günəş surətli, yarı-dilpəziz,
Tə'ətindən utanır bədri-münir.
Neyləyim ki, mən fəqirəm, sən əmir,
Həsretindən ürəyim hər dəm arir.

Surətin müşəfdir, ey bədri-münir,
Xilqətin sər ta qədamdir dilpəziz,
Əhli-ürfan ol, nə əshabi-sərir
Bil ki, haqdir həm səm'iü həm basir.

Ay ilə günəş üzün heyranıdır,
Mişk ilə ənbər saçın tərzanıdır,
Çün Nəsimi aləmin sultanıdır,
Dövr anın, dövrən anın dövranıdır.

Ey iki aləmdə hüsünün binazir,
Fitnəli qaşın kamandır, qəmzə tir.
Ənbarın zülfün tozundandır əbir,
Məhşər oldu, qopdu hüsündən nəfir.

Həqqə yar ol, ey könlü, yar ol, yetər,
Həqqi çün yar eylədin, var ol, yetər,
Nura nur ol, nara ol nar ol, yetər,
Adəmə oldur sazavar, ol yetər.

Ey hərami gözlərin yağmaçılar,
Kə'bə üzündür, mələik hacılar.
Eşqinə ümmət olandır nacilər,
Vey dodağından xəcil halvaçılar.

Usta var ayrivü həm yalançıdır,
Kim dedi yalançıyı, kim nacidir.
Fitmanın başmağı onun tacıdır,
Məkrü al əsrasivü mə'rəcidir.

Allahın fəzli bizə oldu bəşir,
Başrəna bimağfirən əcrən kəbir.
Yerü göyün manzarısən, ey əmir,
Yələm-əs-sirr əl-xifa məfil-zəmir.

Ey camaılın hüsününə heyran qəmər,
Sünbülün dövründədir pürhan qəmər,
Ləmyazal günəşsən, ey taban qəmər,
Gəl ki, verdi hüsününə dövrən qəmər.

Gəldim uş haqdan, gətirdim xoş xəbər,
Eynü şinü qaf ilə qıldım nəzər.
On səkkiz min aləm içrə sərbəsər,
Həqqi gördüm, dopdoludur bəhrü bər.

Qamətin hər dəm qiyamət göstərir,
Gör bu qəddi kim, nə qamət göstərir.
Kə'bə üzündən əlamət göstərir,
Qanlı eyrün bax, imamət göstərir.

Qəbü-qövseyin iki qaşın yayıdır,
Vəzzüharun şəmsi üzün ayıdır.

Dünyâyü üqba saçın bir tändir,
Dür bulur hər kim ki ol dəryaydır.

Ol nədir kim, həyü huyü alhdür?
Kim görübdür bir sədəfdə altı dür?
Bistü haştdan dıxşan heç nəsnə yox,
Fövq başu, təht ayağın altıdır.

Ey güneş üzli, camalın fitnədir.
Nunü mimin, eynü dəhn fitnədir.
Ey büti-gülüçhrə, alın fitnədir,
Qəmzə cadu, zülfü xalın fitnədir.

Hər ki, sən şirinləb üçün ad oxur,
Xosrovi-xuban şəhi, Fərhad oxur.
Qamətini sərvi ilə şümşad oxur,
Gözlərini zalimü bidad oxur.

Çün vücudundur, nigara, şəhriyar,
Surətü mə'nidə sənəşən şəhriyar.
Mə'niyi-şəqqül-qəməş cün səndədir,
İstiva eylə camalın, şəhri yar.

Könlümüz bir yar əlindən xəstədir,
Gözü qara, qaşları peyvəstədir.
Naz edərsə, nazı çəkmək gərəkdir,
Can fada qılmaq gərəkdir, növrəstədir.

Şəm'i-rüxünə güneş pərvanədir,
Tən sədəfdir, surətini dürdanədir.
Nüglü-mey lə'in, gözün peymanədir,
Məst-i-eşqin məscidi meyhanədir.

Fitnənin başı gözün sevdəsindir,
Şurü şəhri hüsni-rüxün qovğəstidir.
Kövsərin xəmiri ləbin səhəbəsidir,
İnci dıxşın lə'li-lalasıdır.

Saçların qədrü bəratın leylidir,
Aşiqin Məcnunü hüsünün Leylidir.
Həmdənim daim xəyalın xeylidir,
Surətini sövmü səlatın keylidir.

Əqrəb oldu ələmin xəlqivü mar,
Fitnə yayıldı ələ qövmüş-şərar.
Qəndədir bir ari bətin, doğru yar?
Qanı insafü müriüvət, kimdə var?

Saqiya, mən sərxoşəm, yarım gətir,
Bir qədəh çün dərkəşəm, yarım gətir.
Neyləyəm mən sənəsin canı cahan,
Həsəbətə lillah sənə narım gətir.

Fitnədir eynin, üzün şəmsü qəmar,
Fitneyi-dövrü-qəmərsən bəs məgər?
Surətini haqdır, budur haqdan xəbər,
Söyləyən haqdır, vəli adı bəşər.

Şol qaşı qaçı büti-məhvəş gəlir,
Kırpik oxundan dolu tərkaş gəlir.
Haqq meyindən gözləri sərxoş gəlir,
Kırpiyi, qaşı hesabı şəş gəlir.

Ey saçın hər tarına mən can əsir,
Surətini yektəvü adın binəzir.
Surətini yazusu reyhan, haqq dəbir,
Həm sən'i-bibədəlsən, həm basir.

Yeddidir, dörd yeddiddən bir yeddidir,
Yüz igirmi dörd yənə üç yeddidir.
Evi bir, bacası yeddi, babı üç,
Əhli-beyt ilə özü on yeddidir.

Kafü nün mə'nidə külli-mə'nidür,
Yə'ni kafü nün sədəfdür, mə'ni dür.
Məşərin suru çalındı, yatma, dur,
Gör ki, nə sövdədasan, halın nədür?

Gəl, mənə bir söylə kim, iman nədir?
Bu namazü rövzəvü farman nədir?
Bir kişi kim, qəblələ-mövütü bilmədi,
Ol nə bilsin can ilə canan nədir?

Cənnətin vərdi üzün gülsəridir,
Şəm'i-vəhdətdir üzün, gül nəndir.
Ay ilə güneş üzün anvardır,
Leylatül-əsrə saçın əsrəndir.

Har nə yerdə, göydə var, adamda var,
Har nə ildə, ayda var, adamda var.
Har nə əldə, üzdə var, qəddamda var.
Həqiq sözün fəhm etməyən adam də var.

Həqiq-taala adam oğlu özüdür,
Otuz iki həqiq kəlamı sözüdür.
Cümlə ələm bil ki, Allah özüdür,
Adəm ol candır ki, günəş özüdür.

Arizi yərin cinan bostarudur,
Ol qədi tubə, saç reyharudur.
Kuyi cənnət, əhli-dil rizvanıdır,
Bas rəqib bu ortanın şeytanıdır.

Adəm oldur ki, cəhanın carıdır,
Adəmə yol bulmayanlar fanıdır.
Adəmin vəchində sirri-kainət,
Oxugil ki, qibleyi-rahmarıdır.

Saf içən hər dəm səfa hasil qılır,
Dürd içən dərdə dəvə hasil qılır.
Kim ki yarı-bivəfa hasil qılır,
Canına yüz min bəla hasil qılır.

Məzhəri-sidqi səfa sinəndədir,
Məxzəni-məhrü vəfa sinəndədir.
Xəstə könlümə şafa sinəndədir,
Hər nə dərd olsa, dəvə sinəndədir.

Ey sənəm, eynin xuman fitnədir,
Kırpiyin qaşınla varı fitnədir.
Zülf-ənbar, mişkbarı fitnədir,
Cədi zülfündə şüman fitnədir.

Sureyi-nuri-düxandır zülf-i-yar,
Ye'ni küfr ilə imandır zülf-i-yar.
Nə acəb gənci-nihandır zülf-i-yar,
Aşiqə elmü-bəyəndür zülf-i-yar.

Dilbərən xətti güli-xəndandır,
Şol mütərə sünbülü-reyhanıdır.
Can əgər tənədən rəvan ola nə qəm,
Əhli-əşqin canı çün canandır.

Dust Leylivü köntü Məcnundur,
Fitnəli qaşına can məftundur.
Yar vəslin almayan can nəqdina,
Eşq bazarında key məğbundur.

Çün camalın məşərin gülzəridir,
Hovzi-kövsər bəs dodəğin yarıdır.
Hər kim olsa vəsl-i-hüsnündən cüda,
Ona firqət bəs cəhənnəm nardır.

Pərdə çəkmiş ara yerdə pərdədar,
Pərdə içindən bəri bax, gör nə var.
Adəmi gör, adəmi bil, adəmi,
Adəmin əsrarını bilməz davər.

Sivü dü dəndən çü dürrü-abidar,
Ləblərin abunda heyvan suyu var.
Xızırın zində qılıbdır bu nigər,
Könlümüz çün susadı, ləbdən suvar.

Fəzli-həqdir vaqifi-əsrarımız,
Fəzli həqdəndir qəmu ənvarımız.
Fəzli-həq gösərmiş idi karımız,
Fəzli-həqdir, Fəzli-həq me'marımız.

Favü zadü lama düşdü könlümüz,
Kə'bəvü ehtəma düşdü könlümüz.
Eşq-i-biancama düşdü könlümüz,
"Cavidan-i-nama" düşdü könlümüz.

Favü zadü lama düşdü könlümüz,
Nərgisitək cama düşdü könlümüz,
Sünbülündən şama düşdü könlümüz,
Dano gördü, dama düşdü könlümüz.

Bir acəb şaha düşdü könlümüz,
Üzü bədrü maha düşdü könlümüz,
Qul kəfa billaha düşdü könlümüz,
Məzhəri-Allaha düşdü könlümüz.

Nəgəhan bir şaha düşdü könlümüz,
Üzü bədrü maha düşdü könlümüz,
Ta ki Fəzlullahə düşdü könlümüz,
Uş həqiqi rəha düşdü könlümüz.

Pərdə üzündən götürdü məlumuz,
Həqdən oldu, həqqə doğru rahımız,
Surətü mə'rədə həqdir şahımız,
Dinlə lailəhə-iləlahımız.

Ey camalın surəti-rəhmarımız,
Ey dodağın çeşmeyi-heyvarımız,
Qaşlarındı razi-sübhanəllazi
Ey vüsəlın şərbəti imanımız.

Məğribü məşriqdən oldu yəslimiz,
Yeddi ulduz, on iki bürc əslimiz,
Bistü həştü sivü düdür nəslimiz,
Fəzli-həqdən oldu babü fəslimiz.

Sənsiz, ey can, könlüm aram eyləməz,
Can yanar, səbr, ey diləram, eyləməz.
Lə'lini dövlət mana rəm eyləməz,
Neyçün, ey sərv-i-güləndam, eyləməz.

Üç yüz altmış gündürür dövrümüz,
Altı gaz altmış olur, ey canımız,
Şeş cəhətdən baxucaq hər vəch ilə,
Görünür, bu məfsəli-insanımız.

Yeddi gaz yeddi olur hər yeddimiz,
İstiva keçdik səkindir yeddimiz,
Gər kələməllaha eylərsən nəzar,
Əlli olur hərfi nüktə yeddimiz.

Gəl rızasın istə həqqin hər nəfəs,
Çünkü həqdir yar iki ələmdə bəs.
Dünya məhmildir, anın dövrü cərəs,
Uçucaq can qəşu, boş qəlr qəfəs.

İndəhü elmül-kitab ol mah imiş,
Qul kəfa billah Fəzlullah imiş,
Qibləsi aşiqlərin ol şah imiş,
Səcdədən başın çəkən gümrəh imiş.

Qaşların kim, qayət ə'lə tağ imiş,
Ruh anın mə'racına müştəq imiş,
Surətin kim, məzhəri-xəllaq imiş,
Kə'beyi-can qibleyi-üşşaq imiş.

Aşiqin adı nədən abdal imiş,
Anda kim, hərfi həmişə dal imiş,
Hərfi dal olmuş, vücudun tanımış,
Kim ki bildi nəfsini, abdal imiş.

Surətin təhəvü həm yasin imiş,
İki qaşın sureyi-tə sin imiş.
Tur imiş üzün, dişin vəs-sin imiş,
Həqq dedi arif səni, ol çin imiş.

Arızın, zülfün sabahü şəm imiş,
Xoş ləyalü qutlu bir əyyam imiş.
Bil hüvəl-Qur'arı üzün nam imiş,
Həqqi taru, favü zadü lam imiş.

Həqq-taalarun kitabı Tur imiş,
Cümlə aşyada gözün mənzur imiş,
Həqqi bilən ələmə məşhur imiş,
Həqq ilə beyti anın mə'mur imiş.

Adəmin vəchi kələməllah imiş,
Surətin lövhü sifətullah imiş,
Ləblərin camu məsihullah imiş,
Xilqətin tə'vili Fəzlullah imiş.

Çünkü Salman oğlu usta var imiş,
Hasilü güldən cahanda xar imiş,
Həqqə yaram der, vəli əğyar imiş,
O yalançıdan xuda bizar imiş.

Çün üzündən cümlə aşya oldu faş,
Başrana ticcar qəd cəhəl məaş.
Axirət bazarıdır, yoxdur savaş,
Həqq kərimdir, ələmə verir balaş.

Əhli-irfanın məqamu Qaf imiş,
Arif-rəbb, arif-ə'raf imiş,
Bilməyən ol qaf sözü laf imiş,
Özünü bilən kişi sərəf imiş.

Ey üzün ol lövh kim, məhfuz imiş,
Hər zaman bu nəv' ilə məlfuz imiş,
Ənbiya bir nöqtədən məhsuz imiş,
Bu xəbər iblisdən məhfuz imiş.

Cümlə haqqdır hər nə kim, mövcud imiş,
Haqqə sacid, haqqü haqq məsud imiş,
Çün iki aləmdə bir mə'bud imiş,
Səcdadan başın çökən mərdud imiş.

Çünkü həm əvvəl, həm axır yar imiş,
Küfrü dîn mə'nidə bir bazar imiş,
Eşqə sufinin işi inkar imiş,
Xirqəsi büt, səbhəsi zünnar imiş.

Dilbər in lə'ində əşya əsrimiş,
Sünbülün leylində əsra əsrimiş.
Nərgisin dövründə sevda əsrimiş,
Gözlərin ayıqmıdır, ya əsrimiş?

Sən üzü mahi-tamamı buldum uş,
Cənnəti-darüssəlamı buldum uş,
Çəkmədən yolda bəriyyə zəhmetin,
Ka'beyi-beytülhəramı buldum uş.

Aləmi üzün gülüstan eyləmiş,
Bülbülü sormastü heyran eyləmiş,
Ənbari zülfin pərişan eyləmiş,
Mahını əbrində pürhəni eyləmiş.

Eşq ilə mə'şuqü aşiq bir imiş,
Həm əmən, həm əmziran, həm şir imiş,
Surətin müşaf, sözü'n təfsir imiş,
Bil, acəb qüdrət, acəb təqdir imiş.

Kün-fəkanın çünki əsli zat imiş,
Cümlə əşya vahdətə ayat imiş,
Kim ki heyvan oldu, adı at imiş,
Oynadı at, vəli şahmat imiş.

Gər haqqçı görmək dilərsən biqəlat,
Üştə gör, fi-surəti-şabi qətat.
Haqqdən oldu ümməti-Əhməd vəsət,
Vəchinin lövhündədir sivü dü xətt.

Çün əzəldən qüdrət əli biqəlat,
Üzü'nə naqş eylədi sivü dü xətt.
İsmi-ə'zəm cəmeyi-zati-sifat,
Bəllidir fi surəti-şabi-qətat.

Eşq imiş simurğu aşiq kuhi-Qaf,
Eşqə sığmaz lafı eşq olmaz gəzaf.
Hər kim istar Ka'bəyi qılmaq təvaf,
Həm içi safi görək, həm daşı saf.

Haqq-təalanın kəlamı bixilaf,
Üştə vəchində göründü şini qaf.
Qafı mimü reydon anı qıl şikaf,
Anu çli buldun sənə olur kifaf.

Arif olan cahilə eylər məaf,
Əhli-razın səm'inə qılmaz gəzaf.
Hər kim olmaz buteyi-əşqində saf,
Qəlbi gəşdir, qəlbi gəşdir bixilaf.

Cənnətin xəmiri ləbin eyrində saf,
Vəchinə əhli-süüd eylər təvaf,
Zərqi təzvir oldu mə'nidə xilaf,
Mü'minə haqqdan irişdi lətaxaf.

Ey haqqə müştəq olan, uş səndə haqq,
Əbcədi unutma, yanılma səbəq,
Ey kitabından üzün gül bir vərəq
Parda raf' olduğu açıldı təbəq.

Fəzli-həqdan çün hidayat buldu haqq,
Surətin təfsirini verdi səbəq,
Ləlahərrük ayətindən bir vərəq
Oxuyanlar istivasın qıldı şəq.

Gəl ki, qəmədən canımı yaxdı fəraq,
Razımı naməhrəmə çaxdı fəraq,
Boynuma həsrət ipin taxdı fəraq,
Canımı gör kim, nə xoş yaxdı fəraq.

Çün zümürüdü qıldı eynimə əqiq,
Mübəmə eylər könül fikri-dəqiq.
Dil şinəvər oldu dəər bəhri-amiq,
Dür gətirdi, gəl, xaridar ol, rəfiq.

Ey rüxün eşqində sargardan fələk,
Üzü'nə qarşu süüüd eylər mələk.
Hüsn içində fərdi-yektəsən, nə şək,
Hər kişinin nəqdini çaxar məhək.

Ey günaş, nuri-tacalladır üzün,
Surətin filcümle, mə'nadır üzün,
Surəti-biçuni-mövliadır üzün,
Əbcəd ilə mim, əlif, bədir üzün.

Ey xəttin Xızr, abi-heyvandır sözüñ,
Söylə, ey can, söylə kim, cəndir sözüñ!
Surətin arş ilə rəhmandır sözüñ,
Ey sözlü haqq, cümle Qur'andır sözüñ.

Həşrü nəsrin afitəbidir üzün,
Səatın yovmül-hesabıdır üzün,
Cənnətin şəm'ü şərəbidir üzün,
Rövsənin hüsnül-məabıdır üzün.

Həqq əyan oldu, gəlin, həqqi görün!
Həqqi batıldan seçin, fərqi görün!
Bədrimin üzündəki şəqqi görün!
Aləmə sığmaz ənəlhəqqi görün!

Həqq əyan olduvü getdi şirkü şək,
Vahidin yoxdur şəriki, müştərək.
Çox zaman keçdiyi çox gəzdi fəlak,
Səndə gördü mə'dani-hüsnü-nəmək.

Şəm'i-tövhidü-hidayətdir üzün,
Surəti-həqdən kinayətdir üzün,
Bibidəyə, binəhayətdir üzün,
Həm nəhayət, həm bidayətdir üzün.

Surəti-həqdən işarətdir üzün,
Əhli-tövhidə bəşarətdir üzün,
Həccü eħramı ziyarətdir üzün,
Cümle əşyadan ibarətdir üzün.

Aşiqə iman ilə dindir üzün,
Bir adı bütxaneyi-Çindir üzün,
Əbcədü təhavü yəsindir üzün,
Ərşü kürsi, Turi-sinindir üzün.

Aşiqin beytülhəramıdır üzün,
Arifin dərişsalamıdır üzün,
Əhli-imanın imamıdır üzün,
Dünyəvü üqba tamamıdır üzün.

Eşqin əhli bisəri saman gərək,
Dostu üçün zərü sərgərdən gərək,
Hər kimə kim mülki-cavidən gərək,
Finə qaşın yayına qurban gərək.

Fəzli-həqqin "Cavidandır" üzün,
Aləmin doğru nişandır üzün,
Əhli-ərafə məanıdır üzün,
Bütpeərəstin şəm'i-xandır üzün.

Qibleyi-ərbabi-təətdir üzün,
Nüsxeyi-ışrət, səadətdir üzün,
Sənəi-sün'i-sənəətdir üzün,
Gör necə yövmi-şafəətdir üzün.

Məşərin xurşidü maludır üzün,
Hər nə kim, vardır kəmahıdır üzün,
Surəti-həqqin güvəhıdır üzün,
Sivü dü nitqi-ilahıdır üzün.

Məzhəri-əsməi-küllü oldu üzün,
Həqqə varmaq doğru yol oldu üzün.
Hadisi-cümle rəsul oldu üzün,
Sağarı saçıyü mül oldu üzün.

Dörd gərək, dörd dörd gərək, bir dörd gərək,
Yeddisi xətt istiva, üç dörd gərək,
Seyyidi çoxlar söyər dəhri deyib,
Kəndözün bilənlərə beş dörd gərək.

Ayəti-səb'ülmesanıdır üzün,
Otuz ikinin nişanıdır üzün,
Bağü cənnət arğəvanıdır üzün,
Məhrü məhın ərməşanıdır üzün.

Ayəti-səb'ülmesanıdır üzün,
Dörd kitabı-asımanıdır üzün,
Müşəfi-həqqin bəyanıdır üzün,
Rövzeyi-xüldün nişanıdır üzün.

Gövhəri-bəhri-hodayıqdır üzün,
Badəyi-nüqli-sədayıqdır üzün,
Gör necə inco dəqayıqdır üzün,
Qibleyi-küllü-xəlayıqdır üzün.

Yeddi yerdə otuz ikidir üzün,
İgirmi səkkiz göstərar iki gözün.
Qamətin səksən səkkiz edər bəyan,
Yetmiş iki bildirər nitqi sözün.

Söylə, ey zibə ki, zibədir sözün,
Ərşü ərəhmanü təhədir sözün,
Gəl ki, asməvü müsəmmədir sözün,
Nəfexeyi-nitqi-Məsihədir sözün.

Tutiyi-cənə şəkədir sözlərin,
Söylə, ey bülbül ki, tərdir sözlərin.
Gəl, nisar eylə ki, dürdür sözlərin,
Lə'li yaqutü gəhədir sözlərin.

Ey büti-şirin ki, şəkədir ləbin.
Şəhdilə qəndi-mükərrədir ləbin,
Abi-Xizri, cuyi-kövsədir ləbin,
Lə'li ilə yaqutü əhmədir ləbin.

Bənzəmiş mahi-hilalə qaşların,
Başladı məkr ilə ala qaşların,
Aşiqə oldu həvalə qaşların,
Qəsd edər ki, cənə ala qaşların.

Sehr ilə qurub kəməri qaşların,
Cənəni qıldı nişanı qaşların,
Tökdü nəhaq yərə qarı qaşların,
Yoxmudur insafı, qanı qaşların?

Seyd edər, səyyadi-cəndir gözlərin,
Fitneyi-axırzamandır gözlərin,
Bildilər kim, biamandır gözlərin,
Dilə gəlməz dilsitandır gözlərin.

Məna ol dam naz ilə baxdı gözün,
Hicr oduna cənəni yaxdı gözün,
Adımı mələmətə taxdı gözün,
Razımı ələmlərə çaxdı gözün.

Tiz edər cənəni xəncər kirpiyin,
Qıldı dil mülkün müsəxxər kirpiyin,
Hökmi ilə xunrizü kafər kirpiyin,
Ələmi dutdu sərəsər kirpiyin.

Bir xədəng atdıqda yara, kirpiyin,
Min cigər dilər ki, yara kirpiyin,
Bağınma çox vurdu yara kirpiyin,
Yaxındır kim, yara, yara, kirpiyin.

Aşiqin cənəni batar kirpiyin,
Sehr oxunu daim atar kirpiyin,
Laşkəri-yoğmaçı tatar kirpiyin.
Ələmi bir heçə satar kirpiyin.

Cənə kimi sirri nihandır ağzının,
Varlığı dəxi güməndir ağzının,
Abi-kövsər, Xizri cəndir ağzının,
Nitqi dər kimi ayandır ağzının.

Cəndir çün abi-həyvan ağzının,
Zindəsidir cism ilə cənə ağzının.
Nitqidir dərdinə dərman ağzının,
Yeri var cənəndə pürhan ağzının.

Nəfeyi-Çini Xətədir bənələrin,
Dənəyi-dəmi-bələdir bənələrin,
Məcməri-şəm'i-safədir bənələrin,
Mülki-Rumə padışadır bənələrin.

Mişki-tərdən dənələr cənə bənələrin,
Rövşən etdi ənbərəfsən bənələrin,
Qıldı Hindustanı nələni bənələrin,
Oldu Rum əlinə sultan bənələrin.

Oldu çün abi-müəlləq qəbqəbin,
Kuyi-simindədürü əlhəq qəbqəbin,
Sibi-cənnətdir mühaqqəq qəbqəbin,
Bədəyi-paki-mürəvəq qəbqəbin.

Sərvərə, sərv-i-rəvandır qamətin,
Aşiqə ruhi-rəvandır qamətin,
Ər'əri-bağci cənəndir qamətin,
Şaxi-tubadan nişandır qamətin.

Tə'n edər qənd ilə bələ ləblərin,
Rəng verir yaqutü lə'le ləblərin,
İrmasın hargiz zəvalə ləblərin,
Mərhəm oldu xəttü-xələ ləblərin.

Gövhərü dürrü-məani dişlərin,
Seyr edar ol laməkani dişlərin,
Cördü çün kim, binışanı dişlərin,
Otuz iki gizli kani dişlərin.

Riştəyə gövhərdir, ey can, dişlərin,
Dürrü-yetimidir firavan dişlərin,
La'l ilə mərcandır, ey can, dişlərin,
Qılsa mən dərvişə ehsan dişlərin.

Mürdəyə canlar nisər eylər dilin,
Kafü nundan yoxu var eylər dilin,
Bülbülü aşiq-zar eylər dilin
Kim, anəlhəqdə qərar eylər dilin.

Pərdə götrüldü üzündən dilbərini,
Üzü göründü üzündən dilbərini,
Gənc zahir oldu, ey gənc istəyən,
Adəmi Havva üzündən dilbərini.

Taliba, əvvəl qədəm üç dörd görək,
Dördü dördür, dördünə üç dörd görək,
Əqrə-əl-Qur'an ala hərfi ki var,
Yar üzündə daxi səksən dörd görək.

Dideyi-ürfanı aç bidar isən,
Eşq cəmin nuş qıl huşyar isən,
Olma qafil talibi-didar isən,
Sərdən əl yu sərvi-ri-sərdar isən.

Usandım mülkü malından cahandan,
Məna zövqü gərəkməz bu cahandan,
Nəco nuş eyləyim dövrən əlindən,
Haləhil zəhri axır bu zamanın.

Vəzzühənin afitəbdir üzün,
Dilbərini vəchi-kitəbdir üzün,
Xeyməyi-miadi-cəmin eylə bil,
İşbu mə'nidən tənəbdir üzün.

İsmi-ə'zəm bilməyən insan degil,
Əhsəni-təqvim ilə ehsan degil,
Sənma kim arif olubdur həqq ilə,
Həqqi bilməz, bəs nədən heyvan degil?

Ol bilir həqqi ki, yalançı degil,
Hər ki, yalan söyləyər, ol naci degil,
Həccə doğru varmayan həccə degil,
Doğru söz doğrulara aci degil.

Ey camalın bibədə, hüsni'n cəmil,
Cümlərin məqsudu sənə eylə bil,
Ey boyun Tuba, dodığın səlsəbil,
Hüsni'nə canlar fəda, aləm səbil.

Ey üzündən hurü qılman münfəil,
Ey qəşindən məhi-təban münfəil,
Ey ləbindən abi-heyvan münfəil,
Ey xəttindən vərdu reyhan münfəil.

Ey behiştədən təzə gəlmiş təzə gül,
Hövzi-kövsər rövşən ilə təzə gül,
Hüsni'nə ey şah-i-ələm, cümlə qul,
Kimdürür dəyən səni kim, həqq degil?

Pərdəsiz mə'budunu gör, abid ol,
Olma şeytan, gəl turabə səcid ol!
Cənnət baği, nömi-xalid ol,
Keç ikilikdən, əlifkə vahid ol!

Mən otuz iki hürufam ləmyəzəl,
Yoxdur ortağım, nə mislim, nə bədəl,
Çün əbəddir axırım əvvəl, əzəl,
Əvvəlü-axır mə'nəm izzə və cəl.

Çünkü sənə hər nə kim var, ey könlü,
Kimdən umarsan əta, var, ey könlü,
Çün yetərsən sən sənə yar, ey könlü,
Yarını bil, olma əğyar, ey könlü.

Həccətüllah oldu natiqin, natiq ol!
Həqqə ixlas eylə, həqqə sədiq ol!
Gər liqə həqdən umarsan, aşiq ol,
Xalığın ləfzin gör, andan xalig ol!

Həqq sevar xubuvü həqdən həqqi bil,
Sürəyi-vətturu tanı, rəqqi bil!
Gör bu bədrin istivasın, şəqqi bil,
Nəra salma sən anı, uçmağı bil.

Raziqi-arzaqımız mər'əş degil,
Rizqi mər'aşdan umarsan, xoş degil.
Kim ki artmaz için biğəş degil,
İki üçü, kim dedi kim, şeş degil?

Eşqimiz baqivü hüsnün layəzəl,
Eşqə sığmaz cünü çəndü qeylü qal,
Ləmyəlid hüsnün, vələmyulod camal,
Hüsnünə sübhəhü çəllə-calal.

Qəmətindən sərvü ər'ər münfəil,
Gül üzündən vərdi-əhmər münfəil.
Kəkilindən mişkü ənbar münfəil,
Ləblərindən şəhdü şəkər münfəil.

Keç ikilikdən, əlifək vahid ol,
Həqqi gör adəmdə, həqqə səçid ol!
Gəl vəfanın bəhrinə dal, xalid ol,
Kə'bəyi tanivü lata abid ol!

Gəl ki, sənsiz biqərar oldu könül,
Düşdü qəmdən sayru, zar oldu könül,
Dərdimə həmdəm nə yar oldu könül,
Gör nə zəyə ruzigar oldu könül!

Gözlərin sevdasına düşdü könül,
Fitnənin qovğasına düşdü könül,
Altı dördün təsinə düşdü könül,
Vəhdətin dəryasına düşdü könül.

Bir əcaib dilbərə düşdü könül,
Bir əliyətməz yərə düşdü könül,
Bir məhi-nikəxtərə düşdü könül,
Bir büti-siminərə düşdü könül.

Həqqə doğru baxı həqqi doğru bil,
Doğru qövl ol, doğrufe'l ol, doğrudil.
Çün buyurdu əscidü rabbül-cəil,
Əscidü etməzmi insana dəil?

Ol camalın əfitabi-layəzəl,
Ey dodağın çəsmeyi-abi-züal,
Bərəkölah, ey həbib-i-xoşxisal,
Yoluna canım fəda, qanım halal.

Bil ki, kəl-ən'am ola bəlhüm əzəl,
Hüsnünə hər kim ki mən layəstədəl,
Çün üzündə cümlə əşya mö'tədəl,
Əvvəlü axırda sənəsnə ləmyəzəl.

Kim ki bildi adəmi, insandır ol,
Bilməyən anı, yaqin, şeytandır ol,
Səcdədən çəkdi başın divi-rəcim,
Eylə sandı qeyri-ərrəhmandır ol.

Üzünü həqdən çevirmə, həqqi bil,
Süreyi-vəlturi tanı, rəqqi bil,
Mustafanın barmağında şəqqi bil,
Səlsəbil oldu dodağın, zövqi bil.

Bivafə dünyədən uşandı könül,
Yox dedi, dünyəyi yox sandı könül,
Düşdü eşqin oduna, yandı könül,
Vəhdətin qəndabına qandı könül.

Adımı həqdən Nəsimi yazərəm
Bil bu mə'nidən nə siməm, ya zərəm.
Həm büti-uşadıcı, həm Azaram,
Həm hidayət eylərəm, həm azərəm.

Oldum İsrəfilü həm sur olmuşam,
Gör ənalhəqdən nə Mansur olmuşam.
Səlsəbiləm, cərnəttü hur olmuşam,
Gəncə virən, eşqə mə'mur olmuşam.

Ey cahan eşq əhlinə sənənsiz haram,
Hər dəm olsun üzünə yüz min salam!
Surətin müshəfdir, ey tubixuram,
Kırpigin, qaşınla zülfündür kəlam.

Ey camalın məzhəri-zəti-qədim,
Surətin Allahü ruhənanür-rəhim,
Hüsnünə cümlə mələik, insü cin
Səcdə qıldı, qeyri şeytanir-rəcim.

Pərdə üzündən götürdü həqq tamam,
Gəl həqqin didarını gör, vəssalam.
Çıxdı ərşüllah, xatm oldu kəlam,
Gəncini fəş eylədi beytülharam.

Mən azaldən mastı sərxoş gəlmişəm,
Xızra su, Musaya atəş gəlmişəm,
Lövhi-mahfuzam, münəqqəş gəlmişəm,
Çarü pəncü haft ilə şeş gəlmişəm.

Mən vücudi-mütləqəm, mütləq derəm,
Haqq tanıdır, haqq bilir kim, haqq derəm,
Küntə-kənzin sirrini müğləq derəm,
Eylədi barmağı ilə ay şaq derəm.

Mən azaldən eşq ilə pir olmuşam,
Gah iki anımla, gəh bir olmuşam,
Əhsən-i surətədə taxmir olmuşam,
Qadirəm hər omrə, təqdir olmuşam.

Bulmuşam həqqi, ənalhəq söylərəm,
Haqq mənəm, haqq məndədir, haqq söylərəm.
Gör bu əsrarı nə müğləq söylərəm,
Sadiqəm qövlümdə, səddəq söylərəm.

Çün azaldən tə əbəd baqi mənəm,
Kün-fəkanın xəlqi xallaqi mənəm,
Vəhdətin bəzmində çün saqi mənəm,
Ənfusun ayatı əfaqi mənəm.

Rövzeyi-rizvan üzündür, vəssalam,
Surəti-rahman üzündür, vəssalam,
Ərşi-həqq, ey can, üzündür, vəssalam,
Lövhi ilə Qur'an üzündür, vəssalam!

Səcdə əmrin tutmayan şeytani-şum,
Haqq yaratmış anı min nərəssəməm.
Gəlmədi şeytana çün həqdən ülum,
Ol cahulun adıdır həqdən zulum.

Surətin nəqşində heyran olmuşam,
Vaslinə uluşalı can olmuşam.
Əqləşməz gənci-pünhan olmuşam,
Laməkan təxtində sultan olmuşam.

Fəzli-həqdən mən hidayət bulmuşam,
Surətin nəqşini ayot bulmuşam,
Mərtəbə ələmdə qayət bulmuşam,
Ol səbəbdən mən vilayət bulmuşam.

Lövhi ilə Qur'an üzündür, vəssalam,
Həqq-taaladan gələn sonsən kəlam.
Surətin dövründə hüsn oldu tamam,
Ey saqın taha, üzün beytülharam.

Gördüm ol ayivü bayram eylədim,
Ol ləbi mey, gözəli cam eylədim.
Hacca vardım, əzmi-ehram eylədim,
Fəvü zadü ləmi haqq nam eylədim.

Laməkanın təxtinə sultan mənəm,
Küntə-kənzin sirrinə bürhan mənəm,
Həmdəmi-İsəvü həm İmran mənəm,
Cənnəti baqivü həm rizvan mənəm.

Məstəm ol meydan ki, məxmur olmazam,
Həqdən ayrıq tə əbəd dur olmazam.
Çün mən ol sağam ki, rancur olmazam,
Qəm degil gər divə məşhur olmazam.

Müshəfin hərfivü övraqı mənəm,
Küllə şey'in halikə, baqi mənəm.
Mey mənəm, sağər mənəm, saqi mənəm,
Aləmin səmmivü tiryaki mənəm.

Vəchimi Allaha təslim etmişəm,
Surəti-rahmana tə'zim etmişəm,
Nüqtəmi əşyada təqsim etmişəm,
Gör bu əsrarı nə təfəhim etmişəm.

Vəhdətin şəhrində seyrən eylərəm,
Mən səni cismində heyran eylərəm,
Gəncimi ələmdə pünhan eylərəm,
Adəmi həm haqq, həm insan eylərəm.

Hər nəyə kim baxıram, haqq baxıram,
Baxışım haqdir, ənalhəq baxıram,
Mütləq oldu, həqqi-mütləq baxıram,
Bigüman həqqəm, mühaqqəq baxıram.

Elm içində bəhri-payan olmuşam,
Laməkan gəncinə viran olmuşam,
Eşq içində gör nə heyran olmuşam,
Cism içində sərbəsar can olmuşam.

Dilbərın yolunda canı tərک edəm,
Can nədir, iki cahanı tərک edəm.
Can kimi şirinsən, ey şirindəhan,
Mən necə şirin dəhanı tərک edəm?

Nagəhan bustana girdim sübhdəm,
Lələnin olində gördüm cami-Cəm.
Susən eşitdim ki, aydır dəmbədəm:
Dəm bu dəmdir, dəm bu dəmdir, dəm bu dəm.

Nari-eşqin şölasından yanmışam,
Cığırım qanı ilə boyanmışam,
Xandasan, ey Fəzli-zülərşi-əzım,
Mən fəraqından zi-can usanmışam.

Həqqə səndən qoyma kim, dad eyləyəm,
Tə əbad səndən həqqi yad eyləyəm,
Sə'yini heç, umunu bad eyləyəm,
Qəmdə yanən düşməni şad eyləyəm.

Üziinə cəbbəri-ələmdən salam,
Olmasən, ey bədrisima, layənam,
Çün camalın nəssidir, eyni-kəlam,
Məzhəri-Allahü əkbərsən tamam.

Mənzili-Məhmud imiş ali məqam,
Ol məqamı istə həqdən, vəssalam,
Gərçi adıdır qamar ayın müdam,
Dolmayınca olmadı bədri-tamam.

Çün yazıldı vəchin üzrə bavü lam,
Adəmi-xaki durar kövneynə cam.
Sivü dü nitqi-ilahidir kəlam,
Kim ki bildi nitq, həqq oldu tamam.

Fəzli-bismilləhir-rəhmanir-rəhim,
Surətin lövhündə yazmışdır qədim,
Həqqi-mütləq ənsən, ey Fəzli-əzım,
Ey üzü cənnatü firdövs-i-nəim.

Vər üzündə bistä yek harfi-qədim,
Çün üzün oldu siratü-müstaqim,
Əbcədə təha üzün arşi-əzım,
Surətin lövhündə həqq oldu müqim.

Gözlərin asarını faş eylərəm,
Gör nə meydan içərəm, aş eylərəm,
Görməyən həqqi adın daş eylərəm,
Arifo təhsini şabaş eylərəm.

Yara hər saat salam olsun, salam,
İşrətü eyşi müdam olsun, müdam,
Yarsız söhbət haram olsun, haram,
Yara bu mə'nə tamam olsun, tamam.

Olmadı çün həqqə iqrarın bütün,
Oldu anlardan məgər layövqünün,
Bilmədin çün həqda vavü mimü nun,
Tənciyə varsa, gərəksə tünbətün.

Ey özündən bixəbər qafil, oyan!
Həqdən olma yadü həm batil, oyan!
Olma fani ələmə mail, oyan!
Mə'rifətdən nəsnə qıl hasil, oyan!

Ey dolu səndən cahən, səndə cahən,
Həm cahənin eynisən, həm cismü can,
Qaşların hərfində oldu kün-fəkan,
Səndən oldu hər nə kim, oldu ayan.

Ey üzün bağında sünbül lələçin,
Arizin güldür, saçındır mişki-Çin.
Ey üzün doğru, hədisin cümlə çin,
Düşdü ənbarçin saçından mişkə çin.

Pərdədən məhi-tamam oldu ayan,
Qıbləvü beytülharam oldu ayan,
Sufiyə mey ver ki, cam oldu ayan,
Zöhd imiş sevdəyi-xam, oldu ayan.

Cənımı yandırdı şövqün, qəndasan?
Burdasan, mə'nədə, gərçi andasan.
Ey qəmərüzlü, məhi-təbəndəsən,
Gəl ki, şaksiz, baqiyü payəndəsən.

Məğribü məşriqədə həqdir söyləyəm,
Qan: bir aşiq bu gün həqq istəyəm?
Həqq ayan olduvü həqqi görməyən
Oldu şeytan, adəmi həqq bilməyən.

Həqq təcəlli eylədi Musa üçün,
Həm Əristalisi Busina üçün.
Ey könül, sən huri-məhsima üçün,
Səcdə qıl, şol qamətə bala üçün.

Həqq-təala pərdəsiz oldu ayan,
Sur uruldu suri-İsrafil oyan.
Ey üzün haqdan otuz iki nişan,
Müşəfin əsrarını qıldı ayan.

Gər səni sən tanıyırsan bigüman,
Səndədir həqq, sən də gör həqqi ayan,
Ruhi-qüdsün nəfəsindən yə'ni can,
Cavidan ol, heyyi heyyi-cavidan.

Gər sən istərsən həqqi bilmək, yaqın,
Gəl Nəsimidən apargil rəh bədin,
Tə'vil eylə ayatı-Turü sinin,
Gər olam dərsən, mən əshabül-yaqın.

Müddəti-hicrində oldum pür mən,
Bulmadım heç növ ilə tədbir mən,
Ey gözüüm nuru, sən olsan bir mən,
Eyləsəm əhvalımı təqir mən.

Həmdülillah, yarımın gördüm üzün,
Dilruba dildarımın gördüm üzün,
Türresə tərərümün gördüm üzün,
Gözləri məkkarımın gördüm üzün.

Həşri-məqsudi-xələyiq ya əmin,
Fəzli-həqdir rəhmətən-lilaləmin,
Fəzləhü vələqüvvəti-həblülmətin,
Yutiya mən yaşa ələl-yovmadın.

Çünki həqqi görmüşəm eynül-yaqın,
Olmuşam elm ilə həm elmül-yaqın.
Həqq ilə çün vasil oldum mən, yaqın,
Tarudım, bildim səni həqqül-yaqın.

Ələməl-əsmə ibarətdir nədən?
Süreyi-taha işarətdir nədən?
Adami-xaki kinayətdir nədən?
Lövhi-məhfuzi bəşarətdir nədən?

Ey günəş, mən bundayam, sən andasan,
Təqətim sənəz kəsildi, qandasan?
Şol günəş rixsara, ey məh, bəndəsən,
Sən ana tə bəndəsən, təbəndəsən.

Həqdən əgah ol ki, həqdir cavidan,
Həqq buyurdu mən öleyha küllə fan.
Qoy cahanı, gəl ki, fanidir cahan,
Gör necə hər gün keçər bu karivan.

Çox xələyiq gəldivi keçdi zaman,
Dedilər ki, bir söz vardır nihan.
Göldi Fəzilləh imami-qeybdən
Küntə kənzin sirtini qıldı ayan.

Həqq götürdü pərdəyi, oldu ayan,
Suruna urdu dəm İsrəfil, oyan.
Ey boyun haqdən otuz iki nişan,
Müşəfin əsrarını qıldım boyan.

Gər dilərsən xəliqi etmək ayan,
Hərfi sözsüz necə eylərsən bayan?
Hərfdən özgə xəliqə yoxdur nişan,
Gər tapıbsan, gəl, boyan eylə rəvan.

Fəzli-həqdir cümlə əşya yaradan,
Bilmədi şeytan qaçdı aradan,
Qılmaz idi adəmə səcdə nədən,
Adəm idi leyk çün sahibbədən.

Necə kim, ögüt verirəm dilə mən
Kim, caharı yərdən özgə diləmə,
Gər dilim, yar, qeyrinə meyil eyləsə,
Öz dilim ilə dilimni diləmə.

Ey könül, hər yana pərvaz eyləmə,
Çün kəbutor tö'meyi-baz eyləmə,
Kimsənin sirtini kimsə saxlamaz,
Dəğməyi sən məhrəmi-raz eyləmə.

Həqqi batil sanma, həqq yoxdur demə,
Rəbb mənam, rəbbül-fələq yoxdur demə.
Yazıçı, yazı, vərəq yoxdur demə,
Şəm'i yandırma, qəşəq yoxdur demə.

Qandadır yar, ey könül, yar istəmə,
Çün vəfa yoxdur, vəfadar istəmə,
Dünyada kim der vəfa var, istəmə,
Çün vəfası yox, vəfavər istəmə.

Can fəda, canlar fəda anfasına,
Səcdə qıl, çünkim demiş balasına,
Düşdü ələm nəfsinin qovğasına,
Cahil irlməz zülfünün yektasına.

Qaşü kirpik yeddü oldu saç ilə,
Həqq kitabı uşbu bəbdən açıla.
Çünkü bu sirr kəşf oluban saçıla,
Məğbun ola ol bu təhlü xaç ilə.

Oldu çün dövlət müyəssər başına,
Yaraşır zərrin küləhlər başına.
Dövləti-həqq endi əfsər başına.
Həm fəda min taci-qeyssər başına.

Mə'rifət kəsb etmədin sən fanisən,
Bir-iki gün dünyarın mehmanisən,
Həqqi bilsən ələmin sultanisən,
Bilməsən xud div ilə şeytanisən.

Munca huvü hayümunca hayü hu
Üç arıq oğlaq imiş içi quru.
Gərçi oldu bəxşişin adı ulu,
Bəğrını qıldı bu bəxşiş yaralı.

Aşiqindir yerü göy, şəms ilə mah,
Həqq desəm gər hüsnünə, olmaz günah.
Sirrini səndə rühan etdi ilah,
Kəndöziin bil kim, olasan pədişah.

Gər irəsən suratin mə'nisinə,
Biləsən surət nədir, mə'nisi nə.
Əhli-mə'ni şişsinə atma daş,
Heyf ola kim, şişeyi-mə'ni sına.

Əslini qoydum yapıdım fər'inə,
Fikir qıldım mən Cəlilin sün'inə.
Bu vücudi-pakdan qıldım sual,
Bu sualın əslinə sənən, fər'i nə?

Üç əlif bir əyn ilə yazdım belə,
Üç əlif bir əyn ilə gəlməz dilə.
Üç əlif bir əyn ilə gəlsə belə,
Müstəid ərif görək am bilsə.

Mən kəbutər görmədim kim, baz ola,
Hüsn içində dər-çəhan şahbaz ola,
Sən tək kimdir çəhanda bir dəxi,
Gah kəbutər dər-çəhan, gəh baz ola.

Rəşk edər mahi-münövvər alınə,
Müstəiri can ilə çəkər alınə.
Şərhi edib olmaz bərabər alınə,
Gər enə xurşidi-xavər alınə.

Bir xəyal etdim güməndir belinə,
Dedi kim, muyi-miyandır belinə.
Aşiqəm munca zamandır belinə,
Can dilərsən, darmiyandır belinə.

Ey qəmər zülfün şəbində rusiyah,
Mehri-rüxsarın qatında tıra mah.
Keçməyan eşqində ömr oldu təbah,
Təəndən özgə təstlər günah.

Ey üzün ümmül-kitabü fətiha,
Qaşların vahiyü kitabü fətiha,
Saxlamış mahü niqabü fətiha,
Canfəzə lə'in şərəbü fətiha.

Carımın lə'in meyidir cam ilə,
Zülfü xalın danəsindir dam ilə.
Mən zamanı bulməzəm əyyam ilə,
Vahidəm şol zati-biancam ilə.

Düşmüşəm mastana əynin alinə,
Canfəzə gülğün yanağın ali nə?
Ey çəkan barmağı ayın alinə,
Oldu hüsnün fitnə yasin alinə.

Səcdə eylər üzünə mehr ilə mah,
Mişki-Çin saçından oldu rusiyah.
Ərşi-rəhməndir üzün, həqdir güvah,
Xubluğun Misrində sənən pədişah.

Fəzi rəbbi-zülçələ oldu biza,
Möhsünü hüsnü camal oldu biza.
Atamız sahibkamal oldu biza,
Anamız südü halal oldu biza.

Məscidü meyxnə bir oldu biza,
Div ilə şeytan asir oldu biza,
Qəm fərəh, tikan harir oldu biza,
Dilbərini eşqi əmir oldu biza.

Verməmək dil dilbərini geysusuna,
Sığmaya aşuqların namusuna.
Sər fədadır fitneyi-cadusuna,
Can daxi qurban kəməni əbrusuna.

Yarını heç vəqfi-əğyar eyləmə,
Div ilə ulaşma, bazar eyləmə!
Həqdən özgə sanə sana yar eyləmə,
Əhsəni-təqvimə inkar eyləmə!

Ey saçın buyu Məsihanın dəmi,
Fitnəyə hüsnün buraxdı ələmi.
Küntə kənzin sirrindir, eşqin çəmi,
Olmadı şeytan bu sirrini məhrəmi.

Ey qəmər töl'ətli şəmsi-xavəri,
Rövzə üzündür, dodağın kövsəri.
Gər səni görsəydi düşündə pəri,
Oda salaydı otuz iki pəri.

Ey qaşınla kirpigin, zülfün yedi,
Ol yedi kim, şeytan arı bilmədi.
Həqq bu sirri Əhmədə kaşf eylədi,
Anun üçün adını ümmi dedi.

Həqq siyam ayın biza id eylədi,
Hər nə kim həqq eylədi, cid eylədi.
Kim ki həqqi didü vadiid eylədi,
Adını həqq əhli-tövhid eylədi.

Həqq dedi kim, yer yedivü göy yedi,
Ləməkan taxtında gizlidir yedi.
Gizli adamda ayan oldu yedi,
Dörd yedi bir göz nədən oldu yedi?

Zülfü-ənbərsaya verdim könlümü,
Lə'li-ruhəfzaya verdim könlümü,
Qaştaq sevdəyə verdim könlümü,
Gör nə möhkəm yaya verdim könlümü?

Şol boyu rə'naya verdim könlümü,
Şol gözü şahlaya verdim könlümü,
Şol günəşiməyə verdim könlümü,
Şol üzü çün aya verdim könlümü.

Nəgəhan bir aya verdim könlümü,
Can ilə yağmaya verdim könlümü,
Hüsnü bihəmtəyə verdim könlümü,
Müntəha balaya verdim könlümü.

Surətini müşəfədir, ey can parəsi,
Cənə kar etdi fəraqın yarəsi,
Lütfü hüsn ol müşəfin separəsi,
Qandadır vəslin davası, çarəsi?

Gəl bu gün işrət günüdür, al meyi,
Daima nüql eylə, görgül almayi,
Qamusunun xisləti birdir, vəli,
Müstəidlər fərc edərlər al meyi.

Adəmə gəl, adəmi bil, adəmi,
Adəmi olanların budur dəmi,
Bu dəmin dəmindədir dəmin dəmi,
Həqq rüxün ruhu dedi, nə adəmi.

Cümlə mövcudata illətdir üzü,
Əslü fər'ü dinü millətdir üzü,
Uş sifəti zati-izzətdir üzü,
Kainata nuri-rahmətdir üzü.

Sureyi-əsrada gördüm üzünü,
Müntəha balada gördüm üzünü,
Sureyi-tahada gördüm üzünü,
Ələməl-asmada gördüm üzünü.

Həqq mana bir xirqə biçdi kəndözü,
Oldu pünhan xirqə içrə kəndözü,
Həqqə mən bir ayətəm haqqan düzü,
Həqqi həqq həqq zahir etdi kəndözü.

Ey mənim könlümnü alan gözləri,
Ey mənim bağrımı dalan sözləri,
Mən şikayət kimdən edim, ey həbib,
Özləridir, özləridir, özləri.

Surətinə kim ki baxdı sarsəri,
Şahl olından qaçan içər kövsəri?
Ey pəri siminbəri, bir bax bəri,
Çəkmə əşiq üstünə qəmdən çəri.

Bir əcalib şaha verdim könlümü,
Bədr üzlü maha verdim könlümü,
Ta ki Fəzillaha verdim könlümü,
Bigüman Allaha verdim könlümü.

Gözləri pürxaba verdim könlümü,
Ləbləri qüllaba verdim könlümü,
Ol üzü məhtaba verdim könlümü,
Öz-özüm qarqaba verdim könlümü.

Ey könül, Mənsur ənalhaq söylədi,
Haqq idi, haqqı dedi, haqq söylədi,
Mərifət sirrini mütləq söylədi,
Arif amarına vəsəddəq söylədi.

Dilbarim rindanə geymiş çəkənəri,
Tut əlindən otağına çək mənə.
Həsəratından olmuşam öylə zəlif,
Firqətindən çaha düşdüm, çək mənə.

Kim ki bilməz öz vücudi-zatru,
Sormaqılı andan arın isbatnu.
Oynamaz şətrənci-eşçin atnu
Bilməyən bu zövqi-eşq şahmatnu.

Mərifət əhlinə haqq bina dedi,
Vəlləzine cahüdü finna dedi,
Sən sənə, kəndi vücudün görmə xar,
Haqq sənin şa'ında kərrəmə dedi.

Ey ləbin vəsli həyatı-sərmədi,
Xəttü-xalındır camalın əbcədi,
Kırpik ilə zülfü qaşındır yedi,
Ol yedi kim, Əhmədi məst eylədi.

Surətin lovhündə xətt oldu yedi,
Fəzli-həqdan biza kəşf oldu yedi,
Qəimü daim üzündür sərmədi,
Həqq kitabıdır camalın əbcədi.

Ta ki yarın səhbəti şirin idi,
Lacəram könlüm ona şirin idi,
Aşiqü məşuqəm ol məhbub idi,
Eylə kim, Fərhad ilə şirin idi.

Bir bölük fəxr əhli gördüm, yar idi,
Yar idi, məqsudları didar idi,
Yərəli xatırlarında yar idi,
Yar idi, hicranda ağlarlar idi.

Ey üzün ol lövh kim, məhfuz idi,
Hər zaman bir növ ilə məlfuz idi.
Ənbiya bu nəqtədən məlfuz idi,
Bu xəbər İblisdən məhfuz idi.

Kim ki haqdan tutmadı pənd, ey kişi,
Önmədi haqdən onun hərgiz işi,
Adı nə erkəkdir anın, nə diş,
Çeynasın barmağın anın diş.

Adəmi fəzli-xuda bil, adəmi,
Kainata kəndxuda bil adəmi,
Sən dirəxti-müntəha bil adəmi,
Səhibi-ərzü səma bil adəmi.

Gözlərilə yıxdı şol gözlər mənə,
Kırpik oxun gizlərdü gözlər mənə.
Gözünə netdim mən, ey aramı-can,
Durmada qaşına yavuzlar mənə.

Qamətin qəddi qiyamət eylədi,
Gör bu qəddi ki, nə qamət eylədi.
Kə'bədə hər dəm iqamət eylədi,
Gözlərin ana imamət eylədi.

Kim əlifkək vahidü fərd olmadı,
Bəlkə, namərd olduvü mərd olmadı,
Haqq yolunda hər ki, ol gərd olmadı,
Döydüyü cüz ahəri-sərd olmadı.

Görmüşəm hər yerdə haqqı-mütləqi,
Gər deyilsən laşo itirmə haqqı.
Kim ki haqqı bilmədi, oldu şoqi,
Gör ki, tufan oldu istə zövrəqi.

Firqətin dərdi mana kar eylədi,
Canım: yandırdı, əfkar eylədi.
Gəl ki, gövqün halını zar eylədi,
Aləmi sonsuz mana dar eylədi.

Qaf vəl-Qur'an ol mahn üzü,
Görməsin yavuz göz ol şahın üzü,
Fani olmaz hargiz Allahın üzü,
Halik olsun divi-gümrahın üzü.

Kaf ilə nundan yaratdı aləmi,
Ərbəin gündə yağurmuş Adəmi.
Dəm bu dəmdir, dəm bu dəm, bil bu dəmi,
Adəmə vurdu bu dəmdən haqq dəmi.

Qandasan, ey yürəgimi yarıcı,
Qanda olsan, Tanrı sənə yarıcı.
Mən qulam, hər dəm tapına varıcı,
Üz urub, qılıb dua yalvarıcı.

Könlüm oldu eşqinin avarası,
Qəmzənin gətmez cigərdən yarası.
Dərdimə çox istədim darman, vali
Yox imiş lə'indən özgə çarəsi.

Kirpiyin qaşınla zülfündür yedi,
Yer yedivü göy yedi, sən də yedi.
Nə səbəbdən həftənin adı yedi,
Bunda hikmət vardır, müşhof yedi.

Kim ki əsrəri-Nəsimi bilmədi,
İzzati-fozli-Nə'imi bilmədi,
Divi-dun oldu, əzimi bilmədi,
Mozhari-zati-qədimi bilmədi.

ƏLAVƏLƏR

Hər səhər vaxtında kim, bülbül fəğanın başlar,
Ahım artar şöylə kim, axar güzümədən yaşlar.

Gör necə faryad edər biçərə bülbül dörd ilən
Kim, amin faryadına əfğana gəldi daşlar.

Hər firəstürətənin yanında yüz min div olur,
Xanda kim, qollaş olursa, çox olur qulmaşlar.

BƏrəkəllah, dasti-qüdrət töhfə yazmış nəqşini,
Afərin şöl nəqşə kim, aciz qalır nəqqaşlar.

Bilməzəm zülfünmüdü hər tarəsini dam edən,
Yoxsa cana qasəd edən gözünmüdü, ya qaşlar.

Könlümün şişəsinə pərri məgəs dögsə sınaq,
Ey həbibim, bəs nədəndir sən atarsan daşlar?

Xanda kim, Leyli olursa, anda bir Məcnun olur,
Xanda kim, bir gənc açılsa, anda itər başlar.

Tərki-can qıldı Nəsimi, keçdi bu başdan dəxi,
Xanda qaldı ata-ana, qəvm ilə qardaşlar?

Canə sən candan nə kim, gəlsə, cigərlər ağrımaz
Həqiq bilir, bir zərrə nəştərdən damarlar ağrımaz.

Şaha, mehrindənmidir, ya aşinalıqdanmudur,
Cismimi sor ta qədəm min göz yararlar, ağrımaz.

Fitvasından zahidin nəhəq moni gər soyalar,
Qəm deyil sənədən şəha görçək damarlar ağrımaz.

Zahidin ofsanəsindən soydular nəhəq moni,
Həqiq bilir sənədən, şəha, sahib nəzorlar ağrımaz.

Şişəmi çün daşa çaldım, həqiqi izhar eylədim,
Çəşmə-ohvəl ağrıdan arif bəsərlər ağrımaz.

Zahidin bir barmağın kasson dönər həqdən qaçar,
Gör bu gerçək aşıqı sor-pa soyarlar ağrımaz.

Cəhli-namərdin qaçan meydan günündə yeri var,
Ər bilir meydan qadri kim, qədərələr ağrımaz.

Soyun, ey murdar sallaqlar, Nəsiminin tənini,
Bunca namərdi görün bir ər qıyarlar, ağrımaz.

Əhli-iman usları ol dəmdə inkar etdilər,
Çün Hüseyniyi Hələb şəhərində bər-dar etdilər.

Qazılar fitva verib haqq sözü batil dedilər,
Küfrü tərək edib imana gəlməyə ar etdilər.

Seyyidə zülm eyləyib cövr ilə haqqı basdılar,
Əhsəni-təqvimi gör kim, necə inkar etdilər.

Biliyib bıçaqların çünki tonimə qoydular,
Sağ ikan mən aşiqi gör necə بیمار etdilər.

Həqq mənə söylə dedi, əmr etdi, mən də söylədim,
Sözümü dastan edib ələmdə təkrar etdilər.

Üzdülər, çıxardılar çün bu Hüseyninin tanın,
Yas qurub göydə mələklər cümləsi zar etdilər.

Ey Nəsimi, vasil oldun xalığın rəhmətina,
Cənnəti-ə'layı buldun, yerni gülzar etdilər.

Şaha, səndən hər nə gəlsə, cana xoşdur, yaxşıdır,
Cavidani-eşq üçün canana xoşdur, yaxşıdır.

Hər nə cövr etsən, mana səndən könül xoşnud olar,
Həqq bilir ki, inciməz fərmana xoşdur, yaxşıdır.

Soydular çıxardılar, başdan ayağa pustumu,
Aşiqəm, ah eyləmə, qurbana xoşdur, yaxşıdır.

Həm soyan, həm soyduran zahid mənəm, səndən deyil,
Cümlədə ayinəyəm, pünhana xoşdur, yaxşıdır.

Mənsur oldum çün bu gün aləmdə fəş oldum sizə,
Mən ənalhəq söylərəm, ürfana xoşdur, yaxşıdır.

Şah yolunda eşq ilə baş verməyən mərdud olur,
Lacərəm, meydan əri mərdana xoşdur, yaxşıdır.

Tə'na qılma ey faqih, zira Nəsimi fəzlinə,
Netəkim, aşıqlərə nişana xoşdur, yaxşıdır.

Könül, xəstə vü mən zəram sənincün
Rəvan məcrühü bimarəm sənincün.

Əlac eyle, əlindən vardım, ey dust,
Qəmim yegil ki, qərxaram sənincün.

Nə oldu əzmi-məhmarxanə qılсан,
Ürək yağınə yaxaram sənincün.

Əridi iliyim, sındı sümüyüm
Tənimdən can gedər, yarım, sənincün.

Əzəldən bu mənə qismət qalıbdır
Ki, hicr oduna yanaram sənincün.

Çü bülbül düşübəm gülşəndən ayrı,
Yenə həmsöhbəti-xaram sənincün.

Sənin eşqin mənə məndən alıbdır,
Tənimdən külli-bizaram sənincün.

Nəsimini soyarlar Şəm içində,
Fəğan eylər, giriftaram sənincün.

Qİblədir üzün, nigara, qaşların mehrablər,
Surətın müşahə, vali mişkin xəttin e'rablar.

Cöhrənin əksi əzəldən dıſıra çıxdı pərdədən,
Düşdü arın şö'ləsindən ayü günə tablər.

Aſiqin əhvalını aſiqlərə sor kim bilir,
Bilməz illə eſq oduna yanmayan bixəblər.

Eſq odu uğraſdı ſəm'in canına, gör kim necə
Həm yanar, həm gözlərindən axıdar seyləblər.

Œərh əgər qılsam camalın dəftərindən bir vərəq,
Hər sözümin min fəsl ölər, hər fəsl yüz min bablar.

Aſiqin ciğər qanından ſərbəti var, ey həkim,
Qatma arın ſəkkərinə qənd ilə innəblər.

Çün Nəsimi cavıdani yar ilə buldu vüsal,
Qoy necə dönərsə, dönstün, bu yaşıl doləblər.

Gözlərindən çağırışlar, dadlar, bidədlər,
Tiğə dutdu kırıqın pulədlər cədlədlər.

Dilbərın biliqlərindən sorgil eſqim xərnü,
Aſına bilməz bu həli, xanda bilsin yadlar?

Kim ki eſqin vəsfini ögrünməgə ſağird ola?
Qoyduklar adın arın ustadlar, ustadlar.

Dabanımdan yardılar başdan ayağə soydular',
Almadılar dadımı bidədlər, Œəddədlər.

Çün bıçaq ürəgə yetdi ciğərim dərd əylədi,
Ağladı canım qamı fəryadlar, fəryadlar.

Həqqə vəsilənsən, Nəsimi, bigümanü, ſübhəsiz,
Binəhayət dini açdın gör qamı əfradlar.

ğıdaki beyt əlavədir:

Çün dilərdi vəsil olmaq yar ilə könlüm, volü,
Qoy necə soyursa, soysunlar, pəlid qəssəblər.

İbtidadır, ibtidadır, ibtida,
İbtidadan hasil oldu intəha.

İbtida gəldi kalamı-layənam,
Favü zadü lam həqdən, vassalam.

Nitqi-əşya natiqi-həqdir özü,
Söyləyən kənduya kəndudur sözü.

Söz olubdur kəndü söz söylər əyan,
Kəndü kəndü zatnu eylər bəyan.

Hər sifətdən xali etmiş kəndözün,
Kəndü kəndü üzünə tutmuş üzün.

Hər nəyə qılсан nəzər ol bigüman,
Kəndü kəndözün verir sana nişan.

Uş bu bərrü bəhr içində kəndidür,
Yə'ni əsdaf oldu hər şey, kəndi dürr.

Aləmtü əşya anın hökmündədir,
Oxu bilgil anı kim nütqindədir.

Bu sifətlər intəhası kəndidür,
Yə'ni bu şəhrin əsası kəndidür.

Uşbu şəhr içində olmuşdur müqim,
Yoludur anın siratə-l-müstəqim.

Bu səbilüillaha hər kim buldu yol,
Anların həcətləri oldu qəbul.

Bu sirat üzrə übur etmək gərək,
Bu sirati tutuban getmək gərək.

Bu sirat üzrə qədim imiş qədim,
Girəməz bu şəhrə şeytanir-rəcim.

Neyləsin, bilməz o şəhrin yolunu,
Anlamaz ol əhli-cənnət dilini.

Dili var samır və leykin, dili yox,
Bir məğəsdür zəhri vardır, balı yox.

Acizü miskinü sərgardan durar,
Özü heyvan, surəti insan durar.

Hər kimin kim, zərqi var, iqrarı yox,
Bir ağacdır kim, dikilmiş, bəri yox.

Mö'münün könlün yıxar xərnas ilə,
Yə'ni salusluq satar vəsvas ilə.

Cümlənin sirrini ol xaliq bilir,
Din yolunu aşiq-sadiq bilir.

Zahidi-zərraq olarlar xam olur,
Aqibət salus olan bədnam olur.

Kim ki sənə daş atarsa, gül ona,
Şad oluban sevinib gülgül ona.

Fə'lü əfəhı qamı zərqi rüya,
Zərqi ilə qul olmaq istər tanrıya.

Zərqi ilə qulam deyərler qul deyil,
Əhli-zərqin təəti məqbul deyil.

Çünki zərqin ola ismi fə'li zərqi,
Aləmi bilqüvvədən algil səbəqi.

Qüvvəti-can ol, dilərsən qüvvətin,
Vasla vasil ol, yetirgil firqətin.

Gər dilərsən kim, olasan mö'təbər,
Kəndü mülkün sirlərindən al xəbər.

Gəl vücudun şəhrinə etgil nəzər,
Vaqif ol, özündən olma bixəbər.

Ey kəlami-zatı-biçundan nişan
Bulayın deyan kişi, eşit bəyan:

Gəl bu şəhr içində gör didarını,
Gəl bu şəhr içində iste yarını.

Cismə can ol, cismə cən ol, cismə can,
Necə uyarsan, bəri gəl, bir oyan.

Haqqı istərsən səgirdib dörd yana,
Kimə gedərsən, sana gəl, sən sana.

Sən sana gəl, sən, sana haqq yar ola,
İstədiğin cümlə səndə var ola.

Axırətdə mənzili dərüssələm,
Bulayım dərsən, sana gəl, vössələm.

Səndədir şol gənci-pürhan, səndə var,
Qətrəsən ki, bəhri-ümman səndə var.

Aç bu ibrət gözünü kim, görəsən,
Kəndü şəhrin içrə yarın bulasan.

Biləsən bu varlığın arkanuru,
Biləsən canlar içində canuru.

Biləsən hər şeydəki var varını,
Can gözilə görəsən didarını.

Hər ki kəndü zatının sultanına
İrmədi, girməz bu şəhrin kanına.

Kəndü: mülkündən iraq avaradır,
Qeyroti yox, neyləsin biçərədir.

Bilmədi çün kəndü kəndü zatıru,
Anun üçün oxumaz ayatıru.

Fəth edən bu şəhriyarın şəhrini,
İşlədi, bildi gümansız dəhrini.

Çün bu şəhrin yarına yar oldu ol,
Hər nə məqsudisə andan buldu yol.

Çünkü yar oldu bu şəhrin yarına,
Hökümün etdi mülkü-malü varına.

Bilmək istərsən bu şəhrin varını,
Gəl eşit gör necə söylər yarını.

Anlä uşbu sirri kim, söylər sana,
Yol bulasan kəndü kəndündən yana.

Hər yaradılmışın əsli sən özün,
Anlar isən rəmzinə uşbu sözlün...

Ələməl əsməi-küll budur tamam,
Adəmə öyrətdi haqq, bil, vəssələm.

Ey bəradər, bil bu nitqin qayətini,
Lamü bey görgil, yetərgil firqətini.

Məqsədi-sidqim lisani-sadiqin
Aşiqiyəm mə'suqu hər aşiqin.

Mənə irişən kişilər can olur,
Küfrü qalmaz, kəndusu iman olur.

Nuri-əşya çün mənam eynü-l-yaqin,
Mənə irən oldu əshabül-yəmin.

Gənciyəm, gənc issinin mən gənciyəm,
Dərdi bidermanların birənciyəm.

Sadiqül-və'di-mübindir sözlərim,
Görünür əşya üzündə gözlərim.

Eyniyəm, hər əhli-eynin eyniyəm,
Münkirin könlü içində beyniyəm.

Nitqü zatımdan əyan oldu cahar,
Sözlərimdən kafü nundur laməkan.

Şəhri-qan içində canlar canıyam,
Kainatın təxtinin sultanıyam.

Yeddi iqlimə məkanam laməkan,
Olmuşam çün cümlə şeydə bigüman.

Məzhərəm, yoxdur şarikim, laşərik,
Vahidəm, mülkümə yoxdur müştərik.

Nuri-dəryayi-vücuti-mütəqəm,
Gah məllahi-cahan, gah zövrəqəm.

Heyyü qəyyumü dövamü dövlətəm,
Aləmi-kəsrət içində vahdətəm.

Gər dilərsən kim, bulasan sən səri,
Mənliyindən keçü tərk eylə məni.

Mənliyindən keçməyən şeytan olur,
Divi-mə'lundur, qaçan insan olur?

Zühdlə şeytan qaçan ola mələk,
Əsli oddur, çün oda vasil gərək.

Mənliyindən keçməyən xudbin olur,
Müstəhəqqi-lə'nətü bidin olur.

Dedi əsfəllər maqamıdır dərak,
Hirsü lə'nətdən düşüb ola hələk.

Nəfsini tanıya gör, ey müttəqi,
Kimsəyə tə'n etmə, əbsam, ey fəqi.

Tabeyi-əfsana olmuş tə'n edər,
Bixəbərdir, bixəbərdir, bixəbər.

Tabeyi-nəfs həvayi-şum edər,
Bu səbəbdən özünü məsum edər.

Bilmədi məscudu kimdir sacidin,
Görmədi nurun vücuti-vahidin.

Nurikan nar oldu, çünkim ol loin,
Oxu lə'nət canına, ey əhli-din.

Ey deyənlər ki, qandırdı yarı-bəqa,
Eşq ilə gəl, bax vücuti-mütəlaqa.

Gəl, bu ibrat mülkünə gir, abid ol,
Yollarında can ilə sən sacid ol.

Gər dilərsən k'əhli-irfan olasan
Kim, vücutün şəhrinə yol bulasan.

Gəl, xəbərdar ol bu şəhrin varına,
Zülmətin tanvü gir ənvərnə.

Yollarından al xəbər, sən ey xəbir,
Olasan mülki-vücut içrə əmir.

Gəl bəri, fəth et bu şəhri, gəl bəri,
Necə gəzərsən cahanda sərəsəri.

Vəsfini eşit bu şəhrin şəhrinə,
Qorq olasan mütəlaq anın bəhrinə.

Gəl bu şəhrin sözlərinə dut qulaq,
Ta biləsən kim, nədir bu qara-ağ.

Dörd dirəklə qaim olmuşdur bu şəhr
Kim, anın içindədir afağı dəhr.

Kim ki bildi mən-ərəfdə zatını,
Baxdı, gördü, oxudu ayatını.

Hər nə istərsən, bulasan, bunda gəl,
İstədiğin anda degil, bunda gəl.

Otuz iki mənzili var ilinin,
Yetmiş üç düzülü məqamı yolunun.

Bu məqamı haqq bilən hacı bilir,
Bu kalamı firqeyi-naci bilir.

Üç yüz altmış mənzili var surunun,
Bu təacül şəhri Musa Turunun.

Dedigüm şəhrin şu dənli bürcü var
Ki, süğər hər bürcünə yüz min süvar.

Pasibani bürcünün, ey pasiban,
Oldu yigirmi səkkiz kişi haman.

Bunların avazına, avazələr,
Dopdoludur şəhr içi dərvazələr.

Oldu yetmiş yeddi şəhrin ləşkəri,
Padşahan əmridir, bil bunları.

Həqq-təalanın sifətdir bular,
Kəndunun nitqində zahdır bular.

Yə'ni bu otuz iki kişidən,
Oyanır bunların ünün eşidən.

Qəflət uyğusundan bidar olar,
Həqqi tanır, həqq anında yar olar.

Həqq kəlamıdır bunların dilləri,
Har nəyə sunsa, irişir əlləri.

Nitqi-heyyi-zati-yəzdandır bular,
Nuri-ərgü vəchi-rəhmandır bular.

Müxtəlif olmuş bunların surəti,
Aləmi-mə'nidə birdir sirəti.

Surəti kəsərlə olmuş müxtəlif,
Cümləsinin zati birdir çün əlif.

Bir-birindən bunları hər kim seçər,
Bunların sirrindən oldur bixəbər.

Tülü ərz olmaz bularda rəngü lövn,
Əsələ əla, əmiqü həddü kövn.

Bişəbihü laşərik olmuş bular,
Zahirü batında hər şey kəndular.

Heyyi-baqidir bunların varlığı,
Yox bunların sayruluğu, sağlığı.

Bunlar oldu cümlə şeydə müştərek,
Həm münəzzehdir, bularda yox dərak.

Həm sifətdə zati-qaimdir bular,
Ölməz-itməz nitqi-daimdir bular.

Qadiri-qəhhari-Mehdi möhtədi,
Fəl'i-müstəqəbəlü mazi, mübtədi.

Cümlə bunlardır bil, ey danayı-din,
Bunlar oldu rəhmətən-lilələmin.

Cümlə aləm çün bunların hökmünə
Oldu məhküm, gör bunların hökmü nə.

Saətü vəqtü hesabü mahü sal,
Gecə-gündüz nuri-xurşidü zülal.

Çərxi-əflakü səmavəti zəmin
Bunların mülküdür, ey əhli-yəqin.

Əmri-həqdir çün bular, ey əmri-həqq.
Gəl bunların dəftərindən al səbəq.

Oxu bulardan, bəri gəl, quş dilin,
Hall edəsən, ta ki nəfsin müşkilin.

Bunlara derlər, şəha, ümmül-kıtab,
Fəl'i aşyaya bulardır fəthi-bab.

Hər yana baxsan bulardır görülen,
Bəlkə, hər şeydə bulardır əm olan.

Bunların hökmündə hər şey, bunların,
Canıdır sərcümleyi-mö'münlerin.

Müşəfi-nuri-qədimi-ləmyazal,
Xətti-masturi-kitabi-bibədəl.

Lövhi-məhfuzi-hürufi-zülcəlal,
Rəqqi-mənşuri-xudayi-pürkamal.

Dəftəri-mülki-vücudi-anvari,
Naziri-ələm, caharun sərvəri.

Bunlar oldu cümlə dilin söyləyən,
Söyləyib həm söylədən, var din deyən.

Əvvəlin və axırın bunlar olur,
Bunları bilən kişi həqqi bulur.

Kafü nuna, eyni-zata ibtida,
Həmsifət olur bular biintəha.

Cümlə bunlar qəbzi bəstində haman,
Dərc olubdur, bu sözə yoxdur güman.

Gəl buları istə, sə'ya qəlib ol,
Bülfüzul olma, həqqə gəl talib ol.

Gəl buları istə bul, ey mərdi-rah
Kim, bular olur sana həqdən güvəh.

Bunlarınla irəsən məqsuduna,
Abid ol bunlara, ir mə'buduna.

Bunları bilmək dilərsən bunları,
Əhmədi-mürsəldən istəgil yeri.

Yə'ni otuz iki min peyğəmbərin,
Dillərini anlağıl sən bunların.

Ta ki iltələr səni ol həzrətə,
Nura qərç olub, batasan rəhmətə.

İşbu mənzildən iranlər tapuya,
Daxi möhtac olmaz özgə qapuya.

İstəyəm şəhri-vücudi-Əhmədi,
Gəl, eşit dari-diyari-sərmədi.

Yeddi olmuşdur bu şəhrin qapusu,
On səkiz olmuş taməmət yapusu.

Əhmədin şəhri, qapusu yeddidir,
Gər inanmazsan hədisi işta gör.

Yeddidir nuri-səməvatü zəmin,
Yeddidir, hər talibə degil həmin.

Hər qapu altında ikidir mələk,
Bunlarınla yar olun, budur dilək.

Hər eşigində müqim olmuş bular,
Bunlarınla yar olan kişi gülər.

Bu rümuza irişənlər can olar,
Dərvişikan məhrəmi-sultan olar.

Bunların nitqində əşya sərbəsər,
Qərç olubdur, anlamaz hər bixəbər.

Nitqi-həqdır çün bunların sözləri,
Vəhyü bürhəndir taməmət özləri.

Bunların dilin bilənlər adami,
Adəm oldur kim, bilibdir bu dəmi.

Aşikara etdi əsmə sirrini,
Söylədi can müşəfin təfsirini.

Səhibi-tə'vil həqdır bigüman,
Leylətül-əsrə, rümuzi-cavidan.

Zülmət içrə qalmış idi kainat,
Dolmuş idi cümlə ələm müşkilat.

Divi-mal'un dutmuş idi ələmi,
Cümlə div idi, yox idi adəmi.

Gəldi, adəm nurunu şərh eylədi,
Odu su, torpağı yeldən söylədi.

Adəmin sirtin bilənlər, adəmin,
Bildi rəmzin on səki min aləmin.

Nəfə-i-İsa ölü dirildir haman,
Adəmin sirtidir ol sahibzaman.

Mehdiyi-nuri-hidayətdir, yaqın,
Məhrəmi-nuri-inayətdir, yaqın.

Sümme-vəchüllaha edənlər nəzər,
Uşbu üzün eynidir, ey pürhünər.

Künzi-əşya mənbə-i-candır özü,
Eyni eyn olur görənlər ol özü.

Görər ol üz içrə üznlər üzünü,
Nitqü can içində gözlər özünü.

Nitq-i-can olur tamam, ey nitq-i-can,
Küfrü gedər, kəndü nur olur haman.

Ey Nasimi, haqq-təala sənədir,
Həm sifəti dildə, zati cənədir.

Kim ki bildi kəndüyu, bildi haqqı,
Bilməyənlər nəfsini oldu şəqi.

İstədiğin kəndüdə bular tamam,
Padişah olar, ana əşya qulam.

Əla, ey dürr-i-bəhri-laməkanım,
Əla, ey lə'li-kəni-kiün-fəkanım.

Oxuyum, dinlə sən ənfüs kitabın,
Hədəsi bəs səhəhdür oxuyanım.

Ki, hər nə var isə afaq içində
Var ol ənfüsə, yoxdur imtahanım.

Hürufi-aqlı imiş bu məstər əşya,
Yazılmış nüsxeyi-iki cəhanım.

Buyurdu Şahi-mərdan şiri-yəzdan:
Özün biləni yanığar uğanım.

Tanıyan nəfsini tanur xudasın,
Daxi yarlıq edər Şahi-zamanım.

Qəza ilə qədərdir fə'li-niyyəət,
Xirəddir arşı-kürsi, lövh-i-canım.

On iki bürc ilə yeddi kəvakib
Olur başdan ayaq bu yeddi sanım.

Büruc içrə əyaq Hutü Həməl – baş,
Qəmər həm övkədir, bürcü zəbanım.

Ütarid təb'imiz, böyrək bu Zöhra,
Ürəkdir şamsü xurşidi-təbanım.

Dəlaq oldu Zühəl, Mərrix həm öd,
Bağırsaq Müştəri, göbək Mizanım.

Boyum – Suvü qolum – Cövza bilirmən,
Bu sözdə yoxdurur zərre gümanım.

Sümük – torpaq, diş yeldir, sinir – yer,
Olur od, qanü at abi-rəvanım.

Vücutda bəlgəmə sevdavü səfra
Qılır qələbə olur, sərçəsmə carım.

Əsəd köksümdürür, amcək Səratən,
Bağırsağ Sünbülə, göbək Mizanım.

Solum Məğrib, sağım Məşriq, yəmin – ön,
Baş üstün, sol yasır üstədən dəbarım.

Könülün qütbüdür gərunda gərdən,
Görünər arxədəki kəhkaşım.

Məsələdə təb'imizdir yeddi qat yer,
Ağaclar tük olur, dağ üstünarım.

Əl-ayaqdır qamı işlərdə kamil,
Qulaq naibdürür, göz didəbarım.

Fələkür atamız, gübra anamız,
Qamı əşya bəradər mehribanım.

Təvrix bəyyinat, gardiş təvəqqüf
Olur bir nöqtədir, ey nüktədarım.

Qaranqu qayğıdan, şadlıq işiqdən
Olur batin nihan, zahür əyanım.

Yenə dırmağı dişlər oldu mə'dən,
Sümüklərdə iliklər oldu kanım.

Vücutum dörd fəsil oldu anasir,
Bulud öfgə, yağım yağmur yağarım.

Buludun kükrəgi olsa yaşımndan,
Çaxulmuş bərq urar rə'di-fəğanım.

Xəyalın naqşidir cümlesi təzvir,
Yavuzluq, ayrılık, gümrah gümərim.

Təvəhhüm Əzrail, fəhmin Mikail
Ki, İsrəfidürür niqti-zəbanım.

Xirəddir Cəbrail, Mürsəl dilimiz,
Könül içrə durar razi-nihanım.

Olubdur yeddi iqlim, yeddi ə'za,
Könül xəti dəxidir eşqi-şanım.

Olur pərhiz arı tət xudaya
Bulubdur xəlvəti üzlet rəvanım.

On iki ay dolar, bir il tükənər
Olur əbcəd bu sinü şin nişarım.

Müfəssəl surət oldu zati-mücməl
Süfati-zat imiş cismimlə carım.

Qaranqu qayğıdan, uyğu adəmdən,
Bilik uçmağımı, damu nədarım.

Müləvvəslər, cəhillər divü şeytan,
Ariflərdir mələk əhli-imarım.

Savaşməklək, dələşməklək, irişmək
Qamı itlikdürür, adəm-nişarım.

Təvazü' adamı qəplən təkəbbür,
Qəzəblənmək dəxi edər ilarım.

Həsəd tutmaq donuz, ayı sifətdir
Qarınca hirsələrım, kinə çayanım.

Sığırılıq çox yemək, şəhvət eşəklik,
Yavuz xü qurd, tilki hiylə qılanım.

Qanlıq qış, yaz oldu igidlik,
Tifillik yay imiş, köhl cavanım.

Vücutum şəhərin cəlladı dişdir,
Nə ki loğma sunar çeynər dəharım.

Əzəl avval əbad payanı axır
Cəsəd əşğar, cahən əkbər rəvanım.

Xəbər bulmuş Seyid aydər ərəfnak,
Olarındır dilimdə tərcümanım.

Xuda, saxla Nasimini sirr içrə,
Fələk fanidürür, baqi uğanım.

Gəl bu dəmi xoş görəlīm, ol keçən dəmi dəmi degil,
Kim bu dəm qədrini bilməz eylə bil adəm degil.

Qafil olma dəm uzat vermə dəmi özgə dəmə,
Ol keçən dəmdən nə hasil, çün bizə həmdəm degil.

Adəm isən dəm bu dəmdir qoyma bu dəm fəvt ola,
Həsili-ömti-cavani bil ki, cüz bir dəm degil.

Bu dəm ol dəmdir, Məhəmməd seyri-me'rac eyladi,
Gəl qənimət gör bu dəmni kim, bu dəm ol dəm degil.

Yar ilən həmdəm olanlar heç dəm urməz özgəyə,
Talibi-yar olmayanlar dünyaya məhrəm degil.

Dünyaya arxa dutursan malü-mülkü dövlətə,
Bibəqa, bünyadı yoxdur, ol qədər möhkəm degil.

Zahidü rə'na yügüsdür Şibliyi-zünnun imiş,
Adı İbrahim çoxdur, nədəyim Ədhəm degil.

Dəm keçərmə kim, Nasimi, ol fəraqü dərd ilə
Nalişin əflaka çıxmaz, göz yaşı Zəməm degil.

Ey rüxün, rəngi-üzərin çün bağəm qatında nıl,
Ol camalın vəsfidir fikrim, zəhi fikri-cəmil.

Canımı vəqf eylədim şol arizin uçmağna,
Ta mənim qanım sənə çün səlsəbil oldu səbil.

Arizin nərində görmügdür müənbər xalını,
Şol səbəbdən bitəkəllif nara düşmüşdür Xəlil.

Şəm'i-rüxsarın mənim də'vimə tanıqdır bu gün,
Hacəti höccət deyil, hər qəndə rövşəndir dəlil.

Ol kitabın kim, bu aql anın rümmuzun bilmədi,
Qəmzeyi-qəmmazın öyrətdi mənə bəqalü qil.

Çün bərabərdir müdəm zülfü üzərin şivəsi,
Bəs nəçün cövrün kasir oldu vü ehsanın qəlif?

Seyyidin şe'ri sənənin vəsfində mö'cüzdür tamam,
Bilmənəm ruhülqüdüs tə'lim edər, ya Cəbrail.

Bir əcaib söhbət oldu guşeyi-cənnətdə duş,
Qazi oldu cür'əgirü seyid oldu cür'ənuş.

Duş ta vaxti-səhər içdik mey az cami-səfa,
Göydəki cümle mələiklər çağırdı nuş, nuş!

Həm şəriət, həm təriqət, həm həqiqət, mö'rifət
Verdilər fitva bizə də-r-mə'niyi-həlqəbağuş.

Arifin sormaz hesabın ol kərimi-ləmyazal,
Bu cəhətdən münfəildir, sufiyi-pəşminəpuş.

Bu Nəsiminin irişməz kimsə qövlü fe'lina,
Gah şeyxü abid olur, gahi piri-meyfüruş.

Ey dedigin cümlə yalan, qövlü qərarın yox imiş,
Çin xəbərini söyləmə kim, mişki-tatarın yox imiş.

Heç gündüz olmaz gecəsiz, heç fərah olmaz nəş'əsiz,
Sən nə qış oldun ki, sənin təzə baharın yox imiş.

Ey könül, onun evi sən, səndə zühur eylədi həqq,
Bəhri-mühit oldu adın, həddü kənarın yox imiş.

Səndə ara, istə səni, ta bulasan səndə səni,
Sən sənə yar ol bul anı, sənma ki, yarın yox imiş.

Ey dilayın küllisi yar, istədiyin cümlə nigar,
Aşiq isən gər nə üçün əldə nigarın yox imiş?

Ey büti-maçinə tapan, Azər idin Nəmrud ilən,
Eşqə Xəliləm demə çün, gül kimi narın yox imiş.

Yüzü gözündür suyumuz, mai-məndir meyimiz,
Sən nə bilirən bu meyi, çünki xumarın yox imiş.

Zahidü sufidir adın, gör nə acı oldu dadın,
Ey ulu ad istəməyə, qeyrətü anın yox imiş.

Buldu Nəsimi səni çün, necə ənalhaq deməsin,
Ey bu sözə münkir olan, dövlətü darın yox imiş.

Zülfü qaşından bəyani-sirri-pünhan oldu faş,
Hoqq-talənin kəlamı vəchi-insan oldu faş.

Ey fəqih-i-bitəharət, sor bu gün mai təhur,
Gəl təharət qıl bu gün, kim Fozli-yəzdan oldu faş.

Rəhmətən lələmənsən oldu vəchin layəmət,
Ey bilən bu vəchi həqq, islamü iman oldu faş.

Gər başın top istər isən, gəl, bu gün meydana gir,
Zülfü xalından anın gör topü çövkən oldu faş.

Kə'bədir çün vəchi-xuban, beyti-həqdir Kə'bə gör,
Küntə kənzən oldu ayan sirri canan oldu faş.

Müşəfi-həqdir imamı – cümlə əşya sorbəşər,
Gör imam oldu ayanü fəzli-sübhan oldu faş.

Qamı əşya suri-İsrafilədən uş natiq gərək,
Ey yaqın əhli, bu gün nitqi-Süleyman oldu faş.

Çün Nəsimidir bu gün Qur'ani-natiq Fəzli ilə
Sirri-yəzdan, nuri-sübhan, qövlü-Qur'an oldu faş.

Mənəm ol tilismi-pünhan ki, bu gün cahana gəldim,
Əzəli nişansız idim, əbədi nişana gəldim.

Bu tilismi çünki açdım zülümata nur saçdım,
Bu neçə məkanı keçdim ki, bu cismü cana gəldim.

Oxudum bu ismi-ə'zam ki, vücuda gəldi alam;
Qoyun adımi siz adəm ki, bu gün cahana gəldim.

Görünən mənim üzumdür, gözədən mənim gözumdür,
Dil edən mənim sözümdür, mənim uş lisana gəldim.

Qamu yerlərə bulundum, qamu sözlərə bilindim,
Qamu pərdədə çahırdım, bu ulu bəyana gəldim.

Nə kişidürür Şirazi ki, bəyan edə bu razi,
Düzübbən bu sözü sazi, mənim uş zəbana gəldim.

Dedi seyyidi-Nəsimi, nə zəri sevər nə simi,
Əbədi sevdim Nəimi, hurilə cinana gəldim.

İZAHLAR

um və ümmühätün – “Atalar, Analar”.

do adobi və falsofi əsərlərdə aba (atalar) dedikdə yeddi sayyara: Günəş, Ay, i, Mars, Venera, Saturn və Yupiter nəzərdə tutulur. Bu sayyarlara arəbca gah b'o" (yeddi ata), gah da "aba'ülvi" (yükəlkədə, göylərdə olan atalar) dedikləri immühät" – (analar) ifadəsi ilə də dörd ünsürü – od, su, hava, torpağı nəzərdə lar. Bunlara "ümmühätü-ərbəə" – (dörd ana), bəzən də "ümmühätü-süflü" (əlçaq-kürosində olan analar) adı vermişlər.

İmi də yuxarıda göstərilən ərəb ifadələrinin həmin planetlərə və dörd ünsürü əlaqə insanı onların nəticəsi və məhsulu hesab edərk deyir: insan, şübhə yoxdur ki, yeddi planetin və dörd ünsürün nəticəsi sənə. Kainat-dünyasında məqsəd sən olmusan".

di-əsnamü lat – "Bütörlə ibadət edən".

kəl urcuni – "Qurumuş xurma ağacı budağına döndü".

İmi bu ifadəni Quranın 36-cı surasının 39-cu ayəsindən götürmüşdür. Orada ya-y üçün mənzillər (düşərgəhlər) təyin etdik; ta ki o, qurumuş xurma ağacı budağı-ildi".

um olduğu kimi, yaş və cavan budaq ağacdən qopub yerə düşdükdən və gün ıda qalıb quruduqdan sonra ayılıb yay kimi olur, ay da ayın axırı və yeni ayın əvdə yay kimi görünür ki, bu zaman ona hilal deyilir. Doğrudan da, quruyub ayıl-ğa bənzəyir.

İmi isə bu ifadənin insan qaşlarına (hilalə bənzədiyinə görə) işarə olduğunu imi edir. Həmçinin Nəsimi insanın qamətini əfsanəvi tuba ağacına, üzünü cənnətinə (parlaq olduğuna görə) Quranıdakı "Ənnəcm" (ulduz) surasına, sinəsini isə " (dağa and olsun) surasına oxşadaraq yazır:

yu tuba, üzü cənnət, adə kəltürçün qaş,
ləri vənəcm, onun sinəsi vətür idi".

ni-kübra və suğra – "Böyük və kiçik ələm".

İnsan fəlsəfəsində kainat bütövlükdə böyük ələm, insan isə kiçik ələm adlandırılır. İni-zat və sifət – "Şəxsiyyət və xassələr ələmi" (Zat – şəxə, şəxsiyyət deməkdir. İni-zat sözünün comidir).

İmi bu ifadəni aşağıdakı beytdə belə yazır:

ni-zatü sifətom, mənbəi-mövritü həyat,

İni-hisari-kün-fəkanəm, həm anın möhsuriyəm.

İni-şəxsiyyət və sifətlər ələmi mənəm, dirlik və ölüm mənbəyi, bütün kainatın ələmi də bu qala içində hasarlanan mənəm.

nül-qeyb – "Qeybi bilən, gələcəkdən xəbər verən" (Allah nəzərdə tutulur).

əntü billazi xələqəl-leylə vən-nəharə – "Gecə və gündüzü yaradana inandım".

ənnə və səddəqna – "İnanıq".

İmi bu ifadəni Quranın bir çox surələrində, o cümlədən 28-ci surənin 56-cı ayə-də 29-cu surənin 42-ci ayəsində vardır. Quranın şərhçilərinə görə, Allaha və Quran-amlarına inanmaq, onu təsdiq etmək mənasında işlədilmişdir. Lakin Nəsimi in-

san gözalliyini yüksəklərə qaldıraraq onu ilahi mərtəbəyə çıxarıb deyir: "Ey insan, s gözəlliyin misilsizdir. Sənə "aməruə və səddəqna" demək daha yaxşı olar".

Anastunaranə – "Odu götdüm".

İfadə Quranın 27-ci surənin 6-cı ayasında ətraflı verilmiş və başqa surələrdə də zən bu əfsanəyə işarə edilir. Nasimi bu ifadəni öz şeirlərində işlədərək dini-əfsanəvi rəvayəti xatırladır.

Yehudilərin peyğəmbəri Musa gəncliyində Misir hökmdarı Fironun sarayında şamış, bir nəfər qibtəni öldürdüyü üçün cəzalanmaq qorxusundan Şam ölkəsinə qağa məcbur olmuşdur. Orada Süeyb adlı varlı bir qoca kişiye (Quranın yazdığına qənaətə görə) qatılmaq istəyir. Ona bu peyğəmbər imiş on il çoban olur. Çoxlu sərvət toplayır və Süeybin qızına evlənir. Sənərlər qayıtmasının yaşadığı Mədyən şəhərindən başqa yərə yola düşürlər. Gec bir vaxt Musanın arvadını doğum sancısı tutur. Odları olmadıq üçün qaralıqda qalırlar. Bu zaman Musa uzaqdan bir işıq gəldiyini görür:

– Mən od gördüm, indico siza ya od, ya da bir xəbər gətirərəm, – deyir.

Musa odun yanına çatdıqda görür ki, bir ağacdan nur parlayır. O, qorxusundan yitib qaçmaq istədikdə ağacdan səs gəlir ki, "Ya Musa, qorxma. Mən Allaham".

Ayəti-Yühylil İzama – "Sümükləri dirildir" əyisi.

İfadəni Nasimi Quranın 34-cü surəsi 76-cı ayadən iqtibas etmişdir. Quranda ay məzmunu belədir:

"Öz yaranmalarını unudan biza misal götürüb deyir ki, "bu çürümüş sümüklərdə kim dirildəcəkdir?" De ki, onları birinci dəfə yoxdan icad edən, yenə də dirildir hər cür yaratmağı bacarı".

Bu ayədə dən baxımından çox mürəkkəb və mühüm bir məsələyə toxunulmuşdur. Məşhur orta əsr filoloqu Mahmud ibn Əmər Zəməxşəri və başqa şərhçilərin və məlumatla görə, İslam dininin meydana gəlməsinin ilk dövrlərində Ubayy ibn Əbu Cəh, Asi ibn Va'il və başqaları çürümüş bir sümüüyü əllərinə götürüb Məhəndin yanına gələrək deyirlər: "Ey Məhəmməd, deyirənsən ki, qiyamət günü olacaq və cəllülər yenidən diriləcəkdir. Çürüyüb, torpaq olmuş bu sümüüyü yenidən kim dirilə bilər?" Məhəmməd onlara cavab olaraq deyir: "Onları yox yerdən icad edən yəndə diri O, hər cür şeyi yaratmağa qabilirdir".

Beyna ma' və tin – "Pəlçiq ilə su arasında".

Bu ifadəni Nasimi dini hədisdən iqtibas etmişdir. Dini rəvayətə görə, Məhəndeməmişdir:

– Adam peyğəmbər pəlçiq ilə su arasında olarkən (yəni hələ yaranmadan əvvəl) peyğəmbər idim.

Beyti-mə'mur – "Tikilmiş, abadlaşdırılmış ev".

Bu ifadəni Nasimi Quranın 52-ci surəsinin birinci sətirindən iqtibas etmişdir. Bəndənin dini mənası Kəbə evi deməkdir. Dini qəruna görə, Kəbə əmin-amanlıq evidir və daxil olan adamı döymək, öldürmək qadağandır. Ona görə də oraya "Darusə əmin-amanlıq evi" də deyilir.

Beytul-haram – "Qorxu, qadağan olunmuş ev (Kəbə)".

Dini mərasimə görə, orada dünyəvi işlərlə məşğul olmaq qadağandır.

Bəqa, darülxülud – "Əbədiyyət evi" (o biri dünya).

İ rəvayətlərdə o dünyaya "darülbəqa", "darülxülud" deyildiyi kimi, bu dünyaya rülfəna" (heçlik, fəna evi), "darülgürür", (lovğalıq evi) deyilir.

həmm əzəllü – "Bəlkə, onlar daha da azğındırlar".

ayna foqəkun səb'ən şidədan və cə'olnaha siraən – "Sizin üzərinizdə yeddi möhəy yaradaraq onları parlaq çırağ elədik".

İfadə Quranın 78-ci surəsinin 10-11-ci ayələrindən götürülmüşdür. Orada yerin, dağların, gecə-gündüzün və sairənin yaranmasından danışılır və yuxarıda göstərilən "yeddi möhkəm şey" də, ruhanilərin fikrinə, yeddi planeta (Günəş, Ay, Mars, Venetum, Merkuri, Yupiter) işarədir ki, onlar dünyanı parlaq çırağ kimi işıqlandırır. İN Nasiminin fikrinə, yuxarıdakı ayədə göstərilən (yeddi möhkəm şey) insan əki yeddi xəttə: qaşlar, kirkpəklər və saç işarədir. Hürufilər insanın ana bətnindən yəni bu yeddi cərgə xəttə böyük əhəmiyyət verir və onu müqəddəs hesab edirlər.

at, qədr və əsrə – Bu isimlərin hər biri İslam dinində bir əziz gəconin adıdır. Guya yəni bu yeddi cərgə xəttə böyük əhəmiyyət verir və onu müqəddəs hesab edirlər. **at, qədr və əsrə** – Bu isimlərin hər biri İslam dinində bir əziz gəconin adıdır. Guya yəni bu yeddi cərgə xəttə böyük əhəmiyyət verir və onu müqəddəs hesab edirlər. **Əsrə gəcəsi** isə guya Məhəmmədin göylərə səyahət gəcəsidir. Maraqlı burasıdır gəcələrdən hansı birinin hansı aya və ya hansı günə düşməsi göstərilir.

əlnə – "Təyin etdik, qərar verdik".

İfadəni Nasimi Quranın 21-ci surəsinin 32-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada

«cə'əlnə küllə şey'in minal ma'i həyyən» – Hər şeyi sudan dirildik. Nasimi həəndin də insana, insan gözəlliyinə dalalat etdiyini irəli sürüb deyir:

əlnə sabit oldu kim, dodağın vəsfini söylər.

İ oldu küllü-şey'in həyyə dodağın eyri-abundan.

«İ şey insan, aydın olmuşdu ki, Qurandakı "cə'əlnə küllə şey'in minal ma'i həyyən» sənənin dodağının mədhini söyləyirmiş, çünki bütün əşya sənənin dodağının sənəndirilməlidir".

fal qələm – "Qələm qurudu, söz bitdi, qurtardı".

İlə ərəb atalar sözlərindən alınmışdır. Bir məsələ haqqında qəti qərara gəldikdən xü ifadəni işlədirlər.

xan – "Duman, tüstü" deməkdir.

İ rəvayət 44-cü surəsinin "duman"dan bəhs olunduğuna görə, həmin surə bu ad ilə c. Orada yazılır:

Müntəzir ol (gözlə, səbir elə), bir gün olacağıdır ki, göydə duman olacaq və bu xü xalqı bürüyəcək, bu ağır bir əzab-əziyyətdir". Ruhənilərin fikrinə, Qurandakı qiyamət gününə işarədir. Lakin Nasimi qaralığına görə, düxan (duman) sözlənə saçına işarə olduğunu iddia edir

şiru – "Səvinin, şadlanın".

şiru, dəlbər götürmüşdür niqəb,

İ nəcatum mən şəfətil inxirəb,

İ beytdə Nasimi Allahın məddi cəsimlərdə xəbər verməklə insanları fəlsəfi düşüncəyə görə bir-birinə zidd olmaqdan çəkinməyə, vahid ideya, panteist fəlsəfəni ətrafırlaşdırmaq dost olmağa çağırır.

li-yəmin – "Sağ cərgəyə düzülənlər".

Bu ifadəni Nasimi Quranın 56-cı surə 90-cı ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada dey "Sağ cərgə əhlindən olarsa, behişt əhlindən sənə salam". Dini əfsanələrə görə, guya qiyamat günü möminləri sağ cərgəyə düzüb behiştə, nahkarları isə sol cərgəyə düzərək cəhənnəmə göndərəcəklər.

Əhsəni-təqvim – "Gözləşməyə"

Nəsimi bu ifadəni Quranın 95-ci surəsinin 2-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Or yazılır:

"Doğrudan da, biz insanı gözəl şəkili yaratdıq".

Nəsimi bəzən "əhsəni-təqvim", bəzən də "əhsəni-surət" (gözəl şəkili) deyərək çaq insanı nəzərdə tutmuş və onun qarşısında diz çöküb, səcdə qılmağı tövsiyə etmişdir. İlahi barabər, insanlara xör baxar, onu iradəsiz bir alət hesab edən fəqihləri, vəziləri, əzəzləri, şeytan adlandırmışdır.

Əhsəni-təqvimə çün qılmadı şeytan sücüd,

Uyma anə, səcdə qıl, lə'n et anı, nəyə at!

Bu beytdə Nəsimi Quranın 2-ci surəsinin 34-cü ayəsindəki bir əfsanəyə işarə etmişdir. Bütün mələklər Allahın əmri ilə Adəmə səcdə edir, ancaq İblis (şeytan) adlı mələk: "Mən dəyəndən boyun qaçırtdığı üçün onu Allah lənətləyir.

Əqbil, la təxəf – "Qorxma, qabağa gəl".

Ifadəni Nəsimi Quranın 28-ci surəsinin 35-ci ayəsindən iqtibas etmişdir.

Orada yazılır: Allah Musaya dedi: "Əsani yəre at!" Musa əsani yəre atdıqda gördü ki, o, canlılar kimi hərəkətə gəldi, Musa qorxusundan geri çəkildi, bu zaman Allah d "Ey Musa, irəli gəl, qorxma, sən əmin-amanada olanlardansan". Burada Musa əfsanə haqqında danışır. Həmin əfsanəyə və Quranın yazdığına görə, Allah "Tur" dağı Musanı doqquz müctəbə ilə silahlandırır, Misir hökmdarı Firəna qarşı mübarizəyə gətirmişdir ki, o müctəbələrədən biri də bu imiş ki, onun alındakı ağac (asa) istədiyi əşyaları əldə edə bilər. Musa ilk dəfə əsani yəre atdıqda çevrilməsini gördükdə qorxub qı guya Allah ona deyir ki, ya Musa, qorxma irəli gedib əsani yəre at, sən əminləndənsə Ələ xulqın özimin – "Yüksək oxlaqə malik olmaq".

Ifadəni Nəsimi Quranın 68-ci surəsinin 4-cü ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: "Doğrudan da, sən yüksək oxlaqə malikənsən". Quranın şərhçilərinin fikrinə, bu ancaq Məhəmməd haqqında deyilmişdir və onun oxlaqə təriflərini.

Nəsiminin fikrinə, Qurandakı bu ayədə bütün insanların gözəlliyi, onun nəcləri susuyubları təriflənilir.

Əl bərdü adüvvüd-din – "Şaxta dinin düşmənidir".

Bu ifadəni Nəsimi ərəb xalq məsələlərindən götürmüşdür. Şair dostdan ayrılıqda çirdiyi gümrləri, qışın şaxtaları, gülsüz, çiçəksiz, tutqun havasına və dost görüşünü bir gün güllü-çiçəkli, səf və səfəli havasına bənzədirək deyir:

Əğərçi firqətin qışdır ki, əl-bərdü adüvvüd-din,

Haqqə minnət ki, vəslindən gül açıldı, bahar oldu.

Ələstu birrəbbikum? Qəlu bələ – "Mən sizi Yaradan deyiləmmi? Bəli, – dedilər Nəsimi həmin ifadəni Quranın 7-ci surə 17-ci ayəsindən iqtibas etmişdir.

ada da dini-əfsanəvi bir hadisəyə işarə olunur. Quranda bu əfsanəyə görə, guya insanların maddi bədənləri olmadan ruhları mövcud imiş və bu ruhları Allah bir playaraq demişdir: "Sizin Tanrınız mən deyiləmmi?" Həmin əfsanəyə görə, oraların ruhu bu suala "bəli" deyərək müsbət cavab vermişdilər. Ona görə də həmin işarə birinci məclis – bəzmi-əzəl deyilir və guya bu məclisdə "bəli" deyərək ariflərə əhəbbət bədəsi içirilmişdir. Onlar maddi ələmə gəldikdə də həmin bədənin tələsində bütün varlıqları ilahi eşq ilə doludur.

Yəni cəm'ühü, latühhərik – "Onu toplamaq bizim öhdəmizdədir, sən yerindən oınma". İfadəni Nəsimi Quranın 75-ci surəsinin 14-cü ayəsindən iqtibas etmişdir deyilir:

İrəni oxumağa tələsərək dilini tərptəmə! Doğrudan da, onu toplamaq və oxuz öhdəmizdədir. Biz Quranı oxuduq, sən də onu oxumaq üçün bizi izlə! Sonra izah etmək bizim öhdəmizdədir". Quranın şərhçiləri yazır ki, guya ayalar göy-əhəmmədə Cəbrail adlı mələk vasitəsilə gətirilən zaman hələ Cəbrail ayaları ona qurtarmamış Məhəmməd yadından çıxmasın deyərək ayaları tez-tez oxumağa mış. Ona görə də Məhəmmədə tapşırırlar ki, tələsmə, onları sən zehnidə topoxutmaq və izah etmək bizim öhdəmizdədir".

İn Nəsimi bu ifadəyə tamamilə başqa mənə verir. O deyir: Quranın bütün bizim özümüzdə, insanın özündə toplanıb və şərh olunmuşdur, başqa yərə günəşi izah etməyə ehtiyac yoxdur.

İmal-əsmaə – "Bütün adları öyrətmək".

İnə Nəsimi Quranın 2-ci surəsinin 31-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada deyilir: "ah bütün adları öyrətdikdən sonra, həmin adları mələklərə göstərmiş dedik ki, bu an mənə məlumat verin! Mələklər dedilər ki, ilahi, biz sənə öyrətdiyin şeylərə qəssamı bilmirik. Halbuki sən əlimsən. Sonra Allah Adəmə dedi ki, adları haqqın tələsən versin. Adımı isə düzgün məlumat verdikdə Allah mələklərə dedi: "Sizə mənə ki, mən yerin və göylərin sirrini bilərəm?"

İnə isə bir hürufla kimi həmin ayonun, ələcə də Qurandakı 20-ci ("Taha"), 24-cü ("Zuhr") və 44-cü ("Düxan") surəsinin insan üzündə yazılmış olduğunu aşığıdakı beyt-sürüb deyir:

Ətindən zahir oldu mə'nəyi zati-şəod,

İmal-əsmaə – "Bütün adları öyrətmək".

m-nəğrah – "Biz genişləndirmədikmi?"

İnə Quranın 94-cü surəsinin adıdır.

İnə – "Kor".

İfadəni Nəsimi Quranın 17-ci surəsinin 66-cı ayəsindən iqtibas etmişdir.

İnə – "Ruhlar", ayat "əlamətlər", əfaq "üfüqlər".

İnə Nəsimi Quranın 41-ci surəsinin axırıncı ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada

İnə öz əlamətlərimizi dünyanın hər yerində və insanların özlərində göstərəcəyik, sən haqq (Allah) olmasın sübuta yetər".

Bu ayonin axırında yazılan ənnahül-həqq – “doğrudan da, o, haqqdır” ifadəsinin “hu” (o) – üçüncü şəxs əvəzliyidir. Hürufilər ilə ruhanilər arasındakı fikir ayrılıq buradan doğur. Ruhanilər həmin əvəzliyin Allaha aid olmasını iddia edərək deyirlər o yəni Allah haqqdır və göstərdiyi əlamət isə kainatın və insanların nizam üzrə yazı masdır. Nasimi isə deyir: Quran Allah kəlamıdır və bu cümlənin Allah özü söyləyirdisə, məntiqi qayda-qanuna görə “o, haqqdır” deyil, yəni insan Allahdır deyilmişdi. Ənharü xəmrin ləzzətən, lış-şaribin. İfadə Quranın 47-ci surəsinin 16-cı ayosın iqtibas olunmuşdur. Orada deyilir:

“Möminlərə vəd olunan behiştə heç vaxt bulanmayan su, heç vaxt tamamı de mayon süd və içənlərə ləzzət verən şarab axları vardır”. Nasimi, şarab axlarının; gözəlin dodaqlarından ibarət olduğu fikrini irəli sürərək ruhanilərin vədələrinin bu düğünü, nə behiştə, nə göylərdə təbii insan gözəli kimi bir gözəlin ola biləcəyinə qar edərək yazır:

Ey ləbin ənharü xəmrin ləzzətən lış-şaribin,
Cənnət içrə yoxdur üzün kimi fərxəndə hur.

Yəni, ey insan, Quranda vəd olunan ləzzətli şarab axları sənin dodağındır. Cən də və göydə sən gözəllikdə huri yoxdur.

Ərrəhmanu əlal arş istəva – “Allah taxtın üzərində yerləşmişdir”.

Nəsimi Quranın 20-ci surəsinin 3-cü ayosından istifadə edir.

Ərfi ərif – “Əraf atı, qoxusu”, “Macməül-bəhrəyn” in müəllifi Fəxrəddinin yazdığına görə, “Əraf” sözünün bir mənası dini əqidələrə görə behiştə cəhənnam aras: bir yer adıdır. İkinci mənası isə ən yaxşı, xeyirli adamlara deyilir.

Nəsimi də “Əraf” sözünün ikinci mənasını nəzərə alaraq adını yalandan sufi yanlara müraciət edib deyir:

Əhli-ürfanın yeri mə'nədə çün Əraf imiş,

Çün sən ariflərdən oldun ərfi-ərafın qandı?

– Yəni ürəfin əhli olanların mövqeləri, gördüyü işlər xeyirxahlıqdır. Əgər, do dan, arif insan, bəs nəyə görə sənədən xeyirxahlıq qoxusu gəlmir?

Əsrari ma ovha – “Vahy, ilham olunan sirlər”.

Saçındır leylətül-əsra, qaşun əsrari-ma ovha,

Qanı haqdan irişmiş can bu ma ovhavü ovhaya?

Nəsimi insan gözəlliyini yüksək qiymətləndirərək deyir: – Ey insan, Quranda x verilən (leylətül-əsra) mərac gecəsi sənin saçın və həmin gecə Məhəmmədə ilham nə sirlər isə sənin qaşlarındır.

Əshabi-kəhf – “Mağara yoldaşları, mağarada olanlar”.

Nəsimi bu ifadəni Quranın 18-ci surəsində göstərilən dini-əfsanəvi bir əhvala iqtibas etmişdir. Quranda yazıldığına görə, guya çox qədim zamanlarda yaşayan mikar bir padşahan ölümdən qaçan bir neçə adam bir mağarada gizlənir və orada y larmış. Bu zaman mağara uçur, qapısı bağlanır və orada yatan adamlar heç kəs mü. Onlar isə özlərinin xəbəri olmadan bir neçə yüz il oradaca yuxuya gedib, s oyanırlar. Mağaranın da qapısı qeybətə yeno açılır və onlar mağaradan çıxıb öz hi larını davam etdirirlər. Quranın yazdığına görə, onları kim və neçə nəfərdən ol immaları: və neçə yüz il yuxuda qalmaları, eləcə də bu uzun müddət ərzində qar

ıda nəyə görə çürüməmələri hələ də siri olaraq qalmaqdadır və bu sirri Allah- şqa bilən yoxdur.

İmi həmin əfsanəni xatırladaraq deyir:

İabi-kəhfın sirrini görmüş lıqayı-Tura sor,

çün ki, vətür əhlinin kəhfından Qitərimiz.

İi mağara yoldaşlarının sirrini məndən soruşun, çünki vücudumuz vətür əhli- flərin) himayəsindədir.

mulqiyyəti əmrə əlfar – “Əmiri, hökmü çatdırırlar”.

ari sözü isə əlfarıqatı fəqan “bir-birindən ayrıran” ifadəsinin ixtisar formasıdır.

İzəyn – Qaş mənasında olan “hacib” sözünün ikilik formasıdır, “iki qaş” dir.

tut və Marut – Harut və Marut dini əfsanələrdə iki mələyin adıdır. Əfsanəyə

qaya göydəki mələklər insanları yer üzündə etdikləri cinayətləri görə Allah r ki, insanlar on pis məxluqdur. Onlara verilmiş bu qədar nemətlər qarşısında

şəkkür əvəzinə pis əməllərə ol atırlar. Allah onlara deyir: “Əgər insanlarda olan siz mələklərdə olsaydı, siz daha böyük cinayətlərə ol atardınız”. Mələklər Alla- sölzərinə etiraz etdikdə Allah onları sınamaq məqsədilə ən etibarlı sayılan iki

(Harut və Marut) insan surətinə salaraq Babil ölkəsinə göndərir. Bu mələklər hakim sifeti ilə xalqın şikayətlərini baxarmışlar. Bir gün Zöhrə adlı bir qadın öz n şikayət etmək məqsədilə bu mələklərin yanına gəlir. Onlar bu gözəl qadına

lə ona eşq elan edirlər. Qadın isə onları aldatmaq məqsədilə deyir ki, “işə mənim u kassanız, mən də sizin ediyinizi edərəm”. Mələklər Zöhrənin xeyrinə qərar

. Sonra Zöhrə bunlardan İsmi-əzəmi ona öyrətmələrini və çıxır içmələrini tökil fəlakət çıxarı içib məst olur. Zöhrə isə İsmi-əzəmi oxuyub göyə qalxır. İndi də

İlduz olaraq göydə həmin ad ilə yaşayır. Harut və Marut isə Allahın acığına gə- yildə bir quyuda ayaqlarından asılı halda qiyamətə kimi qalmalı olurlar.

İmi yuxarıdakı beytdə həmin əfsanəyə işarə edərək deyir: “Ey insan, mələklər gözəlliyin qarşısında məftun olub Babil quyusundan asıldılar”.

zihni cənnat ədnin fədxuluha xalidın – “Bu əbədiyyət behiştidir. Həmişəlik ola- yaya daxil olun”.

yanəğün surəyi vəşşəms üzün ayatı,

zihni cənnat ədnin fədxuluha xalidın.

İmi behiştin bu ələmdə təbii gözəlliklərindən ibarət olduğunu düşünür və daki beytdə deyir:

İnsan, din xadimlərinin vəd etdiyi və Quranda yazılan əbədi cənnət sənin üzün- rətdir. Beytün birinci misrasında vəş-şəms “and olsun günəşə” ifadəsi Quranda

ms” surəsinin başlanmışdır. Nasimi Quranda müqəddəs sayılaraq and içilən n insan yanğından ibarət olduğunu deyir.

bilül-vərid – “Boyunun damarı”.

İfadəni Nəsimi Quranın 50-ci surəsinin 16-cı ayosundan iqtibas etmişdir. Orada deyir: “İnsanı biz yaratmışıq və onun nə haqda tərəddüd və şübhə etdiyini də çünki ona öz boynun damarlarından da yaxın”.

Həmər (in) Ənkərə Əsvatfi) – “Uzunqulağın zəhlətökən səsi”.

Nəsimi bu ifadəni Quranın 31-ci surə 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada I marın öz oğluna nəsihətlərindən bəhs olunur. O deyir: “Ey oğul, yol gedərkən nə tələs, nə də həddindən artıq yavaş yer. Danışanda ucadan danışma. Eşşəyin səsi üçün səslərdən pis və xoşagəlməzdir”. Nəsimi də zahidlərin riyakar ibadətlerini loyörək sadə adamları onların fərqlərlərinə aldanmamağa çağırır və deyir:

Taati, zikri, namazı məkrü fəndir zahidin,

Arif ol, aldanma billah zahidin imamatına.

Nəfəxi-surun sodesi tutdu əfaqi eşit.

Ey olan aşiq həmirin ənkərə əsvatına.

Hurval hayyu (I) ləzi la yamutu – “O elə bir diri vücuddur ki, ona ölüm yoxdu ölməzdir”.

Xal’əti əbdış-şəkuri – “Şükür edən adamın mükafatı”.

Bu ifadə dini hədəslərdə əfsanəvi Əyyub peyğəmbər haqqında yazılmış. Nəsimi oradan iqtibas etmişdir. Əfsanələrə görə, guya Əyyub adı bir şəxs çox varlı adam və Allah çox sevmiş. Mələkələr onun paxilığını çəkərək Allaha deyir: “Əyyuba siz var-dövlət verdiyinizə görə səni çox sevir”. Allah Əyyubu imtahan etmək və ləkələrə nümunə göstərmək məqsədilə onun əmlakını, sonra övladını, daha sonra lamlığını da əlindən alır. Buna baxmayaraq Əyyub Allaha məhəbbətini daha da ay və ona görə də Allah onu Əbdi-Şəkür “şükür edən bəndə” adı ilə mükafatlandırır.

Əyyub adı indiyə qədər Şərqi ədəbiyyatında dözümlülük, vafadarlıq simvolu ifadələnməkdədir.

İnna əzabəş-şədid – “Doğrudan da, ən şiddətli əzab”.

İnna fətəhna – “Biz sənə qələbə qazandırdıq”.

İfədə Quranın 48-ci surəsinin 1-ci ayəsindən götürülmüşdür.

Qurandan şərhçilər belə yazırlar ki, Məkkə şəhərinin alınması xəbəri bu ayə və silə qabaqcadan Məhəmmədə verilir.

Lakin Nəsiminin fikrinə, bu ifadə 10 hərfdir. 4 nöqtə də ona əlavə etdikdir olur. Eləcə də üz mənasında olan ərəbcə “vəch” sözünün tərkibində olan hərflərir cədi-kəbir hesabı ilə miqdarı (v)6+(c)3+(h)5=14 olduğunu nəzərə alaraq, həmin ay insanın özünə işarə olduğunu irəli sürür.

İnna hədəynahüs-səbilə – “Biz ona yolu göstərdik”.

Bu ifadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 34-cü ayəsindən iqtibas edib. Orada zikir:

“Biz nankorlara da, minnətdarlara da yolu göstərdik”.

İnna iləyha rəciun – “Həqiqətən, biz onun tərəfinə qayıdacağıq”.

Bu ifadəni Nəsimi Quranın ikinci surəsinin 161-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. O yazır:

Səbirli adamlara müştuluq ver, onlara bir fəlakət üz verdikdə deyirlər: “Biz Al rıq və onun tərəfinə qayıdacağıq”. Ona görə də müsəlmanlar bir nəfərin ölüm xəb eşitdikdə, adətən, bu ifadəni söylərlər.

in panteistlər həmin ayəyə istinad edərkən deyirlər ki, bütün insanlar mütləq i bir hissəsidir. Onun ilə uzun müddət bir olmuş, sonra müəyyən məqsədlərə üvəqqəti olaraq ayrılmış, öldükəndə sonra yenə qayıdaraq mütləq vəziyyətə qovur.

İhu şey’ün əcibün – “O, doğrudan da, maraqlıdır”.

İl-həsənət – “Doğrudan da, xeyir işlər”.

İma – “Doğrudan da, həqiqətən”.

İqqəl-qəməru – “Ay parçalandı”.

fədə Quranın 54-cü surəsinin lap başlanğıcında yazılıb:

İlyamat yaxınlaşdı və ay iki yərə parçalandı”.

İ xətti – “Ekvator (göy sferasını iki bərabər hissəyə bölən xəyalı dairə)”.

İn hürufilər, o cümlədən də Nəsimi insan bədəninin boğazından aşağısını yer və boğazdan yuxarını göy ələmi hesab edirdilər. İstiva xətti (ekvator) isə insanın döən başlayaraq dodaqları, burun deşiklərini, iki göz və iki qaşın arasından o onları iki yərə ayıran xəttə deyilir.

İkə nə’budu, min cəmalikə nəstə iynu – “Ancaq sənə porəstəş edirik, sənin /inə sığınırıq, kömək istəyirik”.

İni Nəsimi Quranın 1-ci surəsinin 4-cü ayəsindən iqtibas etmişdir.

İnin məcruri – Yiyolük hal şəkilçisi ilə hallanan isim.

İbun münzəlun – “Göydən endirilən kitab, Quran”.

İli-bəsirət – “Görücülük” sürməsi.

İrə-üzim – “Böyük dinsizlik”.

R və şirik – Hər iki söz “kafir” mənasındadır.

Li şey’in halikün la reybə illə vəchühü – “Onun vəchindən başqa hər şey, şü-ki, ölüb gedəndir”.

İ-fəkəna – “Ol, oldu”.

İmi:

İ-əzəldən tə əbad baqi mənəm,

İ-fəkanın xəlqi xəllaqi mənəm.

İdə özünü həm “Kün-fəkan” ifadəsini yaradan, həm də o ifadə vasitəsilə yaradıb edərkən deyir: “Çün əzəli və əbadi olaraq mən varam, ona görə də mən həm a yaradıcısı, həm də yaranmışıyam”.

İmi bu ifadəni dünya mənasında da işlətməmişdir.

İeron yarın vüsəlin kün-fəkanın varına,

ki, bey’ində necə külli-xəsəratdır bu gün.

İeytdəki “kün-fəkan” ifadəsi dünya və “bey’in” sözü isə əlver, ticarət mənasını

İtü kənzə – “Mən bir xəzinə idim”.

fədəni Nəsimi Hədisi-Qüdsidəki cümlədən iqtibas etmişdir. Orada yazılıb: n bir gizli xəzinə idim. Özümün tanınmadığını istədim və xəlqi ona görə yarat- mən tanınam”. İslam ilahiyatçıları ancaq Allahın gizli xəzinə olduğunu iddia

edir. Nəsimi isə bütün insan ruhunun dünya yaranmazdan əvvəl "gizli xəzinə" ol-
fikrindədir.

Küntü qədیمان – "Mən əzəli idim, qədim idim".

Qabü qövseyni – "İki qövs (kaman) məsafəsi".

Nəsimi yazır:

Qabü qövseynin rümuzun sanma kim, fəhm eyləyə,

Kim ki zahir görmədi şol mahi-badın qaşını.

Bu ifadəni Nəsimi Quranın "Ənnəc" (ılduz) surosinin 9-cu ayosından iqtib-
mişdir. Orada Məhəmmədin göylərə səyahəti barədə danışılır və deyilir ki, Məl-
məd ilə Allahın arasında iki qövs uzunluğundan da az məsafə var idi.

Lakin Nəsimi Quranın şərhçilərinin əksinə olaraq həmin ifadənin insan qaş-
(qövsə – yəni oxşadığına görə) işarə olduğunu düşünür, çünki insan qaşları həm
oxşayır, həm də bir-birindən azacıq aralıdır. Beləliklə, yuxarıdakı beytdə Nəsimi c
"O, on dörd gecəlik ayın qaşını görməyən adam "qabü qövseyin" ifadəsinin sirrini
nəzərdə tuturdu. "Qabü qövseyin" ifadəsini Nəsimi öz şeirlərində tez-tez işlədir
Qadirin məqduri – Qüdrəti (Allahın) qabaqcıdan hazırladığı (nə isə). Nəsim
zır:

Həm anasir, həm təbaye, həm mürrəkəb, həm basit,

Cümlənin əslivü fər'i, qadirin məqduruyam.

Yəni həm 4 ünsür, həm bu ünsürlərdə olan xassələr, həm sadə, həm də müra-
şeylər mənanəm. Mən bütün mövcudatın kökü (mənsəyi) və budaqlarıyam, özüm d
lahın əvvəlcədən hazırladığı varlığam.

Qaf vəl-Qur'ani – "And olsun Qaf və Qurana".

Bu ifadə Quranın "Qaf" surasının başlanğıcında yazılmışdır.

Qaf vəl Quran yanağından bilindi kim bu gün,

Yeddi xətt sərb'ülməsanı oldu üzündən nişan.

Quranın şərhçiləri "Qaf" dağına işarə olduğunu iddia edərək deyirlər ki, gu-
dağ bütün yer kürəsini əhatə etmişdir və özü də tamamilə qiymətli daşlardan ii-
dir.

Lakin Nəsimi insana kitabən deyir:

"Bu gün Qurandakı "Qaf" surəsi yanağından bəlli oldu. Habelə üzündəki 7 >
ayodan ibarət olan "Fatiha" surəsi sənin üzündən nişandır".

Qəlu ıxsə'u fiha – "İtilin, çıxın gedin".

Onlar ki, nar əshabıdır çıxmaz təmudən tə əbəd;

Qəlu ıxsə'u fiha cavab anlar nətəkim yalnız.

Bu ifadəni Nəsimi Quranın "Mü'minun" surasındakı 108-ci ayədən iqtibas etn
və beytin izahı belədir:

– Qd əhli olan adamlar (vəhdəti-vücdə inanmayanlar, Allahı kainatdan ay
varlıq hesab edənlər nəzərdə tutulur) əbəd olaraq cəhənnəmdən çıxma bilməzlər, <
üçün "itilin gedin" deyə cavab verəcəkdir.

Qəlu-bəla – "Bəli, dedilər".

iridrak – ağı, şüuru çatışmayan, kütbeyin adama deyilir.

irafitü tarfi ləm yətmis – "Həmişə gözələrin aşağı dikən və saraylarda yaşayan
qızlar".

"Rəhman" surosindəki 58 və 72-ci ayələrdən iqtibas edilmişdir. Quranın şərh-
lədi edilir ki, guya behiştə elə gözəl qızlar vardır ki, onları ancaq möminlər
ıxlamaşlar, qiymətə də gələcək ərlərini gözləyirlər.

İmi Qurandakı bu ifadələrin maddi aləmdəki insan gözəlliyinə işarə olduğunu
r.

kəfa billah – "De ki, Allah kifayət edər" deməkdir.

əni Nəsimi Quranın 29-cu surəsinin 52-ci ayosundan iqtibas etmişdir. Orada ya-

ki, sizinlə mənim aramda Allahın şahid olması bəs edər, Allah göyləri və yer-
i bilir. Allahı inkar edənlər və boş şeylərə inananlar ziyana düşünlərdir".

İminin fikrinə, bu ayədəki "şəhid" sözü şahid mənasında deyil, müşahidə olu-
z ilə görünən mənasındadır. Boş şeylərə inanmaq və nəticədə isə zərərlə düşən
: və zahidlər özləridir. Ona görə də Nəsimi deyir:

İtin əsarını zahid nə bilsin, ya feqiş,

Kəfa billaha məhrəm qanda hər heyvan olur?

nsan, sənin üzünün sirlərini zahid ilə feqiş nə bilsin? Çünki bu əsarı bilmək,
hrəm olmaq hər heyvanın işi deyildir.

hüvəllahu əhad – "De ki, Allah biridir".

amalı qul hüvəllahu əhad

İtin naqşidir Allahüs-səməd.

ıcu zülfün əzəl, biri əbəd,

nünə şeytan imiş mən la səcəd.

Übaidə (qul hüvəllahu əhad və Allahüs-səməd) "de ki, Allah yeganə və biehti-
ifadəsi Quranın 112-ci surəsinin başlanğıcında yazılmışdır. Quranın şərhçiləri-
incə, burada Allahın təbiətədən kənar yeganə bir varlıq olması göstərilir. Lakin

nin fikrinə, yeganə və biehtiyac adlanan mütləq varlıq – Allah insan camalında
tmışdır. Əfsanəyə görə, Allah bütün mələklərə ömr etmişdi ki, Adama, yəni
səcdə edərlər. İblis adı mələk insana səcdə etmədiyinə görə adı şeytan olaraq

ərgahından qovulmuşdur. Ona görə də Nəsimi yuxarıdakı rübəidə deyir:

insan, sənin camalın Qurandakı qul hüvəllahu əhad (de ki, o, yeganə Allahdır)

üzün isə Allahüs-səməd (Allah biehtiyacdır) ifadəsidir. Əbədiyyət və əzəliyyət
açının uclandır. Sənin gözəlliyin qarşısında baş əyməyən ancaq şeytan olmuş-

hüvər-rahman – "De ki, o, Allahdır".

fadəni Nəsimi Quranın 67-ci surəsinin 28-ci ayosundan iqtibas etmişdir. Orada

ki, o, məhrəbən Allahdır, biz ona inanır və arxalanuruq. Siz biləcəksiniz ki, yolu-
azmışdır".

İnsan üzünə ərəbcə vəch deyilir. Bu sözün tərkibində olan üç ərəb hərfinin əb hesabı ilə miqdarı (V=6)+(C=3)+(H=5)=14-dür.

«Qul hüvər-rahman» ifadəsinin də tərkibində ərəbcə 11 hərf və 3 nöqtə vardır: 11+3= cəmi edir 14.

«Vəch» sözündəki hərflərin miqdarı «qul hüvər-rahman» ifadəsi tərkibində c hərf və nöqtələr ilə bərabər olduğu üçün Nəsimi həmin ifadəni insanın üzünə qə edərək yazır:

Üzündür qul hüvər-rahman, saçındır əlləməl-Qur'an,

Əcəb, şol canların canı nə karun göhərindəndir.

«Əlləməl-Qur'an» ifadəsində də (ə.l.l.m.ə.l.ğ.q.u.r.ə.n.) on bir hərf və 3 nöqtə var ki, (11+3) onun cəmi 14 olur. «Zülf» sözü isə sayyarat hesabı ilə, yəni hərflərinin əd-kəbir hesabı ilə 12 olur. Ərəb hərfləri ilə yazılan «zülf» sözündə iki nöqtə vardır bu da 14 olur. Ona görə də yuxarıdakı beytdə Nəsimi insan saçını əlləməl-Quran ifadəsi ilə bərabər etmişdir.

Qul, tərəkəyə mütəvəvir leysə fihə min fütür – «De ki, uğurlu ol, ey rəssam, ol heç bir nöqsən yoxdur».

La, ila, illa – lailaha illa əllah – «Allahdan başqa mə'bud yoxdur».

Leysə kəmislihi – «Ona bənzər şey yoxdur».

Nəsimi bu ifadəni Quranın 42-ci surəsinin 9-cu ayəsindən iqtibas etmişdir.

Nəsiminin fikrinə, Quranda Allah haqqında söylənmiş bu aya gözəlin qaşları, a və çənəsi haqqında deyilmişdir.

Lövkhün məhfuzun – «Qorunub saxlanılan lövhə».

Dini əfsanələrə görə, guya göydə elə bir lövhə vardır ki, dünyarın əvvəlindən ax na kimi bütün baş verəcək hadisələr orada yazılmış və bu yazıları gözəgörülməz lahdan başqa bilən yoxdur. Lakin Nəsimi adı çəkilməmiş insandan ibarət olma na irəli sürür.

Lovləkə, ləmə xəlaqlul əflakə – «Sən olmasaydın, göyləri yaratmazdım».

Ma yəsturun – «Davət və qələmin yazdığı şeylər». Dini əfsanələrə görə, guya davət və qələm ilə Allah Qurur və ya dünyada baş verəcək bütün hadisələri yazır dir. Ona görə də həmin davət, qələm və onların yazdığıları müqəddəs hesab edilir Quranda onlara and içilmişdir. (And olsun nuna, qələmə və onların yazdıqlarına).

MİN əhlis-sürür – «Səvinc əhlindən» olmaq. Nəsimi deyir:

On səkid min ələmin ayinasidir surətin,

Kim ki ol mürətt buldu, oldu min əhlis-sürür.

Bütün kainatın insan vücudunda göründüyünə inanan hürüflər onun surətini g güyə bənzədirdilər və deyirdilər ki, bu haqiqəti ancaq onlar dərk edə bilmişlər.

Ona görə də Nəsimi yuxarıdakı beytdə deyir: «Ey insan, sənin surətin 18 min ə min güzgüdür. Hər bir cisim güzgüdə göründüyü kimi, səndə də görünür. Bu g günün bilənlər səvinc əhli oldular».

MİN həbibin indəhu elmül-kitabi – «Quran (elmünü) mənimsəmiş dostdan».

icubun nuruhu təhtəzzülami – «Onun işığı zülmət pərdəsi altında gizləndir». inin mürətu mürəmini – Məminlər möminin güzgüsüdür.

zzəh – Burada maddi cisimdən azad mənasındadır.

irin eyni ə'madır – «Mümkini inkar edənün gözü kordur».

ma, ətmim ləna nurəna yuqalu fılina – Behiştə deyilir: «İlahi, bizim nuru-milləğdir».

ü bu ifadəni Quranın 67-ci surəsinin 8-ci ayəsindən iqtibas etmişdir.

ənzilni – «İlahi, mənə endir (harasa)».

ərin – «İlahi, mənim gözümə görürün».

dəni Nəsimi Quranın 7-ci surəsinin 133-cü ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada

peyğəmbər dedi: «İlahi, özünü mənə göstər. Ta ki mən sənə bəxəm». Allah ki, mənə görə bilməzsən. Qarşıdakı dağa bax. Əgər dağ mənim görtüşümə irsə, sən də mənə görə bilərsən. Allah dağa təcəlli etdikdə dağ parça-parça fusa da taqət gətirməyib, huşunu itirmiş halda yuxıdı. Musa ayıldıqdan sonra b dedi: «İlahi, sən gözə görünməzsən, mən birinci möminlərdənəm».

anaya əsasən Nəsimi deyir:

ərininin cavabı ləntərani çün gəlir,

gör didarın arur, özgə didar istama.

İlahi, mənim gözümə görün!» deyən adamlara «mənə görə bilməzsən!» cava-Allah, mənə görün» deməyə ehtiyac da yoxdur. O sən özünsən, onu özündə a yerlərdə axtarma.

ü-rəbbi – Tanrımı gördüm. Dini əfsanələrə görə, Məhəmməd göylərə səfər et-fərardan qayıtdıqdan sonra demişdir ki, mən Allahu gözəl bir gənc oğlan sima-dım.

ü öz müəllimi Fəzlullah haqqında söylədiyi şeirində deyir:

Ham raayti-rəbbi dedi leylatül-me'racdə,

Sənsən, ol fisurətin-əhsən ki, verdi haqq lıqa.

ey Fəzl, Məhəmməd mərac gecəsi tanrını gözəl bir gənc surətində görməsinə Allahın təcəssümü etdiyi o gənc surət sən idin! başqa beytlərində şair göstərir ki, Allah təkcə Fəzlullahın deyil, bütün gənclə-ndə təcəlli etmişdir. Məs:

ıqçı görmək dilərsən biğələt

ir «fisurətin səbbin təqət.

Allah, şübhəsiz, görmək istəsən, o ancaq gənclərin simasında aydındır. ətün il ələmin seyyidi kövneyni – «Hər iki dünyarın carıyanı, mərvə və hər iki dünyarın ağası».

– Qədimlərdə kağız yerinə istifadə olunan dəri növü.

Rəqqi-mənşur – “Yazılı dəftər”.

İfadə Quranın 52-ci surəsinin 2-ci ayəsindədir. Dini əfsanələrə görə, guya dəri hazırlanmış dəftərə dünyanın əvvəlindən axırına qədər baş verəcək bütün hadisə yazılmışdır.

Rətbü-yabis – “Yaş və quru”. İfadə Quranın 6-cı surəsinin 69-cu ayəsindədir. (Çağırılır) yazılır:

Yaşdan quruya nə varsa, Quranda vardır.

Rümuzü minlədüin – “Lədünni” elminin sirləri.

“Minlədüin” və ya “lədünni” elmi, dini əfsanələrə görə, o elmərə deyilir ki, onu laldan başqa bilən olmamış və olmayacaqdır. Buna bəzən sirri-məknun da deyilir.

Səb’ül-məsani – “İki dəfə təkrar yeddi”.

Dini rəvayətlərdə “təkrar olan yeddi” dedikdə Quranın birinci surəsi nəzərdə tutulur. Çünki bu surə yeddi cümlədən (ayədən) ibarətdir. Guya bu surə birinci dəfə Məkkədə, ikinci dəfə isə Mədinə şəhərində Məhəmmədə nazil olmuşdur. Cümlələrin sayı görə yeddi (səb’) və iki dəfə nazil olduğuna görə də təkrar olan (məsani) deyilir. L. Nəsimi “səb’ül-məsani” – iki dəfə yeddi dedikdə, insanın ana bətnindən gətirdiyi di cərgə (kırpıqlar, qaşlar, saç) tükü və həmin tüklərin göyərmiş olduğu yeddi nəzərdə tutaraq insan üzünə Qurandakı “səb’ül-məsani” surəsi deyir.

Sə’di-əkber – Böyük səadət, xoşbəxtlik.

Səqəhüm rəbbihüm – “Tanrıdan onlara içirtmişdir”.

İfadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılırdır ki, tanrıları onlara pək (təmiz) şərab içirtmişdir.

Ey səqəhüm rəbbihüm xəmrindən ikrah eyləyən,

Təib ol qəfilət meyindən, sındır ol peymanəyi.

Yəni, ey Quranda həlal sayılan şərabdan (saf eşqdən) açığı gələn vəiz və tələb siz qəfilət bədəsi içmişsiniz, tövbə edərək o bədəni sındırın, ilahi eşqi, saf məhəbbət kar etməyin!

Səqərə xalidina fiha – “Əbadi olaraq cəhənnəmdə”.

Bu ifadəni Nəsimi Quranın 72-ci surəsinin 23-cü ayəsindən iqtibas etmişdir.

Səqfi mərfa’u’n əsası – “Yüksəldirilən tavanın bünövrəsi, (burada) göyün əsası”.

Səllu əla cəməlihi – “Onun cəməlinə salavat çevirin”.

Sibğətullahi və mən əhsənü – “Allahın boyası (rəngi), burada din mənasındakı kimin boyası yaxşıdır”.

Nəsimi bu ifadəni Quranın 2-ci surəsinin 37-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. O yazılır:

“Bu, Allah boyasıdır. Kimin boyası Allahınkindən yaxşı olacaqdır. Biz isə ona dəst edirik”.

Quranın şərhçiləri “boya” mənasında olan “sibğə” sözünü məcazi mənada işlətərək həmin sözün “din” mənasında olduğunu irəli sürərək ayəni belə şərh edirlər: “Bu ləhən dindir, onun dinindən yaxşıısı ola bilməz, biz ona ibadət edirik”.

Lakin Nəsiminin fikrinə, Qurandakı həmin ayə insanın üzünə və gözlərinə işarə Sədiyü’l-ə – “Ən yüksək sidra ağacı”.

Quranın 53-cü surəsinin 13-cü ayəsindən iqtibas olunmuşdur. Dini əfsanələrə görə bu ağac göydədir və çox böyük ağacdır. Ancaq Quranda bu ifadə “Sidrat-təha” kimi yazılmış, guya Məhəmməd meracə gedən zaman Allahı ikinci dəfə göcün yanında görmüşdür.

minin fikrinə, Quranda göstərilən sidra ağacı göylərdə deyil, insan üzündən r. O deyir:

di əlində xuda “inna-fətəhna” surəsinin,

vəl-Quran üzündür, sidreyi-’ə’la imiş”.

eytdəki “İnna-fətəhna”, “Qaf vəl-Quran” ifadələrinin hər biri Quranda bir surə

13-nə əlavə əsrə bəbədihə – “Öz bəndəsini gözədirən adam müqəddəsidir”.

Quranın 17-ci surəsinin başlanğıcından iqtibas olunmuşdur. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

minin bütün şərhçiləri bu ayəni Məhəmmədin meracına işarə olduğunu və həfəsədən xəbər verdiyini iddia edirlər. Nəsimi isə yuxarıdakı ayənin insan zül-ibərət olduğunu göstərir.

İfadəni Nəsimi Quranın 17-ci surəsinin başlanğıcından iqtibas olunmuşdur. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

İfadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

İfadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

İfadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

İfadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

İfadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

İfadəni Nəsimi Quranın 76-cı surəsinin 20-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: gəcənin ərzində öz bəndəsini Kəbədən Beytül-müqəddəsə kimi gözədirən adam fəsidir”.

Nəsimi bu beytində həmin Quran ayəsinin Fəzlullahın üzündə yazıldığını söyləyən xubların (peyğəmbərlərin) şahı (ən mükəmməli) adlandırdır.

Tis'ə ayat – “Doqquz möcüzə”.

Bu ifadəni Nəsimi Quranın 17-ci surasının 103-cü ayəsindən iqtibas etmişdir. O deyilir:

Həqiqətən, biz Musaya doqquz aşkar möcüzə verdik. Bəni-İsrail tayfasından isə Musa onların yanına gəldikdə Firon ona dedi ki, ey Musa, zənnimcə sənə sehr və cad mişlər. Quranın seçkilərinin yazdığına görə, Musaya verilən doqquz möcüzə bunlar

1. Musanın əlindəki əsa istədiyi zaman əjdahaya çevrilə bilmiş.

2. Yədi-beyza – “İşıqlı əl”. Musa əlini qoltuğu altına salıb çıxartdıqda göz qarınan nur saçmış.

3. Nil çayı. Bu çay da Musanın əmrinə müti imiş. Ax desə, axar, dayan desə, d narmış.

4. Külək. Guya Musanın əmiri ilə tufan qoparmış.

5. Uçan çayırtkalar. Guya bunlar da Musanın əmiri ilə o istədiyi yərə hücumla k oranın bitkisini məhv edərmiş.

6. Piyada çayırtkalar.

7. Aclıq. Guya Musa istədiyi vaxt istədiyi adamları aclığa düşür edə bilmiş.

8. Qurbəgələr.

9. Qan.

Nəsimi bir beytində deyir:

Tis'ə ayət, ataşlı Musavü lövhün sirrini,

İstər isən, gəl tovat et məscidi-aqşamı.

Nəsimi bu beytdə yuxarıdakı 9 möcüzə, Musanın odu və lövhün sirrini də çəkərək deyir: bunları bilmək istəyirsənsə, gəl bizim xanəgahımızı ziyarət et.

Turi-sina – “Sina dağı”, arəblər “Zübeyr dağı” da deyirlər.

Dini əfsanələrə görə, Musa peyğəmbər bu dağın üzərində Allah ilə danışmış, görə də dini ədəbiyyatda bu peyğəmbərin adına “Kəlim” və yaxud “Kəlimullah” d lir.

Nəsimi Qurandakı “Turi-Sina” ifadəsinin insan yanağından ibarət olduğunu a daki beytdə söyləyir:

Ey yanağın Turi-Sina, vey xəttin həyyi-qədim,

Ey təcəllidən çü buldu haqqə yol Musa kəlim.

Nəsimi bu beytində insan yanağının dini nöqtəyi-nəzərdən müqəddəs hesab e “Turi-Sina” olduğunu təorənüm etməklə bərabər, insan üzündəki çizgiləri də “yi-qədim” (qədim Allah) hesab edir.

Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, Nəsiminin şeirlərində “Tur” sözü iki şəkildə y mışdır.

Artıksız Tur yazıldıqda (Tur) dağ, artiki ilə (əttur) yazılanda isə Quranın surasına işarədir.

Üləikə – (“Onlar”).

ni Nəsimi Quranın 7-ci surasının 178-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada ya-

və cindən bir çoxlarını cəhənnəm üçün yaratdıq ki, onların köntülləri vardır, lənlə bir şey anlaya bilmirlər, gözələri vardırsa da, görmürlər. Qulaqları vardır, şidə bilmirlər. Onlar heyvan kimi bir şeydirlər. Bəlkə, heyvandan da azğündürsini riyakar və yalançı fəqiqləri də həmin azğunlardan hesab edərək deyir:

r mənə ki, nəqdini ver nisvəyə faqih,

rəndən ol Ələikə kəmtər degilmirdi?

nül-kitab – “Kitabın anası”.

mın birinci surası olan “Fatihə” surasına deyilir. Dini ehkamlara görə, hər gün icib olan beş vaxt namazın hər birində iki dəfə bu surə oxunmalıdır və bunsuz şəbəl olmaz. Nəsimi nəzərdə tutduğu “Ümmül-kitab” Quranın başlanğıcında və 7 cümlədən ibarət olan surə deyil, insanın üzündə olan (iki qaş, dörd kirpik, 7 xətdir.

iyin, qaşınla zülfündür mənə ümmül-kitab,

qəbul ənsiz salat olmaz, buyurdu Mustafa,

İrəna bisurəti-rahman – “Bizi Allah surəfində görünü!”

İflər insan üzündə Quranın bütün ayələrinin yazıldığını iddia edirdilər. Ona Nəsimi deyir:

q kitabı üzün bəyanidir, üzürünü bisurəti-rahman.

İsan, Quran sənin üzünün şəhidir. Bizz Allah kimi baxın.

İstül-vüsqa – “Etibarlı, möhkəm əlaqə teli”.

İfadəni Nəsimi Quranın 2-ci surasının 157-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada

tanın sözüne baxmayıb Allaha inanarlar elə bir möhkəm əlaqəyə (ipo) əl at-ü, o qırılmazdır”.

mi Quranda göstərilən qırılmaz və möhkəm teli (əlaqəni) insan saçına işarə he-

bün və mümkün – “Zəruri və mümkün; zərurət və imkan” deməkdir.

ni ilahiyatçılar Allahın varlığını zəruri hesab edərək ona vacibül-vücd (zəruri qalan varlıqlar isə mümkünül-vücd (zəruri olmayan varlıq) adlandırlır.

iyi-müqəddəs – “Müqəddəs cəl”, “Müqəddəs vadi”.

kitablarda müqəddəs vadi Musanın Allah ilə söhbət etdiyi yərə deyilir.

imida:

1 mənəm Vadiyi-müqəddəs, həm mənəm nartı şəcər,

1 mənəm nurü təcəlli, həm Kəlimin Turiyəm.

i müqəddəs vadi, oradakı ağac, bə ağacda Musarın gözüne görünən od, həm

n Tur dağı və bu dağda təcəlli edən nur bunların hamısı mənəm.

ibi-surat – “Surət, şəkli bəxş edən (Allah)” deməkdir.

vudu iyyahu, vəscud, vəqtərib – “Ona ibadət et, səcdə qıl və yaxınlaş”.

imi bu cümlədəki “vəscud, vəqtərib” ifadələrini Quranın 96-cı surəsinin sonun-indən, “və”budu iyyahu” ifadəsini isə Quranın başqa surələrindən iqtibas et-

mişdir. Bu cümlədəki "iyyahu" sözü arəbə üçüncü şəxs əvəzliyidir. Ruhanilər bu şəxs əvəzliyinin Allaha aid olduğunu hesab edirlər.

Nasimi, ayonin yuxarıda dediyimiz qrammatik quruluşundan istifadə edərək ib və səcdənin insalara aid olduğunu tərənnüm edərək yazır:

Ey Nəsimi, səcdə qıl ol-Maha kim, haqdan səna

Və'budu iyyahu, vəscud, vaqtorib gəldi-xitab.

Yəni, ey Nəsimi, o gözələ (insana) səcdə et ki, onun haqqında Quranda "ona s və ibadət edin, ona yaxınlaşın" əmri gəlmişdir.

Vəchu hu fiha kabədrin fil gəmmami – "Onun üzü bulud altında olan on dörd kəklik ay kimidir".

Və'deyi-küllü mən əleyhi fanin – "Torpaq üzərində (və ya dünyada) olanları mən öləcək" vədəsi.

Bu ifadəni Nəsimi Quranın "Ərrəhman" surəsinin 22-ci ayəsindən götürmüşdür. Orada deyilir ki, Allahdan başqa dünyada olanların hamısı aradan gedəcəkdir.

Və'deyi-mən-fil-qübür – "Qəbirdəkilərə verilən vədə" (Qiyamət gününə işarətdə Vədə – "Dost, dost olan" deməkdir.

Vəhdəhü laşərikə lah – "O təkdir, şərikə yoxdur".

Nəsimi Qurandan götürülmüş bu ifadələrin hər ikisinin insan gözəlliyinə aid olduğunu tərənnüm edərək deyir: "Quranda tək və şəriksizliyi xəbər verilən şey gözəl mal və misilsiz hesab edilən şey isə onun saçı, qaşları və çənəsidir".

Vəla əcibə minal ətri ən yəfuhu şəmim – "Ətirdən xoş qoxunun gəlməsi he təcübü deyildir".

Vəllahü ə'ləm bissəvab – Allah yaxşı bilər.

Vərdi-cinan – Cənnət gülü.

Vərdi-əhmər – Qızılgül.

Vərtə – Burulğan (suda). Vərtədən zövraqi çəkmək – burulğandan gəmini xil etmək.

Vəssəməi zətil-büruci – "Bürcləri olan göyə and içirəm".

Vəssəməi zətil-büruc saçı qaşu kirpiyin,

Kim cə'olnahu tibaqən yeddi əflakındürür.

Bu beytdəki ifadələrin hər ikisini Nəsimi Qurandan götürmüşdür. Onlardan I cisi Quranın 85-ci surəsinin başlanğıcında yazılmış və "and olsun bürücü olan göy mənasını verir. İkinci ifadə isə Quranın 71-ci surəsinin 15-ci ayəsindən iqtibas edilirdir. Orada yazılır: "Görmürsünüzmü Allah yeddi göyü necə də təbəqə-təbəqə yemişdir?"

Nəsimi yuxarıdakı beytdə göstərir ki, Quranda müqəddəs bir vartıq hesab edilənlərə and içilən, eyni zamanda yeddi təbəqədən ibarət olan bürücü göy insan üz sira ilə biri digərinin üstündən düzülən yeddi cərgə tükə (2 qaş, 4 kirpik, 1 saç) idi.

Vəssəməi vəma fiha – "Göy və göydə olanlara and olsun".

Vəssəffati səffən vəzzəcirəti zəcrən – "Sıra ilə, cərgə ilə düzülənlər və əzab və ləzə və içirəm".

fədə Quranın 37-ci surəsinin başlanğıcında yazılmışdır. Orada Quranın şərh-cərgəyə düzülənlər" dedikdə mələkləri və ya namaza düzülənləri nəzərdə tutulduğunu "əzab verənlər" dedikdə isə bəziləri cəhənnəm mələklərini (günahkarlara əzab arınə görə), bəziləri isə namaz qılanları (özlərinə əzab verdiklərinə görə) nəzərlər.

in Nəsimiyə görə, Quranda müqəddəs sayılan və onlara and içilən "cərgəyə düzülən" şəirnin əsərinin qəhrəmanı olan insan kirpikləri və əzabvericilər dedikdə təməinə işarədir.

ur – Quranda 52-ci surənin adıdır. "And olsun Tur dağına" mənasındadır. fusa həmin dağda Allah ilə danışırmış.

zühə, vəlleyl – "And olsun gündüzə və gecəyə".

talın vəzzühə, vəlleyl zülfuln,

n vəsfındadır ayat mütləq.

i, ey insan, Quranda and içilən günəş sənin camalın, gecə (qara olduğuna görə) içindir. Qurandakı ayələr isə mütləq sənin şənində deyilmişdir.

ləti sübhü şəm – "Səhər-aşağının (sübh ilə şəmin) bir-birinə qovuşması".

imi bu haqda yazır:

sə cahanda görmədi sübh ilə şəmu müctəmə',

necə zülfü arizin vəsləti-sübhü-şəm edor.

şeytdə Nəsimi insanın saçını (qara olduğuna görə) aşıqama və yanağını (ağ olmasına görə) səhərə oxşadaraq deyir:

nyada səhərə-aşağının birləşdiyini görünə olmamışdır. Ancaq insanın saçı ilə yanağı-aşağı birləşdirdi".

af və ha, ə'üzü bika – "Ey "k" və "h" hərfləri, səna sığınmam".

i ya kafü ha, ə'üzü bika,

Əli bildi müstəandir söz.

i – Əli, sözün sığınacaq verən – (Allah) olduğuna bildiyinə görə dedi – ey (k) və ləri, səna sığınmam.

i-beyza – "Ağ əl".

i-beyza imiş cismim ki, Musa ana məhrəmdir,

a şə'nühü əkbər, bu necə Turi-Sinadır.

ənəyə görə, "yadı beyza" ağ parıldayan, işıqlı əl, Musa peyğəmbərə verilən 9 dənə biridir. Lakin Nəsiminin fikrincə, yadı-beyza insan gözəlliyidir və Musa an istifadə etməmiş.

mə yadhüm – "Bir gün çıxarar".

i min yəhmum – "Qara üstüdəndə ibarət kölgə".

əni Nəsimi Quranın 56-cı surə 28-ci ayəsindən iqtibas etmişdir. Orada yazılır: şəyə düzülənlər (qiyamətdə günahkarlar nəzərdə tutulur) isti külək, isti su və kölgə içərisində olacaqlar.

n Nəsimi bir panteist olaraq özünü həm şimal əhli, həm də bu ayədə göstərilən isti kölgə hesab edərək deyir:

Aşıqəm hüsnünə eşqin cəhtimalı məndədir,

Zilli-mim yəhmumu əshabın şimalı məndədir.

LÜĞƏT

A

Ab – Su
Abn – Atalar
Abidi-xsanu – Bütparost
Aftab – Günəş
Ahən – Domir
Al – 1. Qırmızı. 2. Nasil. 3. Hiylə
Am – Cəmiyyət
Amac – Hədəf
Ariz – Üz
Assi – Xeyir
Aşina – Tanış, dost
Aşiftə – Dağınq, həyəcanlı
Ayılmaq – Demək, söyləmək
Ayrıq – Ayrı

B

Bab – Qapı
Bat – Külək
Bak – Qorxu
Bala – Hündür, uca
Başad – Olsun ki...
Bəşar – Çox
Beytül-həram – Həram evi – Kəbə mənasında
Beyza – Ağ, bəyaz
Bəd – Sonra
Bədxu – Pis xasiyyətli
Bədri-müəmmən – Əmmaməli ay
Bəğayət – Çox
Bəir – Dəniz
Bəvil – Paxıl, xəsis
Bəid – Uzaq
Bəqə – Baqılıq
Bən – Xal
Bərg – Yarpaq
Bərgüzida – Seçilmiş

Bərq – İldırım, parıltı
Bəstə – Bağlı
Bəyyinat – Sübutlar
Bəzm – Məclisə
Bibədəl – Əvəzsiz
Bibar – Barsız
Bidad – Zülm
Bimar – Xəstə
Bina – Gözlü
Bistü-həşt – İyirmi sökkiz
Bişinar – Saysız-hesabsız
Bulmaq – 1. Olmaq. 2. Tapmaq
Bülməd – Uca
Bürhan – Dəlil, sübut
Bürhə – Niqab, örtük
Büryan – Yanmış

C

Ca – Yer
Camə – Paltar
Cammi-müsəffa – Saf şərab
Canəvər – Heyvan
Cavid – Əbədi
Cə'd – Qıvrım (saçda)
Cəhl – Cahillik
Cəmil – Gəzəl
Cəras – Zıncırov
Cifeyi-murdar – Murdar leş
Cizginmək – Fırlanmaq, dolanmaq
Cöşəm – Zireh
Cud – Soxavot
Cıyında – Axtaran
Cüda – Ayrı
Cüllab – Şərbət

Ç

Çah – Quyu
Çakər – Nökər
Çar mənşir – Dörd ünsür (torpaq, hava, su, od)
Çəşm – Göz

Çeşməyi-heycanı – Dirilik bulağı
Çələb – Tanrı
Çəndən – O qədər
Çəri – Qoşun

D

Danı – Tələ
Dannən – Ətok
Dannu – Cəhənnəm
Dann – Bilici
Dandı – Sabah
Dəpu – Xidmət, quilluq
Dər – Ev
Dəru – Dərman
Dəriü-qürur – Qürur evi – Bu dünya mənasında
Dns – Oraq
Deyr – Monastır, hücrə
Dəymə – Nədan
Dəğəl – Fındıdaq
Dəhan – Ağız
Dəndan – Dış
Dəni – Alçaq
Dərbən – Qapıçı
Dəyyar – Sakin
Dışra – Çöla, xaricə
Didar – Görüş
Dişə – Göz
Dil – Ürək
Dilfirib – Ürəkaldadan
Diltaşın – Ürəyiyanan
Dinnəğ – Kəllə, beyin
Diraz – Uzun
Diriğ – Heyif, əfsus
Dud – Tüstü
Duxan – Tüstü
Dun – Alçaq
Dur – Uzaq
Duş – Yuxu
Duzax – Cəhənnəm
Dürc – Mücrü
Düşnar – Çətin

E

Eyd – Bayram
Eyn – Göz
Eynəl-yəqini – Yaqin etmənin 2-ci (görmə) mərhələsi
Eyü – Yaxşı

Ə

Əhd – Qul
Əbhər – Şah damar
Əbr – Bulud
Əbrü – Qaş
Əbsəm – Lal
Ədu – Düşman
Ədvar – Dövrələr
Əhmər – Qırmızı
Əhval – Çəpgöz, ayrıgöz
Əhiyə qılmaq – Diriltmək
Əxtər – Ulduz
Əksi – Nöqsən
Əfəs – Qəfəslər
Əlfəz – Sözlər
Ə'na – Koriuq
Əmmarə – Əmir edən
Əmvar – Dalgalar
Ənaniyyət – Eqoizm, mənəm-mənəmlilik
Ənar – Nar
Ənbərəşən – Ənbər saçan
Ənbiyə – Peyğəmbərlər
Əncim – Ulduzlar
Əndək – Az
Əndər – İçində
Əndişə – Fikir
Əndul – Qüссə
Əngür – Üzüm
Əngüş – Barmaq
Ənis – Dost
Ənkərəl-əsvət – Qulaqbatıran, ötürpördən (sas)
Ənuar – Nurlar
Ər – Əgər
Əra – Mişər
Ərğəvan – Ərğəvan (al-qırmızı rəngli gül)

Ərənli – Ruhlar
Ərz – Yer
Əsbab – Səbəblər
Əsəl – Bal
Əsmən – Adlar
Əsrar – Sirlər
Əsrük – Sarxoş
Əşcar – Ağaclar
Əşk – Göz yaşı
Əşkal – Çətin
Əynə – Bada
Əyyar – Zirək, hiyləgər
Əzimət – Səfər

F

Fanus – Fənər
Fariq – Boş, qayğısız
Fəqir – Yoxsul
Fərdə – Sabah
Fərxanda – Xoşbəxt
Firdövs – Cənnət
Firizlə – Mələk
Fiz-zilmətül-məmmət – Ölüm qaranlığında

G

Gəyisü – Saç
Gənc – Xəzinə
Gərn – İsti
Göz – Uzunluq ölçüsü; Dəfə
Girəh – Düyün
Giryan – Ağlar
Giti – Dünya
Giyah – Ot
Günə – Bu cür
Günəmə – Qulaq burması
Gün qılmaq – Eşitmək
Güftar – Damsıq
Gülzari-cinan – Cənnət gülzarı
Güm etmək – İtirmək
Gümrah – Yolunu azmış
Güvəh – Şahid
Güzidə – Seçilmiş

Ğ

Ğəğəb – Buxaq
Ğəni – Varlı, zəngin
Ğarib – Yaxın

H

Hadi – Düz yolla aparən
Haziq – Bilici, təcürbəli
Həbib – Dost, sevgili
Həcci-əkbər – Böyük həcc
Həcər – Daş
Həqbin – Həqiqət görən
Həmül – Kəcavə
Hərgiz – Hələ
Həsud – Həsəd edən
Həzaran – Yüzlərlə
Hidayət – Doğru yolda rəhbərlik
Hirman – Qadağan, rədd cavabı
Hübbülvətən – Vətən sevgisi
Hüdhüd – Şanapipik

X

Xəb – Yuxu
Xək – Torpaq
Xər – Tikan
Xasir – Uduzan, zərər çəkən
Xatəm – Möhür, möhürlü üzük; Son
Xeyriül-bəşar – Ən yaxşı insan (Məhəmməd peyğəmbər)
Xəmr – Şarab
Xər – Uzunqulaq
Xirpə – Zahidlərin geydiyi qaba paltar
Xoşnud – Rəzi, şən
Xub – Yaxşı
Xun – Qan
Xurşid – Günəş
Xüccastə – Yetkin, ağıllı
Xüld – Əbədiyyət, ölməzlik
Xüsrən – Ziyən, ölüm

İ

İclas – Səmimilik
İxtitam – Tamamlanma, yekun

İllət – Səbəb, xəstəlik
İmrüz – Bu gün
İrışmək – Çatmaq
İstifham – Sual, xahiş
İstiva – Ekvator xətti
İşah – Oxşarlar
İstiyaq – Havas
İttisal – Birləşmə, qovuşma

K

Kah – Saman
Kar – İş
Kəbək – Yapıncı
Kəlamiilləh – Allah sözü
Kəlb – İt
Kəm – Az
Kəndü – Özü
Kənz – Xəzinə
Kəzzab – Yalançı
Kibr – Lovganlıq, təkəbbür
Kibriya – Böyüklük, əzəmət
Kilab – İtlər
Kilk – Qələm
Kisvət – Paltar
Kişvər – Ölkə
Kökəb – Ulduz
Kulh – Dağ
Kuşış – Soy, çalışmaq
Küləh – Pəpəq
Künfəkan – Kainat
Künyə – Laqəb
Küstəq – Surtuq, cəsəətli

Q

Qaim – Məhkəmə
Qanğı – Hansı
Qasir – Sayğısız, zəif
Qat' – Qəti, mübahisəedilməz
Qeyd – Məhdudiyət, maneə
Qədr – Qəzəb
Qəlləq – Fırıldaqçı

Qəmər – Ay
Qəncərəü – Neca
Qət' etmək – Kasmək
Qəza – Yemək
Qissa – Hekayət, nağil
Qiyas – Müqayisə, bənzərlik
Qiyəti-ərzan – Baha qiymət
Qo – Qoy
Qövl – Qohum
Qubar – Toz
Qutlu – Xoşbəxt
Qürs – Disk, dairə

L

La – Yox
Lacərəm – İstər-istəməz; Əlbəttə; Buna görə
Laf – Cəfəngiyyat
Laməkan – Məkansız
Laşa – Leş
Laühali – Qayğısız
Layəmət – Ölməz
Layəzal – Ölməz, əbadi
Ləyl – Gecə
Ləv – Dodaq
Ləban – Süd
Ləvvü lə'b – Pozğunluq
Ləmyəzəl – Əbədi, ölməz
Ləşkər – Qoşun
Lisan – Dil
Lə'li-əhliyə – Şaha layiq inci

M

Ma – Su
Mahi – Balıq
Manəndi-cəllad – Cəllad kimi
Mar – İlan
Mazi – Keçmiş
Meyfürüş – Meysatan
Məami – Mə'nalar
Məbdə' – Başlanğıc
Məcruh – Yaralı

Məğas – Milçək; Arı
Məhcub – Utancaq, təvazökar
Məhcür – Ayrılmış, tərki edilmiş
Məxmür – Sərxoş, xumar
Məxzən – Xəzinələr
Məkkarə – Məkrli qadın
Məqdur – Qüvvəçalan, qaçılmaz
Məqdur – Qəhr edilmiş
Məlanət – Danlaq
Məlik – Padşah
Mənal – Ölümlər
Mə'nur – Düzəldilmiş, təmir edilmiş
Mən' etmək – Çəkəndirmək
Mərhum – Xalq
Məroz – Xostəlik
Mərg – Ölümlər
Mərkəb – Minik heyvanı
Məsruur – Şad
Məstur – Gizli
Mətlə' – Günəşin doğduğu yer; Başlanğıc
Mə'va – Məskən, sığınacaq
Misdad – Qələm
Miftah – Açar
Mir – Ağa
Mir'at – Güzgü
Misbah – Çıraq, şamdan
Miyən – Orta, ara
Möhtəmil – Ehtimal edilən
Möhtəsib – Möhtəsib (şəriət işlərinə baxan məmur)
Mövc – Dalğa
Mu – Saç, tük
Muüis – Yaxın dost
Murçə – Qarısqaya
Mübossir – Uzaqgörən
Müctəmə – Birləşmiş
Müddər – Bəd baxt, uğursuz
Müəllə – Yüksək, uca
Müəlləq – Asılmış
Müfərrih – Şənləndirən
Mügləq – Aydın olmayan
Müxəlif – Düşmən
Müxtərə – Yaradılmış, ixtira edilmiş
Müün – Köməkçi

Müqəyyəd – Bağlanmış, qayğıkeş
Müqim – Sakin
Müləzimat – Qulluq
Müləvəs – Ləkələnmiş; murdarlanmış
Münadi – Carçı
Münəfiq – Yaltaq, qeyri-səmimi; Nifaq salan
Münəvver – Nurlu
Münəzzəh – Günahsız, təmiz
Münşü – Part olmuş, utanmış
Münkir – İnkər edən
Münzəl – Nazil olmuş, göndərilmiş
Mürdə – Ölü
Mürğ – Quş
Mürsəl – Peyğəmbər
Mürşid – Ruhani rəhbər
Müsəxxər – Fateh
Müsəlləm – Mübahisəedilməz
Müsəvvər – Təsvir edilmiş
Müşəf – Kitab
Müstədam – Uzun, əbədi
Müstəğni – Varlı, zəngin
Müstəhlik – Ödənilmiş; Məhv edilmiş
Müstəqbil – Gələcək
Müşrik – Büt pərəst
Müştaq – Həvəskar
Mütəbiət – Tabelik
Mütəhlir – Tamizləyən
Müttələ' – Xəbərdar
Müzəyyən – Bəzənmiş

N

Nəbəliq – Yarımqıçq, yetkinliyə çatmamış
Nəci – Qurtulmuş
Nəqisəqu – Kəməgüç
Nən – Ad
Nən – Çörək
Nar – Od
Nəsət – Nəsihət verən
Nəşiküftə – Açılmamış
Nəvək – Ox ucu
Netəkim – Nəcə ki

Nabat – Bitki
Nafsa – Nəfəs, meh
Nəfsi-şəm – Uğursuz nəfəs
Nə'im – Xoşbəxt həyat
Nəməd – Keçən
Nəmək – Duz
Nəng – Hoya
Nəsnə – Bir şey
Niqəli – Baxış
Niku – Yaxşı
Nim – Yarı
Nisf – Yarı
Niş – Neştər (arıda)
Nişət – Şadlıq
Niyəzə – Nə üçün
Nur – Işıq
Nüktə – İncə söz, fikir

Ö

Övraq – Vəraqlar

P

Pəyan – Son
Pəymədə – Möhkəm, daimi
Peyğəmə – Məktub
Peykar – Gözəl; Bədən; Ulduz
Pəmbə – Pambıq
Pənd – Nəsihət
Pərçəm – Bayraq
Pərliz etmək – Çəkinmək
Pərlöv – Işıq, parıltı
Pərvə – Qorxu
Pəşiminə – Yundan toxunmuş
Püxtə – Bişmiş
Pürhələ – Bələli
Pürxəb – Yuxulu
Pürvət – Qıvrım
Püşt – Arxa

R

Rəz – Şir
Rəhiq – Təmiz şorab

Rəhmimə – Yolgöstərən
Rənc – Əziyyət
Rəzzaq – Ruzi verən (Allah)
Rind – Qayğısız, şən həyat sürən adam
Rişə – İp, sap
Rizvan – Cənnət
Rövşən – Işıqlı
Rövzə – Bağ
Ru, ruy – Üz
Ruhulqüdlis – Müqəddəs ruh, Cəbrayıl
Ruz – Gün
Rüx – Üz
Rümman – Nar
Rümuz – Rəmzlər

S

Səğər – Bədə
Səlik – Düz yolla gedən
Səmi – İkinci
Səyə – Kəlgə
Səyru – Xəstə
Sevniə – 1. Öd. 2. Məhəbbət
Seydi – Ov
Səbət – Bulud
Səbur – Səbri
Səbiqlər – Yüklü yüngül
Sədləqna – Sıdq etdik; İnanmış
Səhl – Çətin
Səxi – Səxavətli
Səid – Xoşbəxt
Səidəxtər – Xoş taleli
Səqim – Xəstə, gücsüz
Səqqa – Sudaşayan
Səlasil – Zəncirlər
Səlat – Birləşmə, əlaqə; Dua
Səlib – Xaç
Səmi' – Qulaq
Səmək – Balıq
Səng – Daş
Sər – Baş
Sərab – İlgəm
Sərgəştə – Avara, başıpozuq

Sarir – Taxt, yataq
Sarığını – Çevrilmiş, başısağdı
Sarıniş – Danlaq
Sarıyat – Günahlar
Sib – Aima
Sibat – Ordu
Sidra – Lotos
Sim – Gümüç
Sinək – Milçək
Sitarə – Ulduz
Sivü dii – Otuz iki
Siyam – Oruculuq
Sövaqand – And
Süd – Fayda
Süf – Yun, qaba yun parça
Sünmüq – Taqdim etmək
Süfl – Aşağı, bünövrə
Sürayya – Ulduz bürcləri
Sürix – Qırmızı

Ş

Şahid – Gözəl, sevimli
Şaqat – Balka, yoçın
Şəb – Geco
Şəcər – Ağac
Şəhid – Bal
Şəms – Darğa
Şəqi – Bədbəxt
Şəqq etmək – Şaqqalamaq, bölmək
Şəmit – Xoş ətirli
Şəminə – Bir az, nəso
Şəmsüzülma – Səhər günəşi; parlaq günəş
Şəmşir – Qılınc
Şəribi-nab – Saf şərab
Şərməndə – Utarmış
Şəst – Altmış
Şəşəz – Parıltı, əzəmət
Şətrənc – Şahmat
Şikastədil – Ürayisiməq
Şir – 1. Süd. 2. Şir
Şirk – Çoxallahlılıq
Şitab etmək – Tələsmək
Şol – O

Şurida – Qarma-qarısiq, həyəcanlı
Şümar – Say

T

Təbədə – Parıldayan
Təbiş – Parıltı, istilik
Təot – Din və dünya qaydalarına itaət etmə
Təmat – Boş sözlər, cəfəngiyyat
Təniq – Şahid
Tərik – Qaranlıq
Təyb – Xoş ətirli
Təyy – Ərzində
Təbdil etmək – Dəyişmək
Təzəlli – Əzəmətli zühür etmə
Təfəhhiis – Soruşma, axtarma
Təfərrüç – Əyləncə
Təhsin – Yaxşılaşdırma, bəyənmə
Təhtüs-səra – O dünya, yer altı
Təqirir – Təsdiq etmək
Tən – Bədən
Tənnab – Kəndir
Tərab – Şadlıq
Təriq – Yol
Təsərrüif – Sərf etmə, dəyişdirmə
Təşbihi – Bənzətmə
Təvaf – Kəbənin başına dolanmaq
Təvil – Uzun
Təzəvir – Hiylə
Tib – Bax: Teyb
Tiğ – Qılınc
Tilka – Bu, budur
Timar – Əlac
Tir – Ox
Tö'min – Yemək
Tövhid – Birlik
Tövq – Halqa, boyunbağı
Türfə – Yeni, əcaib şey
Tüyür – Quşlar

U

Uçmağ – Cənnət
Ufa – Kiçik
Uluğ – Böyük

Ü

Üfədə – Yıxılmış, düşmüş
 Üqba – O dünya
 Ümm-ül-Kitab – Kitabın anası (Quran); Quranın fatihə surəsi
 Ümmühat – Analar
 Uşşaq – Aşıqlar

V

Vəbal – Çətinlik
 Vərd – Qızılgül
 Vərtə – Təhlükə

Y

Yarı – Səhər
 Yey – Yaxşı
 Yədi-beyzə – Ağ əl
 Yəqinə – Qarət
 Yəzdən – Allah
 Yövmül-hesab – Hesab günü, qiyamət günü

Z

Zağ – Qarğa
 Zəbən – Dil
 Zəhi – Aforin
 Zəxin – Yara
 Zəmir – Ürək, can
 Zəmbür – Arı
 Zər – Qızıl
 Zərd – Sarı
 Zərq – Hiylə, yaltaqlıq
 Zərrəq – Yaltaq, riyakar
 Zəhə – Gözəl
 Zikr – Xatırlama, söyləmə
 Zində – Diri
 Ziş – Çirkin
 Ziyə – Parıltı
 Zöhd – Asketizm
 Zühdə – Qaymaq, cövhar
 Zünnar – müsəlman dövlətlərində yaşayan xristianların bağladığı qurşaq

MÜNDƏRİCAT

İCTİMAİ-FƏLSƏFİ ŞEİRLƏR

siğar iki cahən, mən bu cahana sığmazam	4
rəm, sifət ilə, gülşəkərem nəbat ilə	5
il bu sözü ki, candır söz	6
ı yəno bir bəhrə ki, ümmiən dəxi bilməz	8
li can ilə cananımız	9
cahandan özgə bizim bir cahənımız	10
gün müntəzirəm mən ki, bu pərgar nədir	11
qəm ilə yandı könül, yar bulunmaz	12
zi-yüvəsvi, taatların həbədər	13
rö'min, gər istərsən saadət	15
sa sən qulluq eylə, səhbətindən can bətər	17
əlhəq söylərəm ələmdə, pünhan gəlmişəm	18
ərəbati-əzəldən məstü heyran gəlmişəm	19
tülki-cahən, cahən mənəm mən	20
in mim üçün başərətdir	22
atında küfr ilə islam birdir	24
bərgüzidə candır ki, gəzər bu can içində	25
in dö'va ki, şahəm, ədlü insafın qanı	26
yan edəm sana əsmayi-ruhəfəzəmizi	27
ir əhdü-peymarı bütün yar	29
əq söylərəm haqdən, əlal-ərəş istiva gəldi	30
li-Müstafə əsma degilmi	31
tür gülsitan, billah, degilmi	32
na nahəq deyənər, qəndadır bəs yoradan	34
əhima tər'n edər eşq odunun hərərati	35
m anırdır kim, gözüncə haqq ayan oldu	36
i bildi bu siratıl-müstəqim in rahını	37

Kişi kim, xacəsi birlə qənimət tutsa xalvətni	76
Surətin nəqşində hər kim görmədi nəqqaşını	77
Yara qılan vəfasını, yara qılır cəfasını	78
Mərhəbə, insani-kamil, canının cananəsi	79
Bahri-mülhət imiş könül, yoxdur anın kənarəsi	80
Məqalindir bu rəncürün şofası	81
Nə tubadır boyun, ya rəbb, kim, irdi arşə balası	82
Ey üzün nuri-zati-yəzdani	83
Dün gecə bir dilbör ilə eysimiz mə'mur idi	84
Səndədir şol gənci-pünhan, gözmə hər viranəyi	85
Ey ruhi-qüdüs, cəfeyi-murdara yapışma	86
Çarə yoxdur yara, absəm, ey könül, yar istəmə	87
Sən sənə gör yər isən var, ey könül, yar istəmə	88
Dil bazarçısı yalandır, varmazam bazarına	89
Şol şəm'i gör ki, nuruna pərvanəyəm yenə	90
Kim ki aldıandı cahanın ağılu ləzzətina	91
Əlhəmdüilləllə, Əhmədin girdik əbavü şalma	92
Yoxdur vəfası dünyanın, aldıandı anın əlina	94
Ey binazirü vahid, hüsnün camal içində	95
Ey mükərrəm hüsn-i-surət, ey mütbəhhər məü tin	98
Səfa bağışlamış bağa səbə isaləin dömədən	100
Ey qəflətin meyindən məstü xərəbü heyran	101
Cahanı tərək edib bezdim cahanəndan	102
Ey bərgüzidə surət, cənsən, vəli nə cənsən	103
Gəl, ey dilbör, iki ələmdə cənsən	104
Əgərçi cəndəsən, cəndan nihənsən	105
Ey dürr-i-kani-hər şey, kim bilə kim, nə cənsən	106
Ey ruhi-qüdüs, cənima sən cənü cəhənsən	107
Əvvəl ki, dilə, dərd ilə yaran olamazsən	108
Tərək eyləməz cən eşqini, min göz gər anı yaxasən	109
Üzün müşəfədir, ey hur-i, yanağın qaf-vəl-Qur'an	110
Mən ki, dərvişəm, fəqirəm, pədişahi-ələməm	111
Surəti-rəhmanı buldum, surəti-rəhman mənəm	112
Vəhdəhü ləşriki ilə şübbəsiz iştə zatam	113

onzin sirrini izhar edərd mədam dəm	76
İ bel bağladım, sultanı gözlər gözlərim	77
nənim, ey Xızırımı ey abi-hayatum	78
n səfəsində gör nə yazmış ol qədim	79
ı olur, bu nə surət, zəhi behişt-i-noim	80
alın hüsn-i-surət kim, qılıbdır ol həkim	81
ətilillah ki, bu gün yarımlı buldum	82
ı ləblərinə çəsmeyi-heyvan demişəm	83
Musayi-İmranam ki, dəim aşiqi-Turam	84
əgri, məni gör kim cəhanın pədişahi-yəm	85
eyi-mə'nə mənəm kim, qibleyi-rəhmaniyəm	86
ixi-zülfündən əgər qılsa təəmmül	87
ədir ki, boyundan qiyamət oldu fəş	88
atdın bahəsiz, bilmədin miqdərini	89
idəsən sultan-i-mütlaq	90
ldu vü açıldı üzündən pərdə gülzərin	91
ami-Cəmşidi, oyan uyxudan, ey qafil	92
əm, pakizə cövvhər, ləməkanın xasıyəm	94
cənzin kənzivü, Allahi-nurun nuruyəm	95
ri-ənəllahəm, bu nərin nuruyəm	98
ı ki yar oldu mənə, sər ta qədəm yar olmuşam	100
əm haqqdən ənəlhəq, gör nə Mənsur olmuşam	101
məni eşqində kim, mən necə giryən olmuşam	102
nəlhəq söylərəm, haqqdən çü Mənsur olmuşam	103
llah mənəm ki, zatiləyəm	104
ı ta cənımı cənana yetirdim	105
məni eşqində əsiram	106
məni saqi əsritdi şərəbindən	107
uru bil kim, haqqdən bu gün nidədir	108
məkan otuz ikidir	109
anəhü hüsnün süfəti kim, müəllədir	110
, nə eyni-lütfisən, ey hüsn-i-lənzir	111
hi-əsidəxtər, üzün arşi-müəllədir	112
inin sorman əslin, izzətindən bəllidir	113

Aşıqə birdir əzəldən sevgili dilidar, bir.....	
Eşq yolunda kim ki ol yarına canfasan gedər.....	
Üzünə əhli-nəzər surəti-rahman dedilər.....	
Eydi akbardir camalın, eydə can qurban olur.....	
Bəhri-fənadə fəni ol, gör ki, nə xoş həyat olur.....	
Könlü vəma olanın nuri-tacəllə nə bilür.....	
Surətən xətti-ilahi, anı nədən nə bilür.....	
Sirri-ilahi bilən, şol xətti-xəli bilür.....	
Hər nəyə kim, baxırısən anda sən Allahu gör.....	
Saqiyi-vəhdət meyindən dilbəri-mövlayı gör.....	
Nöqtəyi-sirri-ilahi bəi-bismilləhdür.....	
Mö'minin qəlbi içində çünki beytülləhdür.....	
Qeybi-mütləq sirrini oğərçi pünhan göstərir.....	
Zey gūnaş kim, zərəsindən mahi-təbən göstərər.....	
Vəhdətin şəmsi üzündür, laməkənu göstərir.....	
Gerçək ərisən uşbu dəm tə biləsən nəzər nədir.....	
Ey qılan də'vi ki, sufiyəm, fütüvvətin nədir.....	
Ey bilən həqqin sūfətin, ismi-əsması nədir.....	
Fətihə ümmül-kitabın göstər əyası nədir.....	
Dörd müxəlif cəmi olanda bil ki, əsması nədir.....	
Camalın, ya rəbb, ey dilbər, nə tabən mahi-ənverdir.....	
Həmdüliləlləh kim, camalından cəhan pürmürdür.....	
Üzün mehrindən, ey dilbər, həqqin anıri-lamə'dir.....	
Şirin hədisin hər sözü mən gövhəri-yekdanədir.....	
Şəm' oldu könlüm, üştə fəraqında yanadır.....	
Mə'ənili sözün dürrü-səmindir.....	
Ey üzün səb'ülməsanə, nəzzaləl-Fürqan budur.....	
Qəmzəsi bimarü eyni nətəvəndir sanma kim.....	
Aşıqəm hüsnünə, eşqin ehtimalı mənədir.....	
Dürrü-beyzədir vücudun, həqq nişanı qandadır.....	
Bəhri-mühitə düş kim, dəryayı-ə'zəm oldur.....	
Cam-i-səfayı bizə sun, saqiya.....	
Çün bəyan oldu rümuzi-əlləməl-əsmə bizə.....	

mülləh, əşya nitqi-həqdir sərbəsər.....	153
ni-ləmyəzəl, ey xəliqi-pərvərdigər.....	154
həqqi biləndir, verən varını yağmaya.....	155
Kə'bənin gərçi səvabı çoxdur, ey mövlə.....	156
ıştı sivi düdür ayəti-nitqi-xuda.....	157
şilən bilir bu gün eşqi hədisi-pürbələ.....	158
şin kim, rəhbəridir sidqi xlası səfə.....	159
şil, hər bivücuddan can umarsən, nə acəb.....	161
ş gözümə gəlmədi hərgiz xəyali-xəb.....	162
şusa çün üzündən saydı, açıldı niqab.....	163
ş-xəlın kəlamülləh, həm ümmül-kitab.....	164
şi-heyyən mənəm, mənədir əbi-həyat.....	165
ifi-zamənə, əyə xüləseyi-zat.....	167
övi-diyəri-ruxün nuri-kainat.....	169
li-fəxri-ələm, seyyidi-zatü şifət.....	170
in eynindən axır çəşməyi-əbi-həyat.....	171
isati-eşq içində oynadı şətrənci-zat.....	172
cimə, ey könlü, etmə dəxi mütabiat.....	173
alın məzhəri zatü şifət.....	174
şərapdəyi gir içəri, cəna bax.....	174
bəi bağladım, ya vahidü fərdü əhad.....	175
in səb'ülməsanə, ey ləbin mai-təhur.....	176
n zillil-ilahi, vey ruxün Allahu nur.....	177
ür lövhi-Musa, qamətin Tur.....	178
ya rəbb, üzündür rəqqi-mənşur.....	179
ynimdən, nigara, surətin pünhan degil.....	180
n evinə, talibə, seyr edərək çün can gəlir.....	182

MÜSTƏZADLAR

qəyi üzündən, əyə surəti-rəhman.....	188
əbəri-hüsnünüz, ey sərveri-xuban.....	189

Kirpikləri çün iki cahanın əsəridir.....	
Ta qıldı: tacəlli bu mənim könlümə Allah.....	

ƏLİF-LAM VƏ TƏRS ƏLİFBA

Əlif – Allah, sidrə boyun münəhadır müntəha.....	
Əlif – Ol qəddinə ögündiğiçün sərvü çinar.....	
Əlif – Əla qamətın hər kim görər bican olur.....	
Yey – Yüzün mahiyyətidir aləmə nuri-nacat.....	
Yey – Yena sığındım ol sübhana mən.....	

TƏRCİBƏNDLƏR

Üz üzrə bu rəsm xal olurmu.....	
Müşəfi-natiqəm, kəlam oldum.....	
Pərdə içində çalınır bir saz.....	

MƏSNƏVİLƏR

Ey haqq əhli, yaqın imiş bu xəbər.....	
Dəryayi-mühit çaşdı.....	

MÜLƏMMƏS

Eyyühər-rağibunə fil övqat.....	
---------------------------------	--

TUYUQLAR

Gəl ki, müştaq olmuşam didarına.....	
--------------------------------------	--

ƏLAVƏLƏR

ər vaxtında kim, bülbül fəğanın başlar.....	274
ın candan nə kim, gəlsə, cigərlər ağrımaz.....	275
an usları ol dəmdə inkar etdilər.....	277
ından hər nə gəlsə, cana xoşdur, yaxşıdır.....	278
xəstə vü mən zaram səninçün.....	279
r üzün, nigara, qaşların mehırlar.....	280
ndən çağırşırlar, dadlar, bidadlar.....	281
ır, ibtidadır, ibtida.....	282
dürri-bəhri-laməkarum.....	293
dəmi xoş görələm, ol keçən dəm dəm degil.....	296
in, rəngi-üzərin çün bəqəm qabında nil.....	297
b söhbət oldu guşeyi-cənnətdə düş.....	298
igin cümlə yalan, qövlü qərarın yox imiş.....	299
aşundan bəyani-sirri-pünhan oldu fəş.....	300
ol tilisim-pünhan ki, bu gün cahana gəldim.....	301
.....	305
.....	324

www.ostwest.az

www.fl.com/ostwest.az
info@ostwest.az

Buraxlıya məsul: Sevil İsmayılova
Dizayner: Zaur Abbasov
Sahifələyici: Kübra İbrahimova
Korrektor: Nübar Qarayeva
Texniki redaktor: Fəridə Səmədova
Bəg redaktor: Səmirə Bəkətaji
Texniki direktor: Allahverdi Kərimov

Çapa imzolanmışdır: 10.03.2013. Format: 60*90 1/8. Dəstək qapaq
Fiziki qap vərəqi 43,5. Sifariş 16355. Tiraaj 1000

"Şərq-Qərb" ASC-nin mətbəəsində çap olunmuşdur.
AZ1123, Bakı, Aqıq Əlisgər küçəsi, 17
Tel.: (+99412) 374 83 43
{ +99412) 374 73 84
sharq-qurb.office@sharq-qurb.az

11/20/15

Sarg East
GOJO WEST

